

วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม

Saengtham College Journal

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน 2023/2566

วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม มีความยินดีรับบทความวิจัย บทความวิชาการ บทความ
หนังสือและบทความปริทัศน์ด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษาคาทอลิก ที่ยังไม่เคยเผยแพร่
ในเอกสารใดๆ โดยส่งบทความมาที่ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยค้นคว้าศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาลัยแสงธรรม

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม จะส่งบทความให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการ
เพื่อประเมินคุณภาพบทความว่าเหมาะสมสำหรับการตีพิมพ์หรือไม่ หากท่านสนใจกรุณาดูรายละเอียด
รูปแบบการส่งต้นฉบับได้ที่ <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/scj>

เจ้าของ

วิทยาลัยแสงธรรม, สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์

1. เป็นเวทีเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ทั้งในและนอกวิทยาลัย
ตลอดจนนักวิชาการอิสระ
2. เชื่อมโยงโลกแห่งวิชาการ และเผยแพร่องค์ความรู้ทางปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการ
ศึกษา ให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนและสังคมส่วนรวม
3. ส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการวิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา
และการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

ลิขสิทธิ์

ต้นฉบับที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม ถือเป็นกรรมสิทธิ์ของวิทยาลัย
แสงธรรม ห้ามนำข้อความทั้งหมดไปตีพิมพ์ซ้ำ ยกเว้นได้รับอนุญาตจากวิทยาลัยแสงธรรม

ความรับผิดชอบ

เนื้อหาและข้อคิดเห็นใดๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม ถือเป็นความรับผิดชอบ
ของผู้เขียนเท่านั้น

กำหนดเผยแพร่ : ปีละ 2 ฉบับ ฉบับละ 100 บาท (ฉบับที่ 1 ม.ค.-มิ.ย. และ ฉบับที่ 2 ก.ค.-ธ.ค.)

สถานที่ออกแบบและจัดพิมพ์ : ศูนย์วิจัยค้นคว้าศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาลัยแสงธรรม

ปก/รูปเล่ม : นางสาวสุกานดา วงศ์เพ็ญ พิสูจน์อักษร : อาจารย์สุดหทัย นิยมธรรม และ
นางสาวพิมพ์ฤทัย วิชัยธรรมคุณ

วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม

ได้ผ่านการประเมินคุณภาพวารสาร จากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) รอบที่ 4 (ปีพ.ศ.2563-2567)

โดยจัดอยู่ในกลุ่ม 2

เป็นวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพของ TCI และอยู่ในฐานข้อมูล TCI

กองบรรณาธิการวารสาร

Editorial Board

← -----

บรรณาธิการบริหาร

บาทหลวง ผศ.ดร.ชาติชาย พงษ์ศิริ

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยคัมภีร์ศาสนาและ
วัฒนธรรม วิทยาลัยแสงธรรม

กองบรรณาธิการวารสาร (ภายใน)

บาทหลวง ชีรพล กอบวิทยากุล
ผศ.ดร.ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์
อาจารย์ไพรัตน์ ถวิลรัตน์
ดร.ศรัณยู พงศ์ประเสริฐสิน
อาจารย์สุดหทัย นิยมธรรม
น.ส.สุกานดา วงศ์เพ็ญ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ
ประจำกองบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการวารสาร (ภายนอก)

บาทหลวง ศ.ดร.วชิระ น้ำเพชร, เยสุอิต
รศ.ดร.ไพศาล หวังพานิช
รศ.ดร.มารุต พัฒนาผล
รศ.ดร.สมเจตน์ ไวยาการณ์
รศ.ดร.รัตติกรณ์ จงวิศาล
ผศ.ดร.วรยุทธ ศรีวรกุล
ผศ.ดร.ประทีป ฉัตรสุภาวงศ์

ผศ.ดร.จิตรา ดุษฎีเมธา
ดร.เมธัส วันแอะเลาะ
ดร.อาทิพย์ สอนสุจิตรา

มหาวิทยาลัยโซเฟีย ประเทศญี่ปุ่น
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซา
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
คณะปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคโนโลยีอรร-รอปิตี
พัฒนาการศึกษา ฝ่ายการศึกษา
มูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิผู้ประเมินบทความ

-----> (Peer Review) ประจำปี
ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน 2023/2566

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

รศ.ดร.กรรณทิพย์ นาควิเชตร

รศ.ดร.มารุต พัฒนา

ผศ.ดร.ประทีป ฉัตรสุมางค์

ผศ.ดร.นุชนรา รัตนศิริประภา

ผศ.ดร.จิตรา ดุษฎีเมธา

ผศ.ดร.ดนุตา จามจุรี

ผศ.ดร.สิรินธร สิ้นจินดาวงศ์

ดร.สุภาวดี นัมณศรี

ดร.หทัยทิพย์ สิชฌนทกสมิต

ดร.ธารทิพย์ ขุนทอง

ดร.ฐิติมา เวชพงศ์

ดร.สุพัทธ แสนแจ่มใส

บาทหลวง ดร.อิทธิพล ศรีรัตน์

บาทหลวง ศวง วิจิตรวงศ์

บาทหลวง ดร.ฉลองรัฐ สังขรัตน์

หลวงจีน ดร.ภาณุวัฒน์ เลิศประเสริฐพันธ์

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บัณฑิตวิทยาลัยมนุษยศึกษา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้อำนวยการโรงเรียนคาเบรียลอุปถัมภ์

ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่พระฟาติมา

ผู้อำนวยการโรงเรียนกุหลาบวิทยา

วัดบรมราชากาญจนาภิเษกอนุสรณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

ดร.ศรัณยู พงศ์ประเสริฐสิน

คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม
ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน 2023/2566

วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรมฉบับนี้ ขอเสนอบทความด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย บทความวิจัยทั้งหมด จำนวน 12 เรื่อง โดยแบ่งเป็น

บทความวิจัยจากบุคลากรภายใน จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง “การปฏิบัติตนเรื่องความเรียบง่ายของสามเณร สำนักฝึกธรรมตอมนิก ขาวีโ สันฆมนทลสุราษฎร์ธานี” โดย พิสิทธิ์ ยอแซฟ และคณะ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีวัดความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย” โดย ศิรินทร์ โกสัลล์วัฒนา และคณะ เรื่อง “บทบาทการส่งเสริมคุณธรรมความเชื่อแก่คริสตชนของคณะพลมารีย์ ภารกิจศึกษา : อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ” โดย ธนบูรณ์ พูนผล และคณะ เรื่อง “สถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์ตามคำสอนของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิก” โดย ญัฐพงษ์ แสนสุริวงศ์ และคณะ เรื่อง “หลักจริยธรรมในการอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวี ภารกิจศึกษา : โครงการบ้านธารนิลลี้ จังหวัดหนองคาย” โดย วุฒิชัย จันทรักษ์ และคณะ

บทความวิจัยจากบุคลากรภายนอก จำนวน 7 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง “การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด” โดย สุจินันท์ พูลสมบัติ และคณะ เรื่อง “การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ที่เรียนรายวิชาการศึกษาพิเศษ โดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน” โดย ผศ.ทรงสนัย โกวิทยากร และคณะ เรื่อง “การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม” โดย กรรติญา ปัทมาวิไล และคณะ เรื่อง “การพัฒนาแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนบางเลนวิทยา” โดย ศรชัย เกษมสุข และคณะ เรื่อง “การพัฒนาแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5)” โดย กฤติภณ เณรตาก้อง และคณะ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูนัยของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์” และคณะ เรื่อง “อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย” โดย พระวีระพงษ์ ปาसानนท์ และคณะ

สุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ประเมินบทความต่างๆ เพื่อให้วารสารของเรามีคุณภาพ เหมาะสมต่อการเผยแพร่และเป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าอ้างอิงด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษาคาทอลิกต่อไป

บรรณาธิการ
มิถุนายน 2566

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด

Basic Education Administration of Home School in Provincial Educational Agency.

สุธินันท์ พูลสมบัติ

* ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผศ.ดร.นุชนรา รัตนศิริประภา

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Sutinant Poolsombut

* Doctor of Philosophy, Educational Administration Program,

Faculty of Education, Silpakorn University.

Asst.Prof.Dr.Nuchnara Rattanasiraprapha

* Lecturer in Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 25 พฤษภาคม 2564

* แก้ไข 24 มิถุนายน 2564

* ตอบรับบทความ 25 มิถุนายน 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด และ 2) เพื่อศึกษาผลการยืนยันองค์ประกอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด กลุ่มตัวอย่าง คือ หน่วยงานทางการศึกษา ระดับจังหวัด จำนวน 66 หน่วย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณการขนาดกลุ่มของเครจซี่และมอร์แกน และผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามโอกาสทางสถิติ โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการสุ่มแบบแบ่งประเภท จำแนกตามภูมิภาค เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) องค์ประกอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ (1) การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ (2) การกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ (3) การอำนวยความสะดวก (4) การส่งเสริมมีส่วนร่วม (5) การสร้างเครือข่าย (6) การส่งเสริมการเรียนรู้ (7) การนิเทศและติดตาม และ (8) การประชาสัมพันธ์

2) ผลการยืนยันองค์ประกอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด พบว่า มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์

คำสำคัญ: การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว
หน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด

Abstract

The purposes of this research were to determine 1) to find the basic education of home school in provincial education agency and, 2) to find the confirmation result of the basic education of home school in provincial education agency. The research samples were 66 provincial education agencies. The 4 respondents in each provincial education agency were as follow; a director of Education Development Group under the Provincial Education Office, a director of Promotion Education Group under the Primary Education Service Area Office, a supervisor under the Secondary Education Service Area Office and a home school manager, in totally of 264. The research instruments were a semi-structured interview, an opinionnaire and a confirmatory questionnaire for basic education of home school in provincial education agency. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, exploratory factor analysis, and content analysis.

The research findings were as follows :

1) There were 8 factors for basic education of home school in provincial education agency; (1) Learning Organization, (2) Assignment of responsibility, (3) Direction, (4) Participation Support, (5) Network, (6) Enhancing Learning Process,(7) Supervision and Monitoring, and (8) Public Relations.

2) The basic education of home school in provincial education agency were verified with accuracy, propriety, feasibility, and utility.

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด

Keywords:

Basic Education Administration of Home School
Provincial Educational Agency

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขอันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และสภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของประเทศชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยยังต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ซับซ้อนและคาดการณ์ได้ยาก ในขณะที่ผลการจัดการศึกษาของประเทศในทุกระดับ ยังคงมีปัญหา ทั้งในด้านคุณภาพของคนไทยที่ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาระดับต่างๆ ที่ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา คุณลักษณะและทักษะอยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพึงพอใจและกำลังแรงงานของประเทศที่มีสมรรถนะไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แม้ในภาพรวมคนไทยมีโอกาเข้าถึงการศึกษาและมีความเสมอภาค ทางการศึกษามากขึ้นจากนโยบายสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเรียน 15 ปีของรัฐ แต่ระบบบริหารการศึกษา ในปัจจุบันก็ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะรองรับสภาวะการณ์การลดลงของประชากรและการเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างรวดเร็วของประเทศ รวมถึงสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันอย่างเสรีและไร้พรมแดนในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดและไร้ขีดจำกัดของเทคโนโลยีดิจิทัลที่สามารถเชื่อมทั้งโลกให้เป็นหนึ่งเดียว การเร่งปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติและการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ยุค 4.0 จึงเป็นทางออกสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนได้รับโอกาสในการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาศักยภาพร่วมกันในสังคมของชนในชาติและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมให้มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันมากขึ้น รวมทั้งพัฒนาประเทศให้สามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วในอีก 20 ปีข้างหน้า (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, 75.)

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวหรือโฮมสคูล (Home School) เป็นการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษา

ทุกระดับ กำหนดให้การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถ เชื่อวางญได้ตามความถนัดของตนและมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศ ชาติ ประกอบกับสาระสำคัญในมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติ เอกชน และองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกกฎกระทรวง ว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดย ครอบครัว พ.ศ. 2547 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560, 1.)

จากการรวบรวมงานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดย ครอบครัว ได้แก่ 1) กระทรวงศึกษาธิการยังไม่มีโครงสร้างการบริหารจัดการในเรื่องการศึกษาโดย ครอบครัวรวมถึงการศึกษารูปแบบที่ชัดเจน 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในระดับปฏิบัติการ ส่วนใหญ่ยังขาดความมั่นใจในการตัดสินใจ 3) ครอบครัวที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ยังขาดโอกาสของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งในหมู่ครอบครัวและภาครัฐ 4) ประเด็นที่ยังมอง ต่างมุมมองอย่างมาก คือ เรื่องคุณภาพการศึกษา โดยที่ภาครัฐยึดตามหลักเกณฑ์ 5) ครอบครัวที่ ได้รับอนุมัติให้เป็นผู้จัดการศึกษาได้ยังไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ของตนตามที่กำหนด 6) ความไม่ เข้าใจกันระหว่างกฎระเบียบการตีความที่ไม่ตรงกัน ซึ่งเจ้าหน้าที่ในแต่ละพื้นที่มีระดับความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวไม่เท่ากัน 7) ระบบโครงสร้าง การบริหาร และบุคลากรที่จำกัด และ8) ครอบครัวและเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีความเข้าใจ ไม่ตรงกันในหลายเรื่อง เช่น การขออนุญาตจัดการศึกษา สถานที่ยื่นคำขออนุญาต ระยะเวลาใน การขออนุญาตการจัดทำแผนการจัดการศึกษา เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน, 2558, 3.)

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินงานจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด ยังมีอุปสรรคในการจัดการศึกษา ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ที่หน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดจะต้องได้รับการพัฒนา ปรับปรุงและหา วิธีการ เพื่อให้ได้มาซึ่งกระบวนการในการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของ หน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด ให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจ ที่จะศึกษาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้านี้จะได้อธิบายและองค์ความรู้มาพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด ให้มีมาตรฐานและเป็นแบบอย่างที่เป็น รูปธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด
2. เพื่อศึกษาผลการยืนยันองค์ประกอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด

สมมติฐานของการศึกษา

1. องค์ประกอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดเป็นพหุองค์ประกอบ
2. ผลการยืนยันองค์ประกอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ซึ่งนำมาเขียนเป็นแผนภูมิดังนี้

แผนภูมิที่ 1 : กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว หมายถึง แนวทางหรือวิธีการดำเนินงานที่เชื่อมโยงและบูรณาการจัดการศึกษาเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวที่สอดคล้องกับตัวผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยมีบิดา มารดา หรือบิดา หรือมารดา เป็นผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาให้กับบุตรหลายด้วยตนเอง ภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัว พ.ศ. 2547

หน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด หมายถึง ส่วนราชการระดับจังหวัดที่มีอำนาจตามกฎหมายให้ทำหน้าที่ในการกำกับ ดูแลและส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวในระดับจังหวัดให้กับเด็กที่ไม่สามารถเข้าเรียนในระบบการศึกษาได้ เช่น เด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา และเด็กที่มีความพร้อมในด้านอื่นๆ เป็นต้น ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด ประกอบด้วย สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และครอบครัวที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด หมายถึง แนวทางหรือวิธีการดำเนินงานจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของส่วนราชการระดับจังหวัดที่มีอำนาจตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในการกำกับ ดูแลและส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวที่เชื่อมโยงและบูรณาการจัดการศึกษา เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวที่สอดคล้องกับตัวผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยมีบิดา มารดา หรือบิดา หรือมารดา เป็นผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาให้กับบุตรหลายด้วยตนเอง ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนด

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ หน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด จำนวน 77 หน่วย

กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด จำนวน 66 หน่วย การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณการขนาดกลุ่มของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามโอกาสทางสถิติ (Probability Sampling) โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลหน่วยละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 264 คน ทั้งนี้ โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) คือ ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศึกษาธิการจังหวัด ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

วิธีการดำเนินการวิจัย

โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) ซึ่งใช้ทั้งระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ประเภท คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างแบบสอบถาม ความคิดเห็น ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert Rating Scale) และแบบสอบถามเพื่อยืนยัน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยจำแนกตามประเภทของเครื่องมือวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured interview) โดยการวิเคราะห์เอกสาร จากตำรา แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

2. การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) โดยจัดสร้างและพัฒนาแบบสอบถามชนิดจัดลำดับให้ระดับ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยทั้งฉบับ ด้านความเชื่อมั่น โดยการทดลองใช้ (try out) กับหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด จำนวน 8 หน่วย หน่วยละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 32 คน วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลการทดลองใช้ พบว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.988

3. แบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด ซึ่งเป็นแบบตรวจรายการ (checklist) พิจารณา 4 ด้าน คือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ นำไปสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน คือ

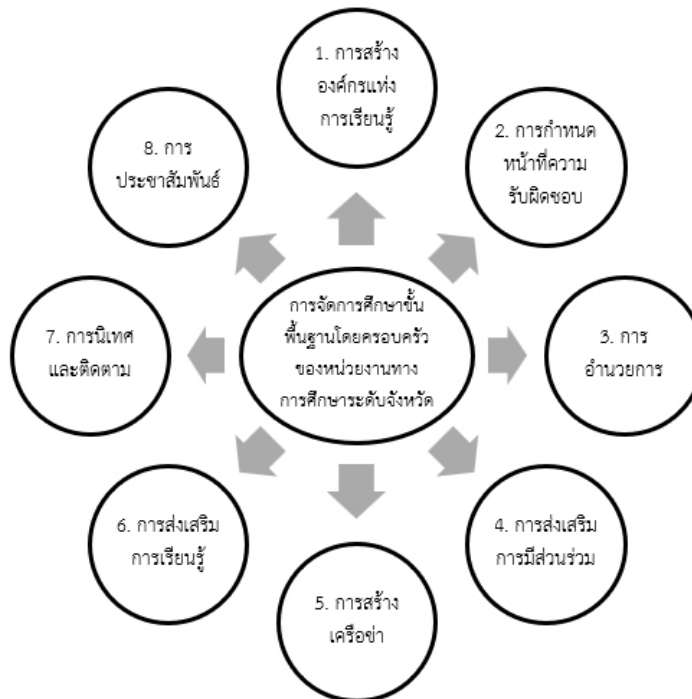
1. เก็บข้อมูลการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured interview) จากผู้ทรงคุณวุฒิ

3. เก็บข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) มีวิธีการดังนี้ โดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยตรง ทั้งนี้ ในแบบสอบถามได้แนบ QR CODE แบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์เพื่อสะดวกสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม และขอรับแบบสอบถามกลับทางไปรษณีย์ โดยวิธีการลงทะเบียน ในบางกรณีที่มีการส่งแบบสอบถามถึงผู้วิจัยล่าช้า ผู้วิจัยใช้วิธีการติดต่อทางโทรศัพท์ ได้ข้อมูลครบ จำนวน 264 ฉบับ

4. การเก็บข้อมูลการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด

สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ 57 ตัวแปร สรุปได้ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 : องค์ประกอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด มี 8 องค์ประกอบ 57 ตัวแปร คือ องค์ประกอบที่ 1 การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ องค์ประกอบที่ 3 การอำนวยความสะดวก องค์ประกอบที่ 4 การส่งเสริมการมีส่วนร่วม องค์ประกอบที่ 5 การสร้างเครือข่าย องค์ประกอบที่ 6 การส่งเสริมการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 7 การกำกับและติดตาม และองค์ประกอบที่ 8 การประชาสัมพันธ์

2. ผลการยืนยันองค์ประกอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด จำนวน 8 องค์ประกอบ 57 ตัวแปร มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้และมีประโยชน์ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 คือ ผลการยืนยันองค์ประกอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด จากการค้นพบของผู้วิจัย ในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้ทำตามแนวคิดทฤษฎีต่างๆ โดยมีขั้นตอนในการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การศึกษาตัวแปรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เอกสารจากการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน การสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi – structured interview) ขั้นที่ 2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ เพื่อเก็บข้อมูล โดยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านในการตรวจคุณภาพของเครื่องมือและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปทดลองใช้กับหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด จำนวน 8 หน่วยๆ ละ 4 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 32 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.988 ขั้นที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด จำนวน 66 หน่วย หน่วยละ 4 คน โดยมีผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 264 คน ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนมา จำนวน 264 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติดังต่อไปนี้ คือ ความถี่ (f) ร้อยละ (%) ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) เพื่อรวมตัวกลุ่มตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่มเดียวกัน ขั้นที่ 4 การยืนยันองค์ประกอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ยืนยัน ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

พิจารณา 4 ด้าน คือ ความถูกต้องเหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อยืนยันการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด มีกระบวนการจัดทำเป็นขั้นตอนอย่างมีระบบ จึงทำให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม เป็นไปได้ และมีประโยชน์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นว่าองค์ประกอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดทั้ง 8 องค์ประกอบ 57 ตัวแปร เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้หน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดสามารถนำมาใช้เป็นแนวปฏิบัติและแนวทางในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวให้ประสบความสำเร็จและสามารถปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากขึ้น

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด อภิปรายผลได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นการพัฒนางานองค์กร โดยเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันของคนในองค์กรให้เกิด การถ่ายทอดแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ และทักษะร่วมกันอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพและมีผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานอุดม ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนายุทธศาสตร์องค์กรแห่งการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนายุทธศาสตร์องค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับพลวัตการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาสังคมในอนาคต อาทิ การพัฒนาค่านิยม อัตลักษณ์การเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยกระดับปัจจัยการเรียนรู้ที่สามารถลดช่องว่างและพัฒนาเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้องค์กร ด้วยการเป็นหุ้นส่วนและเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นๆ ของสังคม สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 อธิบายขั้นตอนไว้ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการเพื่อขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ขั้นตอนที่ 2 การยื่นแบบแสดงความประสงค์จะขอรับการศึกษาระดับพื้นฐานโดยครอบครัว สามารถยื่นแบบแสดงความประสงค์จะขอจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

ได้ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขั้นตอนที่ 3 การยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว เมื่อแผนได้รับการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์แล้ว ครอบครัวหรือผู้จัดการศึกษา ส่งยื่นแบบคำขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขั้นตอนที่ 4 การพิจารณาของคณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัดประชุมเพื่อพิจารณาให้ความเห็น ขอบอนุญาตหรือไม่อนุญาตจัด ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำทะเบียนผู้เรียนสำหรับการศึกษาโดยครอบครัว

องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ (Assignment of responsibility) เป็นการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบภารกิจงานของบุคลากรในหน่วยงานเพื่อให้สามารถดำเนินงานและปฏิบัติงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวที่ให้ชัดเจนอีกด้วย จะทำให้หน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด สามารถที่จะดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวเกิดความยืดหยุ่น คล่องตัวและตอบสนองการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างในด้านเป้าหมาย แผนการจัดการศึกษาและการเรียนการสอนตามปรัชญา จุดเน้น หรือศักยภาพและความต้องการของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน ดังนี้ 1) บทบาทหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว นำคำขออนุญาตจัดการศึกษาโดยครอบครัว เสนอให้คณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัดพิจารณา จัดทำข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พร้อมรายงานในระบบสารสนเทศ (DMC) และจัดทำเอกสารต่างๆ จัดให้มีคณะกรรมการวิชาการ/คณะทำงานติดตามผล การจัดการศึกษา/คณะทำงานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อการส่งเสริมคุณภาพเชิงวิชาการตามหลักการการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ส่งเสริม สนับสนุนและคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของเด็กและครอบครัวอันพึงประสงค์ในการจัดการศึกษา วางแผน กำกับ ดูแลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัวอย่างต่อเนื่อง การวิเคราะห์ วิจัย และพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวตามศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง 2) บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัด พิจารณาอนุญาตคำขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พิจารณาการเลิกจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว 3) บทบาทหน้าที่ของบิดา มารดา หรือผู้จัดการศึกษา เตรียมความพร้อมของครอบครัวในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ศึกษาการพัฒนาการศึกษา

ของผู้เรียนในแต่ละระดับขั้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การจัดทำแผนการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบท ปรัชญา ความต้องการและศักยภาพผู้เรียนและการจัดกระบวนการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 3 การอำนวยการ (Direction) เป็นการกำหนดกรอบและทิศทางการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงพื้นที่ที่มีการวินิจฉัย สังการ ชี้แนะการปฏิบัติงานติดต่อสื่อสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ซึ่งหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดมีการดำเนินงานเป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้โดยเครื่องมือการบริหารต่างๆ เช่น การจูงใจ (Motivation) การกระจายงาน (Delegation) และการสอนงาน เป็นต้น สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้กล่าวไว้ดังนี้ 1) หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนทุกคนทุกช่วงวัย ตั้งแต่เด็กปฐมวัย วัยเรียน วัยทำงาน และผู้สูงวัยมีโอกาสด้านการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึงเป็นจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายไม่ว่าจะเป็นผู้เรียน กลุ่มปกติ กลุ่มด้อยโอกาสที่มีความยากลำบากและขาดโอกาสรวมทั้งบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลรัฐต้องจัดให้ 3) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างพอเพียงเท่าทันและเป็นสุข โดยยึดหลักความพอประมาณที่เป็นความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นมีการตัดสินใจที่มีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบและมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และ 4) หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพให้กับประชาชนทุกคน เป็นพันธกิจที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของสังคมทุกภาคส่วน

องค์ประกอบที่ 4 การส่งเสริมการมีส่วนร่วม (Participation Support) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 58 ได้บัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วมไว้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทุกระดับจึงต้องปฏิบัติตามโดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งนี้เพราะเมื่อผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาย่อมจะช่วยขับเคลื่อนให้การ

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด

บริหารจัดการศึกษาดำเนินไปตามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน มีการเชื่อมโยงเป็นกลุ่มครอบครัวและเครือข่ายครอบครัว มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสวงหาความรู้จากภายนอก ห้องเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานหรือครอบครัวอื่นๆ อยู่เสมอ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัว ประสานและส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวให้เป็นไปอย่างมีระบบ และ มีความร่วมมือและประสานงานร่วมกันระหว่างครอบครัวและภาครัฐ สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 อธิบายไว้ดังนี้ 1) การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมจัดทำแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัวร่วมกับบ้านเรียน 3) ประสานงานกับกลุ่มนโยบายและแผนเพื่อนำเสนอคำขออนุญาตจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดรวมทั้งสนับสนุนงบประมาณค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว 4) การขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวและแผนการจัดการเรียนการสอนเสนอต่อคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดพิจารณา 5) ประสานและส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวให้เป็นไปอย่างมีระบบมีประสิทธิภาพและคุณภาพ 6) ส่งเสริม สนับสนุนและสิทธิประโยชน์ของเด็กและครอบครัวอันพึงมีพึงได้ในการจัดการศึกษา 7) วางแผนพัฒนาคุณภาพและแผนปฏิบัติการ อย่างต่อเนื่อง 8) พัฒนานวัตกรรมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว 9) กำกับดูแลการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว 10) ประเมินและรายงานผลการดำเนินงานต่อสาธารณะอย่างสม่ำเสมอ และ 11) จัดทำทะเบียนผู้เรียนสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

องค์ประกอบที่ 5 การสร้างเครือข่าย (Network) การสร้างเครือข่าย เป็นกระบวนการเชื่อมโยงของกลุ่มของคนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจ ที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสารร่วมกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระ เท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทร ซึ่งกันและกัน มีการทำงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวร่วมมือเพื่อให้เกิดเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพ และทำให้การทำงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวเกิดเครือข่ายที่มีความเข้มแข็ง สอดคล้องกับพรพล พอนอ่วมและคณะ ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการศึกษาโดยครอบครัวโดยใช้ทรัพยากรการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ ผลการศึกษาพบว่า 1) กฎหมายเปิดกว้างให้คนได้มีโอกาสเลือกจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานของตนเองได้อย่างเสรี มีหน่วยงานที่คอยกำกับดูแล 2) พ่อแม่

ผู้ปกครองมีความเข้าใจบุตรหลานของตัวเองว่าต้องการอะไร อยากจะเป็นแบบไหน 3) ความเข้าใจของ ทั้งผู้ปกครองและเจ้าหน้าที่รัฐนั้นยังมีน้อยเกินไป 4) เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตในปัจจุบันมีความสำคัญมากกับการจัดการศึกษา 5) ทรัพยากรการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารูปแบบสำหรับประเทศไทยถือว่ายังมีน้อยมาก และสอดคล้องกับสมาลี มีพงษ์ ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการเชื่อมโยงการศึกษาโดยครอบครัวกับโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษา 1) ความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองที่จัดการศึกษาโดยครอบครัวในการจัดการเรียนการสอนขั้นพื้นฐานจากการวิเคราะห์ พบว่า ความร่วมมือจากโรงเรียนด้านบุคลากรในวิชาภาษาอังกฤษค่อนข้างสูง และความร่วมมือจากโรงเรียนในด้านบุคลากรครูมีการประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย 2) ความร่วมมือจากโรงเรียนด้านการประเมินผลจากสภาพจริง ความต้องการความช่วยเหลือจากโรงเรียนของผู้ปกครองที่จัดการศึกษาโดยครอบครัวจะส่งผล แบบผกผันอย่างมีนัยสำคัญเชิงลบต่อผลสัมฤทธิ์ด้านคุณธรรมสูงสุด ความพร้อมของผู้ปกครองด้านเวลา ไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของเด็กด้านคุณธรรม ด้านสังคมและด้านวิชาการ ความพร้อมด้านเทคโนโลยีส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของเด็กด้านคุณธรรมและสังคม พฤติกรรมการสอนของผู้ปกครองส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ด้านสังคม และการยอมรับของผู้ปกครองด้านหลักสูตรไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทุกด้าน

องค์ประกอบที่ 6 การส่งเสริมการเรียนรู้ (Learning Support) การส่งเสริมการเรียนรู้เป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกับครอบครัวอื่นเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การเรียนรู้ตามแหล่งเรียนรู้ การเข้าร่วมกิจกรรมกับสถานศึกษาหรือโรงเรียนใกล้บ้าน ร่วมกิจกรรมกับท้องถิ่น สถานประกอบการ บุคลากรมีอาชีพ เป็นต้น อีกทั้ง การจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ประสบการณ์ให้มากที่สุด โดยหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดให้การสนับสนุนส่งเสริม การจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว มีการส่งเสริม สนับสนุนแผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัวที่มีความหลากหลาย มีรูปแบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวที่หลากหลาย ส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาได้อย่างอิสระ และมีการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับบรรณาธิการ ทรูปลูกปัญญา ได้กล่าวไว้ว่า การจัดโฮมสคูลการเรียนรู้แบบไฮบริด (Hybrid Homeschooling) เป็นรูปแบบการศึกษาที่ผสมผสานระหว่างการเรียนรู้แบบโฮมสคูลตามปกติกับการเรียนรู้ในรูปแบบโรงเรียนซึ่งรูปแบบของการจัดการศึกษาในลักษณะนี้ นักเรียนจะแบ่งการเรียนรู้ออกเป็นสองส่วนคือ การเรียนที่บ้านแบบโฮม

สคูลกับ การเรียนรู้ที่โรงเรียนหรือสถาบันการเรียนรู้ที่ดำเนินการเหมือนโรงเรียน นอกจากนี้การศึกษาแบบโฮบริดโฮมสคูล มีความยืดหยุ่นสูง โดยผู้ปกครองสามารถจัดสรรเวลาระหว่างการเรียนที่บ้านกับการเรียนที่โรงเรียนได้ ตามความเหมาะสม อีกทั้งยังสอดคล้องกับสำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์ ได้กล่าวเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง เป็นผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาด้วยตนเอง เป็นระบบของการบูรณาการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จากวิถีชีวิตจริงจากทุกสถานที่ และกิจกรรมต่างๆ ที่ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน มุ่งให้โอกาสผู้เรียนได้ทำในสิ่งที่สนใจ เพื่อการค้นพบความถนัดและความสามารถของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นผู้คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น รู้วิธีการเรียนรู้ซึ่งจะเป็นเครื่องมือของการศึกษาตลอดชีวิต

องค์ประกอบที่ 7 การนิเทศและติดตาม (Supervision and Monitoring) การนิเทศและติดตามการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดเป็นกระบวนการในการวัดและประเมินผลผู้เรียนจากการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวด้วยวิธีการที่หลากหลายตามบริบทปรัชญา จุดเน้นและศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคลและส่งผลการรายงานการนิเทศ ติดตาม วัดและประเมินผล อีกทั้งเป็นการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีระบบและมีคุณภาพ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ถอดบทเรียนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว สามารถสรุปประเด็น ดังนี้ 1) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของครอบครัวเกิดจากความต้องการของผู้ปกครอง ที่ขาดความเชื่อมั่นการจัดการศึกษาในระบบ 2) ครอบครัวมีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาการจัดที่แตกต่างกัน 3) ครอบครัวได้ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว 3 ลักษณะ คือ ครอบครัวหรือผู้จัดการศึกษาจัดทำแผนการจัดการศึกษาด้วยตนเองครอบครัวหรือผู้จัดการศึกษาจัดทำแผนการจัดการศึกษาร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในลักษณะร่วมคิดร่วมทำให้คำปรึกษา รวมถึงตัวอย่างแผนการจัดการศึกษาที่ได้รับอนุญาตแล้วและครอบครัวหรือผู้จัดการศึกษาจัดทำแผนการจัดการศึกษาร่วมกับองค์กรหน่วยงานอื่นๆ 4) ครอบครัวได้ดำเนินการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนใน 3 ลักษณะ จัดแบบครอบครัว จัดแบบครอบครัวเดียวแต่มีการเข้าร่วมกับครอบครัวหรือกลุ่มครอบครัวอื่นๆ ตามโอกาสเพื่อต่อยอดความสนใจเฉพาะด้าน และจัดแบบกลุ่มครอบครัว 5) การจัดการเรียนรู้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ได้แก่ บิดาและมารดา บิดาหรือมารดาครอบครัวร่วม

กันจัดบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ 6) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีกิจกรรมแนะแนวกิจกรรมนักเรียนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ 7) การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมมีทั้งภายในบ้านและนอกบ้าน และ 8) การวัดผลประเมินผล เป็นการดำเนินการทั้งก่อนการดำเนินการระหว่างดำเนินการและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน นอกจากนี้ในบางครอบครัวยังให้ผู้เรียนได้มีการทดสอบในระดับชาติคือ O-NET และ NT ในส่วนของครอบครัวได้จัดทำรายงานผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาประจำปีทุกปีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใช้ข้อมูลดังกล่าวประกอบกับข้อมูลจากการประเมินตามสภาพจริงมาใช้ในการตัดสินผลการเรียน

องค์ประกอบที่ 8 การประชาสัมพันธ์ (Public Relations) การประชาสัมพันธ์ถือเป็นกิจกรรมของหน่วยงาน องค์กร สถาบันหรือบุคคลที่ปฏิบัติเพื่อชนะใจประชาชน รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าใจถึงนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กรโดยการเผยแพร่กระจายข่าวสารทางเครื่องมือสื่อสารต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุกระจายเสียงโทรทัศน์และภาพยนตร์ และเป็นวิธีการที่ช่วยส่งเสริมให้สถาบัน องค์กร ชุมชน หรือกลุ่มคน มีความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ มีการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ เอกสารจดหมายข่าว มีการสร้างปฏิสัมพันธ์และให้ความเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน และมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับสวริทธิ์ธรร จันทรแสงศรี ได้ทำการศึกษาเรื่องการถ่ายทอดทางสังคมของกลุ่มบ้านเรียนโฮมสคูล : กรณีศึกษากลุ่มบ้านเรียนแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การถ่ายทอดทางสังคมของครอบครัวที่จัดโฮมสคูลกลุ่มบ้านเรียนในมิติด้านเนื้อหาและส่วนที่ 2 การถ่ายทอดทางสังคมของครอบครัวที่จัดโฮมสคูลกลุ่มบ้านเรียนในมิติด้านวิธีการถ่ายทอด เนื้อหาการถ่ายทอดมุ่งเน้นเรื่องคุณธรรมจริยธรรมทักษะชีวิต การค้นหาตัวตนของเด็กในกรณีของวิธีการถ่ายทอดทางสังคม จะเน้นวิธีการลงมือทำการเรียนรู้ผ่านตัวแบบและเรื่องเล่าการเข้าสังคม และเรียนรู้ผ่านสื่อ

2. ผลการยืนยันองค์ประกอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด จำนวน 8 องค์ประกอบ 57 ตัวแปร มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้และมีประโยชน์ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 คือ ผลการยืนยันองค์ประกอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด

จากการค้นพบของผู้วิจัย ในการทำวิจัยเล่มนี้ ได้ทำตามแนวคิดทฤษฎีต่างๆ โดยมีขั้นตอนในการวิจัย 4 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 การศึกษาตัวแปรการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด ด้วยการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยหลักการแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง (Semi – structured interview) ขั้นที่ 2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ โดยดำเนินการและพัฒนาเครื่องมือวิจัย ด้วยการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อเก็บข้อมูล โดยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านในการตรวจคุณภาพของเครื่องมือและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปทดลองใช้กับหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด จำนวน 8 หน่วย หน่วยละ 4 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 32 คน ขั้นที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้แก่หน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด จำนวน 66 หน่วย หน่วยละ 4 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 264 คน ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนมา จำนวน 264 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติดังต่อไปนี้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ขั้นที่ 4 การยืนยันองค์ประกอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็น แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) พิจารณา 4 ด้าน คือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อยืนยัน โดยผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นว่าองค์ประกอบการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด ทั้ง 8 องค์ประกอบ 57 ตัวแปร เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้หน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดสามารถนำมาใช้เป็นแนวปฏิบัติและแนวทางในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรหาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวให้ครบทุกองค์ เพื่อหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดให้มีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปพัฒนาเป็นนวัตกรรมหรือมีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวให้สามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละครอบครัว

2. หน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่ผู้รับผิดชอบและผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว เพื่อที่มีความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา อันส่งผลให้ผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวมีคุณภาพตามมาตรฐานและเกิดผลลัพธ์กับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

3. หน่วยงานทางการศึกษาควรมีการส่งเสริมสนับสนุนในการจัดอบรมและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทุกครอบครัวและเครือข่ายตามความต้องการของครอบครัวโดยเฉพาะการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

4. หน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด สามารถนำองค์ประกอบที่ค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของแต่ละหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

2. ควรมีการวิจัยเพื่อถอดบทเรียนวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัวของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ประสบความสำเร็จ

รายการอ้างอิง

- จันทนา อุดม. (2560). การพัฒนายุทธศาสตร์องค์กรแห่งการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์. วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก, 3(2). 204-212.
- น้ำผึ้ง มีศีล. (2559). การจัดการศึกษาโดยครอบครัวแบบเสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงานในศตวรรษที่ 21. [ปริญญานิพนธ์ดุขฎิบัณทิต].
- พิชัย เวชยานันท์ และคณะ. (2560). ยุทธศาสตร์การบริหารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2(1). 135-144.
- รัชนิย รัชชัย. (2557, 6 พฤษภาคม). ซัมเมอร์ฮิลล์' ต้นแบบโฮมสคูลแห่งแรกของประเทศไทย. ไทยรัฐออนไลน์. 6 พ.ค. 2557 <https://www.thairath.co.th/content/419307>.
- วรารณ อนุวรรตน์. (2554). อุดมการณ์และการจัดการศึกษาโดยครอบครัวในจังหวัดเชียงใหม่. [ปริญญานิพนธ์ดุขฎิบัณทิต]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิศิษฐ์ วังวิญญู. (2558). โรงเรียนทำเอง Home-made School. ปรินายด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2557). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 22). ด่านสุทธาการพิมพ์.
- สุมาลี มีพงษ์. (2559). การเชื่อมโยงการศึกษาโดยครอบครัวกับโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน, วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 5(2), 1.
- โสวริทธิ์ธร จันทรแสงศรี. (2559). การถ่ายทอดทางสังคมของกลุ่มบ้านเรียนโฮมสคูล : กรณีศึกษากลุ่มบ้านเรียนแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 5(2) 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและความพร้อมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว. สำนักพัฒนานวัตกรรมการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). การถอดบทเรียนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). บ้านเรียน Home School แนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาทางเลือก. โรงพิมพ์อักษรไทย.

- อูรสา พรหมทาและจำเนียร พลหาญ. (2557). **การจัดการศึกษาโดยครอบครัว**, วารสารวิจัย เพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 1(2), 32.
- Kaiser quoted in Barbara G.Tabachink, and Linda S.Fidell. (1983). **Using Multi-variate Statistics**. New York Haper & Ro.
- Rensis Likert. (1961). **The Human Organization**. McGraw-Hill.
- Robert V. Krejcie and Daryle W. Morgan. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities**, Journal for Education and Psychological Measurement, 3, 608.
- Weller. Chris. (2020). **Homeschooling is the smartest way to teach kids in the 21st century**. <https://www.buinessinsider.com/why-kids-should-get-home-schooled-2016-8>.

การปฏิบัติตนเรื่องความเรียบง่ายของสามเณร
สำนักฝึกธรรมดอมินิก ซาวีโอ
สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

Simplicity of Life for The Seminarian of
Dominic Savio Seminary Suratthani Diocese.

พิสิทธ์ ยอแซฟ

* ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.สุรชัย ชุ่มศรีพันธุ์

* สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ผศ.ดร.ชาติชาย พงษ์ศิริ

* สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

ผศ.ดร.ลัดดาวรรณ์ ประสูตรแสงจันทร์

* สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

Pisit Yorsaep

* Master of Arts Program in Moral Theology, Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Dr.Surachai Chumsriphun

* Moral Theology Program, Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Asst.Prof.Dr.Chartchai Phongsiri

* Philosophy and Religion Program, Faculty of Humanities, Saengtham College.

Asst.Prof.Dr.Laddawan Prasootsaengchan

* Christian Education Program, Faculty of Theology, Saengtham College.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 31 มีนาคม 2566

* แก้ไข 8 พฤษภาคม 2566

* ตอบรับบทความ 30 พฤษภาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมผสานนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การปฏิบัติตนเรื่องความเรียบง่ายของสามเณร สำนักฝึกธรรมดอมินิก ซาวีโอ สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี 2) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเรียบง่ายของสามเณร สำนักฝึกธรรมดอมินิก ซาวีโอ สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ สามเณร สำนักฝึกธรรมดอมินิก ซาวีโอ จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติตนเรื่องความเรียบง่ายของสามเณรสำนักฝึกธรรมดอมินิก ซาวีโอ สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสติปัญญา ด้านความเป็นมนุษย์ ด้านงานอภิบาล และด้านชีวิตจิต

2. แนวทางการพัฒนาเรื่อง การปฏิบัติตนเรื่องความเรียบง่ายของสามเณรสำนักฝึกธรรมดอมินิก ซาวีโอ สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี มีดังต่อไปนี้

2.1 สามเณรควรมีการใช้ชีวิตหมู่คณะ ให้ความสำคัญในเรื่องการรำพึงภาวนา การเข้าร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณ และการเข้าเฝ้าไตร่ตรองอยู่เสมอ ค้นพบเป้าหมายที่แท้จริงของตนเอง มีความพยายามในด้านการเรียนและด้านอื่นๆ ใช้เวลาในการแสวงหาความรู้และทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ออกจากตัวเอง และฝึกการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย

2.2 สำนักฝึกธรรมดอมินิก ชาวีโอ ต้องปลูกฝังมโนธรรมของสามเณรให้ถูกต้องอบรมให้สามเณรเข้าถึงจิตตารมณ์ของการรับใช้อย่างแท้จริง เห็นความสำคัญในเรื่องการรำพึงภาวนา การเข้าร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณ การเข้าเฝ้าบิณฑบาต ให้สามเณรได้ลงมือทำกิจกรรมหรืองานอภิบาล ช่วยสร้างแรงบันดาลใจในการเป็นพระสงฆ์ ให้สามเณรได้ออกไปสัมผัสชีวิต ได้พบเจอสิ่งใหม่ที่ช่วยสร้างแรงบันดาลใจ และควรใช้แรงจูงใจเชิงบวกและเชิงลบในการฝึกฝนสามเณร รวมถึงกำหนดแนวปฏิบัติเรื่องการใช้จ่ายส่วนตัวที่เท่าเทียมกัน

2.3 ผู้ให้การอบรมควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่สามเณร

2.4 ครอบครัวและสำนักฝึกธรรมดอมินิก ชาวีโอ ควรร่วมมือในการให้การอบรมสามเณรแบบต่อเนื่อง

คำสำคัญ: ความเรียบง่าย
สามเณร
สำนักฝึกธรรมดอมินิก ชาวีโอ

Abstract:

This combined research purposes to study; 1) Simplicity of Life for the Seminarian of Dominic Savio Seminary, Suratthani Diocese. 2) Seminarian's Simplicity in the feature of Development Guidelines of Dominic Savio Seminary, Suratthani Diocese. The study of population was of 32 Seminarians at the Dominic Savio Seminary. The studying tool was a questionnaire. The statistics using in the analysis consisted of frequency, percentage, mean, and standard deviation. Qualitative data obtained from a group interview of 6 experts were obtained by selective selection. The tool using was a semi-structured interview. Data analysis used content analysis.

The results of this research reveal:

1. The practice of simplicity of the Seminarian at the Dominic Savio Seminary, Suratthani Diocese, is at a high level. Sorted in descending order of mean, i.e., intelligence, humanity. pastoral and spiritual life.

2. The Guidelines for the development in practice of Simplicity of the Seminarian of the Dominic Savio Seminary, Suratthani Diocese are as follow;

2.1 Seminarian should have a community life, paying attention to meditation, attending the Mass and having the retreat and contemplating, discover his true motivation, attempt for education. Take the time to seek the knowledge and spending the time usefully, leaving safe zone and practice a simple life.

2.2 The Dominic Savio Seminary must properly cultivate a conscience to Seminararians. Training Seminarian to truly approach to spirit of service, Seeing the importance of meditation, Attending the Mass and being silent. Seminarian is to do all activities or pastoral work which are helping to inspire them to become a priest. Seminarian should go out and experience real situation of life, finding new challenges to inspire themselves. Seminarian is familiar with different formation both in positive and negative dimension, including setting guidelines for equal personal spending.

2.3 The Formator should be a good example for Seminarian.

2.4 The family and the Dominic Savio Seminary should cooperate in providing continuous training for Seminarian.

Keywords: Simplicity
Seminarian
Dominic Savio Seminary

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมในปัจจุบันนี้กำลังตกอยู่ในกระแสบริโภคนิยมอย่างเต็มตัว เป็นยุคที่คนกำลังแข่งขันกันบริโภค แสวงหาความสนุกสนาน และความสุขทางกายอย่างบ้าคลั่ง ในขณะที่หลายๆ คนมองว่า การใช้ชีวิตแบบบริโภคนิยมเป็นเพียงภาพลวงตา ไม่ใช่แก่นแท้ของชีวิต และหันมาให้คุณค่าของชีวิตที่เรียบง่ายมากขึ้น โดยอาศัยหลักการคิดของตนหรือจากแบบอย่างการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายของบุคคลรอบข้างหรือบุคคลที่รักและเคารพ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ประมุขศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเป็นแบบอย่างที่ดีชัดเจนในเรื่อง ความเรียบง่ายสำหรับบรรดาพระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวช และคริสตชนทุกคน แบบอย่างความเรียบง่ายที่ปรากฏในการดำเนินชีวิตประจำวันของพระองค์ไม่ว่าจะเป็นเครื่องแต่งกายสุภาพ เรียบง่ายตามปกติ ห้องนอน ห้องทำงานขนาดเล็ก ไม่ใหญ่โตกว้างขวาง พระองค์ทรงขึ้นรถประจำทางไปทำงานทุกวัน ไม่ได้ใช้รถประจำตำแหน่ง นอกจากแบบอย่างของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสแล้ว แบบอย่างที่เราเห็นได้ชัดเจนอีกพระองค์หนึ่งคือ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ พระองค์ทรงเป็นแบบอย่างที่ดีชัดเจนและทรงได้พระราชทานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ประชาชนชาวไทย เพื่อเป็นเครื่องชี้ทางสว่างในการดำเนินชีวิต ท่ามกลางกระแสบริโภคนิยมในยุคโลกาภิวัตน์ ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ให้ยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึง ความจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร โดยอาศัยคุณธรรมความรู้เป็นเงื่อนไขสำคัญให้สามารถดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้ อันจะเป็นเครื่องมือในการช่วยให้รอดพ้นจากการเป็นสังคมแบบบริโภคนิยม การให้ความสำคัญกับวัตถุ เทคโนโลยี ใช้สิ่งของฟุ่มเฟือย หูหิ้ว และค่านิยมต่างๆ ที่มุ่งไปสู่ความเป็นปัจเจกบุคคล (individualism) ตามมา เพราะการที่ต่างคน ต่างจะไขว่คว้าหาเงิน หาความสุข สนุกสนานให้กับตัวเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ก็ได้ทำให้บุคคลเกิดความเห็นแก่ตัว คิดแต่เรื่องของตัวเอง ไม่ใส่ใจผู้อื่น เอาผลประโยชน์ของตนเป็นที่ตั้งโดยไม่ใส่ใจในความเป็นอยู่ของคนอื่นโดยเฉพาะสำหรับเด็ก และเยาวชนที่ได้รับการเลี้ยงดู หล่อหลอมมาในสังคมแบบนี้เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะดำเนินชีวิตตามที่ถูกหล่อหลอมมานั้นโดยคิดว่าเป็นเรื่องปกติทั่วไป

พระศาสนจักรคาทอลิกได้แสดงความห่วงใยต่อเรื่องนี้ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ได้กล่าวไว้ในพระสมณสาส์นเตือนใจ ความชื่นชมยินดีแห่งพระวรสาร ข้อที่ 55 ว่า เนื่องจากเรา

ยอมรับอย่างสงบในอำนาจของเงินตราเหนือตัวเราและสังคม จึงก่อให้เกิดการขาดความห่วงใยในความเป็นมนุษย์ที่ถูกลดระดับเหลือ เพียงแค่เป็นความต้องการอย่างหนึ่งเท่านั้น คือ การบริโภค จึงทำให้เห็นว่าคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อยู่แค่เรื่องภายนอกจนทำให้มนุษย์มองข้ามความเป็นมนุษย์ไป นอกจากนี้ พระองค์ยังได้ทรงต่อต้านบรรดาพระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวช ที่ใช้ชีวิตแบบฟุ่มเฟือย เกียรติยศและความร่ำรวย สร้างอาณาจักรของตนเอง แทนที่จะสร้างอาณาจักรของพระเจ้า

สมณลิขิตเตือนใจ “เราจะมอบผู้เลี้ยงแกะให้ท่าน”(Pastores Dabo Vobis). ระบุว่ามิติดีที่มีปฏิสัมพันธ์กันของการอบรม และในชีวิตของศาสนบริกรที่ได้รับศีลบวช คือ 1) มิติทางด้านความเป็นมนุษย์ (Human Dimension) ซึ่งเป็นรากฐานที่จำเป็นและมีพลวัตของชีวิตสงฆ์ 2) มิติทางด้านจิตวิญญาณ (Spiritual Dimension) ซึ่งช่วยปรับคุณภาพของศาสนบริการของสงฆ์ 3) มิติทางด้านสติปัญญา (Intellectual Dimension) ซึ่งมอบหลักเหตุผลที่เป็นเครื่องมือในการทำควมเข้าใจคุณค่าของการเป็นผู้อภิบาล และทำให้คุณค่าเหล่านั้น ปรากฏให้เห็นได้ในชีวิตประจำวัน และถ่ายทอดสาระของความเชื่ออย่างเหมาะสมและ 4) มิติทางการอภิบาล (Pastoral Dimension) ซึ่งทำให้พระสงฆ์สามารถรับใช้พระศาสนจักรอย่างรู้จักรับผิดชอบและบังเกิดผล ด้านมิติมนุษย์ เป็นการอบรมให้บรรลุถึงควมมีวุฒิภาวะให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง มีความซื่อสัตย์ จริงใจ มีการตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีความสมดุลในชีวิตทั้งต่อตนเองและต่อบุคคลอื่น มีสมบัติผู้ดี ยอมรับความจริง ด้านมิติชีวิตจิต เป็นการอบรมให้เห็นคุณค่าในชีวิตของพระเยซูคริสตเจ้า โดยยึดพระองค์เป็นแบบอย่างและจุดศูนย์กลางในการดำเนินชีวิต และพัฒนาตนเองตามจิตตารมณ์ของพระองค์ ดังนั้นไม่ว่าจะคิด พูด หรือ ทำอะไร ให้ทำตามแบบฉบับของพระองค์ มิติสติปัญญา เป็นการอบรมให้รู้จักใช้ความคิด อย่างมีเหตุผลและมีการตัดสินใจที่ถูกต้อง มีความสามารถที่จะศึกษาวิชาการพระศาสนจักรขั้นสูง เข้าใจเกี่ยวกับชีวิตและงานพระสงฆ์ หมั่นเพียรพยายามศึกษาเพิ่มเติมตลอดเวลา มิติการอภิบาลเป็นการอบรมให้มีจิตตารมณ์ของการเป็นผู้อภิบาลและแพร่ธรรมเจริญชีวิตรับใช้ผู้อื่นด้วยความรักตามแบบอย่างของพระคริสตเจ้าผู้ทรงเป็น “นายชุมพาบาลที่ดี” ในทุกการอบรมจึงมีจุดมุ่งหมายที่ “การเปลี่ยนแปลง” หรือ “เลียนแบบ” หัวใจตามภาพลักษณ์ของหัวใจของพระคริสตเจ้า ผู้ที่พระบิดาทรงส่งมาเพื่อปฏิบัติงานให้แผนการแห่งความรักของพระองค์สำเร็จไป พระองค์ทรงรู้สึกสงสารเมื่อทรงเห็นความทุกข์ยากของมนุษย์ (เทียบ มธ 9:35-36)

ดังนั้นสำหรับเยาวชนที่เป็นสามเณรผู้เตรียมตัวเป็นพระสงฆ์ นักบวชในศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ก็เป็นกลุ่มเยาวชนสำคัญอีกกลุ่มหนึ่งที่ได้รับอิทธิพลและผลกระทบจากสังคมที่เปลี่ยนไปเป็นแบบบริโภคนิยมอย่างสุดโต่ง ซึ่งหากสามเณรไม่เห็นคุณค่าและแนวทางปฏิบัติที่ทำให้พวกเขาดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย พอเพียง เพราะสามเณรและพระสงฆ์คาทอลิกต้องถือความยากจนอันเป็นวินัยหลักประการหนึ่งในสามประการ (อีกสองประการคือ ความถือสัต และความนบถนอบ) รู้จักควบคุมตนเอง ไม่บริโภคนิยมอย่างฟุ่มเฟือย หากต้องใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ไม่ใช่แค่เรื่องการใช้จ่ายเท่านั้น แต่รวมถึงการตัดสินใจ การใช้เหตุผล การใช้ความรู้และคุณธรรมต่างๆ มาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต การอบรมสามเณรในเรื่องนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้เขาได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ได้บวชเป็นพระสงฆ์หรือเป็นคริสตชนฆราวาสในแบบที่ควรจะเป็นการอบรมหล่อหลอมให้สามเณรมีความตื่นตัว ตระหนักถึงคุณค่าของการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย ทบทวนค่านิยมที่ผิดๆ ของสังคมบริโภคนิยมได้อย่างมีเหตุและผลเพราะค่านิยมของสังคมบริโภคนิยมได้ทำลายชีวิตมนุษย์ ไม่ได้นำความสุขที่แท้จริงมาสู่ชีวิตมนุษย์และยังทำให้มนุษย์ห่างไกลจากพระเจ้า จึงควรให้สามเณรได้ตระหนักถึงคุณค่าของชีวิตที่เรียบง่ายนั้นว่าเป็นคุณค่าพระวรสารที่พระเยซูเจ้าทรงเป็นแบบอย่างให้กับมนุษย์ และสามารถนำความเรียบง่ายและคุณค่านั้นเข้ามาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตและแสดงให้ปรากฏอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตนในชีวิตประจำของตัวสามเณร เพื่อการหล่อหลอมให้เติบโตเป็นคริสตชนเป็นพระสงฆ์ที่มีความเรียบง่ายตามแบบอย่างของพระเยซูเจ้าและตามที่พระศาสนจักรสั่งสอน อันจะเกิดประโยชน์ต่อตัวสามเณร ครอบครัว สังคม ประเทศและพระศาสนจักรคาทอลิก แต่หากสามเณรไม่ถือเรียบง่าย ใช้ชีวิตอย่างหรูหรา ฟุ่มเฟือย ก็คงไม่อาจมีคุณสมบัติที่ครบถ้วนในการเป็นคริสตชนหรือเป็นพระสงฆ์ที่ดีได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการปฏิบัติตนเรื่องความเรียบง่ายของสามเณร สำนักฝึกธรรมดอมินิก ชาวีโอ สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนเรื่องความเรียบง่ายของสามเณร สำนักฝึกธรรมดอมินิก ชาวีโอ สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเรียบง่ายของสามเณร สำนักฝึกธรรมดอมินิก ชาวีโอ สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

ขอบเขตของการวิจัย

1. กรอบแนวคิดของวิจัย

ศึกษาการปฏิบัติตนเรื่องความเรียบง่ายของสามเณร สำนักฝึกธรรมดอมินิก ชาวไอ ตามแนวทางการอภิบาลเรื่องความเรียบง่ายตาม 1) คุณค่าพระวรสาร และ 2) ตามคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ได้แก่ พระสมณสาส์น “ขอสรรเสริญองค์พระผู้เป็นเจ้า” กฤษฎีกาสมัชชาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกไทย เรื่อง “พระศาสนจักรที่ยากจนเพื่อคนยากจน” สาส์นมหาพรต โอกาสรณรงค์ในเทศกาลมหาพรต พระสมณสาส์นเตือนใจ “ความชื่นชมยินดีแห่งพระวรสาร” สมณลิขิตเตือนใจ “พระคริสตเจ้าทรงพระชนม์” และพระพรแห่งกระแสเรียกพระสงฆ์ (The Gift of Priestly Vocation) “เอกสารการฟื้นฟูชีวิตและพันธกิจการอบรมเพื่อเป็นพระสงฆ์” 3) ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ และ 4) มิติในการอบรมสามเณร 4 ด้าน ตามธรรมนูญการอบรมสามเณรเล็ก

2. ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 ประชากร ในการศึกษาการปฏิบัติตนเรื่องความเรียบง่ายของสามเณรสำนักฝึกธรรมดอมินิก ชาวไอ สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี คือ สามเณรของสำนักฝึกธรรมดอมินิก ชาวไอ จำนวน 32 คน

2.2 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการศึกษา แนวทางอภิบาลการปฏิบัติตนเรื่องความเรียบง่ายของสามเณรสำนักฝึกธรรมดอมินิก ชาวไอ สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี จำนวน 6 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย 1) อธิการสำนักฝึกธรรมดอมินิก ชาวไอ 2) รองอธิการสำนักฝึกธรรมดอมินิก ชาวไอ 3) อดีตอธิการสำนักฝึกธรรมดอมินิก ชาวไอ 4) บราเดอร์ผู้ดูแล 5) ครูคำสอน 6) ครูผู้สอนโรงเรียนเทพมิตรศึกษาที่ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติ/ครูดีเด่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

การปฏิบัติตนด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายของสามเณร หมายถึง การนำหลักคำสอนทางศาสนา ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางการอบรมสามเณรมาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตในด้านความเป็นมนุษย์ ด้านชีวิตจิต ด้านสติปัญญา และด้านงานอภิบาลอย่างเรียบง่าย ซึ่งสามเณรแต่ละแห่งต้องการอบรมให้สามเณรมีคุณสมบัติในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

ด้านความเป็นมนุษย์ หมายถึง การมีวุฒิภาวะ ยอมรับและพอใจในสภาพและสถานะของตนเอง การรักษาสุขภาพ ออกกำลังกาย พักผ่อน บริโภคอุปโภค ในปริมาณที่พอดีและจำเป็น คำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยและการคุ้มค่ามากกว่าค่านิยม ไม่ปล่อยตนไปตามกระแสสังคมแห่งวัตถุนิยม มีวุฒิภาวะ ควบคุมรายรับรายจ่าย ประหยัด อดออม มีความซื่อสัตย์ เมตตา มีความรับผิดชอบ ปลุกต้นไม้ ฝึกฝนสวนครัว ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมสิ่งของต่างๆ

ด้านชีวิตจิต หมายถึง การขอบคุณพระเจ้าในสิ่งต่างๆ ที่ได้รับ การให้ความสำคัญกับการสวดภาวนาและเข้าร่วมพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ การนำพระวาจาไปใช้ในชีวิตสำนึกผิดและให้อภัยในความผิดพลาดของตนและผู้อื่น มีจิตตารมณ์การเสียสละ เมตตาโดยเฉพาะผู้ที่ยากลำบาก

ด้านสติปัญญา หมายถึง การมีความเชื่อและเข้าใจในความเชื่อ มองเห็นคุณค่าของคุณธรรมจริยธรรมมากกว่าทรัพย์สินสมบัติ ให้คุณค่าในสิ่งต่างๆ ที่ได้รับ สามารถนำความรู้ในด้านคำสอนและวิชาต่างๆ มาใช้ในชีวิตประจำวัน ทำบัญชีรายรับรายจ่าย เพิ่มรายได้ลดรายจ่าย และช่วยเหลือผู้อื่นได้อย่างมีวิจารณญาณ

ด้านงานอภิบาล หมายถึง การมองเห็นคุณค่าของผู้อื่น มีจิตเมตตารับใช้ เห็นอกเห็นใจคนอื่น ให้อภัย ให้ความช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยเฉพาะคนยากจนหรือผู้ที่อยู่ในภาวะลำบาก การทำงานตั้งใจทำงานร่วมมือกับผู้อื่นอย่างตั้งใจ ตามกฎระเบียบ ไม่เคร่งครัดหรือยึดหยุ่นมากเกินไป

สามเณร หมายถึง เยาวชนชายอายุ 12-19 ปีที่เข้ารับการฝึกอบรมที่สำนักฝึกธรรมดอมินิก ซาวีโอ ซึ่งจะได้รับการอบรมและได้รับเรียกสู่การเดินทางแห่งการเติบโตอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านความเป็นมนุษย์ ชีวิตจิต สติปัญญาและการอภิบาล

สำนักฝึกธรรมดอมินิก ซาวีโอ หมายถึง สถาบันทางคริสต์ศาสนาที่เปิดอบรมสามเณรที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 เป็นสถาบันที่จะให้การอบรมด้านศาสนาเป็นพิเศษ รวมทั้งการอบรมสั่งสอนพร้อมกับให้การศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และศาสตร์ต่างๆ เพื่อช่วยพัฒนาความเป็นมนุษย์และความเป็นคริสตชนให้เติบโตขึ้น ที่แสดงให้เห็นว่าในตัวเขามีเมล็ดพันธุ์ของกระแสเรียกพระสงฆ์ และพัฒนาให้เหมาะกับวัย กล่าวคือให้สามเณรมีอิสรภาพภายใน ที่สามารถใช้เพื่อตอบสนองแผนการที่พระเจ้าทรงเตรียมไว้สำหรับชีวิต ให้มีการเดินเคียงข้างบรรดาเยาวชนด้วยการส่งเสริมกระแสเรียกแนวทางใหม่ๆ และการทดลองกิจกรรมอภิบาลกระแสเรียกอย่างสร้างสรรค์ เพื่อช่วยเหลือและนำทางการเจริญเติบโตทั้งในด้านความเป็นมนุษย์และด้านชีวิตจิตของพวกเขา เป็นพิเศษในเรื่องความเรียบง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ เพื่อใช้ในการศึกษาการปฏิบัติตนเรื่องความเรียบง่ายของสามเณรเล็กสำนักฝึกธรรมดอมินิก ชาวโอ สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี
2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – structured interview) จำนวน 1 ฉบับ เพื่อใช้ในการศึกษาแนวทางอภิบาลการปฏิบัติตนเรื่องความเรียบง่ายของสามเณรสำนักฝึกธรรมดอมินิก ชาวโอ สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย
2. นำข้อมูลที่ได้ศึกษามาสร้างเป็นเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) แล้วดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ซึ่งได้ค่า IOC ที่มีค่าระหว่าง 0.6 – 1.00
3. ทดลองใช้แบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับสามเณรลัยแม่พระนิรมล สังฆมณฑลราชบุรี จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นสามเณรที่กำลังศึกษาศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในสามเณรลัยของสังฆมณฑลราชบุรีที่จะมีหลักในการอบรมด้านศาสนาเป็นพิเศษเช่นเดียวกับสามเณรลัยของสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (Cronbach, 1984:126) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.908 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 0.7 แล้วปรับแก้ไขเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

วิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มประชากร ใช้ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage : %)

2. การวิเคราะห์ข้อมูล การปฏิบัติตนเรื่องความเรียบง่ายของสามเณรเล็ก สำนักฝึกธรรมดอมินิก ขาวีโอ ที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1997) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติ ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ ในระดับ น้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะเรื่องความเรียบง่ายของสามเณรเล็ก สำนักฝึกธรรมดอมินิก ขาวีโอ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. การปฏิบัติตนเรื่องความเรียบง่ายของสามเณรสำนักฝึกธรรมดอมินิก ขาวีโอ สังเกตผลสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสติปัญญา ด้านความเป็นมนุษย์ ด้านงานอภิบาล และด้านชีวิตจิต ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับการปฏิบัติตนเรื่องความเรียบง่าย ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน

รายด้าน	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
1. ด้านความเป็นมนุษย์	3.62	0.502	มาก	2
2. ด้านชีวิตจิต	3.58	0.474	มาก	4
3. ด้านสติปัญญา	3.65	0.596	มาก	1
4. ด้านงานอภิบาล	3.61	0.605	มาก	3
รวมเฉลี่ย	3.62	0.418	มาก	

การปฏิบัติตนเรื่องความเรียบง่ายของสามเณร สำนักฝึกธรรมดอมินิก ชาวีโอ สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี

จากตารางที่ 1 พบว่า สามเณรสำนักฝึกธรรมดอมินิก ชาวีโอ สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี มีระดับการปฏิบัติตนเรื่องความเรียบง่ายในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับ มาก ($\mu=3.62$ $\sigma=0.418$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยสามารถเรียงอันดับการปฏิบัติในแต่ละด้านจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรก ด้านสติปัญญา ($\mu=3.65$ $\sigma=0.596$) รองลงมาคือด้านความเป็นมนุษย์ ($\mu=3.62$ $\sigma=0.502$) ด้านงานอภิบาล ($\mu=3.61$ $\sigma=0.605$) และอันดับสุดท้ายคือ ด้านชีวิตจิต ($\mu=3.58$ $\sigma=0.474$)

2. แนวทางการพัฒนาเรื่อง การปฏิบัติตนเรื่องความเรียบง่ายของสามเณรสำนักฝึกธรรมดอมินิก ชาวีโอ สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี มีดังต่อไปนี้

2.1 สามเณรควรมีการใช้ชีวิตหมั่นละ ให้ความสำคัญในเรื่องการรำพึงภาวนา การเข้าร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณ และการเข้าเฝ้าโบสถ์ตรงอยู่เสมอ ค้นพบเป้าหมายที่แท้จริงของตนเอง มีความพยายามในด้านการเรียนและด้านอื่นๆ ใช้เวลาในการแสวงหาความรู้และทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ ออกจากตัวเอง และฝึกการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย

2.2 สำนักฝึกธรรมดอมินิก ชาวีโอ ต้องปลูกฝังมโนธรรมของสามเณรให้ถูกต้องอบรมให้สามเณรเข้าถึงจิตตารมณ์ของการรับใช้อย่างแท้จริง เห็นความสำคัญในเรื่องการรำพึงภาวนา การเข้าร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณ การเข้าเฝ้า ให้สามเณรได้ลงมือทำกิจกรรมหรืองานอภิบาล ช่วยสร้างแรงบันดาลใจในการเป็นพระสงฆ์ ให้สามเณรได้ออกไปสัมผัสชีวิต ได้พบเจอสิ่งใหม่ที่ช่วยสร้างแรงบันดาลใจ และควรใช้แรงจูงใจเชิงบวกและเชิงลบในการฝึกฝนสามเณร รวมถึงกำหนดแนวปฏิบัติเรื่องการใช้จ่ายส่วนตัวที่เท่าเทียมกัน

2.3 ผู้ให้การอบรมควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่สามเณร

2.4 ครอบครัวและสำนักฝึกธรรมดอมินิก ชาวีโอ ควรร่วมมือในการให้การอบรมสามเณรแบบต่อเนื่อง

อภิปรายผล

1. สามเณรสำนักฝึกธรรมดอมินิก ชาวีโอ สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี มีระดับการปฏิบัติตนเรื่องความเรียบง่ายในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อานนท์ ต้นชัย และคณะ (2564) ที่ศึกษาคุณธรรมความเรียบง่ายของสามเณร สามเณรลัทธิพระฤทธิย ศรีราชา แล้วพบว่า สามเณรมีคุณธรรมความเรียบง่าย อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูล

รายด้านแล้วพบว่า สามเณรสำนักฝึกธรรมดอมินิก ซาวีโอ สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี มีการปฏิบัติตนในด้านสติปัญญาอยู่ในอันดับแรก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสามเณรได้รับการอบรมทั้งจากครอบครัวในเบื้องต้น และโดยเฉพาะจากสำนักฝึกธรรมดอมินิก ซาวีโอ ที่ให้มีความรู้สามารถให้ไต่ถามและแยกแยะสิ่งต่างๆ ได้ และให้ตระหนักถึงคุณค่าของการเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรมดีกว่าการมีทรัพย์สินสมบัติ สอดคล้องกับ หนังสือพระวรสารจาก มธ 6:19-21 ที่ระบุว่า “ท่านทั้งหลายอย่าสะสมทรัพย์สมบัติบนแผ่นดินนี้เลย ที่นี่ ทรัพย์สมบัติทั้งหลายถูกสนิมและขมวนกัดกิน และขโมยเจาะช่องลงมาแล้วลักเอาไปได้ แต่จงสะสมทรัพย์สมบัติในสวรรค์เถิด ที่นั่นไม่มีสนิมหรือขมวนกัดกินและขโมยก็ไม่เจาะช่องมาแล้วลักเอาไปได้ เพราะว่าทรัพย์สมบัติของท่านอยู่ที่ใด ใจของท่านก็จะอยู่ที่นั่นด้วย เรื่องการคิดอย่างรอบคอบ ก่อนตัดสินใจซื้อของใช้ใหม่ การเห็นคุณค่าในสิ่งของต่างๆ ที่สามเณรได้รับและอยู่รอบตัวของท่าน และในกฤษฎีกาสมัชชาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกแห่งประเทศไทย คริสตศักราช 2015 เรื่องพระศาสนจักรที่ยากจนเพื่อคนยากจน พระศาสนจักรต้องไม่สะสมความร่ำรวย และสถาบันของพระศาสนจักร ต้องเป็นประจักษ์พยาน ต้องปรับเปลี่ยนตนเองให้มีพื้นที่ที่เปิดกว้างต้อนรับคนยากจน พระสังฆราช พระสงฆ์นักบวชและคริสตชนทุกคนต้องเลือกที่จะดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย สมถะ พอเพียง มีเมตตา กรุณา รักและรับใช้ อยู่เคียงข้างคนจน เน้นความยุติธรรมในสังคม กล้าละทิ้งความสะดวกสบายและความมั่นคงส่วนตัว เพื่อเป็นประจักษ์พยานที่มีประสิทธิภาพและประกาศข่าวดีได้อย่างแท้จริง รวมถึงการที่สามเณรยังได้รับการอบรมหล่อหลอมให้เป็นคนมีเหตุผลผ่านความรู้ที่ได้รับอันหลากหลาย จะช่วยให้พระสงฆ์เติบโตขึ้นเป็นผู้รับใช้และพยานของพระวาจาในพระศาสนจักรและในโลก แทนที่จะจำกัดอยู่แต่ในสาขาความรู้นั้นๆ หรือเข้าใจเพียงว่าเป็นเครื่องมือสำหรับแสวงหาข้อมูลในสาขาต่างๆ การอบรมสติปัญญาช่วยให้พระสงฆ์ฟังพระวาจาอย่างลึกซึ้ง รวมทั้งฟังชุมชนพระศาสนจักรเพื่อเรียนรู้วิธีการอ่านเครื่องหมายแห่งกาลเวลา (สมณกระทรวงพระสงฆ์, 2564:117)

1.1 ด้านความเป็นมนุษย์ อยู่ในอันดับที่สอง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ สามเณรได้รับการอบรมด้านความเป็นมนุษย์ ที่ส่งเสริมการเจริญเติบโตของบุคคลทั้งครบ และช่วยให้ทุกมิติของการอบรมบูรณาการเข้าด้วยกัน ในด้านกายภาพหมายถึงความสนใจเรื่องสุขภาพ โภชนาการ กิจกรรมทางกายภาพและการพักผ่อน ในด้านจิตวิทยาจะมุ่งเน้นการสร้างบุคลิกภาพที่มั่นคง ซึ่งแสดงลักษณะด้วยความสมดุลทางอารมณ์ (Emotional balance) การควบคุมตนเอง (Self-control) และมีบูรณาการทางเพศที่ดี (A well-integrated sexuality) ในด้านศีลธรรมและมี

ความรับผิดชอบในด้านต่างๆ สามเณรจึงเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมในการช่วยทำนุบำรุง รักษา สิ่งของของบ้านเณร เช่น เติงนอน ตู้เสื้อผ้า โต๊ะเรียน การดูแลรักษาสิ่งของต่างๆ อย่างดีการพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ไม่โลภหรือมีสิ่งของต่างๆ เกินความจำเป็น สอดคล้องกับกฤษฎีกาสมัชชาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกแห่งประเทศไทย คริสตศักราช 2015 เรื่องพระศาสนจักรที่ยากจนเพื่อคนยากจนในหัวข้อเรื่องรักษาสีสร้าง ข้อที่ 28 ได้กล่าวไว้ว่าพระเจ้าทรงมอบหมายให้มนุษย์มีหน้าที่รักษาดูแลโลกและสรรพสิ่งซึ่งเป็น “บ้านส่วนรวม” (Our common home) ของมนุษยชาติมนุษย์จึงต้องทำงานร่วมกับพระเจ้าผู้สร้าง สานต่อกิจการสร้างโลกโดยทำให้สิ่งสร้างสมบูรณ์มั่นคงและเติบโตอยู่เสมอเราจึงมีหน้าที่ต้องเคารพและสำนึกถึงคุณค่าต่อพระเจ้าผู้สร้าง โดยไม่ละเมิดหรือทำลายระบบนิเวศและความงดงามของโลก มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วม โดยเอาใจใส่ทำนุบำรุงดูแลและเยียวยาสภาพแวดล้อมด้วยโลกทัศน์และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความสมดุลทางธรรมชาติอย่างยั่งยืน เป็นหน้าที่สำคัญของพระศาสนจักรที่จะต้องรับผิดชอบเอาใจใส่ดูแลแรงผลักดันส่งเสริมปลูกฝังและเรียกร้อง ให้คริสตชนและทุกภาคส่วนของสังคม ตระหนักถึงพันธกิจแห่งการคุ้มครอง รักษาโลก ใช้ทรัพยากรต่างๆ อย่างคุ้มค่าโดยคำนึงถึงความดีงามส่วนรวม ทั้งในปัจจุบันและอนาคต การพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ ไม่โลภหรือมีสิ่งของต่างๆ เกินความจำเป็น การใช้เงินและสิ่งของต่างๆ อย่างประหยัด สอดคล้องกับคุณลักษณะของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความพอดี ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ การทิ้งขยะของทำนุลงถังขยะ เมื่อเห็นขยะตกอยู่ เก็บไปทิ้งที่ถังขยะ การทิ้งขยะโดยมีการแยกทิ้งในแต่ละประเภท สอดคล้องกับพระสมณสาส์น “ขอสรรเสริญองค์พระผู้เป็นเจ้า” ของสมเด็จพระสันตะปาปา ฟรังซิส ประกาศ 18 มิถุนายน ค.ศ. 2015 ที่ระบุว่า การใช้ทรัพยากรที่ทดแทนไม่ได้ (non renewable resources) การบริโภคอย่างพอเหมาะพอควร รวมทั้งการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดการนำกลับมาใช้ (reusing) และการแปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่ (recycling) การตระหนักถึงปัญหานี้อย่างจริงจัง เป็นวิธีหนึ่งในการต่อต้านวัฒนธรรมการทิ้งขว้างซึ่งส่งผลกระทบต่อโลกของเราอย่างไรก็ตามเราต้องยอมรับด้วยว่าความก้าวหน้าในเรื่องนี้ยังมีไม่เพียงพอ (LS 22)

1.2 ด้านงานอภิบาล อยู่ในอันดับที่สาม ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสามเณรได้รับการอบรมหล่อหลอมให้เป็นผู้เลี้ยงแกะตามภาพลักษณ์ของพระคริสตเจ้า ที่เปี่ยมล้นไปด้วยจิตตารมณ์ของผู้อภิบาล การอบรมนี้จะทำให้สามเณรสามารถแสดงความเห็นอกเห็นใจ รวมทั้งความเอื้อเฟื้อ

เพื่อแผ้วความรักต่อทุกคน โดยเฉพาะคนยากจน และความกระตือรือร้นที่จะทำงานเพื่อพระศาสนจักรรู้จักที่จะให้อภัยผู้อื่นที่ทำผิดกับตนเอง สอดคล้องกับคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่าย ที่ระบุว่า ชาวดีแห่งความรักของพระเจ้า ผู้รักมนุษย์จนกระทั่งประทานพระบุตรของพระองค์มาบังเกิดเป็นมนุษย์เพื่อเผยแสดงพระองค์ และแสดงพระธรรมแก่นมนุษย์ และทำการกอบกู้มนุษย์ให้พ้นจากทุกข์ด้วยอัศจรรย์ต่างๆ พระเยซูทรงสิ้นพระชนม์บนไม้กางเขนเพื่อไถ่กู้มนุษย์ให้รอดพ้นจากบาปและทรงกลับคืนพระชนม์ชีพเพื่อบันดาลให้มนุษย์ได้รับชีวิตนิรันดร์ (ยน 3:16) การยินดีรับใช้ผู้อื่นอยู่เสมอ การให้คำแนะนำ ช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหาผู้ที่มีความยากลำบาก สอดคล้องกับกฤษฎีกาสมัชชาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกแห่งประเทศไทย คริสตศักราช 2015 เรื่องพระศาสนจักรที่ยากจนเพื่อคนยากจน ที่ระบุว่า โดยให้พระศาสนจักรดำเนินชีวิตยากจนเพื่อคนยากจนพระคริสตเจ้าทรงเป็นต้นแบบที่ล้ำค่าที่สุดในเรื่องการถ่อมพระองค์ลงมา ทรงบังเกิดอย่างยากจน ทรงทั้งความร่ำรวยสูงสุด ลงมารับสภาพทุกข์ทาสเป็นมนุษย์เหมือนเรา และทรงรักมนุษย์จนกระทั่งยอมสิ้นพระชนม์บนไม้กางเขน เพื่อกอบกู้พวกเขาให้รอดพ้น (เทียบ ฟป 2:7-8) การเสียสละแบ่งปันสิ่งของที่มีให้คนยากจน ด้อยโอกาส สอดคล้องกับศาสนมหาพรตของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส โอกาสธรรมรงค์ในเทศกาลมหาพรตประจำปี ค.ศ. 2014 ที่ระบุว่า การที่พระเจ้าเสด็จมารับเอากายเป็นมนุษย์นั้นเป็นรหัสธรรมยิ่งใหญ่ เหตุผลสำคัญที่ทำให้เช่นนี้เป็นเพราะความรักของพระองค์ ความรักที่เป็นพระหรรษทาน ความใจกว้าง ความปรารถนาที่จะอยู่ใกล้เรา ความรักที่ไม่รีรอในการมอบตนเองเป็นเครื่องบูชาสำหรับผู้ที่เราที่พระองค์ทรงรัก รักคือการแบ่งปันทุกสิ่งกับผู้ที่เรารัก ความรักทำให้เรากลายคลึงกับผู้ที่เรารัก ความรักสร้างความเท่าเทียมกัน ทำลายกำแพงขวางกั้นและร่นระยะทางจากไกลเป็นใกล้ พระเจ้าทรงกระทำสิ่งที่ว่ามานี้กับเรา พระเยซูทรงทำงานด้วยพระหัตถ์มนุษย์ ทรงคิดด้วยสติปัญญามนุษย์ ทรงกระทำเยี่ยงมนุษย์ และทรงรักด้วยหัวใจของมนุษย์ ทรงบังเกิดจากพระมารดาพรหมจารี พระองค์ทรงเป็นมนุษย์คนหนึ่งเหมือนกับเรา เหมือนกับเราในทุกสิ่ง ยกเว้นบาป (Gaudium et Spes, 22) พระองค์ทรงรักเราเพราะเราเป็นคนยากจนเป็นวิธีที่พระองค์ทรงเป็นเพื่อนบ้านเรา เหมือนกับชาวสะมาเรียผู้ใจดีที่เป็นเพื่อนบ้านกับคนที่ถูกตีเกือบตายข้างถนน (เทียบ ลก 10:25) สิ่งที่ทำให้เสรีภาพ ความรอด และความสุกที่แท้จริงคือความเห็นอกเห็นใจ ความมีใจอ่อนโยนและความเอื้ออาทรแห่งความรักของพระองค์ ความยากจนของพระคริสตเจ้าที่ทำให้เราร่ำรวยคือการที่พระองค์เสด็จมาบังเกิดเป็นมนุษย์ แบกรับความอ่อนแอและความบาปของเรา เป็นการแสดงออกซึ่งความเมตตาอันหาที่เปรียบมิได้ของพระเจ้าต่อเรา

1.3 ด้านชีวิตจิต อยู่ในอันดับที่สี่ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ สามเณรได้รับการอบรม ให้เป็นผู้มีใจนอบน้อม มีจิตใจที่ดี เมตตา เสียสละซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของความรักของผู้อภิบาล (สมณกระทรวงพระสงฆ์, 2564:101) สามเณรจึงรู้สึกยินดีเมื่อได้รับศีลอภัยบาป ยินดีที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น การขอบพระคุณพระเจ้าที่ประทานชีวิตและสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวันในทุกๆ วัน การเห็นคุณค่าของการเข้าร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณวันอาทิตย์ มากกว่าการพักผ่อน เพียวเล่นสนุกสนาน ตามแนวทางในการอบรมด้านชีวิตจิต กล่าวคือ การอบรมด้านชีวิตจิตมีจุดมุ่งหมายเพื่อหล่อเลี้ยง และสนับสนุนความสัมพันธ์กับพระเจ้า และกับพี่น้องชายหญิงของเรา ในมิตรภาพของพระเยซูเจ้าผู้ทรงเป็นผู้เลี้ยงแกะที่ดี และด้วยท่าทีที่นอบน้อมต่อพระจิตเจ้า ความสัมพันธ์นี้จะเสริมสร้างหัวใจของสามเณร ด้วยความรักที่ใจดีมีเมตตาและเสียสละ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของความรักของผู้อภิบาล (สมณกระทรวงพระสงฆ์, 2564:101) โดยหัวใจของการอบรมด้านชีวิตจิต คือ การสนิทสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวส่วนตัวกับพระคริสตเจ้า ซึ่งเกิดและได้รับการหล่อเลี้ยงผ่านทางวิधिเฉพาะของการภาวนาแบบเงียบที่ใช้เวลานานมากขึ้น (สำหรับจิตภาวนา (Acquired recollection prayer) และจิตภาวนา (Contemplative prayer) รวมทั้งการภาวนา การฟังพระวาจา การมีส่วนร่วมด้วยใจศรัทธาในการรับศีลศักดิ์สิทธิ์ ในการร่วมพิธีกรรมและในการดำเนินชีวิตหมู่คณะ สามเณรเสริมสร้างความสนิทสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวส่วนตัวกับพระเจ้า ตามแบบอย่างของพระคริสตเจ้า ผู้มีแผนการชีวิตคือการปฏิบัติตามพระประสงค์ของพระบิดาของพระองค์ (เทียบ ยน 4:34) ในการเดินทางของการอบรม ปีพิธีกรรมเสนอกระบวนการการเรียนรู้ของพระศาสนจักรเกี่ยวกับธรรมล้ำลึก เพื่อให้ชีวิตจิตของปีพิธีกรรมซึมซับกลายเป็นชีวิตภายในด้วยตัวบทพระคัมภีร์ และการภาวนาในพิธีกรรม (สมณกระทรวงพระสงฆ์, 2564:102) และสอดคล้องกับการวิจัยของอานนท์ ต้นชัย และคณะ (2564) ที่ระบุถึงแนวทางการพัฒนาคุณธรรมของสามเณรเล็กโดยให้ได้รับการพัฒนาด้านความเชื่อ เข้าถึงคุณค่าของพิธีบูชาขอบพระคุณ การสวดภาวนา และพระวาจา แล้วนำมาปฏิบัติได้ในชีวิตจริง ทั้งนี้เพื่อให้สามเณรได้มีความเชื่อในพระเจ้า การที่สามเณรสัมผัสได้ว่ามีพระเจ้าอยู่เคียงข้างพวกเขา เพื่อพวกเขาจะได้ดำเนินชีวิตเพื่อพระเจ้า ไม่ใช่เพื่อตัวเองอีกต่อไป ให้พวกเขาได้ทราบว่าพระเจ้าต้องการอะไร พระเจ้าอยากให้เราเป็นอะไร ไม่ใช่เราอยากจะเป็นอะไร ให้สวดขอพรจากพระเจ้าเสมอ และที่สำคัญสำหรับผู้ให้การอบรม ให้สวดภาวนาเพื่อสามเณรทุกวัน ให้วางใจในพระเจ้า พลละกำลังต่างๆ มาจากพระเจ้า ภารกิจที่เราดูแลเป็นของพระเจ้า ไม่ต้องกังวลสิ่งต่างๆ มอบความไว้วางใจให้พระเจ้าดูแลและจัดการ

2. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเรียบง่ายทั้ง 4 ด้านของสามเณร สำนักฝึกกรรมดอมินิก ซาวีโอ มีทั้งหมด 14 ข้อ มีหัวข้อที่น่าสนใจนำมาอภิปรายได้ดังนี้

2.1 สามเณรควรมีการใช้ชีวิตหมู่คณะ ให้ความสำคัญในเรื่องการรำพึงภาวนา การเข้าร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณ และการเข้าเฝ้าไตร่ตรองอยู่เสมอ ค้นพบเป้าหมายที่แท้จริงของตนเอง มีความพยายามในด้านการเรียนและด้านอื่นๆ ใช้เวลาในการแสวงหาความรู้และทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ ออกจากตัวเองและฝึกการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย ทั้งนี้เนื่องจากการใช้ชีวิตหมู่คณะเป็นสิ่งที่สำคัญในการเป็นสามเณรและพระสงฆ์ในอนาคต มีการภาวนาร่วมกัน เข้าพิธีบูชาขอบพระคุณด้วยกัน และในแต่ละเดือนก็จะมี การเข้าเฝ้าเพื่อไตร่ตรองชีวิตกระแสเรียกของตนเอง เพื่อค้นหาเป้าหมายของตัวเองที่แท้จริงว่ากระแสเรียกของตนเป็นอย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับหัวใจสำคัญในการอบรมด้านสติปัญญา (Intellectual Formation) ที่ระบุว่า การอบรมด้านสติปัญญาเป็นส่วนหนึ่งของการอบรมพระสงฆ์แบบบูรณาการ ยิ่งกว่านั้น ยังช่วยศาสนบริกรด้านอภิบาลของเขาและมีผลต่อการอบรมมิติด้านความเป็นมนุษย์ และมิติด้านชีวิตจิตของเขาด้วย ซึ่งได้รับการหล่อเลี้ยงที่เป็นประโยชน์จากการอบรมด้านสติปัญญา หมายความว่า การพัฒนาทุกสมรรถภาพและทุกมิติของบุคคลนั้น รวมทั้งมิติการใช้เหตุผล ผ่านความรู้ที่ได้รับอันหลากหลาย จะช่วยให้พระสงฆ์เติบโตขึ้นเป็นผู้รับใช้และพยานของพระวาจาในพระศาสนจักรและในโลก แทนที่จะจำกัดอยู่แต่ในสาขาความรู้หนึ่งๆ หรือเข้าใจเพียงว่าเป็นเครื่องมือสำหรับแสวงหาข้อมูลในสาขาต่างๆ การอบรมสติปัญญาช่วยให้พระสงฆ์ฟังพระวาจาอย่างลึกซึ้ง รวมทั้งฟังชุมชนพระศาสนจักร เพื่อเรียนรู้วิธีการอ่านเครื่องหมายแห่งกาลเวลา (สมณกระทรวงพระสงฆ์, 2564:117) การใช้เวลาในการแสวงหาความรู้ของสามเณรจะช่วยให้สามเณรได้พัฒนามิติทางด้านสติปัญญา ให้เป็นผู้มีความรู้กว้างไกล ทันยุคทันสมัย สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ได้ทั้งกับตนเองและผู้อื่น รู้จักสิ่งที่มีประโยชน์และโทษสำหรับตนเอง สามารถนำความรู้ที่ได้รับและสะสมไปใช้ในการการเรียนรู้การทำภารกิจและการทำงานอภิบาลต่างๆ ได้ดีมากยิ่งขึ้น สิ่งเหล่านี้จะช่วยหล่อหลอมให้สามเณรเป็นผู้รู้ในศาสตร์ต่างๆ มีศิลปะในการดำเนินชีวิตทั้งชีวิตส่วนตัวและชีวิตหมู่คณะ

2.2 สำนักฝึกกรรมดอมินิก ซาวีโอ ต้องปลูกฝังมโนธรรมของสามเณรให้ถูกต้องอบรมให้สามเณรเข้าถึงจิตตารมณ์ของการรับใช้อย่างแท้จริง เห็นความสำคัญในเรื่องการรำพึงภาวนา การเข้าร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณ การเข้าเฝ้า ให้สามเณรได้ลงมือทำกิจกรรมหรืองานอภิบาล ช่วยสร้างแรงบันดาลใจในการเป็นพระสงฆ์ ให้สามเณรได้ออกไปสัมผัสชีวิต ได้พบเจอสิ่งใหม่ที่ช่วยสร้าง

แรงบันดาลใจ และควรใช้แรงจูงใจ เชิงบวกและเชิงลบในการฝึกฝนสามเณร รวมถึงกำหนดแนวปฏิบัติเรื่องการใช้จ่ายส่วนตัวที่เท่าเทียมกัน ทั้งนี้เนื่องจากการปลูกฝังมโนธรรมของสามเณรให้ถูกต้องนั้นเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อพวกเขาจะได้ทราบว่าในสิ่งที่พวกเขากำลังทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ ได้ฝึกการนำภาวนา การลงมือปฏิบัติจริง ไม่ใช่เพียงแค่เรียนรู้ทฤษฎีเท่านั้น สอดคล้องกับหัวใจสำคัญของการอบรมด้านงานอภิบาล (Pastoral Formation) ที่ระบุว่า เนื่องจากจุดประสงค์ของสามเณรคือการเตรียมสามเณรให้กลายเป็นผู้เลี้ยงแกะตามภาพลักษณ์ของพระคริสตเจ้า การอบรมพระสงฆ์จึงต้องเปี่ยมล้นไปด้วยจิตตารมณ์ของผู้อภิบาล การอบรมนี้จะทำให้เขาสามารถแสดงความเห็นอกเห็นใจแบบเดียวกัน รวมทั้งความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความรักต่อทุกคน โดยเฉพาะคนยากจนและความกระตือรือร้นที่จะทำงานเพื่อพระอาณาจักร ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของศาสนบริการสาธารณะของพระบุตรของพระเจ้า ซึ่งอาจสรุปได้ว่าเป็นความรักของผู้อภิบาล อย่างไรก็ตามก็ต้องจัดการอบรมลักษณะของผู้อภิบาลโดยเฉพาะด้วย เพื่อช่วยสามเณรให้ฝึกตนเองให้มีอิสรภาพภายในที่จะทำงานแพร่ธรรมเพื่อเป็นการรับใช้ สามารถมองเห็นการทำงานของพระเจ้าในหัวใจและชีวิตของประชาชน เมื่อมองในแง่นี้ เมื่อเขาเป็นศาสนบริกรที่รับศีลบวช กิจกรรมด้านงานอภิบาลจะกลายเป็นโรงเรียนสอนการประกาศพระวรสารอย่างต่อเนื่อง ในขั้นนี้สามเณรจะเริ่มมองเห็นตนเองว่าเป็นผู้นำกลุ่ม และต้องอยู่ที่นั่นในฐานะบุรุษแห่งความสนิทสัมพันธ์ เขาจะทำเช่นนี้ด้วยการฟังและวินิจฉัยสถานการณ์ต่างๆ อย่างระมัดระวัง รวมทั้งร่วมมือกับผู้อื่นและสนับสนุนงานศาสนบริการของเขาเหล่านั้น สามเณรควรได้รับประสบการณ์ในงานแพร่ธรรมตลอดระยะเวลาของการอบรมในเวลาและวิถีทางที่เหมาะสมที่สุด และต้องใช้วันและช่วงเวลาที่ไม่ได้กำหนดไว้เป็นเวลาเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจอย่างรอบคอบของพระสังฆราช ประสบการณ์เช่นนี้เป็นสิ่งจำเป็นที่ขาดไม่ได้สำหรับการอบรมผู้สมัครเป็นพระสงฆ์อย่างมีบูรณาการ และควรดำเนินการให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถต่างๆ ของสามเณรแต่ละคน สามเณรแต่ละแห่งควรประสานงานอย่างใกล้ชิดกับสถาบันต่างๆ ของสังฆมณฑล เพื่อกำหนดสถานที่การทำงานอภิบาลของสามเณร โดยเตรียมการระหว่างปี และไม่ให้ขัดกับข้อเรียกร้องอื่นๆ ของการอบรมและควรให้ความสนใจเป็นพิเศษกับสภาพแวดล้อมที่สามเณรจะปฏิบัติงานอภิบาลที่ได้รับมอบหมายโดยเฉพาะ “ในการเลือกสถานที่และงานรับใช้ที่เหมาะสม ซึ่งผู้สมัครสามารถได้รับประสบการณ์ด้านงานอภิบาล เขตวัดนั้นควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เพราะเขตวัดเป็นเซลล์ที่มีชีวิตของงานอภิบาล ในท้องถิ่นและงานอภิบาลพิเศษ ในที่ซึ่งเขาจะเผชิญหน้ากับปัญหาต่างๆ ที่เขาเหล่านั้นจะพบใน

ศาสนบริการในอนาคต” (Pastores Dabo Vobis, n. 58:AAS 84 (1992), 760) (สมณกระทรวงพระสงฆ์, 2564:124) สำนักฝึกธรรมดอมินิก ซาวีโอ ควรต้องใช้แรงจูงใจเชิงบวกและเชิงลบในการฝึกฝนสามเณร เนื่องจากสามเณรยังเป็นวัยแห่งการเรียนรู้เพื่อการเติบโตที่เหมาะสมสวยงาม ต้องเข้าใจถึงภาวะการณ์ของโลกรอบตัวที่มีทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดีปะปนกัน การสร้างแรงจูงใจเชิงบวกและเชิงลบที่เหมาะสมกับสถานการณ์จะช่วยให้ในการฝึกฝนสามเณรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของการอบรมได้ดีกว่าการใช้แรงจูงใจเชิงบวกอย่างเดียวหรือใช้ในเชิงลบอย่างเดียว

2.3 ผู้ให้การอบรมควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่สามเณร เนื่องจากการกระทำจะเป็นสิ่งที่สำคัญและเห็นเป็นรูปธรรมได้ดีกว่าคำพูด โดยเฉพาะผู้ให้การอบรมที่เป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับสามเณร คอยดูแลอบรมสั่งสอนสามเณรตลอดในช่วงที่อยู่ในสำนักฝึกธรรม บรรดาสามเณรก็จะรับฟังและดูแบบอย่างจากบาทหลวงผู้ให้การอบรมพวกเขา ดำเนินชีวิตตามในสิ่งที่พวกเขาเห็นการเป็นแบบอย่างจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมากๆ สอดคล้องกับ หัวข้อคณะผู้ให้การอบรม (The Community of Formators) ที่ระบุว่า คณะผู้ให้การอบรมประกอบด้วยพระสงฆ์ที่ได้รับเลือกและได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างดี ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติพันธกิจอันละเอียดอ่อนของการอบรมผู้สมัครเป็นพระสงฆ์ร่วมกัน จำเป็นต้องมีผู้ให้การอบรมที่ได้รับมอบหมายงานนี้โดยเฉพาะ เพื่อว่าพวกเขาจะสามารถอุทิศตนทั้งครบเพื่อการอบรม ด้วยเหตุนี้คณะผู้ให้การอบรมควรพักประจำอยู่ในสามเณรลัย คณะผู้ให้การอบรมควรพบกับอธิการอย่างสม่ำเสมอเพื่ออธิษฐานภาวนา วางแผนชีวิตของสามเณรลัย และเพื่อประเมินความเจริญเติบโตของสามเณรเป็นระยะ คณะผู้ให้การอบรมไม่ได้เป็นเพียงปัจจัยที่จำเป็นของสถาบันเท่านั้น แต่เหนืออื่นใดพวกเขาเป็นหมู่คณะผู้ให้การศึกษาที่แท้จริงของศาสนบริการสงฆ์ เมื่อสามเณรได้รับการสั่งสอนและแรงกระตุ้นจากแบบอย่างดังกล่าว พวกเขาจะยินดียอมรับการอบรมที่คณะผู้ให้การอบรมมอบให้พวกเขาด้วย ความอบอุ่นและเชื่อมั่น (สมณกระทรวงพระสงฆ์, 2564:132)

2.4 ครอบครัวและสำนักฝึกธรรมดอมินิก ซาวีโอ ควรร่วมมือในการให้การอบรมสามเณรแบบต่อเนื่อง เพราะสามเณรควรได้รับการอบรมที่ต่อเนื่องและสอดคล้องกัน หากบ้านเณรอบรมสามเณรเพียงฝ่ายเดียว แล้วเมื่อเวลาสามเณรกลับบ้านในช่วงปิดภาคเรียน ทางครอบครัวของสามเณรกลับปล่อยปะละเลย ไม่ช่วยอบรมให้ต่อเนื่อง หรืออบรมสั่งสอนที่ขัดแย้งกัน สามเณรก็อาจปฏิบัติตนอย่างปล่อยปะละเลย ไม่สนใจที่จะดำเนินชีวิตของตัวเองให้สอดคล้องในการเป็น

สามเณรได้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทางครอบครัวควรให้ความร่วมมือกับบ้านเณรในการอบรมสามเณรแบบต่อเนื่องโดยสอดคล้องกับหัวข้อครอบครัว เขตวัด และกลุ่มต่างๆ ของพระศาสนจักร (The Family, the Parish and Other Ecclesial Communities) ที่ระบุว่า โดยทั่วไปแล้ว กระแสเรียกเจริญงอกงามภายในบริบทของชุมชน เป็นที่ที่สามเณรได้มีประสบการณ์ความเชื่อที่สำคัญ เพราะเหตุนี้ การอบรมพระสงฆ์ในขั้นต้นต้องคำนึงถึงอิทธิพลประการนี้ ทั้งครอบครัวและเขตวัดบ้านเกิดหรือเขตวัดที่สามเณรเป็นสมาชิก รวมทั้งหมู่คณะต่างๆ ของพระศาสนจักร ล้วนมีส่วนสำคัญในการคำจูนและบำรุงเลี้ยงกระแสเรียกของผู้ที่ได้รับเรียกให้เป็นพระสงฆ์ สิ่งนี้เป็นความจริงทั้งในระยะเวลาของการอบรมและในช่วงชีวิตของพระสงฆ์ด้วย อันที่จริง “สายสัมพันธ์ของครอบครัวเป็นปัจจัยพื้นฐานในการเสริมสร้างสามเณรให้มีความเคารพตนเองอย่างเหมาะสม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครอบครัวทั้งหลายควรมีส่วนร่วมในกระบวนการอบรมของสามเณรลัยและในชีวิตพระสงฆ์ เนื่องจากสายสัมพันธ์ของครอบครัวช่วยยืนยันการมีส่วนร่วมในกระบวนการอบรมของสามเณรลัยและในชีวิตพระสงฆ์ และทำให้สามเณรได้รับการอบรมสั่งสอนอย่างดีในความเป็นจริง” (สมณกระทรวงพระสงฆ์, 2564:148)

3. ในการอบรมสามเณร บ้านเณรควรต้องช่วยอบรมหล่อหลอมพวกเขาให้ให้มีมิติด้านความเป็นมนุษย์มาเป็นอันดับแรกก่อนเป็นพื้นฐาน เพราะให้พวกเขาได้รู้จักตัวเองว่าเป็นอะไร เป็นสามเณรควรที่จะปฏิบัติตัวอย่างไร เพื่อพวกเขาจะได้เจริญเติบโตเป็นมนุษย์ทั้งครบ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของทัศนคติ เรื่องจิตวิทยา เรื่องบุคลิกภาพ เรื่องสุขภาพ เรื่องการควบคุมตนเอง เรื่องศีลธรรม เรื่องความรับผิดชอบ โดยในเรื่องจิตวิทยานั้นจะบ่งบอกถึงลักษณะความสมดุลทางอารมณ์ การควบคุมอารมณ์ตนเอง การดูแลสุขภาพให้ดีเพื่อจะได้ไม่ต้องเสียทรัพยากรในการรักษาโรค การดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐานจึงเป็นเรื่องของความเรียบง่ายด้วยเช่นเดียวกันที่แสดงออกมาในตัวสามเณร เรื่องความรับผิดชอบ ต้องให้สามเณรได้รับผิดชอบในสิ่งของตนเองอย่างดี ผู้ให้การอบรมอย่าให้สิ่งของต่างๆ อย่างง่ายตายแก่พวกเขา เพราะจะทำให้สามเณรคิดว่า ถ้าเสียไป ก็ขอใหม่ได้ หรือคุณพ่อก็จะหามาให้ใหม่ โดยที่ไม่ต้องแสดงความรับผิดชอบอะไรเลย ต้องให้พวกเขาช่วยกันดูแลรักษาสีของต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นของบ้านเณร หรือของส่วนตัวของสามเณร ถ้าสามเณรช่วยกันดูแลรักษาสีของต่างๆ ได้ก็จะทำให้สามเณรและบ้านเณรเองได้ประหยัดค่าใช้จ่ายได้อีกมากมาย ไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือย สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรมด้านความเรียบง่ายพอเพียงที่อานนท์ ต้นชัย (2564) ศึกษาแล้วพบว่า แนวทางการพัฒนาคุณธรรมของสามเณรเล็กด้านความเรียบง่าย

พอเพียงนั้น โดยส่งเสริมให้สามเณรเห็นคุณค่าของความเรียบง่ายพอเพียง มุ่งเน้นคุณค่าทางด้านจิตวิญญาณมากกว่าด้านวัตถุ และรู้ถึงคุณค่าของสิ่งของ วัตถุที่มีใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งของตนเองและส่วนรวม

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักฝึกธรรมดอมินิก ซาวีโอ ควรนำแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเรียบง่ายทั้ง 4 ด้านของสามเณรไปใช้หรือประยุกต์ใช้กับสามเณรสำนักฝึกธรรมดอมินิก ซาวีโอ เพื่อการพัฒนาคุณลักษณะความเรียบง่ายทั้งสี่ด้านของสามเณร โดยเฉพาะในด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
2. สำนักฝึกธรรมดอมินิก ซาวีโอ ควรส่งเสริมให้สามเณรมีการใช้ชีวิตหมั่นคณะ ให้ความสำคัญในเรื่องการรำพึงภาวนา การเข้าร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณ และการเข้าเฝ้าบิเตรตรงอยู่เสมอ ค้นพบเป้าหมายที่แท้จริงของตนเอง มีความพยายามในด้านการเรียนและด้านอื่นๆ ใช้เวลาในการแสวงหาความรู้และทำสิ่งที่เป็ประโยชน์ออกจากตัวเอง และฝึกการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย
3. สำนักฝึกธรรมดอมินิก ซาวีโอ ควรปลูกฝังมโนธรรมของสามเณรให้ถูกต้องอบรมให้สามเณรเข้าถึงจิตตารมณ์ของการรับใช้อย่างแท้จริง ให้สามเณรได้ลงมือทำกิจกรรมหรืองานอภิบาล ช่วยสร้างแรงบันดาลใจในการเป็นพระสงฆ์ ให้สามเณรได้ออกไปสัมผัสชีวิต ได้พบเจอสิ่งใหม่ที่จะช่วยสร้างแรงบันดาลใจ และควรใช้แรงจูงใจเชิงบวกและเชิงลบในการฝึกฝนสามเณร รวมถึงกำหนดแนวปฏิบัติเรื่องการใช้จ่ายส่วนตัวที่เท่าเทียมกัน
4. ครอบครัวและสำนักฝึกธรรมดอมินิก ซาวีโอ ควรร่วมมือในการให้การอบรมสามเณรแบบต่อเนื่อง
5. ผู้ให้การอบรมของสำนักฝึกธรรมดอมินิก ซาวีโอควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่สามเณร
6. สำนักฝึกธรรมหรือสามเณรลัยแต่ละแห่ง ควรส่งผู้ให้การอบรมเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการดูแลอภิบาลสามเณรอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมด้านอื่นๆ ของสามเณร สำนักฝึกธรรมดอมินิก ซาวีโอ เช่น คุณธรรมทางเทววิทยา คุณธรรมความซื่อสัตย์ คุณธรรมความกล้าหาญ ฯลฯ เพื่อให้สามเณรได้รับการหล่อหลอมและพัฒนาคุณธรรมทั้งครบสำหรับการใช้ชีวิตเป็นสามเณรและเป็นพระสงฆ์ที่ดีในอนาคต

2. ควรมีการศึกษา เป้าหมายชีวิตของสามเณร เพื่อให้สามเณรได้ทราบเป้าหมายที่แท้จริงของตนเอง
3. ควรมีการศึกษาแนวทางการอบรมสามเณรให้มีจุดยืนที่ถูกต้อง มั่นคง ในการเป็นสามเณร เพื่อจะได้เติบโตเป็นพระสงฆ์ที่ดี
4. ควรมีการศึกษา แนวทางการสร้างแรงจูงใจที่ดีและถูกต้องให้แก่สามเณร

รายการอ้างอิง

- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์. (2549). **พระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมปัญญาเดิมปัญญาบรรพ**. คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์.
- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์. (2549). **พระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่** (พิมพ์ครั้งที่ 2). คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์.
- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อการพัฒนา. (2551). **สาส์นมหาพรตของสมเด็จพระสันตะปาปาเบเนดิกต์ที่ 16**. คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อการพัฒนา.
- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อการพัฒนา. (2557). **สาส์นมหาพรตของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส**. คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อการพัฒนา.
- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อสามเณรสายและกระแสรัก. (2543). **ธรรมนูญการอบรมเณรสามเณรเล็ก**. ม.ป.พ.
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์. (2550). **เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงอะไร**. สถาบันไทยพัฒน์.
- ฟรังซิส, สมเด็จพระสันตะปาปา. (2558). **พระสมณสาส์น ขอสรรเสริญองค์พระผู้เป็นเจ้า**. สื่อมวลชนคาทอลิกแห่งประเทศไทย.
- ฟรังซิส, สมเด็จพระสันตะปาปา. (2557). **พระสมณสาส์นเตือนใจ ความชื่นชมยินดีแห่งพระวรสาร**. สื่อมวลชนคาทอลิกแห่งประเทศไทย.
- ฟรังซิส, สมเด็จพระสันตะปาปา. (2562). **พระสมณลิขิตเตือนใจ พระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ (Christus Vivit)**. สภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย.
- ยอห์น ปอล ที่ 2, สมเด็จพระสันตะปาปา. (2535). **สมณลิขิตเตือนใจ “เราจะมอบผู้เลี้ยงแกะให้ท่าน” (Pastores Dabo Vobis)**. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.

- สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2558). **กฤษฎีกาสมัชชาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกแห่งประเทศไทย. สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย.**
- สมณกระทรวงพระสงฆ์. (2564). **The Gift of the Priestly Vocation (พระพรแห่งกระแสเรียกพระสงฆ์).** ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม.
- สามเณรลัยแสงธรรม. (2553). **เอกสารประกอบการสัมมนาเพื่อการฟื้นฟูชีวิตและพันธกิจ การอบรมเพื่อเป็นพระสงฆ์ 2009-2010.** สามเณรลัยแสงธรรม.
- อานนท์ ตันชัย. (2564). “การศึกษาคุณธรรมของสามเณรเล็ก สามเณรลัยพระหฤทัยศรีราชา”. วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม, 13(1). 68-86.
- Best, John W. (1997). **Research in Education** (2nd ed). Prentice Hall Inc.
- Cronbach, L.J. (1990). **Essentials of Psychological Testing.** (5th ed). Harper & Row.
- John Paul II, (1992). **Pastores Dabo Vobis.** Catholic Truth Society.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). “**Determining Sample Size for Research Activities**”. Educational and Measurement. Texas A. & M. University. 608-609.

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์
ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ที่เรียนรายวิชาการศึกษาพิเศษ
โดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน

The Development of Analytical Thinking Ability
for Students in early childhood program
of special education course by Using
Game-Based-Learning.

ผศ.ทรรศนัย โกวิทยากร

* คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต วิทยาเขตสุพรรณบุรี

พีรพัฒน์ โกวิทยากร

* โรงเรียนบ้านช้าง ตำบลบ้านช้าง อำเภอยุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Asst.Prof.Thasanai Gowithayakorn

* Elementary Education, Faculty of Education, Suphanburi Campus Suan Dusit University.

Pheeraphat Gowithayakorn

* Ban Chang School, Ban Chang Subdistrict, Uthai District,
Phra Nakhon Si Ayutthaya Province.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 30 กรกฎาคม 2564

* แก้ไข 25 สิงหาคม 2564

* ตอบรับบทความ 07 กันยายน 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่เรียนรายวิชาการศึกษาพิเศษโดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐานของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่เรียนรายวิชาการศึกษาพิเศษ และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อเกมการเรียนรู้เป็นฐานรายวิชาการศึกษาพิเศษ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต วิทยาเขตสุพรรณบุรี ชั้นปีที่ 3 ที่เข้าศึกษาในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 และลงทะเบียนเรียนภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ในรายวิชาการศึกษาพิเศษ จำนวนผู้เรียนทั้งหมด 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบสังเกตพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษา 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์รายวิชาการศึกษาพิเศษ และ 4) แบบวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อเกมการเรียนรู้เป็นฐาน รายวิชาการศึกษาพิเศษ สถิติที่ใช้ในงานวิจัย 1) ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percent) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 2) สถิติร้อยละเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่เรียนรายวิชาการศึกษาพิเศษ และ 3) ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่า IOC เท่ากับ 0.98 แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์รายวิชาการศึกษาพิเศษ มีค่า IOC อยู่ที่ 0.98 ค่าหาความยากง่าย (Difficulty) อยู่ที่ 0.61 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) อยู่ที่ 0.76 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร KR-20 ของแบบทดสอบทั้งฉบับ อยู่ที่ 0.87 และแบบวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อเกมการเรียนรู้เป็นฐาน (Game Based Learning: GBL) มีค่า IOC อยู่ที่ 0.98

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย
ที่เรียนรายวิชาการศึกษาพิเศษโดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยที่เรียนรายวิชาการศึกษาพิเศษโดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐานอยู่ในระดับดี
2. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยที่เรียนรายวิชาการศึกษาพิเศษโดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อเกมการเรียนรู้เป็นฐาน รายวิชาการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: เกมการเรียนรู้เป็นฐาน
ความสามารถในการคิดวิเคราะห์
นักศึกษาครูปฐมวัย

Abstract

The objectives of this research were as follows: 1) to develop of analytical thinking ability of majoring in early childhood students in special education course by using game-based-learning, 2) to compare the analytical thinking ability before and after studying by using game-based-learning for early childhood students in special education course, and 3) to study the satisfaction of early childhood students towards game-based-learning for special education courses. The target groups used in the research were students in the field of early childhood education, faculty of education, 1st semester of the academic year 2019, Suan Dusit University Suphanburi Campus, 3rd year who attended the 1st semester of the academic year 2019 and registered for the 1st semester of the 2019 academic year in special education courses. Total number of 10 students. The research tools were 1) The lesson plan, 2) an observation form for analytical thinking behavior of students, 3) a test to measure the analytical ability of special education courses, and 4) a questionnaire to measure the satisfaction of students who had per game-based-learning for special education course. Statistics used in the research 1) The basic statistics were Mean, Percentage and Standard Deviation. 2) Percentage statistics to compare the analytical thinking ability before and after studying by using game-based-learning for early childhood students in special education course; and 3) The results of the research quality tools

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่เรียนรายวิชาการศึกษาพิเศษโดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน

found that the IOC of lesson plans, the observation form for analytical thinking behavior of students, and the questionnaire to measure the satisfaction of students who had per game-based-learning for special education course were 0.98. And the test to measure analytical ability of special education courses got 0.61 of item difficulty, 0.76 of item discrimination, and 0.87 of item reliability by using KR-20 statistic.

The results found that

1. Analytical thinking ability of students in early childhood program of special education course by using game-based-learning were in good level.
2. The Analytical thinking ability of students in early childhood program of special education course after studied by using game-based-learning were higher than before the study.
3. The students in Early childhood program were satisfied with the game-based-learning for special education course at the highest level.

Keywords: Game-based-learning
Analytical thinking ability
Students in early childhood program

บทนำ

ปัจจุบันโลกได้เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ที่มีเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี การสื่อสาร และการดำเนินชีวิต เด็กจึงต้องได้รับการพัฒนาคุณลักษณะเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีคุณภาพ การเลี้ยงดูและการจัดการเรียนรู้ จึงต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การพัฒนาผู้เรียนต้องไม่ใช้การให้ความรู้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่เป็นการพัฒนาทักษะในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช, 2557) ซึ่งได้แก่ ทักษะการคิด รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้เท่าทันสารสนเทศ รู้เท่าทันสากล สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น แก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและมีทักษะชีวิต เมื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่สังคมโลกเต็มไปด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างสูงและแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว จนอาจกล่าวได้ว่า เรากำลังอยู่ใน “ยุคข้อมูลท่วมท้น” หากเราไม่สามารถจำแนกแยกแยะ คิดพิจารณาให้ดีก็จะมีปัญหากับข้อมูลบิดเบือนหรืออาจถูกหลอก ถูกโกงได้ง่ายเนื่องจากข้อมูลขาดการควบคุม ด้วยเหตุนี้การจัดการเรียนรู้ในยุคใหม่จึงต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนบริโภคข่าวสารอย่างชาญฉลาด (พศิน แดงจวง, 2554) เช่นเดียวกันกับที่ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2558, น. 284) ที่กล่าวว่า ความคิดเรื่องการเรียนการสอนปรับไปมากโดยเฉพาะเราจำเป็นต้องให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ เป็นความจำเป็นของสังคมและระบบการศึกษาอย่างมากที่เราต้องสร้างระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่องสัมพันธ์ และรับกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม นำประโยชน์จากการศึกษาและสามารถไปใช้ประโยชน์ที่จะดำรงชีวิตได้ในสังคม และเราจะสร้างคนของเราให้เขาออกไปในสังคมเพื่อเป็นผู้นำเพื่อชี้แนวทาง พาสังคมไปสู่ทิศทางที่เหมาะสม มีคุณค่า และมีความหมายได้ด้วย สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตราที่ 24 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเป็นการฝึกกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ใช้เพื่อนำมาใช้ป้องกันและแก้ปัญหาได้ นอกจากนี้ในมาตราที่ 4 ยังเน้นย้ำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

จากทักษะในศตวรรษที่ 21 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว สิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงควมมีประสิทธิภาพและมีตามมาตรฐานคุณวุฒิ ได้แก่ คุณภาพบัณฑิตที่ได้คุณวุฒินั้นๆ ซึ่งสามารถพิจารณาจากผลการเรียนรู้ของบัณฑิต (Learning Outcome: LO) ที่ครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความ

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่เรียนรายวิชาการศึกษาพิเศษโดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน

สัมพันธระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (เจตนิพัทธ์ บุญยสวัสดิ์, 2554) อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการศึกษาพิเศษที่ผ่านมานั้น พบว่า ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญาโดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษายังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร เช่น ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะวิเคราะห์ ความช่างสังเกต ช่างสงสัย ช่างซักถาม ความสามารถในการตีความ รวมถึงการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ล้วนแต่เป็นคุณสมบัติที่นำไปสู่ทักษะทางปัญญาด้านการคิดวิเคราะห์ทั้งสิ้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าว การพัฒนาความสามารถด้านการคิดนั้นควรเน้นการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) เนื่องจากการคิดวิเคราะห์เป็นพื้นฐานของการคิดขั้นสูงทุกประเภท ซึ่งทักษะการคิดวิเคราะห์มีขอบเขตและความลึกซึ้ง หากขาดทักษะการคิดวิเคราะห์แล้ว ทักษะการประเมินค่า ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดสร้างสรรค์ก็จะเป็นไปได้อย่างยาก (วัชรรา เล่าเรียนดี, ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง, และอรพิน ศิริสัมพันธ์, 2560, น.33) นักศึกษาครูปฐมวัยจะต้องได้รับการพัฒนาสู่การเป็นครูที่มีบทบาทในการพัฒนาเด็กปฐมวัยจะสำเร็จ การศึกษาสู่การเป็นครู ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็ก หากครูมีคุณภาพจะส่งผลให้คุณภาพการเรียนรู้ของเด็กดีตามไปด้วย ดังนั้น การเตรียมเด็กปฐมวัยสู่ศตวรรษที่ 21 ครูจึงต้องสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมโดยเปลี่ยนแปลงบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้สู่เด็ก เป็นผู้จัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีพัฒนาการอย่างรอบด้านและที่สำคัญ คือ การพัฒนาให้เด็กมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ในการพัฒนาเด็กให้มีทักษะดังกล่าวครูเองจะต้องมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับทักษะในยุคปัจจุบันด้วย

การฝึกกระบวนการคิดให้สามารถเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ใช้เพื่อนำมาป้องกันและแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ที่เต็มไปด้วยเทคโนโลยีให้อยู่รอดปลอดภัยนั้นจำเป็นต้องมีทักษะทุกด้านที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ซึ่งผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสมองเด็กให้เติบโตเต็มตามศักยภาพอย่างสมบูรณ์นั้นคือครูปฐมวัย จะต้องเป็นผู้นำทางด้านการคิดโดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะพื้นฐานของการคิดขั้นสูง จึงต้องมีการศึกษาทำความเข้าใจในเรื่องต่างๆ อย่างละเอียดทุกแง่มุม สามารถแยกแยะส่วนประกอบต่างๆ ของสิ่งที่วิเคราะห์ สามารถตรวจสอบและจัดโครงสร้างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบใหญ่และองค์ประกอบย่อย ตลอดจนสามารถนำเสนอข้อมูลการวิเคราะห์ให้เข้าใจได้ง่าย (ชนัท ธาตุทอง, 2554, น.41)

จากการศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยพิจารณาว่าเกมการเรียนรู้เป็นฐาน (Game Based Learning: GBL) น่าจะเป็นนวัตกรรมหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้ ดังที่ วรรตต์ อินทสระ (2562) กล่าวว่าในปัจจุบันทิศทางการเรียนการสอนสมัยใหม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จากการเน้นหนักที่วิชาการ เป็นเน้นให้ความสำคัญไปที่ผู้เรียน การสอนสมัยใหม่จะเน้นไปที่กิจกรรมและสื่อที่น่าสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและทดลองปฏิบัติด้วยตัวเอง (Learning by Doing : LbD) โดยมีการออกแบบสื่อการเรียนรู้ใหม่ที่ประยุกต์เกมมาใช้ในการเรียนรู้ มีการจำลองสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เล่นและเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน ผู้วิจัยในฐานะเป็นอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์และรับผิดชอบงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจึงสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ที่เรียนรายวิชาการศึกษาพิเศษโดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน เพื่อให้ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ได้เรียนรู้และคิดวิเคราะห์ผ่านการเล่นในสถานการณ์ที่หลากหลาย

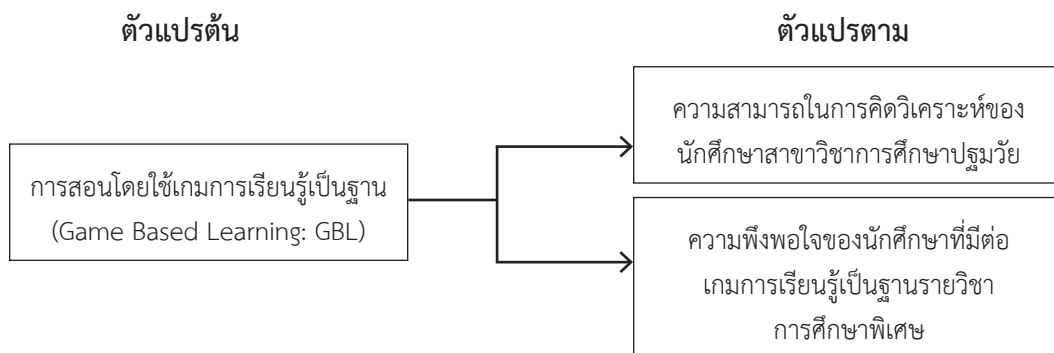
วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ที่เรียนรายวิชาการศึกษาพิเศษโดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐานของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ที่เรียนรายวิชาการศึกษาพิเศษ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ที่มีต่อเกมการเรียนรู้เป็นฐานรายวิชาการศึกษาพิเศษ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ที่เรียนรายวิชาการศึกษาพิเศษโดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน ผู้วิจัยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) (Meyer & Jones, 1993:20; Gifkins, 2015; วัชราน เล่าเรียนดี, ประณัฐกิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์, 2560; พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข, 2563:35) ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) (ชนาธิป พรกุล, 2554; สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2554; ทิศนา แหมมณี, 2555; บุญเลี้ยง ทมทอง, 2556) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Theory of Cooperative or Collaborative Learning) (Johnson & Johnson, 1994) โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์
ที่เรียนรายวิชาการศึกษาศาสตร์โดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ที่เรียนรายวิชาการศึกษาศาสตร์โดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต วิทยาเขตสุพรรณบุรี ชั้นปีที่ 3 ที่เข้าศึกษาในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 และลงทะเบียนเรียนภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ในรายวิชาการศึกษาศาสตร์ จำนวนผู้เรียนทั้งหมด 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การวิจัยในครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัย 4 ประเภท ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง ซึ่งในแต่ละแผนจะมีขั้นตอน 4 ขั้นตอน ตั้งแต่ 1) ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียนก่อนที่จะเข้าสู่เนื้อหา โดยประยุกต์ใช้เกมกระตุ้นความสนใจของนักศึกษาก่อนเข้าบทเรียน 2) ขั้นการสอน โดยประยุกต์ใช้เกมเป็นสื่อในการนำความรู้ให้กับนักศึกษา ในขั้นนี้ผู้วิจัยใช้เกมที่แตกต่างกันในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ เช่น เกมบันไดงู เกมต้นไม้ปริศนา เกมจัดลำดับกับเหตุการณ์ เกมปริศนาหาทางออก เกมกระดานจัดประเภท และเกมถูกฝ่าถูกตัว โดยมีผู้สอนเป็นผู้ควบคุมดูแลการเล่น และบันทึกพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์ขณะเล่น 3) ขั้นขยายความรู้ เป็นการนำเกมมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ของนักศึกษา ในขั้นนี้นักศึกษากลุ่มที่เล่นเกมชนะออกมาอภิปรายสรุปผล พร้อมทั้งอธิบายวิธีการ

คิดวิเคราะห์หาคำตอบดังกล่าวให้เพื่อนกลุ่มอื่นฟังและซักถาม โดยมีผู้สอนและนักศึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเกี่ยวกับเนื้อหา และ 4) ขั้นสรุป เป็นการนำเกมมาประยุกต์ใช้ในการสรุปเนื้อหาร่วมกับนักศึกษา ในขั้นตอนนี้ นักศึกษาจะเป็นผู้สรุปประเด็นสาระสำคัญของเนื้อหาและนำผลจากการเรียนรู้ไปบันทึกในใบกิจกรรมสะท้อนคิด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำหลักจิตวิทยาพัฒนาการและจิตวิทยาการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้เพื่อให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความพึงพอใจในการเรียน มีการเสริมแรง โดยเฉพาะการให้ข้อมูลป้อนกลับพร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียด โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 แผนกิจกรรม ได้แก่

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ประวัติความเป็นมาของการศึกษาพิเศษทั้งในและต่างประเทศ
- 2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ
- 3) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- 4) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
- 5) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- 6) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 ประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ตรวจสอบคุณภาพโดยใช้เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผ่านผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พบว่า คุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 5.00$, $S.D. = 0.00$)

2. แบบสังเกตพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมที่มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค 5 ระดับ โดยผู้สอนเลือกระดับพฤติกรรมที่ตรงกับนักศึกษามากที่สุด

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมปลายเปิด โดยผู้สอนสังเกตพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์ในขณะที่ใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน โดยเขียนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่า Index of Item – Objective Congruence (IOC) ผ่านผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์รายวิชาการศึกษาพิเศษสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาลุ่มวัยในภาพรวมเท่ากับ 0.98 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถใช้ได้

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ที่เรียนรายวิชาการศึกษาศาสตร์พิเศษโดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน

3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์รายวิชาการศึกษาศาสตร์พิเศษ จำนวน 40 ข้อ มีค่า IOC อยู่ที่ 0.98 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถใช้ได้ ค่าหาความยากง่าย (Difficulty) อยู่ที่ 0.61 ค่าอำนาจจำแนก(Discrimination) อยู่ที่ 0.76 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร KR-20 ของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่สามารถใช้ได้

4. แบบวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อเกมการเรียนรู้เป็นฐาน (Game Based Learning: GBL) รายวิชาการศึกษาศาสตร์พิเศษ จำนวน 20 ข้อ ที่มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ของแบบวัดความพึงพอใจอยู่ที่ 0.98 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2562 - ตุลาคม 2562 เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 18 ชั่วโมง ตามขั้นตอนดังนี้

1. อธิบายให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเข้าใจวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมโดยใช้เกมการเรียนรู้

2. เก็บข้อมูลก่อนการทดลองด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียน (Pretest) เป็นแบบทดสอบปรนัยจำนวน 40 ข้อ ประกอบด้วย 1) ด้านการจับคู่ (Matching) 2) ด้านการจัดหมวดหมู่ (Classification) 3) ด้านการวิเคราะห์ข้อผิดพลาด (Error Analysis) 4) ด้านการสรุปเป็นหลักเกณฑ์ทั่วไป (Generalizing) และ 5) ด้านการสรุปเป็นหลักเกณฑ์เฉพาะ (Specifying) ใช้เวลา 60 นาที โดยทดสอบนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย คะแนนเต็ม 40 คะแนน เกณฑ์การให้คะแนน ตอบถูกให้ข้อละ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน รวบรวมคะแนนเป็นคะแนนก่อนเรียน

3. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมโดยใช้เกมการเรียนรู้และทำการประเมินระหว่างการจัดกิจกรรม (Formative assessment) ตามแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน จำนวน 6 แผน โดยเก็บข้อมูลระหว่างการทดลองด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมที่มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูปรีด 5 ระดับ 5 คะแนน โดยผู้สอนเลือกระดับพฤติกรรมที่ตรงกับนักศึกษามากที่สุด

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมปลายเปิด โดยผู้สอนสังเกตพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์ ในขณะที่ใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน โดยเขียนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

4.เก็บข้อมูลหลังการทดลอง ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (Post-test) ชุดเดิมไปทดสอบกับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย คะแนนเต็ม 40 คะแนน เกณฑ์การให้คะแนน ตอบถูกให้ข้อละ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน รวบรวมคะแนนเป็นคะแนนหลังเรียน หลังจากทำการทดลองเสร็จสิ้น

5.ผู้วิจัยแจกแบบวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อเกมการเรียนรู้เป็นฐาน (Game Based Learning: GBL) รายวิชาการศึกษาพิเศษ

6.นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐานโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐานโดยใช้สถิติร้อยละ

2. วิเคราะห์ความพึงพอใจโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อเกมการเรียนรู้เป็นฐานรายวิชาการศึกษาพิเศษ โดยวิเคราะห์จากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

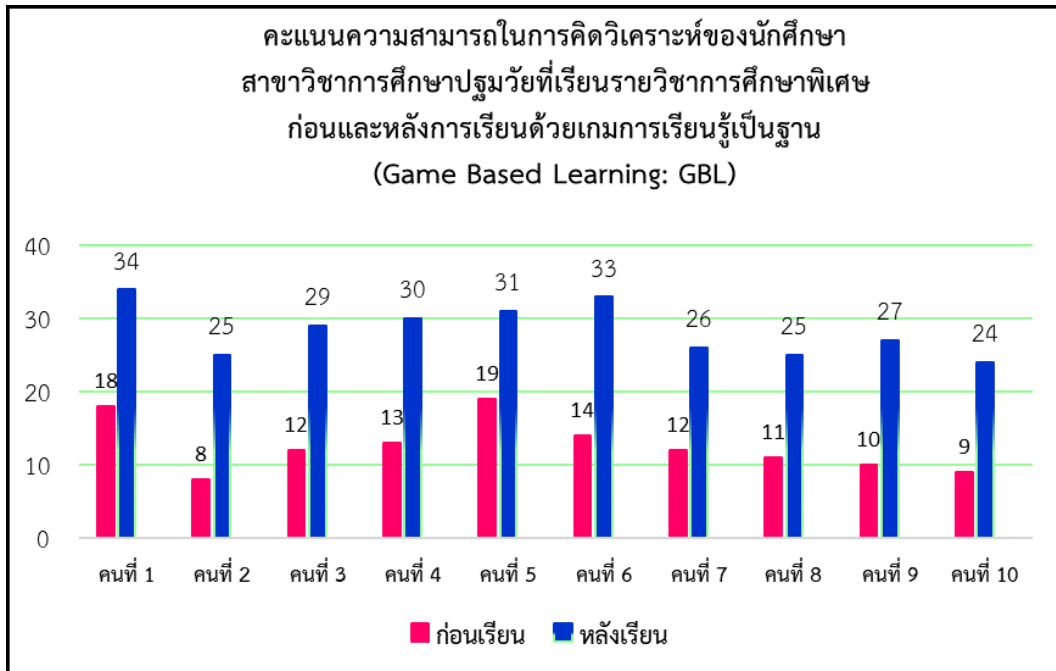
การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์
ที่เรียนรายวิชาการศึกษาศาสตร์โดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน

ผลการวิจัย

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ที่เรียนรายวิชาการศึกษาศาสตร์โดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ที่เรียนรายวิชาการศึกษาศาสตร์โดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ที่เรียนรายวิชาการศึกษาศาสตร์ก่อนการสอนด้วยเกมการเรียนรู้เป็นฐาน มีคะแนนตั้งแต่ 8-19 คะแนน ($\mu = 12.6$, $\sigma = 3.59$) อยู่ในระดับพอใช้ และหลังจากการสอนด้วยเกมการเรียนรู้เป็นฐานมีคะแนนตั้งแต่ 24 - 34 คะแนน ($\mu = 28.4$, $\sigma = 3.53$) อยู่ในระดับดี

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ที่เรียนรายวิชาการศึกษาศาสตร์ก่อนและหลังเรียนด้วยเกมการเรียนรู้เป็นฐาน ปรากฏผลการวิจัยพบว่า คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ที่เรียนรายวิชาการศึกษาศาสตร์โดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทุกคน หากพิจารณาร้อยละของพัฒนาการพบว่า ค่าร้อยละของพัฒนาการต่ำสุดคิดเป็นร้อยละ 11 และค่าร้อยละของพัฒนาการสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 34.5 โดยมีค่าคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ที่เรียนรายวิชาการศึกษาศาสตร์ ก่อนและหลังการเรียนด้วยเกมการเรียนรู้เป็นฐาน (Game Based Learning: GBL) ของนักศึกษาแต่ละคนมีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ที่เรียนรายวิชาการศึกษาศาสตร์ก่อนและหลังการเรียนด้วยเกมการเรียนรู้เป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทุกคนดังรายละเอียดในแผนภาพต่อไปนี้

รูปภาพที่ 1 คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
เรียนรายวิชาการศึกษาศาสตร์พิเศษ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อเกมการเรียนรู้เป็นฐาน รายวิชาการศึกษาศาสตร์พิเศษ ปรากฏผลว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านกิจกรรมมีความพึงพอใจที่มีต่อเกมการเรียนรู้เป็นฐาน รายวิชาการศึกษาศาสตร์พิเศษอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.37$) ด้านการใช้ภาพ ภาษา และอักษรมีความพึงพอใจที่มีต่อเกมการเรียนรู้เป็นฐาน รายวิชาการศึกษาศาสตร์พิเศษอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.62$) ด้านเนื้อหา มีระดับความพึงพอใจที่มีต่อเกมการเรียนรู้เป็นฐาน รายวิชาการศึกษาศาสตร์พิเศษอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.62$) และด้านแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนมีระดับความพึงพอใจที่มีต่อเกมการเรียนรู้เป็นฐาน รายวิชาการศึกษาศาสตร์พิเศษอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.50$, $\sigma = 0.70$) ตามลำดับ

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศรีปทุมวัน ที่เรียนรายวิชาการศึกษาศรีพิเศษโดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศรีปทุมวัน
ที่เรียนรายวิชาการศึกษาศรีพิเศษโดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน (Game Based Learning:
GBL) อยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้วิจัยมีการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เกมการ
เรียนรู้เป็นฐานไว้ทั้งหมด 6 แผน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพและได้ปรับปรุงแก้ไขตามที่
เสนอแนะก่อนนำไปทดลองกับผู้เรียนไว้เรียบร้อยแล้วซึ่งในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้นั้นได้เพิ่ม
จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน เน้นพฤติกรรมที่ไปสู่การคิดวิเคราะห์ที่มีขั้นตอนการสอนทั้ง 4 ขั้นตอน
ได้แก่ 1) ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียนก่อนที่จะเข้าสู่เนื้อหา 2) ขั้นการสอน 3) ขั้นขยายความรู้ และ
4) ขั้นสรุป ตามที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมกลุ่มในการเล่น เกม ยกเว้นบางภาระงานที่ผู้เรียน
นำกลับไปศึกษาค้นคว้านอกห้องเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ปฐมนิเทศและแจ้งจุดประสงค์
ของการเรียนรู้ที่ใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐานให้ผู้เรียนได้ทราบล่วงหน้าเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวิธีการ
จัดการเรียนการสอนในแต่ละสัปดาห์ อีกทั้งยังได้มีโอกาสในการวางแผนเตรียมตัวในการศึกษา
ข้อมูลมาก่อนหน้า สำหรับเนื้อหาสาระในการเรียนรู้นั้น ผู้วิจัยกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ตรง
ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ รายวิชาการศึกษาศรีพิเศษ ตั้งแต่แผนการ
จัดการเรียนรู้ที่ 1-6 มีการจัดเรียงลำดับเนื้อหาไว้แล้วโดยอิงเนื้อหาจากเอกสารประกอบการสอน
ที่ผู้วิจัยเป็นผู้ร่วมเขียนขึ้น ทั้งนี้ผู้เรียนจะได้สะท้อนความคิดทั้งในส่วนของเนื้อหาสาระและในส่วน
ของเกมที่น่าสนใจมาพัฒนาความสามารถในการคิด สอดคล้องกับ กฤตนิยม ชุมพัตศักดิ์ และลัดดา ศิลา
น้อย (2558) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อความเป็น
พลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย หน่วยการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย รายวิชา
ส15101 สังคมศึกษา 5 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการสอนด้วยเกม (GAME
- BASED - LEARNING) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์เฉลี่ยคิด
เป็นร้อยละ 70.45 ของคะแนนเต็ม และจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ
81.82 และจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 100 3) นักเรียนมี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน
8 คน คิดเป็นร้อยละ 72.72 ดังนั้นจึงเห็นได้ว่ารูปแบบการสอนด้วยเกม (GAME- BASED -
LEARNING) นั้นสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้

2. จากการศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักศึกษาศาขาวิชการศึกษาศาสตร์ที่เรียน รายวิชาการศึกษาพิเศษโดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนที่ออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ รายวิชาการศึกษาพิเศษและมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการสอนแต่ละสัปดาห์ตั้งแต่แผนที่ 1-6 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยในการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้งที่ใช้แผนดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจะมอบหมายให้ผู้เรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนมาก่อนหน้า ทั้งนี้เมื่อถึงเวลาในการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยจะเป็นผู้ช่วยหรือผู้อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ตามขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียนก่อนที่จะเข้าสู่เนื้อหา 2) ขั้นการสอน 3) ขั้นขยายความรู้ และ 4) ขั้นสรุป โดยเฉพาะขั้นตอนที่ 2 ขั้นการสอน ผู้เรียนจะได้รับการจัดกลุ่มและเป็นผู้เล่นเกมที่เน้นการคิดวิเคราะห์ที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละสัปดาห์ และขั้นตอนที่ 3 ขั้นขยายความรู้ นับเป็นขั้นที่สำคัญที่ผู้เรียนจะได้มีส่วนอภิปรายสรุปผล พร้อมทั้งอธิบายวิธีการคิดวิเคราะห์หาคำตอบให้กลุ่มอื่นทราบ หลังจากนั้นจึงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างกลุ่ม โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้กระตุ้น ชี้แนะและเสริมประสบการณ์ในเชิงลึก ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเรื่องที่ศึกษาในแต่ละสัปดาห์ได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยนำแนวคิดของเกมมาผสมผสานกับการเรียน และใช้ชื่อว่าเกมการเรียนรู้เป็นฐาน ซึ่งเป็นนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กับความสนุกสนาน ตามความสนใจและความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน ทำทนายผู้เรียนให้ค้นหาคำตอบอีกทั้งยังสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองจากกระบวนการเรียนรู้ของเกมอีกด้วย ซึ่งตรงกับการศึกษาเกี่ยวกับการใช้เกมมากระตุ้นการเรียนรู้ของมาเรียและคอนสแตนตินโน (Maria and Constantinos, 2011) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐานนั้นเป็นการสอนอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูง ได้รับความสนุกสนาน เกิดการเรียนรู้จากการเล่น และนอกจากนี้การจัดกิจกรรมโดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐานของนักศึกษาศาขาวิชการศึกษาศาสตร์มีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกมแต่ละเกมที่ออกแบบขึ้นและนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมแต่ละสัปดาห์นั้น ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบการคิดวิเคราะห์ของมาร์ซาโน และเคนดอล (Marzano & Kendall, 2007) มากำหนดการคิดออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจับคู่ (matching) ด้านการจัดหมวดหมู่ (classifying) ด้านการวิเคราะห์ความ

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ที่เรียนรายวิชาการศึกษาศาสตร์โดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน

ผิดพลาด (analyzing errors) ด้านการสรุปหลักเกณฑ์ทั่วไป (generalizing) และด้านการสรุปหลักเกณฑ์เฉพาะ (specifying) โดยผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบเพื่อวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ผ่านการตรวจคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน

3. นักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาศาสตร์มีความพึงพอใจต่อเกมการเรียนรู้เป็นฐาน รายวิชาการศึกษาศาสตร์ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ White K. and McCoy L. (2019, p.1) ที่ได้ศึกษาทัศนคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เกมเป็นฐาน พบว่าการใช้เกมเป็นฐานสามารถเสริมสร้างทัศนคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีโดยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐานนั้น ผู้วิจัยได้นำหลักจิตวิทยาพัฒนาการและจิตวิทยาการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความพึงพอใจในการเรียน โดยมีการเสริมแรงโดยเฉพาะการให้ข้อมูลป้อนกลับ พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียด เหตุผลในการปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นโดยเฉพาะในขั้นตอนที่ขึ้นสรุปในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเล่นและผู้สอนพยายามให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์หาคำตอบและอภิปรายกันในช่วงท้ายชั่วโมงและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐานสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภารัตน์ บุตรแดงน้อย (2560) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาเกมเพื่อการเรียนรู้ เรื่องตัวกลางการสื่อสารข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อเกมเพื่อการเรียนรู้ เรื่อง ตัวกลางการสื่อสารข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับ สมศักดิ์ จันทอง (2555) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ผลของเกมเบสอีเลิร์นนิ่ง (GBEL) ที่ใช้หลักการเรียนรู้ร่วมกันแบบสืบเสาะหาความรู้และการเรียนรู้แบบค้นพบที่ส่งผลต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีแบบการเรียนต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อเกมเบสอีเลิร์นนิ่ง (GBEL) ที่ใช้หลักการเรียนรู้ร่วมกันแบบสืบเสาะหาความรู้และแบบค้นพบที่ส่งผลต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ผู้สอนควรศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐานอย่างละเอียดก่อนนำไปใช้และควรปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้การสอนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ผู้สอนควรชี้แจงบทบาทของผู้เรียนแต่ละคนในการเล่นเกมให้มีความเข้าใจก่อนที่จะเริ่มเล่นเกม เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมผ่านเกมการเรียนรู้เป็นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเนื่องจากเกมที่น่าสนใจประกอบแผนการจัดการเรียนรู้มีความแตกต่างกันในแต่ละแผน

3. การออกแบบเนื้อหาในเกม จะต้องกำหนดเนื้อหาที่เหมาะสมที่จะนำมาพัฒนาด้วยสื่อกเกมโดยคำนึงถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ และผลลัพธ์การเรียนรู้ของบทเรียนนั้นเพื่อนำเนื้อหามาพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์

4. การออกแบบเกมที่ตีความมีความยืดหยุ่นทั้งเนื้อหาและการแสดงผล โดยปกติแล้วการออกแบบเกมจะเป็นไปในลักษณะตายตัว แต่การออกแบบเกมการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์นั้น ในบางครั้งต้องการความยืดหยุ่นที่ผู้สอนสามารถปรับปรุงเนื้อหาเองได้และอาจนำมาเรียบเรียงเพื่อจัดลำดับการสอนได้

5. ควรมอบหมายงานให้ผู้เรียนนำไปศึกษาค้นคว้านอกห้องเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาตามความสนใจของตนเองในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนมาก่อนล่วงหน้า เมื่อผู้เรียนกลับเข้ามาที่ชั้นเรียนผู้สอนจึงจะใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐานในการเน้นย้ำความเข้าใจเนื้อหาความรู้ที่ได้รับ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรการศึกษาและพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ที่เรียนโดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐานในรายวิชาอื่น

2. ควรศึกษาผลการใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐานที่มีต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาทั้ง 5 ด้าน

3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต ตามทฤษฎีการคิดวิเคราะห์ของมาร์ซาโน

4. ควรพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ในรายวิชาอื่นๆ

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี
ที่เรียนรายวิชาการศึกษาศาสตร์โดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน

เอกสารอ้างอิง

กฤตนิษฐ์ ชุมวุฒิสักดิ์ และ ลัดดา ศิลาโน้อย. (2558). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และเจตคติ
ต่อความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยหน่วยการเรียนรู้เรื่องพลเมืองดีตามวิถี
ประชาธิปไตยรายวิชา ส15101 สังคมศึกษา 5 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบ
การสอนด้วยเกม (GAME-BASED-LEARNING) The Developing Grade 5
Students's Analytical Thinking Skill and Attitude Towards Democratic
Citizenship in The Learning Unit on "Good Citizen in A Democracy"
Social Studies S15101 Course, Using Game-Based-Learning. วารสาร
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 38(4), 177-184.

ฉันท ชาทูทอง. (2554). สอนคิด : การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด. เพชรเกษมการพิมพ์.

เจตนิพัทธ์ บุญยสวัสดิ์. (2554). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่องคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึง
ประสงค์ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติด้านสาขาวิชาอาหารและ
โภชนาการ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

ชนาธิป พรกุล. (2557). การสอนกระบวนการคิด : ทฤษฎีและการนำไปใช้ (พิมพ์ครั้งที่ 3).
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตินา แหมมณี. (2563). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 23). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นภารัตน์ บุตรแดงน้อย. (2560). การพัฒนาเกมเพื่อการเรียนรู้ เรื่องตัวกลางการสื่อสารข้อมูล
สำหรับมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารโครงการวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี
สารสนเทศ, 3(1), 29-35.

- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2556). **ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้**. เอสพรีนติ้ง ไทย แพคตอริ.
- พศิน แดงจวง. (2554). **รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษา**. ดวงกลมพับลิชชิง.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2563). **การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา**. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2558). **ศาสตร์การคิด**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วรรตต์ อินทสระ. (2562). **Game Based Learning The Latest Trend Education ๒๐๑๙ เปลี่ยนห้องเรียนเป็นห้องเล่น**. มปท.
- วัชร เล่าเรียนดี ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์. (2560). **กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21. (พิมพ์ครั้งที่ 12)**. บริษัท เพชรเกษมพรีนติ้ง กรุ๊ป จำกัด.
- วิจารณ์ พานิช. (2557). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. มูลนิธิ สยาม กัมมาจล.
- สมศักดิ์ จันทอง. (2555). **ผลของเกมเบสอีเลิร์นนิ่ง (GBEL) ที่ใช้หลักการเรียนรู้ร่วมกันแบบสืบเสาะหาความรู้และการเรียนรู้แบบค้นพบที่ส่งผลต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีแบบการเรียนรู้ต่างกัน**. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 14(3), 1-14.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ที่เรียนรายวิชาการศึกษาพิเศษโดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน

- Gifkins, J. (2015). “What Is ‘Active Learning’ and Why Is It Important?”. E-international relations. <http://www.eir.info/2015/10/08/what-is-active-learning-and-why-is-it-important>.
- Johnson, D. W. & Johnson, R. T. (1994). **Learning Together and Alone. Cooperative, Competitive, and Individualistic Learning (4th ed)**. Prentice Hall.
- Maria, S., Constantinos, M. (2011). **Motivational Aspects of Gaming for Students with Intellectual Disabilities**. International Journal of Game-Based Learning, 1(4), 49-59.
- Marzano, R., & Kendall, J. (2007). **The New Taxonomy of Educational Objectives. Second Edition**. https://wiki.adams50.org/.../f/f9/Bprtc/Marzano_taxonomy_verbs.pdf
- Meyers, C., & Jones, T. B. (1993). **Promoting Active Learning: Strategies or the College Classroom**. Josey-Bass Publishers.
- White, Kyli and McCoy, Leah P. (2019). **Effects of Game-Based Learning on Attitude and Achievement in Elementary Mathematics**, Networks: An Online Journal for Teacher Research, 21(1). <https://doi.org/10.4148/2470-6353.1259>

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม

The Development of Critical Thinking Ability
and Learning Achievement in Science for the
Sixth Grade Students by Using STEM Instruction.

กรรศิญา ปัทมาวิไล

* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ผศ.ดร.อารี สาริปา

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ดร.สุพัฒน์ บุตรดี

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Kansiya Pattamavilai

* Master of Education Program in Curriculum and Instruction Development,
Graduate School of Nakhon Si Thammarat Rajabhat University.

Assis.Prof.Dr.Aree Saripa

* Lecturer in Curriculum and Instructional Development,
Graduate School of Nakhon Si Thammarat Rajabhat University.

Dr.Supat Buddee

* Lecturer in Curriculum and Instructional Development,
Graduate School of Nakhon Si Thammarat Rajabhat University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 25 พฤษภาคม 2564

* แก้ไข 22 มิถุนายน 2564

* ตอบรับบทความ 15 กรกฎาคม 2564

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม และหลังการจัดการเรียนรู้กับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม และหลังการจัดการเรียนรู้กับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม รูปแบบของการวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนเทศบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 46 คน ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม เรื่อง สารเคมีในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สารเคมีในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง สารเคมีในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กัน และแบบกลุ่มเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มสูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มสูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ความสามารถในการคิดวิเคราะห์
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์
 การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม

Abstract

The purposes of this research were 1) to compare pretest and posttest scores of critical thinking ability of the sixth grade students, and posttest scores with an average score criterion of 70% after learning through STEM instruction, 2) to compare pretest and posttest scores of learning achievement in Science of the sixth grade students, and the posttest scores with an average score criterion of 80% after learning through STEM instruction, and 3) to study students' satisfaction towards learning Science by STEM instruction. The research was a quasi-experimental design. The samples were obtained by a cluster random sampling technique and consisted of 46 sixth grade students from a municipality school in Nakhon Si Thammarat in the second semester of academic year 2020. The research instruments were 1) STEM based lesson plans, 2) critical thinking ability tests, 3) tests of learning achievement in Science, and 4) satisfaction questionnaires. The data were analyzed by the statistics of percentage, mean, standard deviation and t-test; dependent samples and one sample t-tests were utilized for hypothesis testing.

The research results revealed that 1) the posttest scores of critical thinking ability of the sixth grade students after taught by STEM instruction were higher than the pretest and the average score criterion of 70% at the .05 level of significance. 2) The posttest scores of learning achievement in Science of the sixth grade students after taught by STEM instruction were higher than the pretest and the average score criterion of 80% at the .05 level of significance. Also, 3) Students' satisfactions towards learning Science by the STEM instruction were at the highest level.

Keywords: Critical Thinking Ability
Learning Achievement in Science
STEM Instruction

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม

บทนำ

การคิดวิเคราะห์เป็นทักษะสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิพากษ์ การคิดแก้ปัญหา และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นทักษะกระบวนการที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี (วิจารณ์ พานิช, 2555:17) ซึ่งเป็นทักษะที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในทุกๆ ด้านของผู้เรียน เป็นพื้นฐานทางสติปัญญาและสร้างความรู้ ความเข้าใจ ที่แสดงออกทางการพูดและการกระทำ จึงจำเป็นต้องพัฒนาให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถขยายความรู้ ประสบการณ์ และความคิดของตนเองให้กว้างขวางและลึกซึ้ง ช่วยให้สามารถปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่เดิมให้ดีขึ้น และสร้างความรู้ใหม่อย่างไม่มีที่สิ้นสุด โดยการเชื่อมโยงประสบการณ์ใหม่เข้ากับประสบการณ์ที่มีอยู่เดิม ทำให้ประสบความสำเร็จในการทำงานและสร้างความสามารถทางการแข่งขันในสังคมแห่งการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม การจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรจึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียน โดยเฉพาะในรายวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งหลักสูตรแกนกลางได้กำหนดแนวทางจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการในการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) และได้มีการปรับปรุงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียน เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตหรือศึกษาต่อในวิชาชีพที่ต้องใช้วิทยาศาสตร์ได้ โดยจัดเรียงลำดับความยากง่ายของเนื้อหาแต่ละสาระในแต่ละระดับชั้นให้มีการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์วิจารณ์ มีทักษะที่สำคัญ ทั้งทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และทักษะในศตวรรษที่ 21 ในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลหลากหลาย และสามารถตรวจสอบได้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560)

ปัจจุบันเด็กไทยมีปัญหาด้านการคิดวิเคราะห์ (กลั่น สระทองเนียม, 2556) เมื่อพิจารณาจากผลคะแนนของ PISA ซึ่งวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ผ่านวิชาการอ่าน วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ครั้งล่าสุดปีการศึกษา 2561 ผลการประเมินนักเรียนที่เข้าสอบทั้งหมด 79 ประเทศ พบว่า นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยในด้านการอ่าน 393 คะแนน (ค่าเฉลี่ย OECD 487 คะแนน) คณิตศาสตร์ 419 คะแนน (ค่าเฉลี่ย OECD 489 คะแนน) และ วิทยาศาสตร์ 426 คะแนน (ค่าเฉลี่ย OECD 489 คะแนน) ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของ OECD และต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยปีการศึกษา 2558 (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2562) นอกจากนี้ ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) เมื่อวิเคราะห์การประเมินเป็นรายมาตรฐาน พบว่า สถานศึกษาได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุดในมาตรฐานที่ 4 คือผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ และมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2562) ผลการทดสอบทั้งระดับนานาชาติและระดับชาติดังกล่าวสะท้อนคุณภาพการศึกษาของไทยในการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ เช่นเดียวกับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยในปี 2560-2562 เท่ากับ ร้อยละ 51.65 53.30 และ 50.66 ตามลำดับ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2562) อีกทั้งผลการทดสอบระดับโรงเรียนในปีการศึกษา 2560-2562 พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ด้านการคิดวิเคราะห์ เท่ากับ 43.92 41.58 และ 42.12 ตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ เท่ากับ 58.44 59.23 และ 59.61 ตามลำดับ ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ตามที่โรงเรียนกำหนด จะเห็นได้ว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์ มีคะแนนอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อ ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน

จากการศึกษา พบว่า แนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำมาพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ได้นั้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบ สะเต็ม (สุธีระ ประเสริฐสรรพ, 2558) โดยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถบูรณาการความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี คณิตศาสตร์ ผ่านกระบวนการทางวิศวกรรม ไปใช้ในการเชื่อมโยง

และแก้ปัญหาในชีวิตจริง รวมทั้งการพัฒนากระบวนการหรือผลผลิตใหม่ๆ ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (สิรินภา กิจเกื้อกูล, 2558:201-202) การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มมีลักษณะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้บูรณาการความรู้ และทักษะของวิชาที่เกี่ยวข้องในสะเต็มระหว่างการเรียนรู้ 2) มีการท้าทายผู้เรียนให้ได้แก้ปัญหาหรือสถานการณ์ที่ผู้สอนกำหนด 3) มีกิจกรรมกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนแบบเชิงรุก (active learning) 4) ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านการทำกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ผู้สอนกำหนดให้ และ 5) สถานการณ์หรือปัญหาที่ใช้ในกิจกรรมมีความเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของผู้เรียนหรือการประกอบอาชีพในอนาคต โดยผ่านกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม (Engineering design process) ที่มุ่งแก้ปัญหาที่พบเห็นในชีวิตจริง รวมทั้งนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม (NRC, 2012) การจัดการเรียนรู้แบบมีองค์ประกอบ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ระบุปัญหาในชีวิตจริง 2) รวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง 3) ออกแบบวิธีการแก้ปัญหา 4) วางแผนและดำเนินการแก้ปัญหา 5) ทดสอบ ประเมินผล และปรับปรุง 6) นำเสนอวิธีการแก้ปัญหา ผลการแก้ปัญหา หรือผลการพัฒนานวัตกรรม (สสวท., 2559) กระบวนการดังกล่าวเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องที่ตนเองสนใจ โดยร่วมกันสำรวจ สังเกต วางแผนในการทำงานร่วมกัน โดยศึกษาหาข้อมูลความรู้ที่จำเป็น และลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดจนได้ข้อค้นพบหรือองค์ความรู้ใหม่ เขียนรายงานนำเสนอ นำผลงานทั้งหมดมาอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปผลการเรียนรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์ทั้งหมด ทำให้ผู้เรียนเข้าใจทักษะ และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดรวบยอดในศาสตร์ต่างๆ มีทักษะการทำงานกลุ่ม เรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยตระหนักถึงความสำคัญในการยกระดับความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนให้สูงขึ้น แต่เนื่องจากการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะขั้นสูงที่นักเรียนต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงกำหนดเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 และตามที่โรงเรียนกำหนดเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ไว้ร้อยละ 70 ผู้วิจัยจึงตั้งให้สูงกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด โดยกำหนดเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 และสนใจศึกษาว่านักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบแนวสะเต็มจะมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่อย่างไร และมีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มในระดับใด

ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม ตลอดจนสามารถนำไปพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมกับบริบทของโลกในปัจจุบันเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

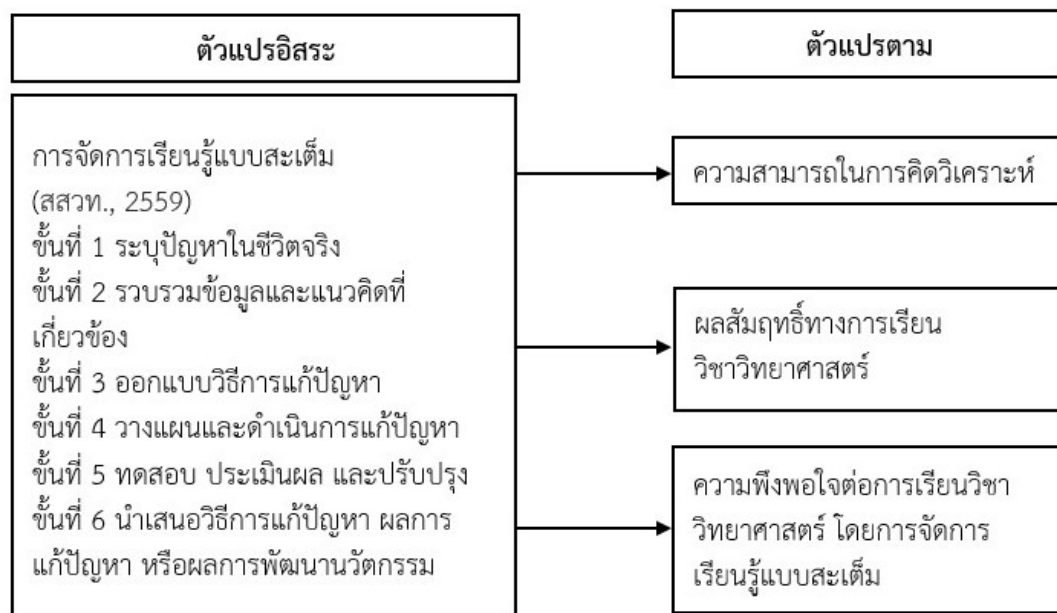
1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม

สมมติฐานของงานวิจัย

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ห้องเรียนที่มีความสามารถระดับปานกลาง ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนคร นครศรีธรรมราช จำนวน 8 โรงเรียน รวม 12 ห้องเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนเทศบาลแห่งหนึ่ง จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 46 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม มี 6 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 ระบุปัญหาในชีวิตจริง ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ขั้นที่ 3 ออกแบบวิธีการแก้ปัญหา ขั้นที่ 4 วางแผนและดำเนิน การแก้ปัญหา ขั้นที่ 5 ทดสอบ ประเมินผล และปรับปรุง ขั้นที่ 6 นำเสนอวิธีการแก้ปัญหา ผลการแก้ปัญหา หรือผลการพัฒนานวัตกรรม

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม

4. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง สารเคมีในชีวิตประจำวัน ตามหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ใช้เวลาในการทดลอง 10 คาบ ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2563 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ. 2564

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One-Group pretest-posttest Design)

ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
T_1	X	T_2

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 4 ฉบับ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม เรื่องสารเคมีในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 แผน ใช้เวลาทดลองทั้งสิ้น 10 ชั่วโมง ผลการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 แผน มีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มแผน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ตั้งแต่ 0.67–1.00

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่องสารเคมีในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ความสำคัญ การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการคิดวิเคราะห์หลักการ ใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบทดสอบทั้ง 12 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67–1.00 ค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ 0.43–0.68 ค่าอำนาจจำแนก (R) ตั้งแต่ 0.20–0.70 และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient: α) มีค่าเท่ากับ 0.73

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องสารเคมีในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ ใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67–1.00 ค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ 0.43–0.63 ค่าอำนาจจำแนก (R) ตั้งแต่ 0.20–0.55 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder-Richardson มีค่าเท่ากับ 0.89

4. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67–1.00 ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient: α) มีค่าเท่ากับ 0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน (pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์

2. ดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็ม ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเอง โดยใช้เวลาสอน 10 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง

3. เมื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มครบแล้ว ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม

4. ทำการทดสอบหลังเรียน (posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์

5. ตรวจสอบให้คะแนนแบบทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ โดย

5.1 วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีชนิดกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Samples t-test)

5.2 วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีชนิดกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Samples t-test)

5.3 วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีของกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม (One Sample t-test)

5.4 วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีของกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม (t-test one group)

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม ผู้วิจัยนำเสนอ 1) ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียน 2) ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ หลังเรียนกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย และ 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม ดังตารางที่ 1-5

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม

ความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์	N	คะแนนเต็ม	หลังทดลอง		ก่อนทดลอง		t
			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ความสำคัญ	46	5	3.93	0.88	1.89	1.30	9.55*
ความสัมพันธ์	46	5	3.78	0.87	1.72	1.24	9.70*
หลักการ	46	5	4.35	0.74	2.13	1.07	12.24*
ภาพรวม	46	15	12.07	1.97	5.74	2.89	13.42*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 12.07 ($\bar{X}$ = 12.07, S.D. = 1.97) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลักการ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 4.35, S.D. = 0.74) รองลงมา คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ความสำคัญ ($\bar{X}$ = 3.93, S.D. = 0.88) และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ($\bar{X}$ = 3.78, S.D. = 0.87)

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม

N	คะแนนเต็ม	หลังทดลอง		ก่อนทดลอง		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
46	15	13.96	1.11	11.02	1.73	10.47*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม ($\bar{X} = 13.96$, S.D. = 1.11) และก่อนเรียน ($\bar{X} = 11.02$, S.D. = 1.73) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ หลังเรียนกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70

การทดสอบ	n	k	$\bar{X}$	ร้อยละ	S.D.	μ_0 (70%)	t
หลังทดลอง	46	15	12.07	80.43	1.97	10.50	5.40*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม (12.07, S.D. = 1.97, ร้อยละ 80.43) สูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม กับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

การทดสอบ	n	k	$\bar{X}$	ร้อยละ	S.D.	$\mu_0(80\%)$	t
หลังทดลอง	46	15	13.96	93.04	1.11	12.00	11.97*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม กับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม ($\bar{X}$ = 13.96, S.D. = 1.11, ร้อยละ 93.04) สูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย (Likert, Rensis A., 1961) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจ มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง มีความพึงพอใจ มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง มีความพึงพอใจ ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง มีความพึงพอใจ น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง มีความพึงพอใจ น้อยที่สุด

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้		4.15	0.04	มาก
1	ห้องเรียนมีความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย	4.13	0.62	มาก
2	นักเรียนมีอิสระในการศึกษาค้นคว้าและแสดงความคิดเห็น	4.13	0.59	มาก
3	นักเรียนมีความกระตือรือร้นและสนุกสนานในการเรียน	4.20	0.69	มาก
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		4.41	0.33	มากที่สุด
4	กิจกรรมการเรียนรู้สนุกและน่าสนใจ	4.43	0.62	มากที่สุด
5	ครูตั้งใจสอน ให้คำแนะนำนักเรียนในการทำกิจกรรม	4.78	0.42	มากที่สุด
6	ครูให้โอกาสนักเรียนซักถามปัญหา	4.61	0.61	มากที่สุด
7	ครูส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม/ทีม	4.59	0.65	มากที่สุด
8	ครูส่งเสริมให้ทดลอง/ทำงานในห้องปฏิบัติการหรือนอกชั้นเรียนบ่อยๆ	3.89	0.74	มาก
9	ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มและรู้จักวิพากษ์วิจารณ์	4.15	0.63	มาก
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้		4.43	0.08	มากที่สุด
10	นักเรียนเข้าใจเนื้อหาและสามารถวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ได้	4.35	0.64	มากที่สุด
11	นักเรียนได้ฝึกทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี	4.43	0.75	มากที่สุด
12	นักเรียนนำกระบวนการคิดวิเคราะห์ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้	4.50	0.75	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.38	0.63	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 ความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม พบว่า ความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก

ที่สุด ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจสูงสุดคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.08) รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.33) และด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.04)

สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม ($\bar{x} = 12.07$, S.D. = 1.97) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 5.74$, S.D. = 2.89) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม ($\bar{x} = 13.96$, S.D.=1.11) ค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 11.02$, S.D. = 1.73) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม ($\bar{x} = 12.07$, S.D. = 1.97, ร้อยละ = 80.43) สูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม ($\bar{x} = 13.96$, S.D.=1.11, ร้อยละ = 93.04) สูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.63) โดยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.08) รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.33) และด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.04)

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดการ

เรียนรู้แบบสะสมเต็ม และสูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลักการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ความสำคัญ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะสมเต็ม โดยนำขั้นตอนของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การคิดวิเคราะห์แนวคิดของ Bloom (1956) (อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543) โดยมีขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 3 รูปแบบ ได้แก่ การวิเคราะห์ความสำคัญ หมายถึง การแยกแยะสิ่งที่กำหนดมาให้ว่าอะไรสำคัญหรือจำเป็นมากที่สุด การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ หมายถึง การเชื่อมโยงข้อมูล ตรวจสอบแนวคิดสำคัญ และความเป็นเหตุเป็นผล แล้วนำมาหาความสัมพันธ์ และข้อขัดแย้งในแต่ละสถานการณ์ได้ และการวิเคราะห์หลักการ หมายถึง การอธิบาย การจำแนก และการเปลี่ยนแปลงของสารว่าเป็นอย่างไร มีสิ่งใดเป็นตัวเชื่อมโยง ยึดถือหลักการใด และมีเทคนิคอย่างไร นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสะสมเต็มต้องใช้ทักษะกระบวนการคิดในทุกๆ ขั้นตอน ซึ่งกระบวนการคิดจะทำให้ให้นักเรียนมีความรู้ที่คงทน สามารถคิดได้ด้วยตัวเอง ทำให้เกิดความสำเร็จในการเรียนรู้ เพราะการเรียนรู้ที่ดีต้องเป็นเรื่องของการรู้จักคิด โดยครูคอยกระตุ้นให้นักเรียนคิดเป็น เรียนรู้เป็น สามารถจำแนก ให้เหตุผล จับประเด็นเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ตัดสินใจได้ เมื่อนักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ดีก็สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ สอดคล้องกับกระบวนการขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้แบบสะสมเต็มของ สสวท. (2559) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบสะสมเต็ม ช่วยให้นักเรียนระบุปัญหา เป็นการทำความเข้าใจปัญหาหรือความท้าทาย วิเคราะห์เงื่อนไขหรือข้อจำกัดของสถานการณ์ปัญหา เพื่อกำหนดขอบเขตของปัญหา นำไปสู่การสร้างชิ้นงานหรือวิธีการในการแก้ปัญหา สามารถรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ประเมินความเป็นไปได้ ข้อดีและข้อจำกัด นำไปออกแบบวิธีการแก้ปัญหา ประยุกต์ใช้ข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง เพื่อการออกแบบชิ้นงานหรือวิธีการในการแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงทรัพยากร ข้อจำกัดและเงื่อนไขตามสถานการณ์ที่กำหนด แล้ววางแผน และดำเนินการแก้ปัญหา ลงมือสร้างชิ้นงานหรือพัฒนาวิธีการเพื่อใช้ในการแก้ปัญหา ทดสอบ ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขวิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน โดยผลที่ได้สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาให้มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมที่สุด สุดท้ายนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาของการสร้างชิ้นงานหรือการพัฒนาวิธีการ ให้ผู้อื่นเข้าใจ และได้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาต่อไป

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม และสูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้วิจัยได้ออกแบบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ตามแนวคิด ประวิตร ชูศิลป์ (2542) โดยวัดจากความสามารถต่างๆ 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านความรู้ - ความจำ หมายถึง ความสามารถในการระลึกสิ่งที่เคยเรียนมาแล้วเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ข้อตกลง คำศัพท์ และหลักการต่าง ๆ

2) ด้านความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการอธิบายความหมาย ขยายความ และแปลความรู้โดยอาศัยข้อเท็จจริง ข้อตกลง คำศัพท์ และหลักการต่างๆ

3) ด้านการนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องสารเคมีในชีวิตประจำวัน ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ ที่แตกต่างกันออกไป หรือสถานการณ์ที่คล้ายคลึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4) ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง ความสามารถในการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ด้านการสังเกต การจำแนกประเภท การจัดทำและสื่อความหมาย ข้อมูล การลงความคิดเห็นจากข้อมูล การตั้งสมมติฐาน การทดลอง การตีความหมายข้อมูล และลงข้อสรุป

การจัดการเรียนรู้รูปแบบสะเต็ม เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ระลึกสิ่งที่เรียนมาแล้วในการวางแผน ออกแบบ และลงมือปฏิบัติกิจกรรมสร้างชิ้นงานด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ฝึกใช้ขั้นตอนวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ในการแสวงหาคำตอบของปัญหาอย่างเป็นระบบ ได้ใช้กระบวนการทางสติปัญญาและมีส่วนร่วมในการเรียน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เนื่องจากการเรียนในระบบกลุ่ม โดยผู้สอนมีหน้าที่เพียงจัดสภาพการเรียนการสอนให้เอื้อต่อกระบวนการที่จะแสวงหาความรู้ หรือแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ ผู้เรียนเป็นผู้กระทำ ส่วนผู้สอนคอยแนะนำช่วยเหลือ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหา หรือค้นหาคำรู้ใหม่โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติและการคิดอย่างอิสระ จึงก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และยังส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นด้วย

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องสารเคมีในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม พบว่า ความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจสูงสุดคือ ด้านประโยชน์ที่득จากการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านบรรยากาศการเรียนรู้ จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม มีผลต่อความพึงพอใจของนักเรียนในด้านประโยชน์ที่득จากการเรียนรู้มากที่สุด โดยนักเรียนมีความพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาและวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ได้ นักเรียนได้ฝึกทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี และนักเรียนนำกระบวนการคิดวิเคราะห์ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้ เนื่องจากผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็ม ตามลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม คือ การจัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนระบุปัญหาเป็นการทำความเข้าใจปัญหาหรือความท้าทาย วิเคราะห์เงื่อนไขหรือข้อจำกัดของสถานการณ์ปัญหา เพื่อกำหนดขอบเขตของปัญหา ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างชิ้นงานหรือวิธีการในการแก้ปัญหา แล้วนักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ประเมินความเป็นไปได้ ข้อดีและข้อจำกัด นำไปออกแบบวิธีการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้ข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องเพื่อการออกแบบชิ้นงานหรือวิธีการในการแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงทรัพยากร ข้อจำกัดและเงื่อนไขตามสถานการณ์ที่กำหนด แล้ววางแผน และดำเนินการแก้ปัญหา ลงมือสร้างชิ้นงานหรือพัฒนาวิธีการ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา ทดสอบ ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขวิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน โดยผลที่ได้จะนำมาใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาให้มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมที่สุด สุดท้ายนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาของการสร้างชิ้นงานหรือการพัฒนาวิธีการให้ผู้อื่นเข้าใจและได้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาต่อไป จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำให้นักเรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม ยังมีผลต่อความพึงพอใจในด้านการจัดการเรียนรู้ โดยนักเรียนมีความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เนื่องจากการเรียนรู้แบบสะเต็ม เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ นักเรียนค้นคว้าและแสวงหาความรู้คำตอบ ประดิษฐ์ชิ้นงานด้วยตนเอง โดยมีครูคอยชี้แนะและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ นักเรียนสามารถอภิปรายและแลกเปลี่ยน ความรู้มีอิสระในการศึกษาค้นคว้า และแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้นักเรียนมีความพึงพอใจในด้านบรรยากาศการ

เรียนรู้ โดยนักเรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ตามความถนัดและความสนใจ ทั้งยังกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้น และสนุกสนานในการเรียนซึ่งจะพบว่าความพึงพอใจในภาพรวม และรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม ที่มีสถานการณ์ปัญหาที่น่าสนใจ เพื่อท้าทายและกระตุ้นนักเรียนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้นักเรียนได้เรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยเพื่อฝึกการทำงานร่วมกันเป็นทีม ซึ่งนักเรียนแต่ละกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน โดยนักเรียนจะได้ใช้ความสามารถร่วมกันในการคิดค้นวิธีแก้ปัญหา ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ และเรียนรู้วิธีการค้นคว้าหาความรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเอง ทำให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้นและรู้สึกสนุกสนานกับการเรียนรู้ ซึ่งลักษณะของการจัดกิจกรรมดังกล่าวทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ มีความพึงพอใจและมีความสนใจที่จะทำกิจกรรม และสามารถปฏิบัติได้ดี เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองที่ได้ทำในสิ่งที่ตนถนัดและบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับ บลูม (Bloom, 1976) ที่มีความเห็นว่าถ้าสามารถจัดให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมตามที่ต้องการ นักเรียนจะมีความพร้อม ความมั่นใจ มีความพึงพอใจ มีความสนใจ และมีความกระตือรือร้นในการเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีและประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนในระดับประถมศึกษาได้ จึงควรออกแบบการสอนโดยใช้สะเต็มในวิชาวิทยาศาสตร์ และบูรณาการผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสะเต็มกับตัวแปรอื่นๆ เช่น ทักษะการคิดเชิงระบบ ทักษะการคิดแก้ปัญหาและการตัดสินใจ เป็นต้น

2.2 ในขั้นตอนการออกแบบสิ่งประดิษฐ์ หรือการทดลองนั้นต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ ในการสร้างสรรค์ผลงาน การวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบสะเต็มเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

รายการอ้างอิง

- กลิ่น สระทองเนียม. (2556). บ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ปูรากฐานเด็กไทยสู่อนาคต. <http://www.dailynews.co.th/Content.do?contentId= 50718>.
- ณัฐยานันต์ เกตุศรีศักดิ์ และคณะ. (2560). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา. การประชุมวิชาการระดับชาติ “นอร์ทเทิร์นวิจัย” ครั้งที่ 3 ประจำปี 2559.
- ดวงจันทร์ วรคามิน และคณะ. (2559). การศึกษาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการมีจิตสาธารณะเพื่อพัฒนาศักยภาพการเป็นคนดีคนเก่งของนักเรียนไทย. www.knowledgefarm.in.th/from-pisa-to-thai-education-crisis/
- นุรอาชีกีน สาและ, ณัฐินี โมพันธุ์ และมัยดี แวดราแมคู. (2560). ผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พัทธมน นามปวน, นันทรัตน์ เครืออินทร์ และฉัตรชัย เครืออินทร์. (2557). การศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุแบบสะเต็มศึกษา (STEM education) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. สุวีริยาสาส์น.
- วโรตม จันที. (2553). การศึกษาการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องสารในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบคอนสตรัคติวิสต์ของ Yager. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ ๒๑. มูลนิธิสดศรี.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม

- สิรินภา กิจเกื้อกูล. (2558). สะเต็มศึกษา (STEM EDUCATION). วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, 201-202(1).
- สุธีระ ประเสริฐสรณ์. (2558). สะเต็มศึกษา : ความท้าทายใหม่ของการศึกษาไทย. นำศิลป์ โฆษณา
- โสภา มั่นเรือง และจรินทร์ อุ่มไกร. (2559). A Development of Science Subject to Conquer Achievement of Grade 5 Students by Using STEM Education Case Study of Suphannapoom School. การประชุมวิชาการระดับชาติ การจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม ครั้งที่ 2. คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Likert, Rensis A. (1961). *New Patterns of Management*. McGraw-Hill Book Company Inc.

การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัย ในตนเองของนักเรียน โรงเรียนบางเลนวิทยา

Development of Promoting Self-Discipline Model of Students in Banglane Wittaya School.

ศรชัย เกษมสุข

* ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

ดร.อภิรัตน์ อันทวีสิน

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

รศ.ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

Sornchei kasemsuk

* Master of Education Program in Educational Administration, Multidisciplinary Collage,
Christian University of Thailand.

Dr.Apinun Untaweessin

* Lecturer, Multidisciplinary Collage, Christian University of Thailand.

Assoc.Prof.Dr.Choomsak Intarak

* Associate Professor, Multidisciplinary Collage, Christian University of Thailand.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 26 กรกฎาคม 2564

* แก้ไข 6 สิงหาคม 2564

* ตอบรับบทความ 16 สิงหาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา (2) เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา (3) ประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา (4) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา ด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณค่า และความพึงพอใจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ได้จากการสุ่ม แบบเจาะจง ได้แก่ ครูประจำชั้นจำนวน 15 คน นักเรียน จำนวน 54 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัญหา แบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างและแบบประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณค่า และความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาเกี่ยวกับวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนได้แก่ (1) การเตรียมความพร้อม (2) การวางแผนเสริมสร้างวินัย (3) การร่วมกันลงมือปฏิบัติ และ (4) การติดตามและประเมินผล ผลการประเมินความสอดคล้องของรูปแบบเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยามีค่าอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา ด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณค่า และความพึงพอใจ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ข้อเสนอแนะ ครูประจำชั้นควรนำรูปแบบไปใช้ เพื่อเป็นแนวทางจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาให้ดีขึ้น

คำสำคัญ: รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง
 ความรับผิดชอบ
 การตรงต่อเวลา

Abstract

The purposes of this research and development were: 1) to study the problem of self-discipline among students at Banglane Wittaya School , 2) to design and create a model for enhancing self-discipline of students at Banglane Wittaya School, 3) to assess the consistency of the self-discipline enhancing model of students at Banglane Wittaya School, and 4) to study the effects of using a model for enhancing self-discipline among students in Banglane Wittaya School in terms of efficiency, effectiveness, value and satisfaction. The sample group It was obtained from purposive sampling, consisting of 15 homeroom teachers and 54 students. The tools used were questionnaires, semi-structured interviews form, and the efficiency, effectiveness, value and satisfaction assessment form. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The findings revealed that the overall of self-discipline problem of students of Banglane Wittaya School is at moderate level. The enhancing self-discipline model of students of Banglane Wittaya School comprised of four steps which are: (1) preparedness, (2) self-discipline enhancing plan, (3) action coordination, and (4) monitoring and evaluation. The content validity of the model was IOC value between 0.80 and 1.00, which means that it can be applied in the experiment. The effects of model in term efficiency, effectiveness, value and satisfaction

were at high levels. The recommendation was that class teachers should implement this model as a guideline for self-discipline activities for better responsibility and punctuality of students

Keywords: Self-Discipline enhancing model
Students Responsibility
Punctuality

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 กำหนดว่าการศึกษาต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนและมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ โดยรัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ดังนั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (2551) ได้กำหนดวิสัยทัศน์พัฒนา เพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกใน ความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ ซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผู้เรียน เพื่อใช้ในการประเมินผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนดทุกระดับการศึกษา

การขาดวินัยนับเป็นปัญหาอย่างมากในปัจจุบัน เช่น ขาดความอดทน ขาดความรับผิดชอบ และการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ส่งผลกระทบต่อการเรียนของนักเรียน และชื่อเสียงของสถานศึกษา (ธัมกัณฐ์ กัทมาศ, 2556) ปัจจัยสำคัญที่เป็นเหตุให้คนไทยขาดคุณลักษณะของความเป็นคนดี ไม่มีวินัย มีทั้งปัจจัยจากระบบการศึกษา และปัจจัยจากสังคมและสภาวะแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับเพื่อน สภาพแวดล้อม การปฏิบัติตนของครู การปฏิบัติตนของผู้ปกครอง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การอบรมเลี้ยงดู (ประวีณ ณ นคร, 2558; สิรินาถ ธงศิลา, 2558; สิริกร ลินสม, 2558) จากการสังเคราะห์ข้อมูลการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน จากเอกสารสรุปการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ประจำปีการศึกษา 2562 พบว่า ที่ผ่านมามีการดำเนินการเสริมสร้างวินัยยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน นอกจากนี้ ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ซึ่งส่งผลให้นักเรียนหลายคนขาดวินัยในตนเองทั้งด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น รวมทั้งการศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา พบว่า ที่ผ่านมากการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ยังไม่เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ดังนั้นเพื่อให้ได้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยาที่มีความเหมาะสม สามารถนำไปพัฒนานักเรียนให้มีวินัยในตนเองต่อไป

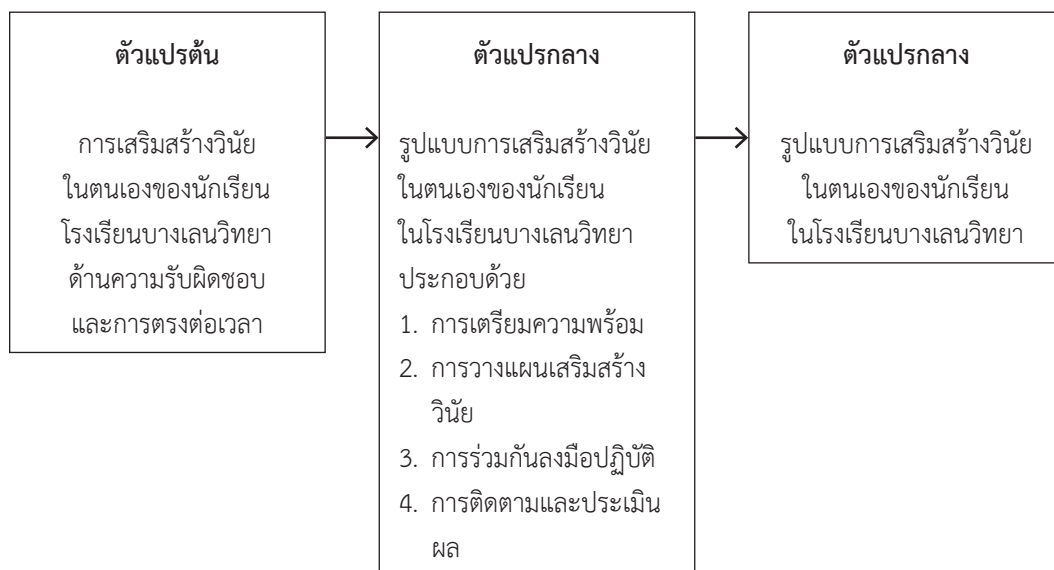
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา
3. เพื่อประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา
4. เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา ด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณค่า และความพึงพอใจ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การเสริมสร้างวินัยในตนเอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารประกอบการรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ดังนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) กระบวนการเสริมสร้างวินัยประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อม ขั้นที่ 2 การวางแผนเสริมสร้างวินัยนักเรียน ขั้นที่ 3 การร่วมกันลงมือปฏิบัติ ประกอบด้วย 3 แนวทาง คือ (1) การบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยครูผู้สอน (2) การจัดทำโครงการเพื่อเสริมสร้างวินัยฯ โดยนักเรียน (3) การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ให้เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยโดยฝ่ายบริหาร และขั้นที่ 4 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และให้ข้อมูลย้อนกลับ จากผลการวิจัยของ สิริกร ไชยราช (2556) พบว่า แนวทางการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ประกอบด้วย (1) การประชุมแบบมีส่วนร่วม (2) กิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน ได้แก่ (2.1) กิจกรรมสัปดาห์เสริมสร้างวินัยนักเรียน (2.2) กิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมทุกวันศุกร์ (2.3) กิจกรรมเข้าค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรมเสริมสร้างวินัย (2.4) กิจกรรมคนดีศรีวังยาง และ (3) การนิเทศภายในแบบการประชุมนิเทศ เพื่อดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียน นอกจากนี้ผลการวิจัยของ รชตะ

ขาวดี (2556) พบว่า การเสริมสร้างวินัยนักเรียนประกอบด้วย (1) ประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัญหา เห็นความสำคัญของปัญหา สร้างความตระหนักให้กับครู และระดมความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การกำหนดกิจกรรมการพัฒนา การดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียน (2) กิจกรรมการเสริมสร้างวินัยนักเรียน (3) การนิเทศติดตามผล การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน รวมทั้งผลการวิจัยของ นพดล ครสสาย (2558) พบว่า แนวทางพัฒนาเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของนักเรียน ประกอบด้วย (1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (2) การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ และ (3) การนิเทศติดตามและผลการวิจัยของพรทิพย์ โกกิลารัตน์ (2561) พบว่า แนวทางในการพัฒนาวินัยนักเรียน ได้แก่ (1) ประชุมเชิงปฏิบัติการ (2) การจัดกิจกรรมพัฒนาวินัยนักเรียน และ (3) การนิเทศติดตามผลจากการสังเคราะห์เอกสารประกอบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ได้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยาประกอบด้วย (1) การเตรียมความพร้อม (2) การวางแผนเสริมสร้างวินัย (3) การร่วมกันลงมือปฏิบัติ (4) การติดตามและประเมินผล

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารและครูโรงเรียนบางเลนวิทยาจำนวน 43 คน นักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 729 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่มดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพเกี่ยวกับวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา ประกอบด้วย การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) ได้แก่ ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียน จำนวน 3 คน และการศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับวินัยในตนเองเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563 โดยสุ่มอย่างง่ายแบบจับฉลากจากเรียนทั้งหมด 729 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างสุ่มโดยใช้วิธีการเปิดตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้จำนวน 254 คน

กลุ่มตัวอย่างทดลองใช้รูปแบบและศึกษาผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) ครูประจำชั้นที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 15 คน และนักเรียน โดยคัดเลือกจากนักเรียนที่เป็นหัวหน้าห้อง และรองหัวหน้าห้อง จำนวน 54 คน

เนื้อหา ได้แก่ รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา ด้านความรับผิดชอบ และการตรงต่อเวลา ตามแนวทางการวัดและประเมินผล คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนธันวาคม 2563 – พฤษภาคม 2564 เป็นระยะเวลา 6 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองโรงเรียนบางเลนวิทยา หมายถึง เอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการวิเคราะห์ จากทฤษฎี เอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีพฤติกรรมการมีวินัย ตามความมุ่งหมายของสถานศึกษา ประกอบด้วย การจัดเตรียมความพร้อม ได้แก่ จัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน

โอกาส และอุปสรรค การวางแผนการเสริมสร้างวินัย ได้แก่ ประชุมระดมสมอง กำหนดวินัย เป้าหมายการส่งเสริมวินัย แต่งตั้งคณะทำงานและมอบหมายงาน จัดทำกิจกรรมเสริมสร้างวินัย เป้าหมาย คือ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมเยี่ยมบ้าน กิจกรรมอบรมคุณธรรม กิจกรรมนักเรียนต้นแบบ และกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล การร่วมกันลงมือปฏิบัติ ได้แก่ ดำเนินการตามกิจกรรมที่วางไว้ การทบทวนหลังปฏิบัติงาน และการติดตามและประเมินผล ได้แก่ ประเมินระดับกิจกรรม และประเมินภาพรวมทั้งโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการปรับปรุงพฤติกรรม การมีวินัยดีขึ้น โดยผู้วิจัยกำหนดหัวข้อในการศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

ผลของการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ประกอบด้วย ด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล ด้านคุณค่า และด้านความพึงพอใจ มีรายละเอียดดังนี้

ประสิทธิภาพ หมายถึง การปฏิบัติงาน หรือการปฏิบัติกิจกรรมใดๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ความมุ่งหวัง และเป้าหมายในสิ่งที่กำหนดไว้ และมีความคุ้มค่าทั้งด้านทรัพยากร เวลา และต้นทุน การประเมินประสิทธิภาพ ประกอบด้วย มาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์ มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ มาตรฐานความเหมาะสม และมาตรฐานความถูกต้อง

ประสิทธิผล หมายถึง การดำเนินการใดๆ ขององค์กรที่บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินประสิทธิผล ประกอบด้วย ด้านความสามารถในการบรรลุเป้าหมายของรูปแบบ ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านความสามารถในการนำไปปฏิบัติได้

คุณค่า หมายถึง ความรู้สึกของคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีความเชื่อว่าสิ่งนั้นมีประโยชน์ทั้งต่อตนเอง และส่วนรวม มีความคุ้มค่าต่อค่าใช้จ่ายที่ใช้ไปกับสิ่งๆ นั้น การวิจัยครั้งนี้ ใช้การประเมินคุณค่าตามแนวคิด การวัดผลเชิงดุลยภาพ ประกอบไปด้วย ด้านบริบทโรงเรียน ด้านครู และด้านนักเรียน

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก ทศนคติส่วนบุคคลที่เป็นไปไทนางบวก ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ความรู้สึกพึงพอใจแบ่งได้ออกเป็น 2 แบบ คือความรู้สึกพึงพอใจทางบวกและความรู้สึกพึงพอใจทางลบ ความพึงพอใจต่อรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ประกอบด้วย ด้านกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ด้านบรรยากาศในการจัดกิจกรรม ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยในแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบครั้งหลัง (One Group Posttest Design) เป็นการศึกษาผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ คุณค่าและความพึงพอใจจากครูและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม

วิธีการดำเนินการวิจัย

ศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับวินัยในตนเองของนักเรียนในโรงเรียนบางเลนวิทยา ได้แก่ สัมภาษณ์เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนในโรงเรียนบางเลนวิทยาผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหาร และครู ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนจำนวน 3 คน และสอบถามจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 254 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert Rating Scales) โดยกำหนดเป็นค่าระดับสภาพปัญหาวินัยในตนเองของนักเรียน

พัฒนากระบวนการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา การวิเคราะห์ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบเชิงหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งประเมิน ความสอดคล้องของรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนในโรงเรียนบางเลนวิทยาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน

นำรูปแบบไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูประจำชั้น จำนวน 15 คน และนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 54 คน

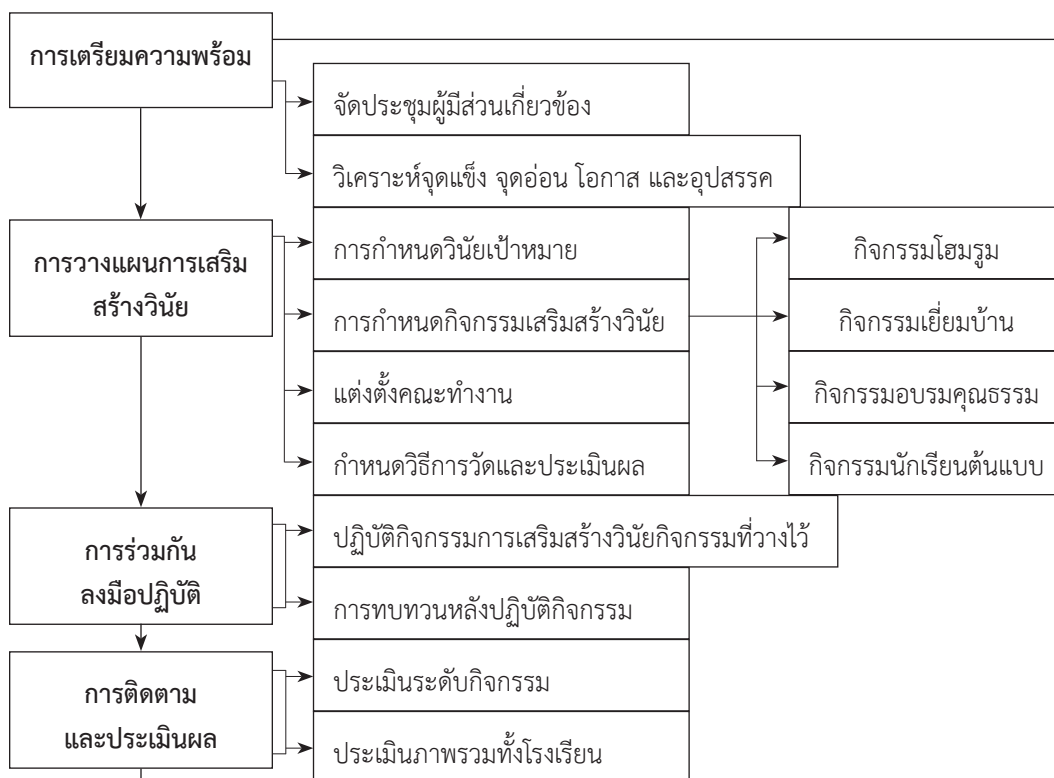
ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา โดยใช้แบบสอบถามประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ คุณค่า และความพึงพอใจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู ประจำชั้น จำนวน 15 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 54 คน

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาเกี่ยวกับวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา โดยการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของนักเรียนจากแบบสอบถาม พบว่า สภาพปัญหาวินัยในตนเองของนักเรียนใน โรงเรียนบางเลนวิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.16$, S.D. = 0.96) เมื่อพิจารณา

เป็นด้าน พบว่า ด้านความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.13$, S.D. = 0.95) และด้านการตรงต่อเวลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.19$, S.D. = 0.97)

2. รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) นำมาใช้ในการออกแบบและพัฒนา รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา ดังมีรายละเอียดดังนี้ การเตรียมความพร้อม ประกอบด้วย จัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค การวางแผนเสริมสร้างวินัย ประกอบด้วย กำหนดวินัยเป้าหมาย กำหนดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยเป้าหมาย ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมเยี่ยมบ้าน กิจกรรมนักเรียนต้นแบบ และ กิจกรรมอบรมคุณธรรม แต่งตั้งคณะทำงาน และกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล การร่วมกันลงมือปฏิบัติ ได้แก่ ปฏิบัติกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยกิจกรรมที่วางไว้ และการทบทวนหลังปฏิบัติกิจกรรม และการติดตาม และประเมินผล ได้แก่ การประเมินระดับกิจกรรม และการประเมินภาพรวมทั้งโรงเรียน ดังภาพ

3. การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบโดยใช้การหาค่าความสอดคล้องของรูปแบบ กับ วัตถุประสงค์ พบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบ ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ให้ความเห็นว่ารูปแบบ กับวัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกัน โดยมีค่าความสอดคล้อง ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 ซึ่งมีค่าสูงกว่า 0.60

4. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา โดยการวิเคราะห์จากแบบสอบถาม ประกอบด้วย ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณค่า ดังมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ประสิทธิภาพของรูปแบบ ประกอบด้วย ด้านความเหมาะสม ด้านอรรถประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ และความถูกต้อง ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.55)

4.2 ประสิทธิผลของรูปแบบ ประกอบด้วย ด้านความสามารถในการบรรลุเป้าหมายของรูปแบบ ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านความสามารถในการนำไปปฏิบัติจริง ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.61)

4.3 คุณค่าของรูปแบบ ประกอบด้วย ด้านบริบทโรงเรียน ด้านครู และด้านนักเรียน ในภาพรวมค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.53)

4.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบ ประกอบด้วย ด้านกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ด้านบรรยากาศในการจัดกิจกรรม ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินผล โดยการวิเคราะห์จากแบบสอบถาม ได้แก่ ความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยครูประจำชั้น ในภาพรวมค่าเฉลี่ยระดับ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.47) และความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยนักเรียน ในภาพรวมค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = 0.74)

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาเกี่ยวกับวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียนยังขาดความร่วมมือ ในการเอาใจใส่กำกับดูแลนักเรียน นักเรียนขาดความรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัยในตนเอง และครูยังขาดแนวทางหรือกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียน สอดคล้อง

กับ รชตะ ขาวดี (2556) กล่าวว่า ปัญหาการขาดวินัยของนักเรียนที่พบ ได้แก่ การแต่งกาย ไม่ถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน ขาดความรับผิดชอบ ไม่เข้าร่วมกิจกรรม ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น การหนีเรียน ส่งงานไม่ตามกำหนดเวลา ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนยังมีกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยไม่มากนัก และกิจกรรมยังขาดความน่าสนใจ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ คุณวุฒิ ภิรมย์ลาภ (2558) กล่าวว่า การปฏิบัติงานเกี่ยวกับวินัยนักเรียน ยังไม่มีรูปแบบหรือแนวทางที่กำหนดการปฏิบัติไว้ชัดเจน ครูผู้สอนไม่มีโอกาสชี้แจงแนวทางการปฏิบัติในเรื่องการแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากครูยังขาดการวางแผนงานด้านวินัยนักเรียน คณะครูมีความเข้าใจในการปฏิบัติงานด้านวินัยคลาดเคลื่อนไม่เข้าใจตรงกัน และยังขาดเครื่องมือในการกำกับดูแลวินัยนักเรียนที่เป็นรูปธรรมชัดเจน

2. ผลการพัฒนาารูปแบบ พบว่า รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา ประกอบด้วย (1) การเตรียมความพร้อม ได้แก่ (1.1) การจัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และ (1.2) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (2) การวางแผนเสริมสร้างวินัย ได้แก่ (2.1) การกำหนดวินัยเป้าหมาย (2.2) การกำหนดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยเป้าหมาย ประกอบด้วย กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมเยี่ยมบ้าน กิจกรรมนักเรียนต้นแบบ และกิจกรรมอบรมคุณธรรม (2.3) แต่งตั้งคณะทำงาน และ (2.4) กำหนดวิธีการวัดและประเมินผล (3) การร่วมกันลงมือปฏิบัติ ได้แก่ (3.1) ปฏิบัติกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยกิจกรรมที่วางไว้ และ (3.2) การทบทวนหลังปฏิบัติกิจกรรม และ (4) การติดตาม และประเมินผล ได้แก่ (4.1) การประเมินระดับกิจกรรม และ (4.2) การประเมินภาพรวมทั้งโรงเรียน จากผลการวิจัยของ สิริกร ไชยราช (2556) พบว่า การเสริมสร้างวินัยนักเรียนประกอบด้วย (1) การประชุมแบบมีส่วนร่วม (2) กิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน ได้แก่ (2.1) กิจกรรมสัปดาห์เสริมสร้างวินัยนักเรียน (2.2) กิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมทุกวันศุกร์ (2.3) กิจกรรมเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมเสริมสร้างวินัย (2.4) กิจกรรมคนดีศรีวังยาง และ (3) การนิเทศภายในแบบการประชุมนิเทศ นอกจากนี้งานวิจัยของ รชตะ ขาวดี (2556) พบว่า การเสริมสร้างวินัยนักเรียนประกอบด้วย (1) ประชุมเชิงปฏิบัติการ (2) กิจกรรมการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมเพื่อนคู่คิด กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน กิจกรรมแถวไม่ตรงธงไม่ขึ้น กิจกรรมต้นกล้าคุณธรรม และกิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง (3) การนิเทศติดตามผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน

3. การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบโดยใช้การหาค่าความสอดคล้องของรูปแบบกับ วัตถุประสงค์ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ให้ความเห็นว่ารูปแบบกับวัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกัน โดยมีค่าความสอดคล้อง ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 ซึ่งมีค่าสูงกว่า 0.60 ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ โรวินELLI และแฮมเบิลตัน (Rovinelli, R.J. and Hambleton, R.K.) พบว่า จากการศึกษาแนวคิดการหาค่า IOC เป็นการหาค่าความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ และจะต้องให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความ สอดคล้องระหว่างข้อคำถามหนึ่งๆ กับวัตถุประสงค์ทุกๆ ข้อ

4. ผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา พบว่า

4.1 ประสิทธิภาพของรูปแบบ ประกอบด้วย ด้านความเหมาะสม ด้านอรรถ ประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ และความถูกต้อง ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ใน ระดับมาก จากผลการวิจัยของ กรกมล สมมุติ (2556) พบว่า ผลการประเมินการดำเนินงานอยู่ ในระดับมาก และมีความเห็นว่ารูปแบบ มีความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ผลการวิจัยของ สุทธิชัย เดชสุวรรณนิธิ (2557) พบว่า ผล การประเมินของรูปแบบ ด้านความเป็นไปได้ เป็นอันดับสูงสุด รองลงมาคือด้านความเป็น ประโยชน์ ด้านความสอดคล้องและด้านความเหมาะสม

4.2 ประสิทธิภาพของรูปแบบ ประกอบด้วย ด้านความสามารถในการบรรลุเป้าหมายของรูปแบบ ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านความสามารถในการนำไปปฏิบัติจริง ในภาพ รวมมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาให้การ สนับสนุนใจกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ครูมีความตั้งใจในการดำเนินกิจกรรม การเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน จากผลการวิจัยของ ชนิตา ไกรเพชร และคณะ (2555) พบว่า การประเมินประสิทธิผล ประกอบด้วย ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านผลผลิต ที่เกิดจากระบบ และผลการวิจัยของ นันทิยาภรณ์ หงส์เวียงจันทร์ (2559) พบว่า การประเมินประสิทธิผล อยู่ใน ระดับมาก เนื่องจากการบริหารเชิงกลยุทธ์มีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร เพราะการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการแห่งวิถีทางที่ผู้บริหารได้กำหนดวัตถุประสงค์ภาระ หน้าที่ เป้าหมาย หรือแนวทางการดำเนินการ และทำการตัดสินใจ และการบรรลุเป้าหมายที่ได้ กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

4.3 คุณค่าของรูปแบบ ประกอบด้วย ด้านบริบทโรงเรียน ด้านครู และด้านนักเรียน ในภาพรวมค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มีการกำหนดแนวทางการประเมินที่ชัดเจน ทำให้ครูและบุคลากร เห็นประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในตนเอง และยังเกิดประโยชน์ต่อตัวนักเรียนสามารถปลูกฝังวินัยในตนเองของนักเรียน จากผลการวิจัยของ มณลลักษณ์ ภักดีชน (2556) การประเมินความเป็นไปได้ในการนำกลยุทธ์ไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย มิติด้านผู้เรียน มิติด้านการบริหารจัดการ มิติด้านการเรียนรู้และพัฒนา และมิติด้านงบประมาณและทรัพยากร และผลการวิจัยของ อินดา แต่งอ่อน (2559) พบว่า การวัดผลองค์กรแบบสมดุลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้มีการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาที่ผ่านการเก็บข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากร

4.4 ความพึงพอใจรูปแบบ ประกอบด้วย ด้านกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ด้านบรรยากาศในการจัดกิจกรรม ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินผล ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครู บุคลากรและนักเรียนร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ความรู้สึก ทำให้ทัศนคติส่วนบุคคลที่เป็นไปในทางบวกต่อรูปแบบ เนื่องจากรูปแบบ ที่สร้างขึ้นมีองค์ประกอบที่ง่ายต่อการเข้าใจ ไม่ซับซ้อนสามารถปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรมได้ และยังทำให้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน จึงส่งผลให้ครู บุคลากร และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง สอดคล้องกับ วิภาส ทองสุทธิ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี” พบว่า ความพึงพอใจต่อรูปแบบการเสริมสร้างวินัยนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากความพึงพอใจเป็นระดับความรู้สึกของบุคคลหรือความต้องการที่จะได้บรรลุเป้าหมาย เป็นพฤติกรรมออกมาว่ามีความพอใจหรือไม่พอใจ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะองค์ประกอบของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้ ง่ายต่อการทำความเข้าใจ สามารถทำนายหรืออธิบายถึงผลลัพธ์ที่จะตามมาได้ เป็นอย่างดี จึงส่งผลให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

การนำรูปแบบไปใช้ ควรสร้างความตระหนักผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน เพื่อให้การดำเนินงานเสริมสร้างวินัย ในตนเองของนักเรียนมีประสิทธิภาพสูงสุด เหมาะสมกับสถานการณ์ และบริบทของโรงเรียน

การใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบางเลนวิทยา ควรส่งเสริมให้บุคลากรผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะส่งผลให้การประเมินผลการเสริมสร้างวินัยในตนเอง มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ

ควรพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองในลักษณะการเข้าค่ายการพัฒนาวินัยนักเรียน ดำเนินวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีการศึกษากิจกรรมการเสริมสร้างวินัยเพิ่มเติม เพื่อให้ครอบคลุม ทางด้านเนื้อหา และระยะเวลาการจัดกิจกรรม ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเอง เหมาะสม กับบริบทของโรงเรียน สถานการณ์ ตรงกับความต้องการของทุกฝ่าย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กรกมล สมพูด. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีประสิทธิผลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คุณวุฒิ ภิรมย์ลาภ. (2558). การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาดโรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 "ยุติธรรมวิทยา" สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเทศบาลสกลนคร. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 3(11), 161-169.
- ชนิตา ไกรเพชร และคณะ. (2555). การพัฒนาระบบการประเมินประสิทธิผลองค์กร สำหรับสถาบันอุดมศึกษาสังกัด กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. วารสารคุุณศาสตร์, 41(4), 69-82.
- ธัมภ์ภู กักมาศ. (2556). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 15(3), 53.
- นันทิยาภรณ์ หงส์เวียงจันทร์. (2559). การพัฒนารูปแบบสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. วารสารการศึกษา มศว, 16(30), 36-49.
- ประวีณ ณ นคร. (2558). วินัย : หลักและวิธีการรักษาวินัย. กลุ่มโรงพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการ ก.พ.
- พรทิพย์ โกกิลารัตน์. (2561). การพัฒนาวินัยนักเรียนในโรงเรียนบ้านหนองแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มณฑลลักษณ์ ภักดีชน. (2556). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารแบบดุลยภาพ (BSC) สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 16(1), 108-119.
- รชตะ ขาวดี. (2556). การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. สกลนคร.

- วิภาส ทองสุทธิ. (2560). รูปแบบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี. วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 11(2), 150-164.
- สิริกร ไชยราช. (2556). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนวังยางวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สิริกร สีนสม. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, กรุงเทพฯ.
- สิรินาถ ธงศิลา. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 14(1), 266-274.
- สุทธิชัย เดชสุวรรณนิธิ. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- อินดา แต่งอ่อน. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดทำแผนการพัฒนาศักยภาพบุคลากรโดยใช้วิธีการวัดผลองค์กร แบบสมดุลในสถาบันการอาชีวศึกษา. วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา, 28(99), 21-29.

การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ของครูโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5)

Development of the Model for promoting Classroom Research of Teachers in Wat Jantaram (Tangtrongjit 5) School.

กฤติภณ เนรตาก้อง

* ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

ดร.พัชรภรณ์ ดวงชื่น

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

รศ.ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

Krittiphon Nentakong

* Master of Education Program in Educational Administration, Multidisciplinary Collage,
Christian university of Thailand.

Dr.Patcharaporn Duangchurn

* Lecturer, Multidisciplinary Collage, Christian university of Thailand.

Assoc.Prof.Dr.Choomsak Intarak

* Associate Professor, Multidisciplinary Collage, Christian university of Thailand.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 16 สิงหาคม 2564

* แก้ไข 25 สิงหาคม 2564

* ตอบรับบทความ 27 สิงหาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์ทั่วไปเพื่อพัฒนาแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) ผู้ให้ข้อมูลและเข้าร่วมปฏิบัติการทดลองในงานวิจัย คือ ครูโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) จำนวน 16 คน เป็นครูผู้สอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ กลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยมีจำนวน 5 ชุด คือ (1) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) (2) รูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นโดยยึดหลักการและแนวคิดของเคมมิสและแม็คแท็กการ์ด (Kemmis & McTaggart) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (3) แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) (4) แผนปฏิบัติการทดลองรูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) และ (5) แบบประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณค่าและความพึงพอใจ หากคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of item objective congruence) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียน วัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก การพัฒนารูปแบบโดยกำหนดองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การวางแผน (Plan) (2) การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน (Act) (3) การสังเกตและให้คำปรึกษา (Observe) และ (4) การสะท้อนผล (Reflect) โดยตั้งชื่อรูปแบบหรือนวัตกรรมนี้ว่า รูปแบบ PAOR ซึ่งมีประสิทธิภาพสามารถนำไปทดลองใช้ได้ผลการใช้รูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) ในด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพด้านคุณค่า และด้านความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ
 วิจัยในชั้นเรียน
 ครู

Abstract

The Objective of research and development were to develop enhancing model for classroom research of teachers in Wat Jantaram (Tangtrongjit 5) School. The sample used were 16 teachers selected from 8 department in the academic year of 2020. The instruments used in the research were (1) an opinionnaire surveying the problems of classroom research teaching for teachers, (2) a self-constructed enhancing model for classroom research teaching following the principles outlined by Kemmis and McTaggart, and researches in related fields, (3) a performance assessment survey form on the enhancing model for classroom research teaching for teachers, and (5) an evaluation form on the performance, efficiency, effectiveness, value, and satisfaction of the research instruments following the Index of Item Objective Congruence as the basis for screening the validity of content, and the relevance between questions and objectives. The statistics used to analyzed the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis.

The results of the study revealed that the problems of classroom research teaching of teachers in Wat Jantaram (Tangtrongjit 5) School were at a high level. The enhancing model was designed to comprise of 4 factors; (1) Plan, (2) Act, (3) Observe, (4) Reflect. The enhancing model was subsequently called PAOR. It had been proved to be successful in Development of the Model for promoting Classroom Research of Teachers in Wat Jantaram (Tangtrongjit 5) School in terms of its efficiency, effectiveness, value, and satisfaction at an extremely high level.

Keywords: Model
Classroom research
school teacher

บทนำ

ทิศทางของการพัฒนาการบริหารและการจัดการศึกษาของหน่วยงานจัดการศึกษาในอนาคต จะเน้นที่การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนในแต่ละระดับ โดยมีเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ เป็นเครื่องมือและกลไกในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542) ซึ่งการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นที่ครูทุกคนจะต้องดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางของการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นให้ครูดำเนินการวิจัยควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนและการที่ครูจะดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้นั้น ครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน (อรนุช ศรีคำ และคณะ, 2561) ซึ่งเคมมิสและแม็คแท็กการ์ด (Kemmis & McTaggart) (1988) กล่าวว่ากระบวนการที่ผู้วิจัยดำเนินการแล้วบรรลุตามพื้นฐานดังกล่าวคือการใช้วงจรบันไดเวียนที่ประกอบด้วย การวางแผน ลงมือปฏิบัติ สังเกต และสะท้อนผล เป็นการเสริมพลังให้กับผู้ทำวิจัยเชิงปฏิบัติการร่วมมือกันผ่านการเข้ามีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง การค้นหาความรู้ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

โรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) ได้พบปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูเช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2562 ที่พบว่า การจัดทำวิจัยในชั้นเรียนของครูมีรูปแบบที่ต่างกัน และงานวิจัยในชั้นเรียนบางชิ้นงานที่จัดทำขึ้นขาดความสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ ครูส่วนใหญ่มีทักษะความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยที่หลากหลาย แต่ยังไม่สามารถเข้าถึงประโยชน์ที่แท้จริงของการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างถูกต้อง จึงส่งผลให้การจัดสรรเวลาอย่างไม่เหมาะสม อีกทั้งครูบางส่วนยังมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพียงอย่างเดียว ขาดการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน โรงเรียนฯจึงควรส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน (โรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5, 2562)

จากความสำคัญและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนากระบวนการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูตามแนวคิดของเคมมิสและแม็คแท็กการ์ด (Kemmis & McTaggart) (1988) ซึ่งกล่าวว่ากระบวนการที่ผู้วิจัยดำเนินการแล้วบรรลุตามพื้นฐานของการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ การใช้วงจรบันไดเวียน เพื่อให้การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน

วัตถุประสงค์

ในการศึกษาการพัฒนากระบวนการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับคำถามการวิจัยไว้ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

1.1 เพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5)

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5)

2.2 เพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5)

2.3 เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) จากการวิเคราะห์ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน การออกแบบและสร้างรูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การวิเคราะห์การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนตามแนวคิดของนักทฤษฎี ดังนี้

1.1 เคมมิสและแม็คแท็กการ์ด (Kemmis & McTaggart) (1988) กล่าวว่า วิจัยเพื่อแสวงหาวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างเรียน และทำการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาผู้เรียนควบคู่กันไป กิจกรรมการเรียนการสอน การวิจัยและการพัฒนาจึงเกิดขึ้น ในการปฏิบัติงานพร้อมกันในการทำงานปกติ วงจรการวิจัยปฏิบัติการนี้ เรียกว่า วงจร PAOR มี 4 ขั้นตอน คือ

1.1.1 การวางแผนหลังจากที่วิเคราะห์และกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการการแก้ไข (Plan)

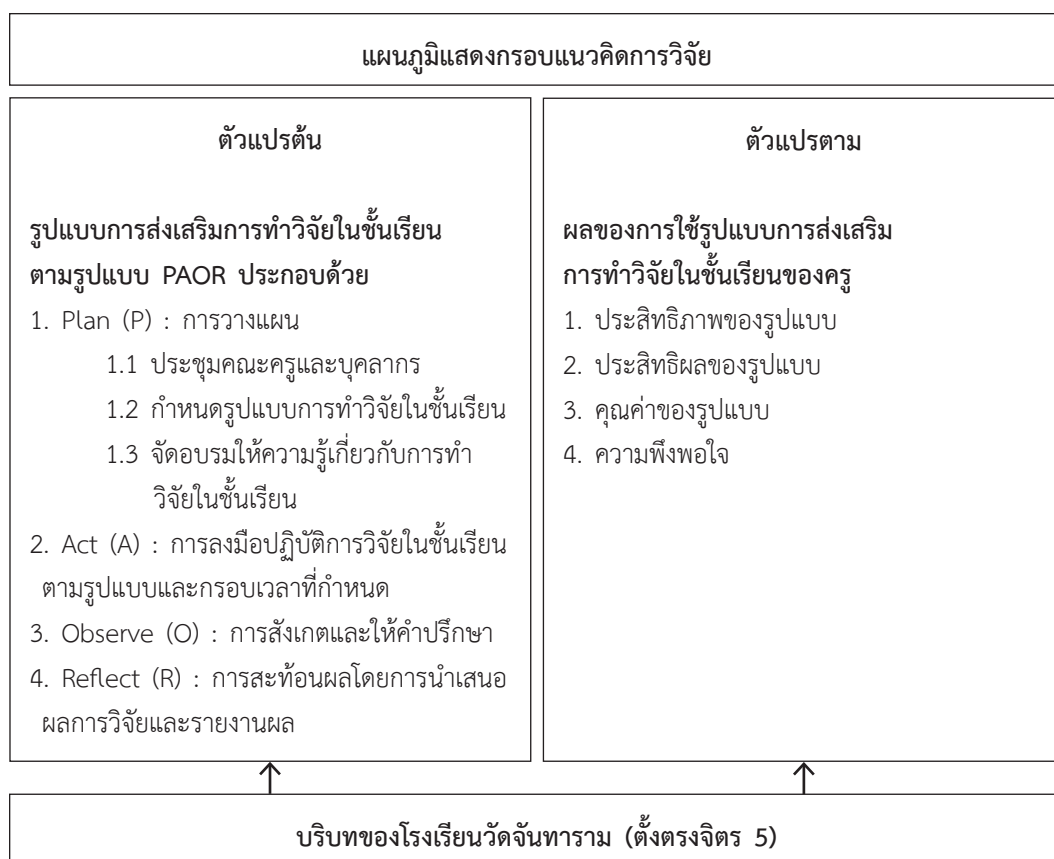
การพัฒนากระบวนการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5)

1.1.2 การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด (Act)

1.1.3 การสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน (Observe)

1.1.4 การสะท้อนผลหลังจากการปฏิบัติงานให้ผู้ที่มีส่วนร่วมได้วิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานต่อไป (Reflect)

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) โดยมีตัวแปรต้น คือ รูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูตามแนวคิดของเคมมิสและแม็คแท็กการ์ด (Kemmis & McTaggart) (1988) คือ กระบวนการ PAOR ตัวแปรตาม คือ ผลการใช้รูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) มีลักษณะเป็นการวิจัยและพัฒนา (research and development)

ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) ปีการศึกษา 2563 จำนวน 33 คน

กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลและเข้าร่วมปฏิบัติการทดลองในงานวิจัย คือ ครูโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) จำนวน 16 คน เป็นครูผู้สอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ กลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 2 คน โดยการเลือกตัวอย่างสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling : SRS)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) จำนวน 27 ข้อ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert's scale) โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นคือ ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) ปีการศึกษา 2563 จำนวน 16 คน
2. รูปแบบ คือ การพัฒนาแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) P (Plan) คือการวางแผน 2) A (Act) คือลงมือปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน 3) O (Observe) คือการสังเกตและให้คำปรึกษา 4) R (Reflect) คือ การสะท้อนผล
3. แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบโดยใช้การหาค่าความสอดคล้องของรูปแบบกับวัตถุประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence: IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ซึ่งมาจากผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 2 คน ศึกษาพิเศษจำนวน 2 คน และครูวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ สาขาภาษาไทยจำนวน 1 คน
4. แผนปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบโดยใช้แผนภูมิแกนต์ (Gantt Chart) โดยเป็นการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

5. แบบประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณค่าและความพึงพอใจของการทดลองใช้รูปแบบ การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) จำนวน 25 ข้อ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert's scale) โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นคือ ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) ปีการศึกษา 2563 จำนวน 16 คน

การวิเคราะห์ทางสถิติ

ผู้วิจัยได้กำหนดการกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่

1. ค่าเฉลี่ย (Mean)
2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. ค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับเนื้อหาข้อ (IOC: Item-Objective Congruence)

ผลการวิจัย

สรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหายอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหายอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ข้อ คือ โรงเรียนส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูได้นำผลการวิจัยไปเสนอแนะต่อผู้ปกครองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ การกำหนดวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยในชั้นเรียน มีการประชุมครูเพื่อสร้างความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน และครูได้นำผลการวิจัยไปเผยแพร่ในเว็บไซต์ของโรงเรียน ข้อคำถามที่มีปัญหายอยู่ในระดับมาก จำนวน 15 ข้อ และข้อคำถามที่มีปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 ข้อ

2. รูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) จากการศึกษาแนวคิดหลักการการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นและการศึกษาสภาพปัญหา ผู้วิจัยกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบด้านกระบวนการหรือวิธีการโดยยึดหลักการและแนวคิดของเคมมิสและ แม็คแท็กการ์ด (Kemmis & McTaggart อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวาณิช, 2560)

ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ P (Plan) การวางแผน โดยการประชุมคณะครูและบุคลากร กำหนดรูปแบบการทำวิจัยในชั้นเรียน และจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน A (Act) การลงมือปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนตามรูปแบบและกรอบเวลาที่กำหนด O (Observe) การสังเกตและให้คำปรึกษา และ R (Reflect) การสะท้อนผลโดยการนำเสนอผลการวิจัยและรายงานผล โดยตั้งชื่อรูปแบบนี้ว่า “รูปแบบ PAOR”

3. ผลการทดลองใช้ใช้รูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) กับกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลและเข้าร่วมปฏิบัติการทดลองในงานวิจัย คือ ครูโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) จำนวน 16 คน เป็นครูผู้สอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ กลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 2 คน เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ตาม “รูปแบบ PAOR” ประกอบด้วย 4 กิจกรรม (1) การประชุมคณะครูและบุคลากร (2) การปฏิบัติการวิจัยตามแผนที่วางไว้ มีการควบคุมการดำเนินงานเป็นอย่างดีเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด (3) การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกต และ (4) การนำผลที่ได้จากการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนมาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันผลการทดลองใช้ปรากฏว่าทุกกิจกรรมมีการใช้รูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการใช้รูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) ในด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ด้านคุณค่า และด้านความพึงพอใจ ปรากฏผลในภาพรวม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับการประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณค่าของรูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) (n = 16)

ลำดับ	รายการที่ประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการประเมิน
1	ประสิทธิภาพของรูปแบบ	4.78	0.40	มากที่สุด
2	ประสิทธิผลของรูปแบบ	4.84	0.35	มากที่สุด
3	คุณค่าของรูปแบบ	4.89	0.32	มากที่สุด
4	ความพึงพอใจต่อการนำรูปแบบไปใช้	4.80	0.39	มากที่สุด
รวม		4.82	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ระดับการประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณค่าของรูปแบบการส่งเสริม การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) ผลปรากฏโดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.82$, $SD = 0.37$) เมื่อจำแนกเป็นแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

4.1 ด้านประสิทธิภาพ รูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูที่นำมาทดลองใช้มีความเกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีขั้นตอนชัดเจนและปฏิบัติได้ เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและครู มีความคุ้มค่าเหมาะสมกับงบประมาณที่ต้องใช้ และบุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรม มีความเหมาะสมกับสื่อและอุปกรณ์ที่นำมาปฏิบัติ มีความเหมาะสมกับระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม และคุ้มค่าเหมาะสมกับสถานที่ ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ($\bar{x} = 4.78$, $SD = 0.40$) และมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน

4.2 ด้านประสิทธิผล รูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูที่นำมาทดลองใช้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของครู ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียน ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมที่เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม สามารถปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ($\bar{x} = 4.84$, $SD = 0.35$) และมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน

4.3 ด้านคุณค่า รูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูที่นำมาทดลองใช้มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ทำให้เกิดความร่วมมือที่ดีในการจัดการศึกษา มีคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน เป็นพลังขับเคลื่อนให้เกิดคุณภาพต่อการจัดการศึกษา โดยกำหนดเป็นนโยบายสู่การปฏิบัติของโรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ($\bar{x} = 4.89$, $SD = 0.32$) และมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน

4.4 ด้านความพึงพอใจ ในการนำรูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูที่ผู้วิจัยใช้มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน รูปแบบที่ใช้ปฏิบัติการ กระบวนการหรือวิธีการของรูปแบบที่ใช้ปฏิบัติการครั้งนี้ มีความพึงพอใจกับผลการจัดกิจกรรมของรูปแบบที่ใช้ปฏิบัติการ และการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ของครูที่ใช้ปฏิบัติการครั้งนี้ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ($\bar{x} = 4.80$, $SD = 0.39$) และมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามข้อคำถามการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ข้อ คือ โรงเรียนส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูได้นำผลการวิจัยไปเสนอแนะต่อผู้ปกครองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ การกำหนดวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยในชั้นเรียน มีการประชุมครูเพื่อสร้างความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน และครูได้นำผลการวิจัยไปเผยแพร่ในเว็บไซต์ของโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากทางโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) ยังขาดการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นรูปธรรม จึงทำให้เกิดปัญหาต่างๆ อาทิ การจัดทำวิจัยในชั้นเรียนของครูมีรูปแบบที่ต่างกัน และงานวิจัยในชั้นเรียน บางชิ้นงานที่จัดทำขึ้นขาดความสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ ครูส่วนใหญ่มีทักษะความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยที่หลากหลาย แต่ยังไม่สามารถเข้าถึงประโยชน์ที่แท้จริงของการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณรัตน์ คุณคำตา (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและความต้องการแนวทางการพัฒนาศักยภาพครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนมุกดาหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของครูคือ มีภาระงานสอนมาก อีกทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ขาดการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูบางคนไม่มีรายงานการวิจัยในชั้นเรียนแบบเป็นทางการ

2. รูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) จากการศึกษาแนวคิดหลักการการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนและการศึกษาสภาพปัญหา ผู้วิจัยกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบด้านกระบวนการหรือวิธีการได้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ P (Plan) การวางแผน A (Act) ลงมือปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน O (Observe) การสังเกตและให้คำปรึกษา และ R (Reflect) การสะท้อนผล โดยตั้งชื่อรูปแบบนี้ว่า รูปแบบ PAOR ซึ่งการใช้รูปแบบ PAOR ทำให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ได้อย่างชัดเจน และดำเนินการวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เป็นการสนับสนุนช่วยเหลือครูให้ปฏิบัติการทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ ปราชาญา รัตพลที (2561) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมครูด้านการ

การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5)

ทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนบ้านสันติสุข อำเภอแม่จัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงรายเขต 3 และนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนบ้าน สันติสุข ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู คือ โรงเรียนควร มีการกำหนดนโยบายด้านการวิจัยที่ชัดเจน (P) มีการพัฒนางานวิจัยโดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ มาให้การอบรม ส่งเสริมให้ครูทำผลงานประกวดในระดับต่างๆ (D) และนิเทศ ติดตามผล การ ดำเนินงานด้านการวิจัยในโรงเรียนเป็นระยะ (S)

3. การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียน วัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) โดยใช้ค่าความสอดคล้องของรูปแบบที่สร้างขึ้นกับวัตถุประสงค์ (IOC-Item and Objective Congruence) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ซึ่งมาจากผู้บริหาร สถานศึกษาจำนวน 2 คน ศิษยานุศิษย์จำนวน 2 คน และครูวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ สาขาภาษาไทยจำนวน 1 คน ผลปรากฏว่าทุกข้อมีประสิทธิภาพอยู่ในระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่ง สามารถนำไปทดลองใช้ได้

4. การทดลองใช้รูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) ผู้ให้ข้อมูลและเข้าร่วมปฏิบัติการทดลองในงานวิจัย คือ ครูโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) จำนวน 16 คน เป็นครูผู้สอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ กลุ่มสาระ การเรียนรู้ละ 2 คน เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ได้แก่ (1) การประชุมคณะครูและบุคลากร (2) การปฏิบัติการวิจัยตามแผนที่วางไว้มีการควบคุม (3) การ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกต และ (4) การนำผลที่ได้จากการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนมา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ผลการทดลองใช้ปรากฏว่าทุกกิจกรรมมีการใช้รูปแบบการส่งเสริม การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอยู่ในระดับดีมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกรายกิจกรรม ปรากฏว่า P (Plan) การวางแผน กำหนดขั้นตอนในการดำเนินงานต่างๆ มีผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด A (Act) ลงมือปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนตามแผนที่วางไว้ มีผลการประเมิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด O (Observe) การสังเกตและให้คำปรึกษาโดยเก็บรวบรวมข้อ มูลด้วยการสังเกต มีผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ R (Reflect) การสะท้อน ผลโดยนำผลที่ได้จากการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนมีผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่สุด และสอดคล้องกับเอกลักษณ์ บุญท้าว (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูด้าน การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต

2 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาครู ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) เนื้อหา 2) กลยุทธ์ในการพัฒนา 3) สื่อในการพัฒนา และ 4) การประเมินผลระดับความเห็นด้วยกับรูปแบบการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยภาพรวมทุกองค์ประกอบ อยู่ในระดับมากที่สุด และระดับความต้องการพัฒนาด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยภาพรวมทุกองค์ประกอบ อยู่ในระดับมากที่สุด

5. ผลการใช้รูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) ส่งผลสัมฤทธิ์ในด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ด้านคุณค่า และด้านความพึงพอใจปรากฏผลดังนี้

5.1 ด้านประสิทธิภาพ รูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูที่นำมาทดลองใช้มีความเกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีความเหมาะสมกับสื่อและอุปกรณ์ที่นำมาปฏิบัติ และคุ้มค่าเหมาะสมกับสถานที่ ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ทั้งนี้เนื่องจากครูได้ดำเนินการตามรูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนกำหนดขั้นตอนไว้ได้ชัดเจน และมีระบบการดำเนินการที่ดี มีความสามารถในการทำงานให้เกิดผลและบรรลุเป้าหมายได้แบบประหยัดต้นทุน เสร็จทันเวลาตามที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ เอกภพ พวงประดิษฐ์ (2561) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการ โดยใช้กระบวนการทางการบริหาร เพื่อให้องค์กรมีเทคนิควิธีการในการปฏิบัติที่เหมาะสม นำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ประสบผลสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างชัดเจน เกิดความประหยัดและคุ้มค่าในเรื่องการใช้เงิน บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ และเวลา รวมทั้งผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจมากที่สุด

5.2 ด้านประสิทธิผล รูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูที่นำมาทดลองใช้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของครู ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียน ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมที่เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม สามารถปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน เนื่องจากเกิดผลสำเร็จในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายเชิงคุณภาพ ปริมาณคือทำตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างดี สอดคล้องกับ ศราวุธ สุขจินดา (2562) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ (effectiveness) หมายถึง การประเมินการปฏิบัติงานหรือความสามารถในการดำเนินการขององค์การในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วยเป้าหมายเชิงปริมาณ เป้าหมาย

เชิงคุณภาพ หรือมุ่งเน้นที่จุดสิ้นสุดของการดำเนินงานตามตัวชี้วัด (indicator) จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าผลของการใช้รูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของครู ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียน ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมที่เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม สามารถปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง

5.3 ด้านคุณค่า รูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูที่นำมาทดลองใช้มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ทำให้เกิดความร่วมมือที่ดีในการจัดการศึกษา มีคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน เป็นพลังขับเคลื่อนให้เกิดคุณภาพต่อการจัดการศึกษา โดยกำหนดเป็นนโยบายสู่การปฏิบัติของโรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ทั้งนี้เนื่องจากครูโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) มีความเห็นว่ารูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนมีคุณค่าและประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนมีส่วนช่วยพัฒนาศักยภาพและความสามารถสูงสุดของครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดความร่วมมือที่ดีในการจัดการศึกษา เกิดคุณประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2559) กล่าวว่า คุณค่าคือสิ่งที่คนๆนั้นให้ความสำคัญอยากมี อยากได้ อยากเป็น อยากทำ หากไม่มีไม่ได้ไม่เป็นจะทำให้กระทบกระเทือนต่อจิตใจ

5.4 ด้านความพึงพอใจ ในการนำรูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูที่ผู้วิจัยใช้มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน รูปแบบที่ใช้ปฏิบัติการ กระบวนการหรือวิธีการของรูปแบบที่ใช้ปฏิบัติการครั้งนี้ มีความพึงพอใจกับผลการจัดกิจกรรมของรูปแบบที่ใช้ปฏิบัติการ และการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูที่ใช้ปฏิบัติการครั้งนี้ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ทั้งนี้เนื่องจากครูเห็นว่าเป็นรูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูที่ผู้วิจัยใช้ในการปฏิบัติงาน มีความเหมาะสมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) สอดคล้องกับ ศิริบุญญา ศรีคำ (2562) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน ส่งผลต่อความสำเร็จ

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การใช้รูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) ในด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ด้านคุณค่า และด้านความพึงพอใจสามารถปฏิบัติได้ กระบวนการ ขั้นตอน และวิธีการ ผลของการจัดกิจกรรม และการสนับสนุน ช่วยเหลือครูให้ ปฏิบัติการทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามรูปแบบ PAOR

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาเครือข่ายการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยสร้างความตระหนักให้แก่ครูและบุคลากรที่มีส่วนร่วมภายในโรงเรียนเพื่อให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการทำวิจัยในชั้นเรียน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตามการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูเพื่อเป็นการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ
3. ควรมีการขยายผลการศึกษาในหน่วยงานอื่นและโรงเรียนอื่นๆ ที่มีความแตกต่าง มีการเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างให้มีจำนวนมากขึ้น รวมทั้งทำการวิจัยเพื่อพัฒนาและติดตามประเมินผลอย่างชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2559). บริหารคนบนคุณค่า (Value) ดีกว่าบริหารคนบนหน้าที่ (Responsibility). <https://narongwits.com/value-responsibility/>
- ปราชญา รัตพลที. (2561). แนวทางการส่งเสริมครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนบ้านสันติสุข อำเภอแม่จัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- โรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5). (2562). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self Assessment Report:SAR) ปีการศึกษา 2562. โรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5).
- ศราวุธ สุขจินดา. (2562). การพัฒนาแบบสมรรถนะที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ศิริัญญา ศรีคำ, พัชรา อิสลาม, และ บุญสม ทับสาย. (2562). SQ4R กับการพัฒนาการอ่านเพื่อจับใจความ. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ครั้งที่ 7 วันที่ 30-31 มีนาคม 2558 (น.673-680). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2560). การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 19). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรนุช ศรีคำ และคณะ. (2561). การพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนให้บุคลากรทางการศึกษา ในพัฒนานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 10(2), 159.
- อรุณรัตน์ คุณคำตา. (2554). การพัฒนาศักยภาพครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนมุกดาหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- เอกลักษณ์ บุญท้าว. (2557). รูปแบบการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เอกภพ พวงประดิษฐ์. (2561). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของโรงพยาบาลพะเยาต่อการจ้างงานภายนอก. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- Kemmis, S & McTaggart, R. (1988). *The Action Research Planer* (3rd ed.). Deakin University.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัย ของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์

The Study of Intergenerational Relationships of Students in Saint Louis College.

ดร.อัชฌา ชื่นบุญ

* รองผู้อำนวยการและอาจารย์ประจำ สำนักวิชาศึกษาทั่วไป วิทยาลัยเซนต์หลุยส์

ดร.ชุติมา แสงदारารัตน์

* ผู้อำนวยการและอาจารย์ประจำ สำนักวิชาศึกษาทั่วไป วิทยาลัยเซนต์หลุยส์

อาจารย์ภาวดี รามสิทธิ์

* รองผู้อำนวยการและอาจารย์ประจำ สำนักวิชาศึกษาทั่วไป วิทยาลัยเซนต์หลุยส์

อาจารย์ศราวุธ มั่งสูงเนิน

* อาจารย์ประจำ สำนักวิชาศึกษาทั่วไป วิทยาลัยเซนต์หลุยส์

Dr.Athcha Chuenboon

* Deputy Director and Lecturer, School of General Education, Saint Louis College, Thailand.

Dr.Chutima Saengdararat

* Director and Lecturer, School of General Education, Saint Louis College, Thailand.

Pavadee Ramsit

* Deputy Director and Lecturer, School of General Education, Saint Louis College, Thailand.

Sarawut Mungsoongnern

* Lecturer, School of General Education, Saint Louis College, Thailand.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 12 กรกฎาคม 2564

* แก้ไข 19 กรกฎาคม 2564

* ตอบรับบทความ 30 สิงหาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง รุนวัยของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ และ 2) เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่าง รุนวัยของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์จำแนกตามการ เคารพเชื่อฟัง ลักษณะของครอบครัว ลักษณะการอาศัยอยู่กับครอบครัว และหน้าที่บิดาและมารดาในการหาเลี้ยงครอบครัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย นักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ จำนวน 288 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่าง รุนวัย แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา การทดสอบแบบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสัมพันธ์ระหว่าง รุนวัยของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเคารพเชื่อฟังแตกต่างกันส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่าง รุนวัยของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ลักษณะของครอบครัวส่งผลต่อมิติฉันทามติระหว่าง รุนวัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับลักษณะการอาศัยอยู่กับครอบครัว และบทบาทหน้าที่บิดาและมารดาในการหาเลี้ยงครอบครัว ไม่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่าง รุนวัยของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์ระหว่าง รุนวัย
การเคารพเชื่อฟัง
ฉันทามติระหว่าง รุนวัย

Abstract

The purposes of this descriptive research aimed to 1) study the intergenerational relationships of students in Saint Louis College and 2) compare the intergenerational relationships of students in Saint Louis College by their the obedience, the family characteristics, the characteristics of living with family and the duties of parents in providing for the family. The sample group used in this study were the 288 undergraduate students in Saint Louis College. The tool used for identifying the intergenerational relationships was a 5-levels rating scale questionnaire. The questionnaire had 0.88 reliability. Analyzing descriptive statistics t – test and one-way ANOVA, the result were shown as follow.

1. The intergenerational relationships of students in Saint Louis College was rated at a high level.

2. The obedience in differences were affected the intergenerational relationships of students in Saint Louis College at 0.01 significant level. The family characteristics in differences were affected the dimension of intergenerational consensus at 0.05 significant level. For the characteristics of living with family and the duties of parents in providing for the family were not affected the intergenerational relationships of students in Saint Louis College.

Keywords: Intergenerational Relations
Obedience
intergenerational consensus

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาาระบบเศรษฐกิจในอดีตของสังคมไทยตั้งแต่ปี พ.ศ.2504-2553 ประเทศไทยมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมากและเป็น 1 ใน 13 ประเทศของโลกที่ถูกจัดให้เป็น “Economic Miracles” หรือ “มหัศจรรย์ทางเศรษฐกิจ” เพราะอัตราการเจริญเติบโตที่พิจารณาจากรายได้ประชาชาติ มีอัตราการเจริญเติบโตของรายได้ประชาชาติต่อหัว 7 เท่าในช่วงเวลาดังกล่าวนอกจากนี้ ตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ เพิ่มขึ้นจากประมาณ 2.3 แสนล้านบาท เมื่อ พ.ศ. 2504 เพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 4.3 ล้านล้านบาท ใน พ.ศ. 2551 คิดเป็นการเพิ่มขึ้นกว่า 18 เท่า รายได้ต่อหัวของประชากร พ.ศ. 2504-2551 จาก 8,725 บาท เป็น 65,603 บาท เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการผลิตจากภาคการเกษตรลงแต่ภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีการขยายตัวเป็นลำดับ จากตัวชี้วัดการพัฒนาขั้นพื้นฐานตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals:MDG) ตามปฏิญญาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Declaration) ขององค์การสหประชาชาติ ที่ 189 ประเทศเข้าร่วม และรับรองให้คำมั่นสัญญาจะดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายก่อน พ.ศ. 2558 ตัวชี้วัดการพัฒนาขั้นพื้นฐานตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ได้แก่ 1) ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายด้านการลดปัญหาความยากจนและความหิวโหย โดยสามารถลดสัดส่วนประชากรยากจนลงเหลือร้อยละ 9.8 ได้ใน พ.ศ. 2545 ซึ่งดีและเร็วกว่าเป้าหมายของ MDG ที่กำหนดให้ลดสัดส่วนประชากรยากจนลงครึ่งหนึ่ง คือ เหลือร้อยละ 13.6 ใน พ.ศ. 2558 2) การส่งเสริมบทบาทสตรีและความเท่าเทียมกันทางเพศ ซึ่งเป้าหมายหนึ่งที่ MDG กำหนด คือให้มีจำนวนนักเรียนหญิงต่อนักเรียนชายในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาในอัตราส่วนเท่ากับ 1 ขณะที่ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ตั้งแต่ พ.ศ. 2538 และรวมไปถึงความพยายามในการเพิ่มบทบาทและสัดส่วนของสตรีในหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และ 3) สำหรับเป้าหมายด้านสาธารณสุข เช่น การต่อสู้กับโรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคสำคัญอื่นๆ ซึ่ง MDG กำหนดให้ชะลอและลดการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ภายใน พ.ศ. 2558 นั้น ประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายลดอัตราการติดเชื้อเอชไอวีในสตรีมีครรภ์ จากร้อยละ 2.3 เมื่อ พ.ศ. 2538 ลงเหลือร้อยละ 1.4 ใน พ.ศ. 2545 และในปัจจุบัน ยังตั้งเป้าหมายที่จะลดลงให้เล็ดต่ำกว่าร้อยละ 1 ส่วนโรคมมาลาเรียและโรคสำคัญอื่นๆ เช่น วัณโรคและโรคหัวใจนั้น มีความพยายามในการลดอัตราการเกิดของโรค และลดอัตราการเสียชีวิตจากโรคเหล่านี้ให้น้อยลงทุกปี ขณะเดียวกัน

เป้าหมายหลักด้านอื่นๆ ก็มีโอกาสสูงที่จะบรรลุตามกำหนดได้ในระยะเวลาอันใกล้ เช่น การสนับสนุนให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยสามารถดำเนินการพัฒนาด้านสังคมและสาธารณสุข ได้ดีในระดับหนึ่ง (ณัฐพงศ์ ทองภักดี, 2554)

ในช่วงเวลาข้างต้นประเทศไทยได้ดำเนินการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1- ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2504 - 2539) การพัฒนาประเทศเน้นเร่งรัดอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อสังคม ครอบครัวและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น จำนวนบุตรต่อสตรี ขนาดของครอบครัวลดลง อายุเฉลี่ยสูงขึ้น ความเหลื่อมล้ำทางเพศลดน้อยลง สตรีมีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวมากขึ้นและออกไปทำงานนอกบ้าน เกิดการย้ายถิ่นเข้าเมืองเนื่องจาก การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม และแรงงานภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น ทำให้แบบแผนการดำเนินชีวิตและความสัมพันธ์ของคนในครัวเรือนเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก นอกจากนี้ยังพบปัญหาอื่นๆ ตามมาอีกมากมาย เช่น ปัญหาหนี้สินพบว่า หนี้สินของคนไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจาก 68,405 บาทต่อครัวเรือน ในปี 2543 เป็น 82,485 บาทต่อครัวเรือน ในปี พ.ศ. 2546 ปัญหาเด็กเร่ร่อน ที่ต้องการความช่วยเหลือถึง 3.8 ล้านคน แต่หน่วยงานภายใต้กรมประชาสงเคราะห์ทั้ง 34 แห่งทั่วประเทศสามารถรับเด็กไปดูแลได้เพียง 11,398 คนเท่านั้น ปัญหายาเสพติดจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย พบว่า มีผู้เสพยาเสพติดประมาณ 1.3 ล้านคนในจำนวนนี้เป็นนักเรียนนักศึกษา 71,666 คน (หอมหวล บัวระภา, เกียรติเทพ วิจารณ์านนท์, เฉลิมเกียรติ มินา, เทพพร มังธานี, จิราวรรณ แทนวัฒนกุล, พร้อมจิตรหอนบุญheim ปทุมรัตน์ ต่ดวงค์ และ นพรัตน์ รัตนประทุม, 2550) ผลกระทบของการขยายตัวทางเศรษฐกิจยังส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของคนในสังคม กล่าวคือ ระบบความสัมพันธ์ของคนในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงจากความสัมพันธ์ทางเครือญาติที่แน่นแฟ้น เนื่องจากเป็นสังคมแบบครอบครัวขยาย สังคมเปลี่ยนมาเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้นทำให้ระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติลดลง ซึ่งมีผลต่อสถานะของการหย่าร้างที่เพิ่มสูงขึ้น เพราะความยึดมั่นในระบบเครือญาติทั้งสองฝ่ายของคู่แต่งงานลดลง แต่ละคนมีสิทธิและอำนาจในการตัดสินใจที่ค่อนข้างอิสระ และสามารถทำงานหาเลี้ยงชีพให้กับตนเองได้ ทำให้การตัดสินใจที่จะแต่งงานหรือหย่าร้างกระทำได้ง่ายมากขึ้น (ธีรศักดิ์ สุขสันติกมล, 2559)

จะเห็นได้ว่าปัญหาทั้งหลายที่เกิดขึ้นมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันทุกระบบได้แก่ ระบบเศรษฐกิจ สังคม ครอบครัว วัฒนธรรม และยิ่งส่งผลต่อความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวลดลง และยิ่งไปกว่านั้นวัยฟิงฟิง ได้แก่ วัยเด็กและผู้สูงอายุจะเป็นผู้ได้รับผลกระทบมากที่สุด ถึงแม้ว่าบางครอบครัวจะมีการดูแลในทางด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างดีอาจจะยังไม่เพียงพอ สำหรับผู้สูงอายุและเด็กยังมีความต้องการให้มีการดูแลทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ ในด้านผู้สูงอายุจะทำให้รู้สึกมีคุณค่าในครอบครัวและความมั่นคงในจิตใจเมื่อได้รับการดูแลเอาใจใส่จากลูกและหลาน และเด็กส่วนใหญ่ที่อยู่ผู้สูงอายุก็ต้องการได้รับความอบอุ่น การขัดเกลาจากบุพการี นั่นคือ พ่อและแม่โดยตรงแล้วจะทำให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ และเป็นคนที่มีความคุณภาพของสังคมและประเทศชาติ ดังนั้น ในฐานะที่ผู้วิจัยอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในสังกัดมิสซังโรมันคาทอลิกกรุงเทพฯ คือ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์มีนโยบายจัดการศึกษาตามแบบฉบับของพระเยซูเจ้าในการรักและรับใช้เพื่อนมนุษย์ พัฒนามนุษย์ในทุกมิติด้วยความรู้ความชำนาญในศาสตร์เฉพาะทาง ซึ่งเปิดสอนสามคณะ ได้แก่ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะจิตวิทยา และคณะกายภาพบำบัด นั้นหมายถึงสถาบันมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเพื่อรับใช้เพื่อนมนุษย์ ขณะเดียวกันนักศึกษาเองก็จะต้องถูกหล่อหลอมให้มีความผาสุกทั้งร่างกายและจิตใจ เมื่อจบออกไปแล้วจะสามารถรับใช้เพื่อนมนุษย์ให้เป็นไปตามนโยบายของสถาบันได้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความต้องการจะศึกษาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ เพื่อให้ได้ทราบข้อมูลพื้นฐานแล้วนำข้อมูลมาประกอบการดูแลนักศึกษาให้มีคุณภาพทั้งกายและจิตใจต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์
2. เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์จำแนกตามการเคารพเชื่อฟัง ลักษณะของครอบครัว ลักษณะการอาศัยอยู่กับครอบครัว และหน้าที่บิดาและมารดาในการหาเลี้ยงครอบครัว

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์อยู่ในระดับมาก
2. การเคารพเชื่อฟังที่มีระดับแตกต่างกันส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์แตกต่างกัน
3. ลักษณะของครอบครัวที่มีความแตกต่างกันส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์แตกต่างกัน
4. ลักษณะการอาศัยอยู่กับครอบครัวที่มีความแตกต่างกันส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์แตกต่างกัน
5. หน้าที่บิดาและมารดาในการหาเลี้ยงครอบครัวที่มีความแตกต่างกันส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัย หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ของคนสามรุ่นวัย ได้แก่ รุ่นปู่ ย่า ตา และยาย รุ่นลูก และรุ่นหลานโดยมีปฏิสัมพันธ์กันในลักษณะ 6 มิติ ได้แก่

1. มิติด้านโครงสร้างครอบครัว (structure solidarity or family structure) หมายถึง ความรู้สึกได้ถึงความสุขจากการอาศัยอยู่ร่วมกับสมาชิกในครอบครัวถึงแม้ว่าสมาชิกในครอบครัวจะอยู่ด้วยกันหรือไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกันเนื่องจากต้องออกไปศึกษาต่อ
2. มิติด้านความรักใคร่ผูกพันของสมาชิกในครอบครัว (effectual solidarity หรือ intergenerational affection) หมายถึง ความรู้สึก การรับรู้ของบุคคลที่สะท้อนถึงความเข้าใจความรักใคร่ผูกพัน ความเคารพนับถือ ความใกล้ชิด ที่สมาชิกในครอบครัวมีต่อกัน
3. มิติด้านการเกี่ยวข้องกันหรือติดต่อสื่อสารกัน (contact or association) หมายถึง การพูดคุย พบปะ และการทำกิจกรรมร่วมกันตามโอกาสต่างๆ
4. การแลกเปลี่ยนหรือการทำหน้าที่ระหว่างรุ่นวัย (intergenerational exchange or functional solidarity) หมายถึง การให้และการรับเงินหรือสิ่งของ การช่วยเหลือระหว่างสมาชิกครอบครัวในรุ่นวัยต่างๆ ทั้งยามปกติและในยามเจ็บป่วย
5. บรรทัดฐานครอบครัว (familial norms) หมายถึง มาตรฐานของความประพฤติของสมาชิก ความคาดหวังต่อพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว

6. ฉันทามติระหว่างรุ่นวัย (intergenerational consensus) ความเห็นพ้องต้องกันระหว่างรุ่นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น ความเชื่อทางศาสนา ด้านการเมือง บรรทัดฐานการแต่งงาน เป็นต้น

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ จำนวน 288 คน
2. ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัย การเคารพเชื่อฟังบุพการี การเคารพเชื่อฟังปู่ย่าตายายหรือสมาชิกในครอบครัว ลักษณะของครอบครัว ลักษณะการอาศัยอยู่กับครอบครัว และบทบาทหน้าที่บิดาและมารดาในการหาเลี้ยงครอบครัว

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย นักศึกษาระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ จำนวน 708 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย นักศึกษาระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ จำนวน 288 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างใน ธีรวิทย์ เอกะกุล, 2543)

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โครงการวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมเกี่ยวกับการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ หนังสือรับรองเลขที่ E.008/2563 เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2564

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ คณะชั้นปี ภูมิภาค การเคารพเชื่อฟังบุพการี การเคารพเชื่อฟังปู่ย่าตายายหรือสมาชิกในครอบครัว ลักษณะของครอบครัว ลักษณะการอาศัยอยู่กับครอบครัว และบทบาทหน้าที่บิดาและมารดาในการหาเลี้ยงครอบครัว และ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1981: 184) ดังนี้ 4.50–5.00 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 3.50–4.49 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2.50–3.49 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 1.50–2.49 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย และ 1.00–1.49 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามโดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของมาตรวัด (Content Validity) ผ่านการพิจารณาจากข้อคำถามผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่าง 0.67–1.00

2. นำแบบวัดไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาด้วยสูตรของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.88

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย กับค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายคุณลักษณะของนักศึกษาและความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัย การทดสอบแบบทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์มากที่สุด ร้อยละ 79.90 ชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 54.50 มีภูมิลำเนาอยู่ตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 43.10 มีความเคารพเชื่อฟังบุพการีมาก ร้อยละ 88.90 รวมถึงมีความเคารพเชื่อฟังปู่ย่าตายายมาก ร้อยละ 86.80 ลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว ร้อยละ 60.10 อาศัยอยู่กับบิดา มารดา และบุตร ร้อยละ 60.40 และบิดาและมารดาหาเลี้ยงครอบครัว ร้อยละ 64.90

2. การศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัย ดังตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยรายด้านและภาพรวม

ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1. โครงสร้างครอบครัว	4.64	0.62	มากที่สุด
2. ความรักใคร่ผูกพันระหว่างรุ่นวัย	4.38	0.59	มาก
3. การเกี่ยวข้องหรือการติดต่อสื่อสารระหว่างรุ่นวัย	4.43	0.66	มาก
4. การแลกเปลี่ยนระหว่างรุ่นวัย	4.37	0.65	มาก
5. บรรทัดฐานของความรับผิดชอบในครอบครัว	4.24	0.71	มาก
6. ฉันทามติระหว่างรุ่นวัย	4.28	0.67	มาก
รวม	4.39	0.53	มาก

จากข้อมูลตารางที่ 1 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.39) เมื่อพิจารณารายด้านเรียง 3 ลำดับสูงสุด ได้แก่ โครงสร้างครอบครัว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.64) การเกี่ยวข้องหรือการติดต่อสื่อสารระหว่างรุ่นวัย ($\bar{X}$ = 4.43) ความรักใคร่ผูกพันระหว่างรุ่นวัย ($\bar{X}$ = 4.38) การแลกเปลี่ยนระหว่างรุ่นวัย ($\bar{X}$ = 4.37) ฉันทามติระหว่างรุ่นวัย ($\bar{X}$ = 4.28) และบรรทัดฐานของความรับผิดชอบในครอบครัว ($\bar{X}$ = 4.24) ตามลำดับ

1. การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยจำแนกตามการเคารพเชื่อฟังบุพการี การเคารพเชื่อฟังปู่ย่าตายายหรือสมาชิกในครอบครัว ลักษณะของครอบครัว ลักษณะการอาศัยอยู่กับครอบครัว และบทบาทหน้าที่บิดาและมารดาในการหาเลี้ยงครอบครัว ดังแสดงในตารางที่ 2 – 6 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยจำแนกตามลักษณะการเคารพเชื่อฟังบุพการี

ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัย	กลุ่ม	จำนวน (คน)	$\bar{x}$	S.D.	t- test	p
1. โครงสร้างครอบครัว	มาก	256	4.71	0.53	3.77	0.00**
	น้อย	32	4.06	0.95		
2. ความรักใคร่ผูกพันระหว่างรุ่นวัย	มาก	256	4.44	0.54	3.65	0.00**
	น้อย	32	3.91	0.80		
3. การเกี่ยวข้องหรือการติดต่อสื่อสารระหว่างรุ่นวัย	มาก	256	4.47	0.62	3.40	0.00**
	น้อย	32	4.06	0.82		
4. การแลกเปลี่ยนระหว่างรุ่นวัย	มาก	256	4.43	0.62	4.16	0.00**
	น้อย	32	3.94	0.74		
5. บรรทัดฐานของความรับผิดชอบในครอบครัว	มาก	256	4.32	0.67	5.90	0.00**
	น้อย	32	3.58	0.72		
6. ฉันทามติระหว่างรุ่นวัย	มาก	256	4.33	0.65	3.84	0.00**
	น้อย	32	3.85	0.69		
รวมทั้ง 6 ด้าน	มาก	256	4.45	0.47	4.48	0.00**
	น้อย	32	3.90	0.67		

**p<.01

จากข้อมูลตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานด้วย t – test พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยจำแนกตามลักษณะการเคารพเชื่อฟังบุพการีในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (t – test = 4.48, sig. = 0.00)

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างร่นวัยจำแนกตามลักษณะการเคารพเชื่อฟังปู่ย่าตายายหรือสมาชิกในครอบครัว

ความสัมพันธ์ระหว่างร่นวัย	กลุ่ม	จำนวน (คน)	$\bar{X}$	S.D.	t- test	p
1. โครงสร้างครอบครัว	มาก	250	4.69	0.55	2.88	0.01*
	น้อย	38	4.26	0.89		
2. ความรักใคร่ผูกพันระหว่าง ร่นวัย	มาก	250	4.44	0.55	4.55	0.00**
	น้อย	38	3.98	0.71		
3. การเกี่ยวข้องหรือการติดต่อ สื่อสารระหว่างร่นวัย	มาก	250	4.47	0.62	2.48	0.01*
	น้อย	38	4.18	0.82		
4. การแลกเปลี่ยนระหว่างร่นวัย	มาก	250	4.44	0.61	4.30	0.00**
	น้อย	38	3.96	0.71		
5. บรรทัดฐานของความรับผิดชอบ ในครอบครัว	มาก	250	4.33	0.67	5.85	0.00**
	น้อย	38	3.64	0.73		
6. ฉันทามติระหว่างร่นวัย	มาก	250	4.33	0.66	3.64	0.00**
	น้อย	38	3.91	0.67		
รวมทั้ง 6 ด้าน	มาก	250	4.45	0.49	5.18	0.00**
	น้อย	38	3.99	0.62		

**p<.01

*p<.05

จากข้อมูลตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานด้วย t – test พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างร่นวัยจำแนกตามลักษณะการเคารพเชื่อฟังปู่ย่าตายายหรือสมาชิกในครอบครัวในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (t – test = 5.18, sig. = 0.00)

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยจำแนกตามลักษณะของครอบครัว

ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัย	กลุ่ม	จำนวน (คน)	$\bar{X}$	S.D.	t- test	p
1. โครงสร้างครอบครัว	ครอบครัวขยาย	115	4.68	0.57	0.95	0.34
	ครอบครัวเดี่ยว	173	4.61	0.65		
2. ความรักใคร่ผูกพันระหว่างรุ่นวัย	ครอบครัวขยาย	115	4.44	0.53	1.41	0.16
	ครอบครัวเดี่ยว	173	4.34	0.63		
3. การเกี่ยวข้องหรือการติดต่อสื่อสารระหว่างรุ่นวัย	ครอบครัวขยาย	115	4.46	0.61	0.75	0.46
	ครอบครัวเดี่ยว	173	4.40	0.69		
4. การแลกเปลี่ยนระหว่างรุ่นวัย	ครอบครัวขยาย	115	4.41	0.61	0.81	0.42
	ครอบครัวเดี่ยว	173	4.35	0.67		
5. บรรทัดฐานของความรับผิดชอบในครอบครัว	ครอบครัวขยาย	115	4.31	0.66	1.31	0.19
	ครอบครัวเดี่ยว	173	4.20	0.74		
6. ฉันทามติระหว่างรุ่นวัย	ครอบครัวขยาย	115	4.39	0.51	2.53	0.01*
	ครอบครัวเดี่ยว	173	4.20	0.76		
รวมทั้ง 6 ด้าน	ครอบครัวขยาย	115	4.45	0.46	1.63	0.10
	ครอบครัวเดี่ยว	173	4.35	0.57		

*p<.05

จากข้อมูลตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานด้วย t – test พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยจำแนกตามลักษณะของครอบครัวในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาด้านฉันทามติระหว่างรุ่นวัย พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยจำแนกตามลักษณะการอาศัยอยู่กับครอบครัว

ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัย	ลักษณะการอาศัยอยู่กับครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.	F-test	p
1. โครงสร้างครอบครัว	บิดา มารดา บุตร และญาติ	23	4.78	0.42	1.29	0.28
	บิดา มารดา บุตร	174	4.64	0.64		
	บิดา/มารดา บุตร และญาติ	59	4.53	0.65		
	บิดา/มารดา และบุตร	18	4.83	0.38		
	ญาติ	14	4.57	0.76		
2. ความรักใคร่ผูกพันระหว่างรุ่นวัย	บิดา มารดา บุตร และญาติ	23	4.36	0.50	0.25	0.91
	บิดา มารดา บุตร	174	4.39	0.63		
	บิดา/มารดา บุตร และญาติ	59	4.36	0.50		
	บิดา/มารดา และบุตร	18	4.46	0.53		
	ญาติ	14	4.26	0.71		
3. การเกี่ยวข้องหรือการติดต่อสื่อสารระหว่างรุ่นวัย	บิดา มารดา บุตร และญาติ	23	4.59	0.40	2.07	0.09
	บิดา มารดา บุตร	174	4.48	0.63		
	บิดา/มารดา บุตร และญาติ	59	4.23	0.75		
	บิดา/มารดา และบุตร	18	4.43	0.51		
	ญาติ	14	4.33	0.91		
4. การแลกเปลี่ยนระหว่างรุ่นวัย	บิดา มารดา บุตร และญาติ	23	4.48	0.54	1.14	0.34
	บิดา มารดา บุตร	174	4.36	0.68		
	บิดา/มารดา บุตร และญาติ	59	4.36	0.59		
	บิดา/มารดา และบุตร	18	4.57	0.55		
	ญาติ	14	4.12	0.78		
5. บรรทัดฐานของความรับผิดชอบในครอบครัว	บิดา มารดา บุตร และญาติ	23	4.57	0.51	1.92	0.11
	บิดา มารดา บุตร	174	4.20	0.74		
	บิดา/มารดา บุตร และญาติ	59	4.23	0.68		
	บิดา/มารดา และบุตร	18	4.42	0.67		
	ญาติ	14	4.04	0.77		

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์

ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัย	ลักษณะการอาศัยอยู่กับครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.	F-test	p
6. ฉันทามติระหว่างรุ่นวัย	บิดา มารดา บุตร และญาติ	23	4.41	0.53	0.94	0.44
	บิดา มารดา บุตร	174	4.23	0.73		
	บิดา/มารดา บุตร และญาติ	59	4.28	0.57		
	บิดา/มารดา และบุตร	18	4.48	0.60		
	ญาติ	14	4.38	0.61		
รวม	บิดา มารดา บุตร และญาติ	23	4.53	0.37	1.07	0.37
	บิดา มารดา บุตร	174	4.38	0.56		
	บิดา/มารดา บุตร และญาติ	59	4.33	0.50		
	บิดา/มารดา และบุตร	18	4.53	0.44		
	ญาติ	14	4.28	0.60		

* $p < .05$

จากข้อมูลตารางที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐานด้วย F – test พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยจำแนกตามลักษณะการอาศัยอยู่กับครอบครัวไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยจำแนกตามบทบาทหน้าที่บิดาและมารดาในการหาเลี้ยงครอบครัว

ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัย	บทบาทการหาเลี้ยงครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.	F-test	p
1. โครงสร้างครอบครัว	บิดาและมารดา	187	4.63	0.65	0.15	0.93
	บิดาคนเดียว	48	4.67	0.56		
	มารดาคนเดียว	45	4.62	0.58		
	ญาติ	8	4.75	0.46		

ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัย	บทบาท การหาเลี้ยงครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	F-test	p
2. ความรักใคร่ผูกพันระหว่าง รุ่นวัย	บิดาและมารดา	187	4.39	0.63	0.29	0.83
	บิดาคนเดียว	48	4.31	0.56		
	มารดาคนเดียว	45	4.41	0.47		
	ญาติ	8	4.38	0.60		
3. การเกี่ยวข้องหรือการติดต่อ สื่อสารระหว่างรุ่นวัย	บิดาและมารดา	187	4.46	0.61	0.93	0.43
	บิดาคนเดียว	48	4.40	0.76		
	มารดาคนเดียว	45	4.40	0.65		
	ญาติ	8	4.08	1.00		
4. การแลกเปลี่ยนระหว่าง รุ่นวัย	บิดาและมารดา	187	4.37	0.67	0.02	1.00
	บิดาคนเดียว	48	4.37	0.59		
	มารดาคนเดียว	45	4.39	0.60		
	ญาติ	8	4.38	0.86		
5. บรรทัดฐานของความ รับผิดชอบในครอบครัว	บิดาและมารดา	187	4.24	0.73	0.13	0.94
	บิดาคนเดียว	48	4.21	0.72		
	มารดาคนเดียว	45	4.26	0.65		
	ญาติ	8	4.38	0.74		
6. ฉันทามติระหว่างรุ่นวัย	บิดาและมารดา	187	4.26	0.69	1.15	0.33
	บิดาคนเดียว	48	4.20	0.73		
	มารดาคนเดียว	45	4.38	0.53		
	ญาติ	8	4.58	0.58		
รวม	บิดาและมารดา	187	4.39	0.55	0.09	0.97
	บิดาคนเดียว	48	4.36	0.50		
	มารดาคนเดียว	45	4.41	0.45		
	ญาติ	8	4.42	0.60		

จากข้อมูลตารางที่ 6 ผลการทดสอบสมมติฐานด้วย F – test พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยจำแนกตามบทบาทหน้าที่บิดาและมารดาในการหาเลี้ยงครอบครัวโดยรวมไม่แตกต่างกัน

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างรูนัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรูนัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 1 เมื่อพิจารณารายมิติ ได้แก่ โครงสร้างครอบครัวที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด รองลงมา การเกี้ยวพาราสีหรือการติดต่อสื่อสารระหว่างรูนัย ความรักใคร่ผูกพันระหว่างรูนัย การแลกเปลี่ยนระหว่างรูนัย ฉันทามติระหว่างรูนัย และบรรทัดฐานของความรับผิดชอบในครอบครัว ตามลำดับ สามารถอภิปรายผลได้ว่า จากการที่กลุ่มตัวอย่างมาจากครอบครัวที่มีความสุขโดยพิจารณาจากโครงสร้างครอบครัว มีการเคารพเชื่อฟังทั้งบุพการีและปู่ย่าตายาย และส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดเดินทางมาศึกษาต่อในกรุงเทพมหานคร ด้วยความรักใคร่ผูกพันทำให้ต้องมีการติดต่อสื่อสาร และการพูดคุยแลกเปลี่ยนคอยให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำต่อกันผ่านการสื่อสารช่องทางต่างๆ เพราะสามารถทำได้ง่ายขึ้นกว่าในอดีตถึงแม้ว่าจะไม่ได้อยู่ร่วมกันในครอบครัวก็ตามซึ่ง พรชัย พุทธิรักษ์ (2555, หน้า 37) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธ์ภาพในครอบครัวกับความคาดหวัง ความวิตกกังวลในการเรียน และการเผชิญปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏสงขลาโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี

2. การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างรูนัยจำแนกตามการเคารพเชื่อฟังบุพการี การเคารพเชื่อฟังปู่ย่าตายายหรือสมาชิกในครอบครัว ลักษณะของครอบครัว ลักษณะการอาศัยอยู่กับครอบครัว และบทบาทหน้าที่บิดาและมารดาในการหาเลี้ยงครอบครัว ผลปรากฏว่า การเคารพเชื่อฟังบุพการี และการเคารพเชื่อฟังปู่ย่าตายายหรือสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกันส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างรูนัยของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 2 และข้อ 3 สามารถอภิปรายผลได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรูนัยในทุกมิติมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องการเคารพเชื่อฟังบุพการี และการเคารพเชื่อฟังปู่ย่าตายายหรือสมาชิกในครอบครัวของกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ระหว่างรูนัยในระดับมากถึงมากที่สุด กับกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ระหว่างรูนัยในระดับปานกลางถึงน้อยที่สุด ซึ่งการเคารพเชื่อฟังทั้งบุพการี รวมถึงญาติของตนนั้นเป็นการแสดงถึงการมีความกตัญญูทวดเวทีต่อผู้มีพระคุณที่เป็นวัฒนธรรมอันดีงามที่เกิดจากการขัดเกลาทางสังคมในสังคมไทย สอดคล้องกับการศึกษาของอัมมา ชื่นบุญ, ชุตินา แสงดารารัตน์, อภิสิทธิ์ กฤษเจริญ, ศรัณยู พงศ์ประเสริฐสิน และจิตร สิทธิอมร (2563, หน้า 175) ศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

คาทอลิกในประเทศไทย ตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก พบว่า คุณลักษณะของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาคาทอลิกประเทศไทย ตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านความกตัญญูรู้คุณ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดจาก 21 ด้าน

นอกจากนี้ ลักษณะของครอบครัวขยายกับครอบครัวเดี่ยวที่มีความแตกต่างกันส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์แตกต่างกันด้านมิติของฉันทามติระหว่างรุ่นวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4 บางส่วน สามารถอภิปรายผลได้ว่า อาจเป็นเพราะด้วยลักษณะของครอบครัวขยายกับครอบครัวเดี่ยวจากนิยามของ หอมหวล บัวระภา, เกรียงเทพ วีระนันทนาพันธ์, เฉลิมเกียรติ มินา, เทพพร มั่งธานี, จิราวรรณ แทนวัฒนกุล, พร้อมจิตร ห่อน บุญheim ปทุมรัตน์ ต่อวงศ์ และ นพรัตน์ รัตนประทุม (2550, หน้า 29) นิยามว่า ครอบครัวเดี่ยว (Nuclear family) คือ ครอบครัวที่มีสามี ภรรยาและลูกอยู่รวมกันในบ้าน สำหรับครอบครัวขยาย (Extended family) คือ ครอบครัวที่มีคนสองชั่วอายุ (Generations) ขึ้นไปอยู่ในครอบครัวเดียวกัน ดังนั้น เป็นไปได้ว่า ฉันทามติระหว่างรุ่นวัยที่สอบถามกลุ่มตัวอย่างเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องต่างๆ ของสมาชิกในครอบครัวของครอบครัวขยายจึงมีความแตกต่างหรือมีช่องว่างระหว่างวัย ทำให้สมาชิกในครอบครัวของครอบครัวเมื่อต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมีมุมมองเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในชีวิตนำไปสู่การมีความเห็นพ้องกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่แตกต่างกันกับครอบครัวเดี่ยวซึ่งมีความแตกต่างระหว่างวัยน้อยกว่าเนื่องจากสมาชิกไม่มากเท่ากับครอบครัวขยาย มีข้อมูลยืนยันเพิ่มเติมว่าไม่เพียงในครอบครัวเท่านั้นที่มีความแตกต่างกันในเรื่องความเห็นหรือฉันทามติของคนต่างวัย ในชีวิตการทำงานช่องว่างระหว่างวัยก็มีความแตกต่างกันด้วย ดังเช่น ปฐมดวง เชวงเดช (2563, หน้า 2-9) ศึกษาวิจัยขนาดย่อมภายในสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเรื่อง ช่องว่างระหว่างวัยในหน่วยงาน (Generation Gap in Organization) โดยระบุว่า คนที่อยู่ในกลุ่ม Baby boomer เกิดช่วง พ.ศ. 2489 – 2507 Generation X (เกิดช่วง พ.ศ. 2508 – 2522 Generation Y เกิดช่วง พ.ศ. 2523 – 2540 และ Generation Z เกิดช่วง พ.ศ. 2540 เป็นต้นไป จากการวิจัยพบว่า ความแตกต่างในแง่ของประสบการณ์ ความคิดทัศนคติในหน่วยงานอาจไม่รุนแรงมากเนื่องจากคนส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง Generation X และ Generation Y ซึ่งเป็น Gen ที่ใกล้เคียงกัน และเห็นด้วยที่จะมีการสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับ Generation Gap ร้อยละ 95.4 การทลายปัญหาช่องว่างระหว่างวัยที่มีประสิทธิภาพสูงที่สุดในมุมมองของผู้

ตอบแบบสอบถาม คือ การเปลี่ยนวิธีการสื่อสาร/การประสานงาน ร้อยละ 53.1 รองลงมา คือ การพยายามเข้าใจถึงความแตกต่างของแต่ละคน ร้อยละ 42.2

สำหรับลักษณะการอาศัยอยู่กับครอบครัว และบทบาทหน้าที่บิดาและมารดาในการหาเลี้ยงครอบครัวไม่ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์แตกต่างกัน สามารถอธิบายได้ว่า น่าจะเชื่อมโยงกับมิติด้านเศรษฐกิจที่กลุ่มตัวอย่างมีมุมมองที่ไม่แตกต่างกัน ตามลักษณะการอาศัยอยู่กับครอบครัว และบทบาทหน้าที่บิดาและมารดาในการหาเลี้ยงครอบครัว เพราะสุดท้ายกลุ่มตัวอย่างมีเป้าหมายสำคัญคือการศึกษาให้สำเร็จโดยที่ส่วนใหญ่บิดาและมารดาในการหาเลี้ยงครอบครัวและสามารถส่งเสียกลุ่มตัวอย่างมาเรียนได้และเหตุผลที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่างเองทำให้มุมมองของแต่ละกลุ่มจึงไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ หอมหวล บัวระภา, เกรียงเทพ วีระนันทนาพันธ์, เฉลิมเกียรติ มินา, เทพพร มังธานี, จิราวรรณ แท่นวัฒนกุล, พร้อมจิตร ห่อนบุญเหิม ปทุมรัตน์ ต่อวงศ์ และ นพรัตน์ รัตนประทุม (2550, หน้า 54) พบว่า จากการสัมภาษณ์เชิงลึกในมิติของระบบเศรษฐกิจ รุ่นปู่ ย่า ตา ยาย ก็ไม่ยากให้ลูกหลานลำบากเช่นเดียวกับตนเองและไม่อยากให้รุ่นหลานสืบทอดอาชีพที่ทำให้ลำบาก เช่น การทำนา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. สถาบันการศึกษาควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยให้ดียิ่งขึ้น ถึงแม้ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยโครงสร้างครอบครัวที่มีพื้นฐานของความสุขจากการอาศัยอยู่ร่วมกับสมาชิกในครอบครัวที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดก็ตาม โดยเฉพาะการส่งเสริมเรื่องการติดต่อสื่อสารระหว่างรุ่นวัย ความรักใคร่ผูกพันระหว่างรุ่นวัย การแลกเปลี่ยนระหว่างรุ่นวัย ฉันทามติระหว่างรุ่นวัย และบรรทัดฐานของความรับผิดชอบในครอบครัวให้มากขึ้น เพราะนับวันความห่างเหินจะมีมากขึ้นด้วยเหตุผลความจำเป็นเรื่องการเดินทางมาจากต่างหวัดเพื่อศึกษาเล่าเรียน หรือแม้แต่ครอบครัวที่อยู่อาศัยด้วยกันอาจมีช่องว่างระหว่างวัยมากขึ้น

2. สถาบันการศึกษาควรมีส่วนร่วมในการปลูกฝังเรื่องเศรษฐกิจ การใช้จ่ายเงิน และรู้คุณค่าของเงินที่ครอบครัวหาเลี้ยงส่งเสียให้บุตรหลานได้เรียน รวมถึงความกตัญญูกตเวทิต่อบุพการีอีกด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกร่วมการวิจัยเชิงปริมาณ
2. ควรมีการศึกษาวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างทั้งที่เป็นรุ่นปู่ ย่า ตา ยาย พ่อแม่ และลูกไปพร้อมกัน และเปรียบเทียบหาความแตกต่างของวัยที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

รายการอ้างอิง

- ณัฐพงศ์ ทองภักดี. (2554). **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย**. ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธีรศักดิ์ สุขสันติภม. (2559). **การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในโลกยุคทันสมัย**. วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์, 18(1), 81 – 90.
- พรชัย พุทธรักษ์. (2555). **ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับความคาดหวังความวิตกกังวลในการเรียน และการเผชิญปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา**. รายงานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ปฐมดวง เชวงเดช. (2563). **หัวข้อที่ 1 ช่องว่างระหว่างวัยในหน่วยงาน (Generation Gap in Organization)**. รายงานการวิจัยขนาดเล็ก (Mini research) สำนักแผนและการพัฒนาการคุ้มครองผู้บริโภค.
- หอมพล บัวระภา, เกียรติเทพ วีระนันทนาพันธ์, เฉลิมเกียรติ มินา, เทพพร มั่งธานี, จิราวรรณ แท่นวัฒนกุล, พร้อมจิตร์ ห่อนบุญเหิม ปทุมรัตน์ ต่อบงค์ และ นพรัตน์ รัตนประทุม. (2550). **การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและครอบครัวที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัย: กรณีศึกษาหมู่บ้านแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น**. รายงานวิจัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อัชมา ชื่นบุญ, ชุตินา แสงदारารัตน์, อภิสสิทธิ์ กฤษเจริญ, ศรัณยู พงศ์ประเสริฐสิน และจิตร์ สิทธิอมร. (2563). **คุณลักษณะของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาคาทอลิกในประเทศไทยตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก**. วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม, 12(1), 164-181.
- Best, J.W. (1981). **Research in education**. (4 th ed). Prentice Hall.

ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีวัดความสุขและผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย

The Relationship between Happiness Index and Academic Achievements of University Students in Xavier Learning Community, Chiang Rai.

ศศิธรินทร์ โกศลวัฒนา

* คณะศิลปศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม
(วิทยาเขตเซเวียร์ เชียงราย)

บาทหลวง ผศ.ดร.อภิสิทธิ์ ฤทธิเจริญ

* คณะมนุษยศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

ดร.ศรัณยู พงศ์ประเสริฐสิน

* คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง เชษฐา ไชยเดช

* คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.พิเชฐ แสงเทียน

* คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง วัชรพล กุชชาติ

* คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

จำเรียง พรหมบุตร

* คณะศิลปศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม
(วิทยาเขตเซเวียร์ เชียงราย)

อังศุมาลี เสมอพร

* วิทยาลัยแสงธรรม (วิทยาเขตเซเวียร์ เชียงราย)

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 27 มีนาคม 2566

* แก้ไข 29 พฤษภาคม 2566

* ตอบรับบทความ 6 มิถุนายน 2566

Sikarin Kosanwattana

* Faculty of Liberal Arts, Saengtham College,
(Xavier Campus Chiang Rai).

Rev.Asst.Prof.Dr.Aphisit Kitcharoen

* Faculty of Humanities, Saengtham College.

Dr.Saranyu Pongprasertsin

* Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Chetha Chaiyadej

* Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Dr.Pichet Saengthien

* Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Vatcharapol Koochad

* Faculty of Theology, Saengtham College.

Jamriang Prombutr

* Faculty of Liberal Arts, Saengtham College,
(Xavier Campus Chiang Rai).

Angsumalee Samerporn

* Saengtham College. (Xavier Campus Chiang Rai).

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อทราบถึงดัชนีวัดความสุขของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีวัดความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย จำนวน 67 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 84 คน โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการเปรียบเทียบค่าความสัมพันธ์สองตัวแปร คือ 1) แบบสอบถามจากดัชนีวัดความสุขคนไทย (Thai Happiness Indicators (THI-15)) 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของดัชนีวัดค่าความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย มีค่าความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงควรมีการศึกษาแยกกันระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย และปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยที่ดีขึ้น

คำสำคัญ: ความสุข
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้
 ความสัมพันธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีวัดความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย
ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย

Abstract

The objectives of this survey research are studying the happiness index of University Students in Xavier Learning Community, Chiang Rai and studying the relationship between happiness index and academic achievements of university students in Xavier Learning Community, Chiang Rai.

67 samples of the whole population of 84 university students in Xavier Learning Community, Chiang Rai were recruited through a purposive sampling method. The data has been accumulated through Thai Happiness Indicators (THI-15) questionnaires and academic achievements of university students in Xavier Learning Community, Chiang Rai. Pearson correlation is utilized with descriptive statistics including percentage, mean, and standard deviation.

The findings indicated that there is no correlation between the means of happiness index and academic achievements of university students in Xavier Learning Community, Chiang Rai.

Keywords: happiness
academic achievements
relationship

บทนำ

ความสุขคือองค์ประกอบที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์ทุกคน แต่ละบุคคลนั้นจะมีความสุขที่แตกต่างกันออกไป รวมทั้งวิธีการที่แต่ละบุคคลจะมีความสุขก็แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะจะมีปัจจัยที่แตกต่างกันออกไปที่ส่งผลต่อความสุขของแต่ละบุคคล และในขณะเดียวกันความสุขอาจจะมีผลต่อขอบข่ายอื่นๆ ทั้งในเชิงบวกและลบ ในขณะที่นิยามของความสุข เป็นแนวคิดที่มีความลึกซึ้งเป็นอย่างยิ่ง นักสรีรศาสตร์ส่วนมากได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดของความสุขซึ่งได้ให้คำจำกัดความที่แตกต่างกันออกไป (Gunasekara & Jayasekara, 2021)

ความสุขนั้นเกิดจากปัจจัยต่างๆ อาทิเช่น ความพึงพอใจในชีวิต อารมณ์ในเชิงบวก เป็นต้น โดยที่อารมณ์เชิงบวกสามารถจำแนกออกเป็นประเภทต่างๆ เช่น ความยินดี ความพึงพอใจ ความภาคภูมิใจ ความรัก ความสนุก และความสนใจ ในขณะที่ยารมณ์เชิงลบสามารถนำมาประยุกต์กับแนวคิดต่างๆ เช่น ความรู้สึกผิด ความละอายใจ ความเศร้า ความโกรธ ความวิตกกังวล ความเครียด และความอิจฉา เป็นต้น (Tabbodi, Rahgozar, Mozaffari, & Abadi, 2015)

Farahany (1994) กล่าวว่า ความสำเร็จทางการศึกษาเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดที่สำคัญที่สุดใน การประเมินพัฒนาการทางการเรียนรู้ และเป็นเป้าหมายเพียงหนึ่งเดียวเท่านั้นสำหรับระบบการศึกษาทั้งหมด อีกแง่หนึ่งคือ สังคมโลกมีความสนใจ มีความคาดหวัง และมีความกังวลเกี่ยวกับ ความสำเร็จของบุคคลหนึ่ง ที่จะมีการพัฒนาที่ประสบความสำเร็จ มีสถานะทางสังคม และได้ก้าวข้ามมุมมองในการดำเนินชีวิตต่างๆ อาทิเช่น ทักษะความสามารถในการรับรู้ การพัฒนาบุคลิกภาพ อารมณ์ พฤติกรรม และการประสบผลสำเร็จ

องค์ประกอบของความสุขภายในสถานศึกษาประกอบด้วยสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ อุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอน การสื่อสารและการร่วมมือของ บุคลากรภายในโรงเรียน นโยบายทางการศึกษา กิจกรรมในสังคมโรงเรียน การบริหารจัดการ ภายในโรงเรียน และคุณสมบัติที่เพียบพร้อมของครูผู้สอน นอกจากนี้แล้ว คุณสมบัติที่จำเป็น สำหรับความสุขภายในสถานศึกษานั้นมีความแตกต่างเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนกลุ่มต่างๆ ด้วย กัน ในขณะที่คณะครูและผู้บริหารให้ความสำคัญต่อสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน แต่กลุ่มนักเรียน จะให้ความสำคัญต่อสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้มากกว่า แต่ในทางกลับกัน ผู้ปกครองของนักเรียน จะให้ความสำคัญต่ออุปกรณ์สำหรับการเรียนรู้ (Sezer & Can, 2020)

ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีวัดความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย

เมื่อพิจารณาถึงนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยแล้ว เป้าหมายหลักของบรรดานักศึกษาคือ ประสบความสำเร็จในชีวิตการศึกษา โดยที่แผนการทั้งระยะสั้นและระยะยาวของพวกเขาก็คือการ ได้เกรดเฉลี่ย (GPA) ในระดับที่สูงขึ้น และอยู่ในระดับการศึกษาระดับสูง ถ้าหากนักศึกษาประสบ ความล้มเหลวในชีวิตการศึกษา ก็จะกลายเป็นบรรดาบุคคลที่มีความเครียดสูงมาก และจะทำให้ บุคคลบางส่วนติดยาเสพติดและมีพฤติกรรมที่ไม่ดี หรืออาจจะมีคามพยายามที่จะฆ่าตัวตาย ซึ่ง มีปัจจัยที่แตกต่างกันออกไปที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการศึกษาของนักศึกษาระดับ มหาวิทยาลัย ซึ่งได้มีงานวิจัยมากมายที่ศึกษาหาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการศึกษาของ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ (Tabbodi, Rahgozar, Mozaffari, & Abadi, 2015)

Yadi (2022) ได้ศึกษาบรรยากาศของความสุขภายในห้องเรียนซึ่งเป็นตัวกลางของกระบวนการ การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ กล่าวว่า มีปัจจัยมากมายที่ต้องพิจารณา อาทิเช่น วิธี การสอนนักเรียน รูปแบบและทฤษฎีของการเรียนการสอน ความพร้อมของห้องเรียน และความ พร้อมของนักเรียนในการบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ซึ่งความแตกต่างของความสุขที่เล็กน้อย นั้น มีแนวโน้มที่นักเรียนจะสามารถเรียนรู้ภาษาต่างประเทศได้อย่างรวดเร็ว และการร่วมมือกัน ของผู้สอนและนักเรียนจะบ่งชี้ถึงความสำเร็จอย่างมากในวิชาฝึกพูดภาษาต่างประเทศ และผลของ การศึกษาก็คือ บรรยากาศของความสุขภายในห้องเรียนสามารถกระตุ้นความกระตือรือร้นในการ เรียนรู้และสามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้เช่นกัน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีวัดความสุขและผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย ซึ่งผู้วิจัยต้องการทราบว่า นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย มีดัชนีวัดความสุขในระดับดีหรือไม่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เฉลี่ยในระดับดีหรือไม่ และดัชนีวัด ความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงรายมีความสัมพันธ์กันอย่างไรบ้างสำคัญหรือไม่ ซึ่งผลจากการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำ มาใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างความสุขเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ดีขึ้นให้กับนักศึกษาระดับ มหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย อีกทั้งสามารถออกแบบเป็นโครงสร้าง หลักสูตรอบรมให้กับบุคลากรทางการศึกษาในการใช้จิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างความสุขให้แก่ นักศึกษา ระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย นอกจากนี้ ผลการวิจัยสามารถ เป็นแนวทางให้กับสถาบันการศึกษาอื่นๆ ที่มีความปรารถนาที่จะให้ความสำคัญแก่นักเรียนหรือ

ศศิธรินทร์ โกศลพัฒน์, อภิลิทธิ์ กฤษเจริญ, ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน, เชษฐา ไชยเดช, พิเชฐ แสงเทียน,
จำเรียง พรหมบุตร และ อังสุมาลี เสมอพร

นักศึกษาในสถาบันของตน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถเป็นแหล่งข้อมูล
และแนวทางเพื่อนำไปสู่การวิจัยในอนาคตได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาดัชนีวัดความสุขของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์
จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีวัดความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของ
นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย

สมมติฐานการวิจัย

1. ดัชนีวัดความสุขของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัด
เชียงราย อยู่ในระดับดี
2. ดัชนีวัดความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชน
การเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยใช้ดัชนี
วัดความสุขคนไทย (อภิชัย มงคล, วัชนิ หัตถพนม, ภัสรา เชษฐโชติศักดิ์, วรณประภา ชลอกุล,
และ ละเอียด ปัญญาใหญ่, 2544) ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทราบถึงดัชนีวัดความ
สุขของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย คือ นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์
จังหวัดเชียงราย จำนวนทั้งหมด 67 คน ประกอบไปด้วย นักศึกษาเพศชาย 17 คน และ
นักศึกษาเพศหญิง 50 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 25 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน
16 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 17 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 9 คน ช่วงอายุของ
นักศึกษา 18-20 ปี เป็นจำนวน 33 คน 21-23 ปี เป็นจำนวน 32 คน และ 23 ปีขึ้นไปเป็น

ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีวัดความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย
ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย

จำนวน 2 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เนื่องจากเป็นวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มประชากรที่มีจำนวนไม่มาก และมีลักษณะเฉพาะคือนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ อาทิเช่น ปกาเกอญอ อาข่า ลาหู่ และนักศึกษาส่วนน้อยมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติจะมีความแม่นยำมากขึ้น และตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากนักศึกษาในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผ่านทาง Link ของ Google Form แบบสอบถาม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

3.1. แบบสอบถามจากดัชนีวัดความสุขคนไทย (Thai Happiness Indicators (THI-15))

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามผ่านทางระบบออนไลน์ด้วยแอปพลิเคชัน Google Form จากดัชนีวัดความสุขคนไทย (อภิชัย มงคล, วัชณี หัตถพนม, ภัสรา เซษฐิโชติศักดิ์, วรณประภา ชลอกุล, และ ละเอียด ปัญโญใหญ่, 2544) ที่ได้รับการพัฒนาจาก กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งดัชนีวัดความสุขคนไทยมีจุดประสงค์คือประเมินภาวะความสุขของคนไทยในประชาชนทั่วไป เพื่อเป็นแนวทางของแต่ละบุคคลที่จะดูแลภาวะสุขภาพจิตด้วยตนเอง ถ้าหากว่าผลการประเมินอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าคนทั่วไป

โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

1) การให้ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ทำแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย เพศ อายุ และชั้นปีการศึกษา

2) การสำรวจระดับความสุขของผู้ทำแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า มีจำนวนทั้งหมด 15 ข้อ โดยมีคำตอบ 4 ตัวเลือก คือ 1) ไม่เลย 2) เล็กน้อย 3) มาก และ 4) มากที่สุด ดังต่อไปนี้

ศิริรินทร์ โกศลพัฒน์, อภิสัทธ์ กฤษเจริญ, ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน, เชษฐา ไชยเดช, พิเชฐ แสงเทียน,
จำเรียง พรหมบุตร และ อังสุมาลี เสมอพร

ข้อที่	คำถาม	ไม่เลย	เล็กน้อย	มาก	มากที่สุด
1	ท่านรู้สึกว่าคุณค่าชีวิตของท่านมีความสุข				
2	ท่านรู้สึกภูมิใจในตนเอง				
3	ท่านต้องไปรับการรักษาพยาบาลเสมอๆ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตและทำงานได้				
4	ท่านพึงพอใจในรูปร่างหน้าตาของท่าน				
5	ท่านมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนบ้าน				
6	ท่านรู้สึกประสบความสำเร็จและความก้าวหน้าในชีวิต				
7	ท่านมั่นใจที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ร้ายแรงที่เกิดขึ้นในชีวิต				
8	ถ้าสิ่งต่างๆ ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ท่านจะรู้สึกหงุดหงิด				
9	ท่านสามารถปฏิบัติตามกิจวัตรประจำวันต่างๆ ด้วยตัวท่านเอง				
10	ท่านรู้สึกเป็นสุขในการช่วยเหลือผู้อื่นที่มีปัญหา				
11	ท่านมีความสุขกับการริเริ่มงานใหม่ๆ และมุ่งมั่นที่จะทำให้สำเร็จ				
12	ท่านรู้สึกว่าคุณค่าชีวิตของท่านไร้ค่า ไม่มีประโยชน์				
13	ท่านมีเพื่อนหรือญาติพี่น้องคอยช่วยเหลือท่าน ในยามที่ท่านต้องการ				
14	ท่านมั่นใจว่าชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่ มีความปลอดภัยต่อท่าน				
15	ท่านมีโอกาสดูแลพักผ่อนคลายเครียด				

ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีวัดความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย
ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย

3.2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้ เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัยได้ใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ (GPA) ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชน
การเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย ในช่วงภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2565 เป็นตัวแปร
สำหรับเปรียบเทียบกับดัชนีวัดความสุขของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้
เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองตัวแปร สาเหตุที่ผู้วิจัยได้เลือกผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนมาเทียบดัชนีวัดความสุข ก็คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ (GPA) เป็นตัวบ่งชี้
ที่ชัดเจนที่สุดในการแสดงถึงประสิทธิผลของนักศึกษาแต่ละคนจากการเรียนการสอนในช่วงภาค
เรียนที่ผ่านมา และค่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้นั้นเป็นค่าของตัวเลขซึ่งสามารถนำมาเปรียบเทียบกับ
ค่าดัชนีวัดความสุขซึ่งเป็นค่าของตัวเลขเช่นกัน เพื่อวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์แบบ Pearson
ได้อย่างชัดเจน

4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1. แบบสอบถามจากดัชนีวัดความสุขคนไทย

โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมารวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4.2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้ เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย

โดยผู้วิจัยนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้
เซเวียร์ จังหวัดเชียงรายทั้งหมด 84 คน ในช่วงภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2565 ทำการ
คำนวณหาค่าเฉลี่ย เพื่อเปรียบเทียบหาค่าความสัมพันธ์ด้วยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ของ Pearson

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical
Package for the Social Science) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติและจัดทำตารางวิเคราะห์
ทางสถิติ นำเสนอข้อมูล สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย โดยใช้ค่าสถิติดังต่อไปนี้

5.1 ค่าความถี่และค่าร้อยละ (frequency and percentage) โดยนำข้อมูลจากแบบสอบถามจากดัชนีวัดความสุขคนไทย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย มาแจกแจงความถี่และวิเคราะห์ข้อมูลเป็นค่าร้อยละ แล้วจัดทำเป็นตารางประกอบคำอธิบาย ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่นๆ

5.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยนำโดยนำข้อมูลจากแบบสอบถามจากดัชนีวัดความสุขคนไทย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ดัชนีวัดความสุขของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย

ดัชนีวัดความสุขคนไทย (อภิชัย มงคล, วัชนี หัตถพนม, ภัสรา เชษฐโชติศักดิ์, วรณ ประภา ชลอกุล, และ ละเอียด ปัญโญใหญ่, 2544) มีจำนวนทั้งหมด 15 ข้อ 45 คะแนนเต็ม โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- 1) 33-35 คะแนน คือมีความสุขมากกว่าคนทั่วไป
- 2) 27-32 คะแนน คือมีความสุขเท่ากับคนทั่วไป และ
- 3) 26 คะแนนหรือน้อยกว่า คือมีความสุขน้อยกว่าคนทั่วไป

โดยการคิดคำนวณคะแนนจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 คือ ข้อ 1, 2, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 15 โดยจะคำนวณคะแนนดังต่อไปนี้

- ไม่เลย เท่ากับ 0 คะแนน
- เล็กน้อย เท่ากับ 1 คะแนน
- มาก เท่ากับ 2 คะแนน และ
- มากที่สุด เท่ากับ 3 คะแนน

กลุ่มที่ 2 คือ ข้อ 3, 8, 13 โดยจะคำนวณคะแนนดังต่อไปนี้

- ไม่เลย เท่ากับ 3 คะแนน
- เล็กน้อย เท่ากับ 2 คะแนน
- มาก เท่ากับ 1 คะแนน และ
- มากที่สุด เท่ากับ 0 คะแนน

ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีวัดความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย
ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 1.1 ค่าเฉลี่ยของดัชนีวัดความสุขของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้
เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย

ดัชนี วัดค่าความสุข	จำนวน	ค่าเฉลี่ย ของดัชนี วัดค่าความสุข	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปรผล
นักศึกษาระดับ มหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการ เรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย	67	28.34	5.479	มีความสุข เท่ากับคนทั่วไป

ตารางที่ 1.1 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของดัชนีวัดค่าความสุขของ
นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย ($n = 67$)

จากตารางที่ 1.1 พบว่า นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัด
เชียงราย ระดับชั้นปีการศึกษาที่ 1-4 จำนวน 67 คน มีค่าเฉลี่ยของดัชนีวัดค่าความสุขที่ 28.34
คือมีระดับความสุขเท่ากับคนทั่วไป เนื่องจากมีคะแนนเฉลี่ยของดัชนีวัดค่าความสุขในช่วง 27-32
คะแนน คือมีความสุขเท่ากับคนทั่วไป โดยแปรผลจากเกณฑ์ของดัชนีวัดค่าความสุขคนไทย (อภิชัย
มงคล, วัชนี หัตถพนม, ภัสรา เชษฐโชติศักดิ์, วรณประภา ชลอกุล, และ ละเอียด ปัญโญใหญ่,
2544)

**ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีวัดความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
รู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย**

การวิเคราะห์ข้อมูลของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เป็นการรวบรวมเกรดเฉลี่ย (GPA) จาก
ประชากรจำนวนทั้งหมด 84 คน เป็นนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์
จังหวัดเชียงราย

ศศิธร โกศลวัฒนา, อภิลิธิ์ กฤษเจริญ, ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน, เชษฐา ไชยเดช, พิเชฐ แสงเทียน,
จำเรียง พรหมบุตร และ อังศุมาลิ์ เสมอพร

ตารางที่ 2.1 ค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชน
การเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ (GPA)	จำนวน	ค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ (GPA)	แปรผล
นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย	84	3.4252	.47450

ตารางที่ 2.1 จำนวน ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของ
นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย (n = 84)

จากตารางที่ 2.1 พบว่า นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัด
เชียงราย ระดับชั้นปีการศึกษาที่ 1-4 มีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ 3.4252 มีส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.47450

ตารางที่ 2.2 ผลการเปรียบเทียบค่าความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีวัดความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย

	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับ มหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย		
	r	Sig.	แปรผล
ดัชนีวัดความสุขของนักศึกษา ระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย	.022	.858	มีความสัมพันธ์กันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญ

ตารางที่ 2.2 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีวัดความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของ
นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย

ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีวัดความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย
ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย

จากตารางที่ 2.2 พบว่าดัชนีวัดความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีวัดความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ดัชนีวัดความสุขของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย

นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย ระดับชั้นปีการศึกษาที่ 1-4 จำนวน 67 คน มีค่าเฉลี่ยของดัชนีวัดค่าความสุขที่ 28.34 คือมีระดับความสุขเท่ากับคนทั่วไป ซึ่งความสุขของนักศึกษาในระดับชั้นมหาวิทยาลัย จะมีองค์ประกอบมากมายที่เข้ามามีอิทธิพลต่อความสุขของตน อาทิเช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ความสัมพันธ์กับผู้นรอบข้าง รวมถึงความเป็นอยู่ของครอบครัวเนื่องจากนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยเป็นกลุ่มเยาวชนจึงจำเป็นต้องพิจารณาแต่ละบุคคลในมิติต่างๆ เพื่อทราบถึงระดับความสุขของบรรดานักศึกษา (Liang และ Sun, 2022)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีวัดความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย

ดัชนีวัดความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย มีค่าความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในฐานะที่บรรดานักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและสังคม ความสุขของนักศึกษามหาวิทยาลัยนั้นจะได้รับผลกระทบจากปัจจัยต่างๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น ประสิทธิภาพการศึกษา สภาพแวดล้อมของครอบครัว และการปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในสังคม เป็นต้น ถ้าหากว่ามีการตรวจสอบความสุขของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยจากเพียงแค่หนึ่งบุคคลเท่านั้น ก็จะไม่สามารถพิจารณาตัดสินอิทธิพลและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่มีต่อความสุขของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ค่าเฉลี่ยของดัชนีวัดความสุขของนักศึกษารายบุคคล จะมีความแตกต่างกัน จึงไม่สามารถสรุปผลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่มีต่อความสุขของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยทั้งหมดได้อย่างถูกต้อง (Liang และ Sun, 2022)

ศิริรินทร์ โกศลพัฒน์, อภิลิทธิ์ กฤษเจริญ, ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน, เชษฐา ไชยเดช, พิเชฐ แสงเทียน,
จำเรียง พรหมบุตร และ อังสุมาลี เสมอพร

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า นักศึกษาแต่ละคนมีดัชนีวัดค่าความสุขที่แตกต่างกันออกไป นักศึกษาบางส่วนมีดัชนีวัดค่าความสุขอยู่ในระดับต่ำ ในขณะที่นักศึกษาอีกส่วนหนึ่งมีดัชนีวัดค่าความสุขอยู่ในระดับสูง ซึ่งผู้วิจัยพบว่า ถ้านำดัชนีวัดค่าความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของ นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย มาทำการเปรียบเทียบ ค่าความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล จะสามารถเห็นผลได้ชัดเจนกว่าการนำค่าเฉลี่ยตัวแปรจาก นักศึกษาทั้งหมดมาเปรียบเทียบค่าความสัมพันธ์กัน

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีวัดค่าความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของ นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย คือ ดัชนีวัดค่าความสุข และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัด เชียงราย มีค่าความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ

การศึกษาค้นคว้าในยุคปัจจุบันนี้ พบว่า ถึงแม้ว่าความสุขจะเกี่ยวข้องกับความสำเร็จใน หลายแง่มุมของชีวิต ความสุขก็ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการเรียน อย่างไรก็ตาม ได้พบว่าความสุขของนักศึกษามีความเกี่ยวข้องทางบวกกับตัวแปรของแรงจูงใจในการเรียนที่ส่งเสริมประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักศึกษา นักศึกษาที่มีความสุขจะมีความตั้งใจในการเรียนรู้น่า กว่านักศึกษาที่ไม่มีความสุข และนักศึกษาที่มีความตั้งใจที่จะได้รับการจบการศึกษา ระดับ มหาวิทยาลัยจะสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้ดีกว่านักศึกษาที่ขาดความตั้งใจ ดังนั้น การขาด ความตั้งใจในการจบการศึกษาจะยับยั้งความพยายามที่จะจบการศึกษา (Okun, Levy, Karoly, Ruehlman, 2009)

Gunasekara, N. S. W., & Jayasekara, A. J. (2021) กล่าวว่า ความสุขนั้นจะมี ผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของกลุ่มนักศึกษา ซึ่งเป็นผลกระทบทางบวก แต่ก็ไม่ได้มี ค่าความสัมพันธ์ที่สูงมากนัก ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาค้นคว้าปัจจัยทางจิตวิทยาในอนาคตเกี่ยวกับ ผลกระทบและพฤติกรรมของความสุขเพื่อประสิทธิผลของการเรียนยิ่งขึ้น และควรศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้และความสุข

ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีวัดความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย
ณ ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ จังหวัดเชียงราย

ด้วยเหตุนี้ สำหรับผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะคือ สามารถนำผลการศึกษาในครั้งนี้ เป็นตัวชี้วัดว่า ควรมีแบ่งการวิจัยเป็นสองประเด็นที่แตกต่างกันคือ การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขของนักศึกษา และปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ดีขึ้น เนื่องจากว่าความสุขของนักศึกษามีค่าความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มนักศึกษาแต่ไม่ได้มีค่าที่สูง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการดูแลนักศึกษาทั้งในเรื่องของความสุขของนักศึกษาแต่ละคน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ดีขึ้นไปพร้อม ๆ กัน บุคลากรทางด้านการศึกษาหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องของสถาบันทางการศึกษา ควรมีการจัดตารางเวลาในการช่วยพัฒนาความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นรายบุคคล เนื่องจากระดับความสุขและประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักศึกษาแต่ละคนนั้นไม่เท่ากัน เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพจิตของนักศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไปคือ ควรมีการศึกษาแยกระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขของนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตของนักศึกษาให้มีทิศทางความสุขที่ดียิ่งขึ้น รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยที่ดียิ่งขึ้น

ศศิธรินทร์ โกศลลัวัฒนา, อภิลิทธิ กฤษเจริญ, ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน, เชษฐา ไชยเดช, พิเชฐ แสงเทียน,
จำเรียง พรหมบุตร และ อังศุมาลี เสมอพร

เอกสารอ้างอิง

- Gunasekara, N. S. W., & Jayasekara, A. J. (2021). **The impact of happiness on the academic performance of undergraduates: An investigation of undergraduates of the faculty of humanities and social sciences, University of Ruhuna, Sri Lanka.** *International Journal of Humanities, Art and Social Studies*, 6(3), 47-55.
- Liang, C., & Sun, J. (2022). **A study of the happiness of Chinese university students and its influencing factors: A case study of Beijing universities.** *Sustainability*, 14, 1-15.
- Naghy, M. & Farahani, F. (1994). **The relationship of locus of control, extraversion and neuroticism with the academic achievement of Iranian students** [Unpublished master's thesis]. The University of New South Wales.
- Okun, M. A., Levy, R., Karoly, P., & Ruehlman, L. S. (2009). **Dispositional Happiness and College Student GPA: Unpacking a null relation.** *Journal of Research in Personality*, 43(4), 711-715.
- Sezer, S. & Can, E. (2020). **School Happiness: A Grounded Theory.** *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, 15(1), 44-62.
- Tabbodi, M., Rahgozar, H., & Makki Abadi, M. M. (2015). **The relationship between happiness and academic achievements.** *European Online Journal of Natural and Social Sciences*, 4, 241-246.
- Theeratip, A. (2018). **Factors affecting happiness in the study of Burapha University students** [Unpublished doctoral dissertation]. Burapha University.
- Yadi, M. (2022). **The Happiness Atmosphere in Classroom as Medium of Process Foreign Language Teaching.** *JOEY: Journal of English Ibrahimy*, 1(1), 42-46.

บทบาทการส่งเสริมคุณธรรมความเชื่อ
แก่คริสตชนของคณะพลมารีย์
กรณีศึกษา: อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

The Role of the Legion of Mary for
Strengthening Virtue of Faith Toward
Christian's Life
Case Study: The Archdiocese of Bangkok.

ธนบูรณ์ พูนผล

- * ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม
บาทหลวง ดร.อากัสติน สุกิโย ปีโตโย, เอส.เจ.
- * สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม
ผศ.ดร.ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์
- * สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

Tanaboon Poonphol

- * Master of Arts Program in Moral Theology, Faculty of Theology, Saengtham College.
Rev.Dr.Agustinus Sugiyo Pitoyo,S.J.
- * Moral Theology Program, Faculty of Theology, Saengtham College.
Asst.Prof.Dr.Laddawan Prasootsaengchan
- * Christian Education Program, Faculty of Theology, Saengtham College.

ข้อมูลบทความ

- * รับบทความ 13 มีนาคม 2566
- * แก้ไข 11 เมษายน 2566
- * ตอบรับบทความ 8 พฤษภาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บทบาท การส่งเสริมคุณธรรมความเชื่อแก่คริสตชนของคณะพลมารีย์ 2) แนวทางการพัฒนางานส่งเสริมคุณธรรมความเชื่อแก่คริสตชนของคณะพลมารีย์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ 1) สมาชิกคณะพลมารีย์ อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ใน 6 เขตการปกครอง เขตละ 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงผู้ที่มีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกอย่างน้อย 3 ปี รวมจำนวน 30 คน 2) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ทำการวิเคราะห์ผลการวิจัย โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทของคณะพลมารีย์ในการส่งเสริมคุณธรรมความเชื่อแก่คริสตชน อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

คณะพลมารีย์มีบทบาทในการส่งเสริมคุณธรรมความเชื่อคริสตชน มีการปฏิบัติหน้าที่อันเป็น การประกาศพระวรสารและส่งเสริมให้คริสตชนมีความเชื่อ มีมโนธรรมคริสตชน สิ่งที่มาชิกพลมารีย์ทุกคนได้ปฏิบัติเป็นประจำได้แก่ 1) การสวดภาวนา 2) การปฏิบัติงานเมตตา สงเคราะห์โดยเฉพาะทางด้านจิตวิญญาณ 3) การปฏิบัติงานแพร่ธรรม ส่งเสริมความเชื่อ คิดเป็นร้อยละ 100.00 4) การร่วมงานอภิบาลต่างๆ กับบาทหลวง คิดเป็นร้อยละ 100.00 และ 5) การร่วมมือกับบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่างๆ สำหรับด้านที่ยังปฏิบัติได้น้อยอยู่คือ 1) การอบรมเด็กและเยาวชน 2) การปฏิบัติงานส่งเสริมความยุติธรรมในสังคม และ 3) การปฏิบัติงานดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการเชิญชวนให้มีการสวดภาวนาภายในครอบครัวหรือในชุมชนที่ยังไม่สามารถทำได้มากเท่าที่ควรซึ่งการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ของคณะพลมารีย์เหล่านี้ เป็นการได้รับพระพรพรทานจากพระเจ้าผ่านการเสนอวิงวอนของพระนางมารีย์ คิดเป็นร้อยละ 83.33

2. แนวทางการพัฒนางานส่งเสริมคุณธรรมความเชื่อแก่คริสตชน
ของคณะพลมารีย์ ได้แก่

2.1 สมาชิกพลมารีย์ ควร 1) มีการปรับปรุงแบบการร่วมงาน
กับบาทหลวงในการส่งเสริมความเชื่อให้กับคริสตชนให้มีความเป็น
เอกภาพ สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน 2) ได้รับการ
ศึกษาอบรมให้มีความรู้ต่อเนื่องในเรื่องคำสอน พระสมณสาส์นของพระ
สันตะปาปาและเอกสารของพระศาสนจักร 3) ได้รับการเสริมสร้าง
ความเข้าใจในหลักการร่วมงานกับองค์กรอื่นๆ ของพระศาสนจักร และ
4) เป็นประจักษ์พยานชีวิตในงานส่งเสริมความเชื่อแก่คริสตชน

2.2 คณะพลมารีย์ ควร 1) มีการประยุกต์และปรับใช้วิธีการ
ปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสภาพสังคม 2) เพิ่มการให้ความสำคัญกับ
การปฏิบัติงานดูแลเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น และ 3) ส่งเสริม
การบูรณาการและการศึกษาพระคัมภีร์ในการปฏิบัติงานส่งเสริมความ
เชื่อของพลมารีย์

2.3 คณะพลมารีย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรช่วยส่งเสริม
การสร้างเสริมศรัทธาที่ดีที่ถูกต้องต่อพระนางมารีย์แม่คริสตชน

2.4 สามเณรน้อย ควรจัดการศึกษาอบรมให้ความรู้ความ
เข้าใจแก่สามเณรเกี่ยวกับการทำงานอภิบาลร่วมกับองค์กรฆราวาส เช่น
คณะพลมารีย์

2.5 บาทหลวงควรให้การสนับสนุนพลมารีย์ในการทำงานส่งเสริม
ความเชื่อทั้งทางด้านกำลังใจและปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ
ทำงานมากขึ้น

คำสำคัญ: บทบาทของพลมารีย์
คุณธรรมความเชื่อ

Abstract

The research will focus on the role of members of the Legion of Mary in strengthening the virtue of faith. 1) The Legion of Mary's role in strengthening Christian faith; 2) Guidelines for strengthening Christian faith. The group of informants, include: 1) members of the Legion of Mary of the Archdiocese of Bangkok in all 6 administrative districts, by choosing 5 people each with a membership period of at least 3 years for 30 people. 2) Progressive sampling, yielding a group of ten qualified individuals. The research uses descriptive statistics to conduct research analysis by using the personal data analysis of the providers, showing frequency and percentage.

The results of this research reveal:

1. The Legion of Mary's role for strengthening the virtue of faith toward Christian life in the Archdiocese of Bangkok

The Legion of Mary's role for strengthening the virtue of faith toward Christian life. Its mission is to proclaim the Gospel and to encourage Christians to believe and act in accordance with their Christian conscience. Every member of the Legion of Mary has done the following on a regular basis: 1) praying; 2) acting out acts of compassion, particularly spiritual acts of compassion; 3) acting as faith-promoting missionaries; 4) collaborating with the priest for pastoral work; and 5) cooperating with individuals, agencies, and organiza-

tions. Aspects that are still less practiced include 1) teaching children and youth, 2) promoting social justice, and 3) environmental responsibility. These also involve asking for prayers within the family or in a community, which can be improved. The Legion of Mary is responsible for carrying out these roles and responsibilities relying on the grace of God through the intercession of Blessed Virgin Mary.

2. Methods for advancing the Legion of Mary's work to foster the virtue of faith toward Christian life. The following are the five approaches.

2.1 Members of the Legion of Mary 1) should adjust their collaboration with the pastor to strengthen the faith of Christians to be more cohesive, consistent, and relevant to current social realities, 2) should be educated in the catechism, encyclicals, and other Church documents on a continual basis, 3) should be aware how to interact with other Church organizations involved, and 4) should bear their life witness in the work of strengthening the Christian faith.

2.2 The Legion of Mary 1) should apply and modify their work methods to the evolving society conditions, 2) should place greater emphasis on the practice of caring for children and youth, and 3) should encourage the integration and study of the Scriptures in the Legion of Mary's work of strengthening Christian faith.

2.3 The Legion of Mary and related authorities should assist Christians in promoting proper devotion to the Blessed Virgin Mary.

2.4 Seminaries should provide education and training to educate seminarians about pastoral work in conjunction with secular organizations, such as the Legion of Mary.

2.5 Priests should assist in the work of strengthening the faith both by encouragement and by providing resources for ministry.

Keywords: Legion of Mary
its role in the duties and virtues of faith

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กฤษฎีกาของสมัชชาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย คริสตศักราช 2015 (2560:10) ได้แสดงความเป็นห่วงต่อสภาพสังคมในปัจจุบันที่คริสตชนทุกคนกำลังเผชิญหน้ากับความท้าทายทางความเชื่อ ความเป็นจริงในโลกปัจจุบัน และสังคมไทยและการขยายตัวของลัทธิวัตถุนิยม และพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีส่งผลต่อสภาพการใช้ชีวิตของทุกคนในสังคม สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้คริสตชนห่างเหินจากพระศาสนจักรคาทอลิก ประกอบกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ทำให้มีคริสตชนจำนวนมากที่ไม่ได้รับการหล่อเลี้ยงชีวิตฝ่ายจิตจากศีลมหาสนิทและพระวาจาของพระเจ้าและห่างเหินจากพระศาสนจักรคาทอลิก

อีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ ปัจจุบันมีคริสตชนจำนวนไม่น้อยที่หลงไปกับแนวคิดสัมพัทธนิยมประยุกต์ที่ยกให้มนุษย์เป็นศูนย์กลาง (พระสันตะปาปาฟรังซิส, 2015:104) แนวคิดนี้ส่งผลกระทบเป็นอย่างมากต่อครอบครัวคาทอลิก ปัญหาหนึ่งที่ผู้วิจัยพบได้จากงานอภิบาล คือบางครอบครัวคาทอลิกทะเลาะเบาะแว้งที่จะส่งต่อความเชื่อในพระเป็นเจ้าไปสู่ลูกหลาน โดยคิดเอาเองว่าเด็กและเยาวชนเหล่านั้น ควรเป็นผู้เลือกที่จะนับถือศาสนาใด เมื่อพวกเขาบรรลุถึงวัยที่สามารถตัดสินใจได้ แต่ก็ยังมีตัวอย่างของคริสตชนมากมายที่ส่วนใหญ่จะเป็นคริสตชนผู้สูงอายุ และส่วนหนึ่งพวกท่านเหล่านั้นเป็นสมาชิกในคณะพลมารีย์ จากประสบการณ์การฝึกงานอภิบาลคริสตชนของผู้วิจัย ได้พบตัวอย่างของสมาชิกพลมารีย์สูงอายุหลายท่านที่ได้พยายามเอาใจใส่ต่อการอบรมสั่งสอนความเชื่อ และเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตคริสตชนที่ดีให้กับบุตรหลาน โดยมีเจตนาที่ต้องการส่งต่อความเชื่อในพระเป็นเจ้าสู่บุตรหลานของตน

“ร่างกายที่ปราศจากวิญญาณย่อมตายแล้วฉันใด ความเชื่อที่ไม่มีการกระทำย่อมตายแล้วฉันนั้น” (ยก. 2:26) พระวาจาของพระเจ้าจากบทจดหมายของนักบุญยากอบ เป็นที่มาที่คริสตชนทุกคนหรือหน่วยงานและองค์กรทางคริสตศาสนา ต้องแสดงออกถึงความเชื่อของตนให้เป็นกิจการดีงาม คณะพลมารีย์ (The Legion of Mary) เป็นองค์กรฆราวาสที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อพระศาสนจักรท้องถิ่นแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรฆราวาสที่อยู่บนพื้นฐานในความศรัทธาต่อพระนางมารีย์และปฏิบัติตามแบบอย่างของพระนางมารีย์ มีความเป็นระเบียบแบบแผนสูง มีวินัยที่เคร่งครัด และมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากที่ช่วยงานในงานอภิบาลของวัด ซึ่งเป้าหมายขององค์กรต่างๆ ในระดับงานแพร่ธรรม ตามจุดประสงค์ของพระศาสนจักร คือ การประกาศพระวรสาร การทำให้มนุษย์มีความศักดิ์สิทธิ์ และอบรมให้เขามีมโนธรรมคริสตชน เพื่อเขาจะได้

แทรกจิตตารมณ์พระวรสาร เข้าใจในสังคมและสิ่งแวดล้อม (แฟรงก์ ดัฟ, 2017:1-4) คณะพลมารีย์ในประเทศไทย ถือกำเนิดที่โรงเรียนอัสสัมชัญ บางรัก เมื่อวันที่ 2 กันยายน ค.ศ. 1956 (สวัสต์ี ครุวรรณ, ผู้รวบรวม, 2545:10) หลังจากที่คณะพลมารีย์ ได้ถือกำเนิดขึ้นครั้งแรกในประเทศไอร์แลนด์ ที่บ้านไมรา ถนนฟรันซิส นครดับลิน เมื่อวันที่ 7 กันยายน ค.ศ. 1921 โดย บราเดอร์แฟรงก์ ดัฟ คณะพลมารีย์เป็นองค์กรฆราวาสที่ช่วยงานแพร่ธรรมของพระศาสนจักรในทุกๆ ด้านโดยเฉพาะงานด้านการส่งเสริมความเชื่อให้กับคริสตชน ซึ่งเรียกร้องให้สมาชิกมีความศรัทธา ความเสียสละสูง ซึ่งต้องประชุมประจำสัปดาห์ละ 1.30 ชั่วโมง และในการทำงานที่ได้รับมอบหมายสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จากแบบอย่างนี้ พลมารีย์ได้ช่วยเหลือคริสตชนไทยให้ตื่นตัวและสนใจในงานส่งเสริมความเชื่อ และความรอดของผู้อื่นทั้งกับคริสตชนและผู้ที่มีใช้คริสตชน ด้วยคำภาวนา พลักรรม และการเย็บเยียน ติดต่อชักชวนคนทั้งศาสนา คริสตชนที่ละทิ้งการปฏิบัติศาสนกิจ ช่วยคริสตชนที่แต่งงานไม่เรียบร้อยให้กลับใจให้ทำพิธีแต่งงานให้ถูกต้อง เย็บคนไข้ คนชรา คนยากจนทั้งที่เป็นพี่น้องคริสตชนและมีใช้คริสตชน บทบาทเหล่านี้ของพลมารีย์เป็นการช่วยเหลือพระสงฆ์ในการทำงานอภิบาลให้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ส่งเสริมความเชื่อของคริสตชนให้มั่นคงยิ่งขึ้น (แฟรงก์ ดัฟ, 2017:82)

พลมารีย์ในฐานะคริสตชน พวกเขาเป็นมโนธรรมของสังคมคริสตชนที่คอยส่งเสริมให้ความเชื่อของคริสตชนยั่งยืนโดยผ่านทางภาวนาและการร่วมงานอภิบาลกับบาทหลวงเจ้าอาวาสวัดเป็นทัพหน้าใน การทำงานอภิบาลเพื่อส่งเสริมให้คริสตชนมีความเชื่อท่ามกลางความท้าทายที่เกิดขึ้นในสังคม อีกทั้งยังคอยช่วยเหลือคนชายขอบ คนไร้โอกาสที่ต้องการความช่วยเหลือ และสิ่งทีกล่าวมานี้เป็นสิ่งที่ยืนยันถึงบทบาทที่สำคัญที่สุดของพลมารีย์ คือ การส่งเสริมความเชื่อให้กับคริสตชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตวัดของตน ความเข้มแข็งในการทำบทบาทหน้าที่ของพลมารีย์เป็นพลังในการเสริมสร้างให้คริสตชนเติบโตในความเชื่อได้อย่างเข้มแข็งต่อไป ซึ่งหากมีการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะพลมารีย์ในการส่งเสริมคุณธรรม ความเชื่อแก่คริสตชน และแนวทางการพัฒนางานส่งเสริมความเชื่อแก่คริสตชนของคณะพลมารีย์ อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ แล้วก็จะช่วยให้การทำงานของคณะพลมารีย์มีความเข้มแข็ง และคริสตชนได้รับการเพิ่มพูนความเชื่ออันเป็นหัวใจสำคัญของการเป็นคริสตชนมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง บทบาทของคณะพลมารีย์ อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในการส่งเสริมคุณธรรมความเชื่อให้กับคริสตชน เพื่อเป็นประโยชน์ในงานอภิบาลส่งเสริมความเชื่อของคริสตชนและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการทำงานของสมาชิกในคณะพลมารีย์ต่อไป

บทบาทการส่งเสริมคุณธรรมความเชื่อแก่คริสตชน ของคณะพลมารีย์
กรณีศึกษา: อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา บทบาทการส่งเสริมคุณธรรมความเชื่อแก่คริสตชน ของคณะพลมารีย์ อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
2. เพื่อศึกษา แนวทางการพัฒนางานส่งเสริมคุณธรรมความเชื่อแก่คริสตชนของคณะพลมารีย์ อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ขอบเขตของการวิจัย

1. กรอบแนวคิดของการวิจัย

- 1.1 เอกสารคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิกและคู่มือพลมารีย์ที่เกี่ยวข้องกับบทบาท การส่งเสริมคุณธรรมความเชื่อของพลมารีย์
- 1.2 บทบาทการส่งเสริมคุณธรรมความเชื่อแก่คริสตชนของคณะพลมารีย์
- 1.3 แนวทางการพัฒนางานส่งเสริมคุณธรรมความเชื่อแก่คริสตชน ของคณะพลมารีย์

2. ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ประชากร คือ สมาชิกคณะพลมารีย์ อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ทั้ง 6 เขตการปกครอง
กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย สมาชิกคณะพลมารีย์ อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ทั้ง 6 เขตการปกครอง เขตปกครองละ 5 คน รวมจำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยต้องเป็นสมาชิกคณะพลมารีย์ที่ได้ปฏิบัติหน้าที่พลมารีย์มาแล้วอย่างน้อย 3 ปี

นิยามศัพท์เฉพาะ

คณะพลมารีย์ หมายถึง องค์กรรฆรวาสที่มีความศรัทธาต่อพระนางมารีย์และปฏิบัติตามแบบอย่างของพระนางมารีย์ เป็นกำลังสำคัญในงานอภิบาลของวัด โดยมีพันธกิจหลัก คือการสวดภาวนาและการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เพื่อการส่งเสริมความเชื่อให้กับคริสตชน

บทบาทของคณะพลมารีย์ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบตามจิตตารมณ์และงานบริการของคณะพลมารีย์ ภายใต้จิตตารมณ์ของพระนางมารีย์และการนำของพระศาสนจักร อย่างนอบน้อมเชื่อฟัง เต็มเปี่ยมด้วยความเชื่อ จงรักภักดี กล้าหาญ อดทน อุทิศตนในการปฏิบัติภารกิจที่สำคัญ ได้แก่ การสวดภาวนา การเมตตาสงเคราะห์ การอบรมเด็กและเยาวชน การแพร่

ธรรมส่งเสริมความเชื่อ การส่งเสริมความยุติธรรมในสังคม การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และการร่วมงานอภิบาลต่างๆ กับบาทหลวง บุคคล องค์กรต่างๆ

การส่งเสริมความเชื่อแก่คริสตชน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของคณะพหลมารีย์ในการช่วยเหลือ เกื้อหนุนให้คริสตชนมีความเชื่อ มีมโนธรรม นำคำสอนของพระเจ้าและพระศาสนจักรมาเป็นบรรทัดฐานในการดำเนินชีวิตคริสตชน โดยผ่านทาง การประกาศพระวรสาร ดำเนินชีวิตด้วยความเชื่อและการปฏิบัติตามบทบาทความรับผิดชอบของคณะพหลมารีย์ ได้แก่ การสวดภาวนา การเมตตาสงเคราะห์ การอบรมเด็กและเยาวชน การแพร่ธรรมส่งเสริมความเชื่อ การส่งเสริมความยุติธรรมในสังคม การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และการร่วมงานอภิบาลต่างๆ กับบาทหลวง บุคคล องค์กรต่างๆ

การสวดภาวนา หมายถึง การยกระดับสติปัญญาและจิตใจขึ้นหาพระเจ้าด้วยความรัก โดยอาศัยการพุทศุย คิดไตร่ตรอง พง์พินิจ มีจุดมุ่งหมายเพื่อบรมสการพระเจ้า เป็นทุกขถึงบาป ที่ได้กระทำ ขอบพระคุณพระเจ้าสำหรับสิ่งที่พระองค์ทรงมอบให้ และการวอนขอความช่วยเหลือจากพระเจ้า สำหรับการสวดส่ายประคำคือ การสวดภาวนาแบบพง์พินิจ เป็นบทภาวนาที่สวดคล้องกับพระวรสาร เป็นการรำพึงถึงรหัสธรรมแห่งชีวิต พระมหาทรมาน การสิ้นพระชนม์และพระสิริโรจนาของพระเยซูและพระนางมารีย์

งานเมตตาสงเคราะห์ฝ่ายจิต หมายถึง การทำกิจการต่างๆ เพื่อสงเคราะห์แก่ผู้ที่ยากลำบากและต้องการความช่วยเหลือ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

- งานเมตตาสงเคราะห์ฝ่ายกาย ได้แก่ การให้อาหาร น้ำดื่ม เสื้อผ้า ที่พัก การเยี่ยมผู้ป่วย ผู้ต้องขัง และ การร่วมพิธีปลงศพ

- งานเมตตาสงเคราะห์ฝ่ายจิต รวมถึงวิญญาณ จิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก ได้แก่ การให้คำแนะนำแก่ผู้สงสัย ไม่รู้เรื่องความเชื่อ การตักเตือนคนบาป การบรรเทาใจผู้ทุกข์ยาก การให้อภัยผู้ทำผิด การอดทนต่อความผิดของผู้อื่น

การแพร่ธรรมส่งเสริมความเชื่อ หมายถึง การประกาศพระวาจา การสอนคำสอน การเป็นสักขีพยานแห่งความเชื่อด้วยชีวิต การทำกิจการต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมความเชื่อคริสตชน ได้แก่ การออกเยี่ยมตามบ้าน การจัดพิธีในวันอาทิตย์และวันฉลองบังคับในทึซึ่งไม่มีพระสงฆ์ไปถวายพิธีบูชาขอบพระคุณ การดูแลคนพิการผู้ป่วยและผู้สูงอายุ การนำสวดในงานสวดศพและปลงศพ การหาสมาชิกใหม่และเป็นกำลังใจให้สมาชิกเก่า และการร่วมกิจกรรมด้านแพร่ธรรมและธรรมทูตที่

บทบาทการส่งเสริมคุณธรรมความเชื่อแก่คริสตชน ของคณะพลมารีย์
กรณีศึกษา: อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

วัดจัดขึ้น การเตือนใจคริสตชนที่ปล่อยปละละเลยให้กลับมาปฏิบัติศาสนกิจ การถ่ายทอดความเชื่อให้บุคคลในชุมชน

การอบรมเด็กและเยาวชน หมายถึง การทำกิจการต่างๆ ที่ช่วยเสริมสร้างความเชื่อ และป้องกันรักษาเด็กและเยาวชนในความเชื่อ ได้แก่ การสอนคำสอน การไปร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณ การเยี่ยมตามบ้านของเด็กและเยาวชน การถ่ายทอดความเชื่อให้เด็กและเยาวชน รวมถึง การส่งเสริมด้านการศึกษา การเป็นอยู่ ฯลฯ ให้ดีขึ้น

การส่งเสริมความยุติธรรมในสังคม หมายถึง การทำกิจการต่างๆ ที่ช่วยเหลือสังคมให้มีความยุติธรรม ไม่เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม การเอาใจใส่ต่อผู้ป่วย ผู้เจ็บป่วย กลุ่มบุคคลชายขอบของสังคมผู้ขาดแคลน ยากไร้ ผู้ถูกทอดทิ้ง ทารุณ การช่วยไม่ให้บุคคลถูกเอาเปรียบจากสังคม บริโภควัตถุนิยม ปังเจกนิยม

การดูแลรักษาสังแวดล้อม หมายถึง การทำกิจการต่างๆ ที่แสดงออกถึงการสนใจ ดูแลสิ่งแวดลอมที่เป็นบ้านส่วนรวมของทุกคน ซึ่งเป็นของขวัญจากพระเจ้า การมีจิตสำนึกมีมโนธรรมในการรับผิดชอบร่วมกัน

การร่วมงานอภิบาลกับบาทหลวง หมายถึง การร่วมงานอภิบาลต่างๆ ที่บาทหลวงทำงานอภิบาล ซึ่งประกอบไปด้วยงานพิธีกรรมทางคริสตศาสนา งานเกี่ยวกับบุคคลนารังเกียจและด้อยโอกาส งานแพร่ธรรมและธรรมทูต รวมถึงกิจศรัทธาต่างๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมและหล่อเลี้ยงความเชื่อคริสตชน

การร่วมมือกับบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่างๆ หมายถึง การปฏิบัติงานส่งเสริมความเชื่อให้กับ คริสตชนโดยผ่านการร่วมงานกับบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่างๆ ซึ่งประกอบไปด้วยการจำหน่ายหนังสือส่งเสริมความเชื่อ การเสวนาและพบปะบุคคลต่างความเชื่อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) จำนวน 1 ชุด สำหรับสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อทราบถึง บทบาทการส่งเสริมคุณธรรมความเชื่อแก่คริสตชนของคณะพลมารีย์

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) จำนวน 1 ชุด สำหรับสัมภาษณ์กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทราบถึง แนวทางการพัฒนางานส่งเสริมคุณธรรมความเชื่อแก่คริสตชนของคณะพลมารีย์ อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ ตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์
2. นำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน และรับแบบสัมภาษณ์กลับมาเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ซึ่งได้ค่า IOC ที่มีค่าระหว่าง 0.66 – 1.00 แล้วปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
3. นำแบบสัมภาษณ์ไปใช้เก็บข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้
ตรวจสอบ ทบทวน ความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รับ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์สังเคราะห์ และเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ
2. สถิติที่ใช้
 - 2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ใช้ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage)
 - 2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

1. คณะพลมารีย์มีบทบาทในการส่งเสริมคุณธรรมความเชื่อคริสตชน มีการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นการประกาศพระวรสารและส่งเสริมให้คริสตชนมีความเชื่อ มีมโนธรรมคริสตชน สิ่งที่มาชิกพลมารีย์ทุกคนได้ปฏิบัติเป็นประจำได้แก่ 1) การสวดภาวนา 2) การปฏิบัติงานเมตตาสงเคราะห์ โดยเฉพาะทางด้านจิตวิญญาณ 3) การปฏิบัติงานแพร่ธรรมส่งเสริมความเชื่อ 4) การร่วมงานอภิบาลต่างๆ กับบาทหลวงและ 5) การร่วมมือกับบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่างๆ สำหรับด้านที่ยังปฏิบัติได้น้อยอยู่คือ 1) การอบรมเด็กและเยาวชน 2) การปฏิบัติงานส่งเสริมความยุติธรรมในสังคม และ 3) การปฏิบัติงานดูแลรักษาสีงแวดล้อม รวมไปถึงการเชิญชวนให้มีการสวดภาวนาภายในครอบครัวหรือในชุมชนที่ยังไม่สามารถทำได้มากเท่าที่ควร ซึ่งการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ของคณะพลมารีย์เหล่านี้ เป็นการได้รับพระพรพรทานจากพระเจ้าผ่านการเสนอวิงวอนของพระนางมารีย์

2. วิธีการพัฒนาพัฒนางานส่งเสริมคุณธรรมความเชื่อแก่คริสตชนของคณะพลมารีย์ มีดังนี้

2.1 สมาชิกพลมารีย์ ควร 1) มีการปรับปรุงแบบการร่วมงานกับบาทหลวงในการส่งเสริมความเชื่อให้กับคริสตชนให้มีความเป็นเอกภาพ สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน 2) ได้รับการศึกษาอบรมให้มีความรู้ต่อเนื่องในเรื่องคำสอน พระสมณสาส์นของพระสันตะปาปา และเอกสารของพระศาสนจักร 3) ได้รับการเสริมสร้างความเข้าใจในหลักการร่วมงานกับองค์กรอื่นๆ ของพระศาสนจักรและ 4) เป็นประจักษ์พยานชีวิตในงานส่งเสริมความเชื่อแก่คริสตชน

2.2 คณะพลมารีย์ ควร 1) มีการประยุกต์และปรับใช้วิธีการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสภาพสังคม 2) เพิ่มการให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานดูแลเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น และ 3) ส่งเสริมการบูรณาการและการศึกษาพระคัมภีร์ในการปฏิบัติงานส่งเสริมความเชื่อของพลมารีย์

2.3 คณะพลมารีย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรช่วยส่งเสริมการสร้างเสริมความศรัทธาภักดีที่ถูกต้องต่อพระนางมารีย์แก่คริสตชน

2.4 สามเณรลัย์ ควรจัดการศึกษาอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่สามเณรเกี่ยวกับการทำงานอภิบาลร่วมกับองค์กรฆราวาส เช่น คณะพลมารีย์

2.5 บาทหลวงควรให้การสนับสนุนพลมารีย์ในการทำงานส่งเสริมความเชื่อทั้งทางด้านกำลังใจและปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานมากขึ้น

อภิปรายผล

1. บทบาทการส่งเสริมคุณธรรมความเชื่อแก่คริสตชน

บทบาทหน้าที่ของพลมารีย์ที่สำคัญคือ การส่งเสริมความเชื่อให้กับคริสตชนในชุมชนความเชื่อของพลมารีย์เอง ดังนั้น บทบาทของพลมารีย์จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อพระสิริรุ่งโรจน์ของพระเป็นเจ้าทางความศักดิ์สิทธิ์ของสมาชิก ซึ่งพัฒนาด้วยการภาวนา และร่วมมือทำงานอย่างแข็งขันภายใต้การนำฝ่ายพระศาสนจักร ในงานของพระนางมารีย์ และของพระศาสนจักรคือให้คริสตชนมีความเชื่อในพระเป็นเจ้า ได้มีส่วนในความรอดพ้นที่พระคริสตเจ้าทรงมอบให้กับมนุษย์ทุกคน และขยายพระอาณาจักรของพระคริสตเจ้า (แฟรงก์ ดัฟ, 2017:4-5) ด้วยเหตุนี้ งานทั้งหลายที่พลมารีย์ทำจึงส่งเสริมให้พลมารีย์มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความเชื่อให้คริสตชนมาตลอดตั้งแต่มีการก่อตั้งคณะพลมารีย์ขึ้น ซึ่งความเชื่อ นำผู้เชื่อไปยังบรรดาพี่น้องเพื่อที่พวกเขาจะได้รับการช่วยเหลือและความรักโดยอาศัยความเชื่อในพระเจ้าผู้สร้างจักรวาลสรรพสิ่ง สรรพสัตว์และมนุษย์ (ซึ่งเท่าเทียมกันเพราะพระเมตตาของพระองค์) ผู้เชื่อถูกเรียกร้องให้แสดงความเป็นภราดรภาพนี้ด้วยการพิทักษ์ปกป้องสิ่งสร้าง และจักรวาลพร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือต่อเพื่อนมนุษย์ทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนยากจนและผู้ที่มีความต้องการมากที่สุด” (พระสันตะปาปาฟรังซิส, 2019:1) พลมารีย์ได้แสดงออกบทบาทอันแท้จริงของตนต่องานส่งเสริมความเชื่อของพวกเขา ผ่านทางการรับรู้ว่าพระเจ้าทรงรักมนุษย์ทุกคน โดยนำแบบฉบับของพระนางมารีย์เป็นแบบอย่างในการทำงานของพลมารีย์

1.1 การสวดภาวนา ได้แก่ การสวดสายประคำ การสวดภาวนาในครอบครัว การสวดภาวนาเมื่ออภิบาลเยี่ยมเยียน การสวดภาวนาในโอกาสอื่นๆ ซึ่งในคู่มือทางการของคณะพลมารีย์ บทที่ 33 ได้กล่าวไว้ว่า “การภาวนาต้องนำมาใช้กับการทำงานนั้น ไม่มีงานใดที่ยืนยงหากขาดหลักเกณฑ์ธรรมชาติเป็นกรอบ มิฉะนั้นหากเป็นแต่งานง่ายๆ ก็ารู้สึกจำเจน่าเบื่อ” (แฟรงก์ ดัฟ, 2017:268) พลมารีย์ไม่ได้มีจุดประสงค์หลักเพียงเพื่อรวมตัวคริสตชนที่มีความศรัทธาในพระนางมารีย์มาร่วมสวดสายประคำเท่านั้น แต่พลมารีย์อาศัยการภาวนาเพื่อส่งเสริมงานด้านการส่งเสริมความเชื่อที่ตนต้องทำกับคริสตชน เพราะในการปฏิบัติงานจริงนั้นมิอุปสรรคที่จะคอยลดทอนกำลังใจอันหาญกล้าของพลมารีย์อยู่เสมอ ซึ่งมีทั้งความจำเจในเนืองงาน การถูกปฏิเสธ แต่ผ่านทางความซื่อสัตย์ต่อการภาวนาของพลมารีย์ เรื่องที่มีความลำบากเพียงใด พลมารีย์ที่แท้จริงจะมองเป็นเรื่องง่ายตาย เพราะพระพรหรรษาที่พระเจ้าประทานให้ผ่านทางคำเสนอวิงวอนของพระนางมารีย์

พลมารีย์ได้รับเป็นต้นทุนในการทำงาน ด้วยเหตุนี้ความเชื่อเป็นพระพรแท้จริงของพระเจ้าซึ่งพลมารีย์ได้รับเมื่อวอนขออย่างร้อนรน (เซอร์มารี หลุยส์ พรฤกษ์งาม, ผู้แปล, 2016:27)

1.2 งานเมตตาสงเคราะห์ฝ่ายกาย คือ การให้อาหารคนหิวโหย การให้น้ำดื่มแก่ผู้กระหาย การให้เสื้อผ้าแก่ผู้ไม่มีนุ่งห่ม การให้ที่พักแก่ผู้ไร้ที่อยู่ การเยี่ยมผู้ป่วย การเยี่ยมผู้ถูกจองจำ การฝังศพผู้ล่วงลับ ซึ่งในพระสมณโองการปีพระเมตตา 2015 (พระสันตะปาปาฟรังซิส, 2015: ออนไลน์) ข้อที่ 9 ได้กล่าวไว้ว่า “กิจการเหล่านี้อยู่ในอันดับต้นๆ แห่งกิจเมตตากรุณาของพระเจ้า ผู้ที่ปฏิบัติกิจการเหล่านี้คือผู้แทนของพระองค์ทำให้พระเจ้าสามารถเข้าถึงมนุษย์และบรรเทาทุกข์ของผู้ที่ไม่มีความสุขได้” กิจเมตตาต่างๆ ที่พลมารีย์ได้ทำนั้นเป็นการประกาศว่าพระเจ้าทรงรักมนุษย์มากเท่าใด และเมื่อพลมารีย์ได้รับความรักจากพระเจ้าแล้ว พลมารีย์จึงไม่สามารถหยุดความรักนั้นอยู่กับตนเองได้ กิจเมตตาเหล่านั้นจึงเป็นการส่งเสริมความเชื่อให้กับคริสตชนที่ได้พบเห็นแล้ว พวกเขาจึงได้รับรู้ว่าพระเจ้าทรงรักพวกเขามากผ่านทางการทำงานของพลมารีย์

งานเมตตาสงเคราะห์ฝ่ายจิต คือ การให้คำแนะนำแก่ผู้สงสัย ไม่รู้เรื่องความเชื่อ การตักเตือนคนบาป การบรรเทาใจผู้ทุกข์ยาก การให้อภัยผู้ทำผิด การอดทนต่อความผิดของผู้อื่นเป็นเป้าหมายหลักและเป็นเหตุผลสำคัญที่ผู้ก่อตั้งได้ก่อตั้งคณะพลมารีย์ขึ้น เพื่อให้คริสตชนได้รับการดูแลฝ่ายวิญญาณอย่างต่อเนื่อง และเป็นการหล่อเลี้ยงชีวิตความเชื่อของคริสตชนให้มีความเชื่อที่มั่นคงในพระเป็นเจ้า ด้วยเหตุผลนี้เอง คู่มือพลมารีย์ จึงให้ความสำคัญเป็นพิเศษและเน้นย้ำว่าการดูแลฝ่ายจิต คริสตชนแก่คริสตชนนั้นเป็นพันธกิจของพลมารีย์ “หลักการพื้นฐานของคณะพลมารีย์มีอยู่ว่า เมื่อทำงานใดต้องทำงานให้ดีที่สุด ต้องทำด้วยจิตตารมณ์ของพระนางมารีย์ มีเหตุผลอีกอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญมาก คือ ในการทำงานฝ่ายวิญญาณ บอกไม่ได้ว่าต้องใช้ความบากบั่นเท่าไร เกี่ยวกับวิญญาณใครจะบอกได้ว่าถึงจุดไหนพอ...การคิดจะชิงชัยฝ่ายวิญญาณเป็นการตอบสนองเสียงเรียกของพระคริสตเจ้าให้มีความเชื่อชนิดเคลื่อนไหวลงทะเลได้” อาศัยกิจเมตตาฝ่ายจิตพลมารีย์ได้ตอบสนองความเชื่อต่อพระคริสตเจ้าในฐานะคริสตชนของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้น งานเมตตาฝ่ายจิตจึงมีความสอดคล้องกับความเชื่อที่พลมารีย์มีในพระคริสตเจ้า และพวกเขาพยายามแสดงออกมาเป็นกิจการ

1.3 งานแพร่ธรรมส่งเสริมความเชื่อ ได้แก่ การออกเยี่ยมตามบ้าน การจัดพิธีในวันอาทิตย์และวันฉลองบังคับในที่ซึ่งไม่มีบาทหลวงไปถวายพิธีบูชาขอบพระคุณ การดูแลคนพิการ ผู้ป่วยและผู้สูงอายุ การนำสวดในงานสวดศพและปลงศพ การหาสมาชิกใหม่และเป็นกำลังใจให้

สมาชิกเก่า และการร่วมกิจกรรมด้านแพรรธรรมและธรรมทูตที่วัดจัดขึ้น การเตือนใจคริสตชนที่ปล่อยปละละเลยให้กลับมาปฏิบัติศาสนกิจ การถ่ายทอดความเชื่อให้บุคคลในชุมชน ซึ่งในหนังสือคู่มือพลมารีย์ บทที่ 10 ได้กล่าวไว้ว่า “คณะพลมารีย์คือองค์กรแพรรธรรม ที่แต่งรูปร่างงดงามชวนให้หลงใหล...เครื่องครัดในเรื่องคุณภาพของสมาชิกซึ่งมีความสำคัญสู่การร่วมพลังมีเครื่องค้ำกันโดยอาศัยการสวดภาวนา” (แฟรงก์ ดัฟ, 2017:82) พลมารีย์ทำงานเหล่านี้อย่างรู้สึกว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา แต่ถึงกระนั้น พลมารีย์ต้องเตือนตนเองเสมอว่า ทุกครั้งที่ทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือเป็นการปฏิบัติงานตามคำแนะนำของคู่มือ แท้ที่จริงแล้วคือการพยายามนำเสนอแสงสว่างแห่งพระคริสตเจ้า นั่นก็คือข่าวดีเกี่ยวกับพระธรรมล้ำลึกปัสกาของพระองค์ไปสู่ที่คนที่พลมารีย์ไปพบเจอ

เพื่อจะสามารถทำงานแพรรธรรมได้อย่างดียิ่งขึ้น “พลมารีย์ต้องเข้าใจคุณลักษณะสำคัญของการแพรรธรรมคือความสนใจจริงต่อสวัสดิภาพและงานของพระศาสนจักร ความสนใจดังกล่าวจะมีไม่ได้ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือกัน พลมารีย์จึงเปรียบเหมือนแม่พิมพ์สำหรับผลิตอัครสาวก” (แฟรงก์ ดัฟ, 2017:80)

1.4 การปฏิบัติงานอบรมเด็กและเยาวชน ได้แก่ งานพิธีกรรมทางคริสตศาสนา งานสอนคำสอน งานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน งานเกี่ยวกับบุคคลน่ารังเกียจและด้อยโอกาส งานแพรรธรรมและธรรมทูต กิจกรรมต่างๆ ซึ่งในหนังสือคู่มือพลมารีย์ บทที่ 10 ข้อที่ 7 ได้กล่าวไว้ถึงความสำคัญของงานที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนว่า “ถ้าการป้องกันรักษาเยาวชนในความเชื่อและความบริสุทธิ์เป็นที่น่าใจได้ อนาคตก็จะแจ่มใสสักเพียงไร ถ้าได้เช่นนั้นพระศาสนจักรจะเข้มแข็งอย่างยิ่ง” (แฟรงก์ ดัฟ, 2017: 339) พลมารีย์ต้องสร้างความเข้าใจว่างานที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนนั้นคือความมั่นคงทางความเชื่อในอนาคต การอบรมเยาวชนในหนทางของพระศาสนจักรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญไม่ด้อยไปกว่างานที่พลมารีย์ต้องทำประการอื่นๆ

เปเรซีเดียมเยาวชนถือได้ว่าเป็นวิธีการหนึ่งที่จะสามารถอบรมให้เยาวชนเหล่านั้น เป็นผู้มีคามใส่ใจในจิตตารมณ์ของพลมารีย์ได้ มีหนทางที่จะสามารถรับใช้พระเป็นเจ้าได้ ดังที่กล่าวไว้ในคู่มือพลมารีย์ บทที่ 36 ข้อที่ 18 “ผู้เยาว์ไม่ได้หมายความว่า ไม่มีความสำคัญต้องเสนออุดมการณ์ของกิจการและความเลื่อมใสศรัทธาอย่างสูงแก่สมาชิกเยาวชน ซึ่งโดยทั่วไปเป็นที่หวังว่า เราจะมีส่วนแสดงบทบาทเป็นผู้นำในท่ามกลางเพื่อนๆ” มีความพยายามอันน่าชื่นชมที่คณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ได้พยายามส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มพลมารีย์ขึ้นในสถานศึกษาที่มาเซอร์ได้มีบทบาทเป็นผู้บริหาร นับว่าเป็นเรื่องที่น่ายินดี แม้ว่ามิอุปสรรคแต่โดยอาศัยพระพรพรทานของพระเป็นเจ้าทุกอย่างจะสามารถผ่านไปด้วยดี

1.5 งานด้านการส่งเสริมความยุติธรรมในสังคม สามารถบูรณาการเข้ามาร่วมกับงานเมตตาคิจของพลมารีย์ได้ เพราะคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นความจริงที่ไม่ต้องการพิสูจน์ เพราะ “พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ตามภาพลักษณ์ของพระองค์ พระองค์ทรงสร้างเขาตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า พระองค์ทรงสร้างให้เป็นชายและหญิง” (ปฐมก. 1:27) มนุษย์ทุกคนจึงมีคุณค่าและศักดิ์ศรีในฐานะลูกของพระเจ้า ดังนั้น พระศาสนจักรต้องตระหนักว่าพันธกิจรักและรับใช้ด้วยชีวิตที่เป็นประจักษ์พยาน (สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย, 2015:31) และในคู่มือพลมารีย์ บทที่ 39 ข้อที่ 33 กล่าวว่า “พลมารีย์ควรเป็นแรงบันดาลใจแก่พระศาสนจักรทั้งหมด โดยรับมือกับปัญหาและความเลวร้ายของสังคมด้วยความวางใจและกล้าหาญ” (แฟรงค์ ดัฟ, 2017:427) ด้วยเหตุนี้ พลมารีย์ผู้มีหน้าที่เป็นมโนธรรมให้กับคริสตชน ต้องย้ำเตือนตนเองว่า แท้ที่จริงแล้ว งานเมตตาคิจของพลมารีย์ต้องระลึกเสมอว่า พลมารีย์จะสามารถมีส่วนร่วมกับการส่งเสริมความยุติธรรมในสังคมได้อย่างไร

1.6 การปฏิบัติงานดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม พลมารีย์แม้ว่ายังไม่มียุทธศาสตร์ในการส่งเสริมให้มีการรักษาสิ่งแวดล้อมมากเท่าที่ควร เนื่องจากเป็นแนวทางที่เพิ่งมีการตื่นตัวในสมณสมัยของพระสันตะปาปาฟรังซิส ที่พระองค์ทรงเสริมอย่างเป็นรูปธรรม โดยพระองค์ให้แนวทางดังนี้ “การส่งเสริมการรักษาสิ่งแวดล้อม การทำหน้าที่ดูแลรักษาสิ่งสร้างด้วยกิจกรรมเล็กๆ น้อยๆ ในชีวิตประจำวันเป็นเรื่องงดงามมากและเป็นเรื่องน่าอัศจรรย์ที่การศึกษาสามารถกระตุ้นให้เกิดขึ้นได้จนกลายเป็นวิถีการดำเนินชีวิตการปลูกฝังให้มีความรับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อม” (พระสันตะปาปาฟรังซิส, 2015:166-167) พลมารีย์ได้พยายามในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยผ่านทางการใช้ชีวิตประจำวันอย่างมีสติ สิ่งนี้เป็นการช่วยเหลือสิ่งแวดล้อมไปในตัว แต่ความพยายามจะต้องได้รับการเสริมกำลังต่อไป

1.7 การร่วมงานอภิบาลต่างๆ กับบาทหลวง ได้แก่ งานพิธีกรรมทางคริสต์ศาสนา งานเกี่ยวกับบุคคลที่สังคมรังเกียจและด้อยโอกาส งานแพร่ธรรมและธรรมทูต กิจกรรมต่างๆ ซึ่งในหนังสือคู่มือพลมารีย์ บทที่ 10 ได้กล่าวว่า “คณะพลมารีย์ให้ความเคารพเชื่อฟังบาทหลวงมากกว่าที่จะเป็นเพียงเคารพผู้ใหญ่ที่ควรแก่การเคารพ การแพร่ธรรมของพลมารีย์ตั้งอยู่บนฐานของทอธารพระพรหทานทางพิธีบูชาขอบพระคุณและศีลศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ...หลักการแรกของกิจการพลมารีย์ก็ควรดำเนินตามนี้ คือการนำบาทหลวงไปหาประชาชน อาจเป็นไปได้ที่บาทหลวงจะไปด้วยตัวเองเสมอ...พลมารีย์ควรสนับสนุนความพยายามของบาทหลวง และทำให้ท่านชื่นสนิท

กับประชาชนอย่างกว้างขวาง” (แฟรงก์ ดัฟ, 2017:83) สามารถกล่าวได้ว่าพลมารีย์ โดยภาพรวมแล้ว สามารถทำงานอภิบาลและส่งเสริมความเชื่อกับบาทหลวงอย่างมีประสิทธิภาพในเชิงประจักษ์เพราะพลมารีย์เป็นคนกลางระหว่างสัตบุรุษกับบาทหลวง เมื่อมีความต้องการฝ่ายวิญญาณคริสตชนอาจจะไม่กล้ามากพอที่จะไปติดต่อกับบาทหลวงโดยตรงด้วยเหตุผลประการใดก็ตาม แต่ส่วนใหญ่จะรู้ว่าพลมารีย์สามารถช่วยดำเนินการให้ได้ ดังนั้น การสร้างความเข้าใจต่อบทบาทที่ถูกต้องระหว่างพลมารีย์และบาทหลวงจะเป็นเครื่องช่วยให้งานส่งเสริมความเชื่อแก่ คริสตชนมีความก้าวหน้าและเป็นที่พอพระทัยพระเป็นเจ้าอย่างยิ่ง

1.8 การร่วมมือกับบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่างๆ ในการร่วมมือกันทำงานระหว่างกลุ่มองค์กรในพระศาสนจักรท้องถิ่น เป็นเรื่องธรรมดาที่อาจจะมี ความเข้าใจบางประการที่อาจจะไม่ตรงกับความเป็นจริงมากนัก ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไขย่อมเกิดปัญหาในการประกาศข่าวดี และงานส่งเสริมความเชื่อแก่คริสตชนได้ ในคู่มือพลมารีย์ บทที่ 41 ข้อที่ 3 กล่าวถึงท่าทีต่อองค์กรอื่น ไว้ดังนี้ “พลมารีย์ควรพร้อมที่จะให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ ไม่ใช่ว่าคาทอลิกทุกคนจะต้องสมัครเป็นพลมารีย์ เพราะข้อเรียกร้องของคณะไม่ได้ถือว่าง่ายนัก อย่างไรก็ตามเราควรสนับสนุนให้ทุกคนมีส่วนร่วมในงานพระศาสนจักร ไม่ว่าทางใดก็ตามหนึ่ง พลมารีย์สามารถผลักดันเรื่องขณะแพร่ธรรม และขณะติดต่อกับแต่ละบุคคล กระนั้นก็ดี สิ่งสังเกตอยู่ข้อหนึ่ง คือ พลมารีย์ให้ความร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ อย่างไรก็ตามขออย่าให้เพิ่มภาระจนกระทั่งทำให้งานแพร่ธรรมของตนได้รับความเสียหาย เรายังต้องใช้วิจรรณญาณว่าจะช่วยเหลืออะไรแก่ใครและมากน้อยแค่ไหน” (แฟรงก์ ดัฟ, 2017:461) จึงมีพลมารีย์ที่ดีความเข้าใจในเรื่องการร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ที่ผิดพลาด 2 แบบ คือ 1. พลมารีย์ที่เข้าใจว่าไม่ควรร่วมมือกับองค์กรใดเลย เพราะอาจจะกระทบกับงานหลักที่ต้องปฏิบัติของพลมารีย์ 2. พลมารีย์ที่ยินดีร่วมงานทุกองค์กร จนละเลยการปฏิบัติตามหน้าที่ของพลมารีย์ ด้วยเหตุนี้ จึงมีบางองค์กรที่ควรแยกชัดเจนว่าพลมารีย์ควรเป็นผู้สนับสนุนไม่ใช่สมาชิก ยกตัวอย่างเช่น คณะวินเซนต์ เดอ ปอล เพราะจะทำให้คริสตชนเข้าใจผิดพลาดได้ว่า พลมารีย์นั้นสามารถช่วยเหลือด้านสิ่งของได้โดยตรงแต่ควรเป็นในรูปแบบการช่วยทางอ้อม สิ่งนี้จึงเป็นตัวอย่างที่ยกมาเพื่อเสริมความเข้าใจ แต่ถึงกระนั้น พลมารีย์ควรให้ความร่วมมืออย่างแข็งขันและมีท่าทีที่เป็นมิตรกับทุกๆ องค์กร

2. วิธีการพัฒนางานส่งเสริมคุณธรรมความเชื่อแก่คริสตชนของคณะพลมารีย์

วิธีการหรือแนวทางการพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมความเชื่อแก่คริสตชนของคณะพลมารีย์ มีหลายประการที่จะต้องตอบสนองกับบริบททางสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงไป ด้วยเหตุนี้ การปฏิบัติงานของ พลมารีย์จะต้องหาวิธีการที่จะสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นให้ได้ สิ่งนี้ได้มีความสอดคล้องกันกับบทกฤษฎีกาสมัชชาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย คริสตศักราช 2015 ที่กล่าวว่า “สนามและฐานเพื่อการฟื้นฟูการประกาศข่าวดีขึ้นใหม่คือ วัดและชุมชนวัด วัดต้องเป็นสถานที่อภิบาลคริสตชนให้ดำเนินชีวิตในความรักกันฉันพี่น้อง และเพาะบ่มให้คริสตชนเข้าใจ และดำเนินชีวิตด้วยความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในพระศาสนจักรให้มากขึ้น ชุมชนวัดจะต้องมีส่วนรับผิดชอบในงานประกาศข่าวดีแก่ทุกคน มีพันธกิจให้การศึกษาอบรมอย่างต่อเนื่องโดยตรงแก่บรรดาคริสตชน อบรมสั่งสอนสัตบุรุษให้ฟัง และดำเนินชีวิตตามพระวาจาของพระเจ้าให้มีความสนิทสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพระองค์ในพิธีกรรมในการสวดภาวนาส่วนตัวและส่วนรวม และรับใช้ทุกคนโดยเฉพาะผู้ที่ถูกทอดทิ้ง” (สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย, 2015:27) บทกฤษฎีกาสมัชชาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย คริสตศักราช 2015 ได้เรียกร้องให้คริสตชนทุกระดับได้ทบทวนบทบาทของตนเองในงานประกาศข่าวดี และเช่นกันต้องมีการศึกษาอบรมต่อเนื่องเพื่อเพิ่มความเข้าใจในการปฏิบัติงานให้มีความถูกต้อง ชัดเจนในเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพในการประกาศข่าวดีดังแนวทางที่เสนอต่อไป

2.1 สมาชิกพลมารีย์ ควรปรับรูปแบบการร่วมงานกับบาทหลวงในการส่งเสริมความเชื่อให้กับคริสตชนให้มีความเป็นเอกภาพสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน ในการปฏิบัติงานของคณะพลมารีย์นั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่พลมารีย์จะต้องรู้บทบาทและหน้าที่อย่างถูกต้องในการร่วมงานส่งเสริมความเชื่อกับบาทหลวง เนื่องด้วยว่าหากมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนกัน อาจนำมาสู่ความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน ทำให้เกิดความแตกแยกระหว่างบาทหลวงและพลมารีย์ ด้วยเหตุนี้ การทำงานของทั้งพลมารีย์และบาทหลวงในการส่งเสริมความเชื่อแก่คริสตชนก็จะต้องมีความยากลำบากมากขึ้น เช่นเดียวกันบาทหลวงควรมีความเข้าใจพื้นฐานต่อการทำงานของคณะพลมารีย์ว่าพวกเขานั้นมีขอบข่ายอะไรบ้าง และจะสามารถสร้างความร่วมมือใดให้เกิดขึ้นได้บ้าง ในคู่มือพลมารีย์ บทที่ 41 ข้อที่ 4 กล่าวถึงท่าทีต่อบาทหลวงเจ้าอาวาสว่า “ควรแสดงความเคารพรักฉันบุตรต่อบิดาฝ่ายวิญญาณและต่อนายชุมพวาบาล พลมารีย์ควรแบ่งเบาความกังวลของท่านและช่วยท่านด้วยคำภาวนาและถ้าเป็นไปได้ก็ช่วยท่านด้วยแรงงาน เพื่อท่านจะได้แก้ปัญหาของท่านได้

ง่ายขึ้นและปฏิบัติหน้าที่ให้สัมฤทธิ์ผลมากกว่า” (แฟรงก์ ดัฟ, 2017:461) ทั้งนี้ การร่วมมือจะต้องเป็นไปในรูปแบบที่ทั้งสองฝ่ายปรารถนาจะร่วมมือกันอย่างจริงจัง และจะต้องมีความจริงใจต่อกันเป็นต้น

2.2 สมาชิกพลมารีย์ ควรได้รับการเสริมสร้างความเข้าใจในหลักการร่วมงานกับองค์กรอื่นๆ ของพระศาสนจักร ในการร่วมมือกันทำงานระหว่างกลุ่มองค์กรในพระศาสนจักรท้องถิ่น เป็นเรื่องธรรมดาที่อาจจะมีบางประการที่อาจจะไม่ตรงกับความเป็นจริงมากนัก ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไขย่อมเกิดปัญหาในการประกาศข่าวดี และงานส่งเสริมความเชื่อแก่คริสตชนได้ ในคู่มือพลมารีย์ บทที่ 41 ข้อที่ 3 กล่าวถึงท่าทีต่อองค์กรอื่น ไว้ดังนี้ “พลมารีย์ ควรพร้อมที่จะให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ ไม่ใช่คิดว่าทอลิกทุกคนจะต้องสมัครเป็นพลมารีย์ เพราะข้อเรียกร้องของคณะไม่ได้ถ้อยง่ายนัก อย่างไรก็ตามเราควรสนับสนุนให้ทุกคนมีส่วนร่วมในงานพระศาสนจักร ไม่ว่าทางใดก็ตามหนึ่ง พลมารีย์สามารถผลักดันเรื่องการแพร่ธรรมและขณะติดต่อกับแต่ละบุคคล กระนั้นก็ดี พึงสังเกตอยู่ข้อหนึ่ง คือ พลมารีย์ให้ความร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ อย่างไรก็ตามขออย่าให้เพิ่มภาระจนกระทั่งทำให้งานแพร่ธรรมของตนได้รับความเสียหาย เรายังต้องใช้พิจารณาว่า จะช่วยเหลืออะไรแก่ใครและมากน้อยแค่ไหน” จึงมีพลมารีย์ที่ตีความเข้าใจในเรื่องการร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ที่คลาดเคลื่อนไป 2 แบบ คือ 1) พลมารีย์ที่เข้าใจว่าไม่ควรร่วมมือกับองค์กรใดเลยเพราะอาจจะกระทบกับงานหลักที่ต้องปฏิบัติของพลมารีย์ 2) พลมารีย์ที่ยินดีร่วมงานทุกองค์กร จนละเลยการปฏิบัติตามหน้าที่ของพลมารีย์ ด้วยเหตุนี้ จึงมีบางองค์กรที่ควรแยกชัดเจนว่าพลมารีย์ควรเป็นผู้สนับสนุนแต่มีใช้สมาชิก ยกตัวอย่างเช่น คณะวินเซนต์ เดอ ปอล เพราะจะทำให้คริสตชนเข้าใจผิดพลาดได้ว่า พลมารีย์นั้นสามารถช่วยเหลือด้านสิ่งของได้โดยตรง แต่ควรเป็นในรูปแบบการช่วยเหลือทางอ้อม สิ่งนี้จึงเป็นตัวอย่างที่ยกมาเพื่อเสริมความเข้าใจ แต่ถึงกระนั้น พลมารีย์ควรให้ความร่วมมืออย่างแข็งขันและมีท่าทีที่เป็นมิตรกับทุกๆ องค์กร

2.3 สมาชิกพลมารีย์ ควรได้รับการศึกษาอบรมให้มีความรู้ต่อเนื่องในเรื่องคำสอนพระสมณสาส์น ของพระสันตะปาปาและเอกสารของพระศาสนจักร ในคู่มือได้กล่าวเกี่ยวกับการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับความเชื่อดังนี้ “แต่ละคราวประชุมให้กำหนดวิชาสำหรับสมาชิกไปศึกษาเป็นการส่วนตัว สมาชิกต้องอุทิศตนเพื่องานนี้ด้วยความเอาใจใส่และเสียสละในขั้นสูงยิ่งพลมารีย์ เพราะมักจะมีแนวโน้มเอียงให้กระทำไปอย่างละเลยหรือไม่เหมาะสมโดยที่ตนเองไม่รู้ตัว เวลาศึกษาจะไม่มีใครมาคอยเฝ้าสังเกต แต่จะทำไปภายใต้สายพระเนตรของพระเป็นเจ้ายิ่งกว่านั้น

เปรสิเดียมไม่ใช่ชั้นเรียนตามปกติ แม้การศึกษาจะได้กระทำไปโดยขาดความเอาใจใส่ก็เป็นการง่ายที่จะรายงานแบบพอใช้ได้เกี่ยวกับการศึกษานั้น” (แฟรงก์ ดัฟ, 2017:495) เพราะการศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่องนี้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และจะเป็นสาเหตุสำคัญที่พลมารีย์จะได้รับการเปิดเผยจากพระเจ้าแบบส่วนบุคคลอยู่เสมอ โดยการส่องสว่างจากพระจิตเจ้านี้เองที่จะทำให้พลมารีย์ยังคงมีความเข้าใจใหม่ๆ ที่ค่อยๆ สมบูรณ์มากขึ้น ผ่านทางการหาความรู้มากขึ้นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อได้แก่ พระสมณสาส์นซึ่งเป็นคำสอนของพระสันตะปาปาที่พระองค์ขอให้พระศาสนจักรได้ร่วมเดินทางไปในความเชื่อเดียวกัน และพร้อมกันในการประกาศข่าวดี

2.4 สมาชิกพลมารีย์ ควรเป็นประจักษ์พยานชีวิตในงานส่งเสริมความเชื่อแก่คริสตชน ในเอกสารของสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 ได้เสนอแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมความเชื่อให้แก่คริสตชนว่า “วิธีการที่ดีที่สุด ที่พลมารีย์ได้ใช้ในงานแพร่ความเชื่อให้กับพระศาสนจักรคือ การประกาศความเชื่อด้วยการดำเนินชีวิตแห่งความเชื่อ การประกาศพระวรสารแบบนี้ กล่าวคือ การประกาศถึงพระคริสตเจ้าด้วยวาจา และการเป็นพยานด้วยชีวิต เรียกร้องให้มีลักษณะที่พิเศษและมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะ เพราะเป็นสิ่งที่ต้องทำให้สำเร็จไปในสภาพแวดล้อมธรรมดาของโลก” (Roman Curia, 2021:ออนไลน์) เพราะการดำเนินชีวิตเป็นคริสตชนที่ดีนี้เองที่จะสามารถช่วยกันส่งเสริมความเชื่อให้กับคริสตชนได้อย่างดีที่สุด และเป็นการยืนยันว่าความเชื่อที่เราได้รับมานั้นเป็นความจริงโดยมีหลักฐานคือการดำเนินชีวิตอย่างดั่งตามแนวทางของพระศาสนจักร พลมารีย์ก็เช่นเดียวกัน พวกเขาถูกเรียกให้มีความเข้าใจพระนางมารีย์มากขึ้นผ่านการดำเนินชีวิตที่ดีของเขา จะทำให้คริสตชนท่านอื่นได้รับรู้ความรักของพระเป็นเจ้ามากขึ้น

2.5 คณะพลมารีย์ ควรมีการประยุกต์และปรับใช้วิธีการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตามเครื่องหมายของกาลเวลา การสร้างความเข้าใจต่อการสานต่อพันธกิจของพระเป็นเจ้าบนโลกนี้ผ่านทางมุมมองของผู้ก่อตั้งคณะพลมารีย์นั้นนับว่าเป็นตัวอย่างที่ดีเป็นอย่างยิ่งที่จะสร้างความเข้าใจใหม่ๆ ให้กับสมาชิกพลมารีย์ว่าจำเป็นอย่างยี่งที่จะต้องทบทวนตนเองและปรับเปลี่ยนวิธีการของตนเองอยู่ตลอดเวลา ดังเช่นตัวอย่างการก่อตั้งพลมารีย์ในยุคแรกๆ ที่มีความเข้าใจไม่ตรงกันระหว่างบาทหลวงกับผู้ก่อตั้งดังที่ปรากฏเป็นตัวอย่างดังนี้ “ในช่วงแรกๆ ของการก่อตั้งคณะพลมารีย์มีบาทหลวงเป็นจำนวนมากไม่เข้าใจว่าคณะพลมารีย์คืออะไร และดูเหมือนว่าจะไม่พอใจที่องค์กรฆราวาสนี้เกิดขึ้น บางคนถึงกับกล่าวหา บราเดอร์แฟรงก์ ดัฟว่าเป็นคนขัดขวางบาทหลวงกระทำหน้าที่บาทหลวงเสียเอง...” (บาทหลวงโรเบิร์ต แบรดชอร์,

1994:60-61) บราเดอร์แฟรงก์ ดัฟ ได้ช่วยยกระดับชีวิตและจิตวิญญาณของหญิงขายบริการ งานแพร่ธรรมที่ถือได้ว่าเป็นผลงานชิ้นวีรกรรมของบรรดาผู้ก่อตั้งคณะพลมารีย์เกิดขึ้น ในกรุงดับลิน ขณะนั้นมีปัญหาที่แพร่หลายอยู่ทั่วไป เช่นความยากจนข้นแค้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 สภาพความเป็นอยู่แออัดตามสลัม ท่านได้เริ่มงานในการช่วยเหลือบรรดาโสเภณีให้มีโอกาสใหม่ในชีวิต ท่านได้ตั้งเปรีติเยี่ยมชานตามาริอา มีหญิงขายบริการกว่า 31 คน ได้ขอปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของตนเองและท้ายที่สุด ด้วยประจักษ์พยานและความช่วยเหลือของคณะพลมารีย์ ผู้หญิงเหล่านี้ได้มีโอกาสที่จะมีชีวิตใหม่ที่ดีขึ้น บราเดอร์แฟรงก์ ดัฟได้กล่าวกับพลมารีย์ที่ช่วยงานท่านว่า “ความเชื่อได้ชนะแล้ว ความเชื่อแบบที่เคลื่อนไหวทั้งลูก” (บาทหลวงโรเบิร์ต แบรดซอร์, 1994:39-45)

2.6 คณะพลมารีย์ ควรเพิ่มการให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานดูแลเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น การทำงานของพลมารีย์ในด้านดังกล่าวใช้ว่าจะไม่มีเลย แท้ที่จริงกลับมีประสิทธิภาพมากด้วย แต่เนื้องานนั้นยังมีความจำกัดอยู่ในวงแคบคือการอบรมดูแลลูกหลานในครอบครัวตนเองเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ หากพลมารีย์สามารถขยายงานของตนเองไปมากขึ้นจะเป็นการดียิ่งยิ่งเช่นงานเกี่ยวกับการสอนคำสอน ดังที่ปรากฏในคู่มือ “งานคำสอนอันมีค่ายอดเยียนนี้ ควรต่อเติมด้วยการไปเยี่ยมบ้านเด็กที่ไปเรียนคำสอนไม่สม่ำเสมอ หรือโดยทั่วไปเพื่อแสดงความสนใจส่วนตัวต่อเด็กๆ และเชื่อมต่อกับคนอื่นๆ ในครอบครัวด้วย คณะพลมารีย์อาจรับให้บริการแก่สาขาประจำท้องถิ่นของสมาคมพระคริสตธรรมก็ได้ ขณะสอนคำสอนเด็ก สิ่งสำคัญที่ควรนำไปใช้ คือการท่องให้ขึ้นใจและใช้สอทัศน์อุปกรณ์ ควรระมัดระวังเป็นพิเศษในการเลือก แต่สื่อการสอนที่ตรงตามพระคัมภีร์ของพระศาสนจักรทุกประการ” (แฟรงก์ ดัฟ, 2017:341-342) ซึ่งการที่จะสามารถทำงานในด้านการอบรมเยาวชนนี้ พลมารีย์จะควรมีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการขึ้น เพื่อจะกำหนดกลยุทธ์ที่ชัดเจนและหาสมาชิกที่มีความสนใจไปอบรมศึกษาต่อเนื่องทั้งในรูปแบบวิชาชีพโดยตรงหรือการเสริมความรู้ก็ได้ แต่จำเป็นอย่างยิ่งที่พลมารีย์จะต้องมีความเข้าใจในคำสอนของพระศาสนจักรขั้นดีพอใช้ จึงจะสามารถทำงานด้านนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การออกเยี่ยมและติดตามเด็กๆ ที่มีอยู่ในชุมชนวัดนั้นก็มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการเยี่ยมก็มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะสามารถทำให้ทั้งเด็กๆ และครอบครัว มีกำลังใจมากขึ้นในการดำเนินชีวิตคริสตชนต่อไป

2.7 คณะพลมารีย์ ควรส่งเสริมการบูรณาการและการศึกษาพระคัมภีร์ในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมความเชื่อของพลมารีย์ เป็นไปตามที่คู่มือพลมารีย์ได้กล่าวถึงการภาวนาและการศึกษาพระคัมภีร์ไว้ดังนี้ “การภาวนาส่วนตัวมีหลากหลายรูปแบบคือ สมาธิภาวนา (หรือจิตภาวนา) การ

พิจารณาโมธรรมการเข้าเียบ การเฝ้าศีลมหาสนิทและความศรัทธาภักดีต่อพระนางพรหมจารีมารีย์ และแน่นอนที่เด่นกว่าเพื่อนก็คือการสวดสายประคำ นอกจากจะหล่อเลี้ยงชีวิตจิตของคริสตชนคาทอลิกแล้ว การภาวนาส่วนตัวยังเป็นเหตุให้พวกเขาสามารถดักดวงผลประโยชน์อันอนันต์จากพิธีกรรมสาธารณะทุกครั้งที่พวกเขามีส่วนเข้าร่วมการภาวนาส่วนตัวช่วยปกป้องไม่ให้เกิดการภาวนาต่างๆ และพิธีบูชาขอบพระคุณนั้นต้องเสื่อมสภาพกลายเป็นพิธีที่ต้องที่ไร้สาระ... (แฟรงก์ ดัฟ, 2017:286-287) พระศาสนจักรคาทอลิกรำรวยด้วยธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องมากมายทั้งการภาวนาที่อยู่ในการทำงานของพระคัมภีร์ การอ่านพระวรสารเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมากสำหรับพลมารีย์ เพราะเป็นการพยายามเลียนแบบชีวิตของผู้ที่เป็นทุกสิ่งทุกอย่างสำหรับพลมารีย์ ประหนึ่งกับการได้เรียนรู้ชีวิตของผู้ที่เรารักมากที่สุดในชีวิต นอกเหนือจากการสวดสายประคำ การภาวนาในรูปแบบอื่นๆ จะทำให้พลมารีย์มีชีวิตที่สนิทสัมพันธ์กับพระเป็นเจ้ามากที่สุด เราอ่านพระวาจาของพระองค์ เพื่อแสวงหาพระประสงค์ของพระองค์ เราภาวนาเพื่อเราจะได้พูดคุยกับพระองค์ เพราะเป้าหมายสุดท้ายของพลมารีย์คือการอยู่ร่วมกับพี่น้องพลมารีย์ท่านอื่นๆ ในพระอาณาจักรของพระองค์

2.8 คณะพลมารีย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรช่วยส่งเสริมการสร้างศรัทธาภักดีที่ต้องต่อพระนางมารีย์แก่คริสตชน ดังที่ปรากฏในคู่มือพลมารีย์ความว่า “สาระสำคัญที่พลมารีย์จะต้องยึดถือคือให้รู้ถึงความใกล้ชิดสนิทกับพระเป็นเจ้า...ถัดจากพระเป็นเจ้า คณะพลมารีย์ยึดความเลื่อมใสศรัทธาต่อพระนางมารีย์เป็นสรณะ” (แฟรงก์ ดัฟ, 2017:14) ความเชื่อของพลมารีย์นั้นต้องเป็นความเชื่อในพระเป็นเจ้า ศรัทธาในพระนางมารีย์เป็นลำดับที่สอง การแสดงออกต่างๆ ของพลมารีย์ต้องตระหนักเสมอว่าภารกิจต่างๆ ของพลมารีย์ คือการถวายพระเกียรติแด่พระเป็นเจ้า และศรัทธาในพระนางมารีย์นั้นต้องมีสาระสำคัญอยู่ที่ความเชื่อในพระเป็นเจ้า

2.9 สามเณรลัย์ ควรจัดการศึกษาอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่สามเณรเกี่ยวกับการทำงานอภิบาลร่วมกับบอญกรฆรวาส ตัวอย่างเช่น คณะพลมารีย์ ดังที่ปรากฏในคู่มือพลมารีย์ความว่า “นับว่าเป็นเรื่องสำคัญยิ่งยวดในอันที่จะเตรียมผู้ที่มาเป็นบาทหลวงในอนาคต ให้รู้เพื่อการร่วมมือกับฆรวาส สภาสังคายนาแถลงไว้ว่าบาทหลวงควรเต็มใจฟังคริสตชนฆรวาส รับฟังความประสงค์ของพวกเขาไว้พิจารณาฉันทพี่น้อง และยอมรับความจริงว่าฆรวาสมีประสบการณ์และเชี่ยวชาญในสายงานต่างๆ ของโลก” (แฟรงก์ ดัฟ, 2017:319) ด้วยเหตุจำเป็นนี้ พลมารีย์

ควรมีข้อเสนอไปถึงผู้ที่มีอำนาจในการจัดอบรมบรรดาผู้ที่จะเป็นบาทหลวงในอนาคต ให้มีการอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง เพื่อเป็นพื้นฐานการทำงานอภิบาลร่วมกันในอนาคต ซึ่งหากสามารถสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องได้แล้วจะเป็นการเสริมประสิทธิภาพได้อย่างดีขึ้นในการร่วมกันทำงานในการส่งเสริมความเชื่อให้กับคริสตชน และเป็นการเสริมกำลังใจแก่สมาชิกพลมารีย์และองค์กรฆราวาสอื่นๆ ให้มีกำลังใจในการทำงานส่งเสริมความเชื่อให้กับคริสตชนต่อไป

2.10 บาทหลวงควรให้การสนับสนุนพลมารีย์ในการทำงานส่งเสริมความเชื่อทั้งทางด้านกำลังใจและปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานมากขึ้น ดังที่ปรากฏในคู่มือพลมารีย์ความว่า “จิตตาริการจึงเป็นวัฏจักรสำคัญยิ่งในเปรสิเดียม หน้าที่แรกของท่านคือการสร้างแรงบันดาลใจให้สมาชิกมีชีวิตจิต ท่านเข้าร่วมประชุมเปรสิเดียมและพร้อมกับประธานและเจ้าหน้าที่อื่นๆ ท่านจะคอยเอาใจใส่ให้รักษาข้อบังคับของคณะ และให้ระบบพลมารีย์ดำเนินไปทั้งตามจิตตารมณ์และตามตัวอักษร ท่านคอยป้องกันไม่ให้เกิดการใช้อำนาจ ที่ผิดและสนับสนุนอำนาจหน้าที่ถูกต้องของพลมารีย์” (แฟรงก์ ดัฟ, 2017:295) การอภิบาลด้านจิตใจให้กับสมาชิกพลมารีย์ ซึ่งการได้รับกำลังใจ และข้อคิดที่เป็นดั่งเข็มทิศในการทำงานส่งเสริมความเชื่อให้กับคริสตชนนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง หากเป็นไปได้บาทหลวงควรเข้ามาอบรมและรับฟังปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อต้องทำงานส่งเสริมความเชื่อ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. คณะพลมารีย์ ควรมีการประยุกต์และปรับวิธีการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับบุคลากรองค์กรของพระศาสนจักรคาทอลิก และสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตามเครื่องหมายของกาลเวลา มีการทำงานแบบบูรณาการ นำพระคัมภีร์มาใช้เป็นหลักคำสอนเพิ่มเติมในการปฏิบัติงานส่งเสริมความเชื่อของพลมารีย์
2. คณะพลมารีย์ ควรเพิ่มการให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานดูแลเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น
3. สมาชิกพลมารีย์ ควรเป็นประจักษ์พยานชีวิตในงานส่งเสริมความเชื่อแก่คริสตชนและได้รับการศึกษาอบรมให้มีความรู้ต่อเนื่องในเรื่องคำสอน พระสมณสาส์นของพระสันตะปาปาและเอกสารของพระศาสนจักร

4. สามเณรลัย ควรจัดการศึกษาอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่สามเณรเกี่ยวกับการทำงานอภิบาลร่วมกับองค์กรฆราวาส เช่น คณะพลมารีย์
5. บาทหลวงควรให้การสนับสนุนพลมารีย์ในการทำงานส่งเสริมความเชื่อทั้งทางด้านการกำลังใจและปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า พลมารีย์บางส่วนยังไม่ทราบถึงบทบาทหน้าที่และขอบข่ายงานของตนที่ระบุตามคู่มือและพลมารีย์บางส่วนยังไม่ได้มีการศึกษาหาความรู้ในด้านอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการอบรมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และขอบข่ายงานของคณะพลมารีย์ในยุคปัจจุบันในหลากหลายเนื้อหา และแบ่งกลุ่มเป้าหมายตามช่วงอายุ รวมถึงการจัดทำคำแนะนำในการปฏิบัติงานในยุคใหม่ หรือมีการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเสริมความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องโดยผู้ที่จัดทำคำแนะนำหรือจัดอบรมควรเป็นวัดหรือหน่วยงานจากส่วนกลาง
2. บทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ บรรดาจิตตาดิการและเจ้าหน้าที่ในแต่ละเพริชเตียม จึงควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนางานของคณะพลมารีย์ตามบทบาทหน้าที่ของจิตตาดิการหรือผู้ที่เตรียมตัวมาเป็นจิตตาดิการและเจ้าหน้าที่ของเพริชเตียม ตามคำสอนพระศาสนจักรและเอกสารของพระศาสนจักรใหม่ เพราะบุคคลเหล่านี้ต้องเป็นผู้ให้การอบรมและคำแนะนำแก่สมาชิกอื่นๆ ในแต่ละประเด็นที่มีความเข้าใจไม่ตรงกันหรือที่เกี่ยวกับการตีความตามเจตนารมณ์ของผู้ก่อตั้ง และศึกษาทำความเข้าใจในมุมมองต่างๆ ทั้งที่มีความสอดคล้องและแตกต่างกัน
3. ควรมีการพิจารณา เพื่อนำบทบาทหน้าที่หรือภารกิจตามจิตตารมณ์ของคณะพลมารีย์ที่ยังไม่ได้มีการปฏิบัติหรือมีการปฏิบัติน้อยมาปฏิบัติเพื่อนำมาสู่ความสมบูรณ์ตามเจตนารมณ์ของผู้ก่อตั้ง
4. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของพลมารีย์ในการร่วมมือทำงานส่งเสริมความเชื่อร่วมกับองค์กรฆราวาสอื่นๆ
5. ควรมีการศึกษาแนวทางการทำงานกับเยาวชน และการส่งเสริมเปเลียมเยาวชนในการทำวิจัยครั้งต่อไป เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานของพลมารีย์ให้มีความก้าวหน้าและสามารถครอบคลุมทุกเพศทุกวัย

รายการอ้างอิง

- ฟรังซิส, พระสันตะปาปา. (2558). พระสมณสาสน์ ขอสรรเสริญองค์พระผู้เป็นเจ้า (Laudato Si'). โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- ฟรังซิส, พระสันตะปาปา. (2562). สมณลิขิตเตือนใจหลังการประชุมสมัชชา พระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ (Christus Vivit). โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- ฟรังซิส, พระสันตะปาปา. (2562). เอกสารเกี่ยวกับภราดรภาพของมนุษย์เพื่อสันติภาพและการดำเนินชีวิตร่วมกัน. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- แฟรงค์ ดีฟ. (2560). คู่มือทางการของคณะพลมารีย์. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- มารี หลุยส์ พรฤกษ์งาม, (2559). หนังสือคำสอนคาทอลิก สำหรับเยาวชน. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- โรเบิร์ต แบรดชอว์, บาทหลวง. (2537). แฟรงค์ ดีฟ. คณะพลมารีย์.
- สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2560). กฎกฤษฎีกาสมัชชาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย คริสตศักราช 2015. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- สวัสต์ี ครุสุวรรณ, ผู้รวบรวม. (2545). อนุสรณ์ครบรอบ 50 ปี คณะพลมารีย์ในประเทศไทย. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ. (2557). สารสังเขปประเด็นการปฏิรูปประเทศไทยด้านอื่นๆ: การส่งเสริมมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารประเทศและประชาชน. สำนักวิชาการและสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- Roman Curia. (2021, 21 November). "Dogmatic Constitution on the Church "Lumen Gentium". Vatican. <http://www.vatican.va/archive>.

สถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์ ตามคำสอนของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิก

Status of Human Embryo According to the Roman Catholic Teaching.

ณัฐพงษ์ แสนสุริวงศ์

* ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม
บาทหลวง ดร.เชิดชัย เลิศจิตรเลขา

* สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

Nattapong Seansooriwong

* Master of Arts Program in Moral Theology, Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Dr.Cherdchai Lertjitlekha

* Moral Theology Program, Faculty of Theology, Saengtham College.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 21 กันยายน 2565

* แก้ไข 13 กุมภาพันธ์ 2566

* ตอบรับบทความ 2 มีนาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงเอกสารนี้มีจุดประสงค์ (1) เพื่อศึกษาข้อคำสอนเรื่องสถานภาพตัวอ่อนมนุษย์ตามคำสอนของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิก (2) เพื่อศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับสถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์จากมุมมองต่างๆ เช่น มุมมองด้านปรัชญา สังคม สรีรวิทยาและกฎหมาย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อคำสอนของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิกในเรื่องสถานภาพตัวอ่อนมนุษย์จากเอกสารพระสมณสาสน์เรื่องของขวัญแห่งชีวิต (Donum Vitae) และ เอกสารศักดิ์ศรีของบุคคล (Dignitas Personae) มีดังนี้ ตัวอ่อนมนุษย์นั้นมีสถานภาพอยู่ 2 ประการคือ 1) สถานภาพความเป็นชีวิตของตัวอ่อนมนุษย์ กล่าวคือ ตัวอ่อนมนุษย์มีชีวิตของมนุษย์อย่างแท้จริง โดยชีวิตที่เขามีนั้นมันเริ่มตั้งแต่ช่วงเวลาของการปฏิสนธิ และเป็นชีวิตที่พระเจ้าได้ทรงประทานให้ซึ่งเป็นของขวัญอันล้ำค่า 2) สถานภาพความเป็นบุคคลของตัวอ่อนมนุษย์ โดยสำหรับพระศาสนจักรโรมันคาทอลิกแล้วไม่ได้สอนอย่างชัดเจนว่าความเป็นบุคคลของตัวอ่อนมนุษย์เกิดขึ้นเมื่อใด หากแต่ได้สอนว่า ตัวอ่อนมนุษย์จะต้องได้รับความเคารพเหมือนกับมนุษย์ทั่วไปกล่าวคือ พระศาสนจักรโรมันคาทอลิกปรารถนาอย่างยิ่งที่จะให้ทุกคนได้เข้าใจ และยอมรับว่าตัวอ่อนมนุษย์มีชีวิตอย่างแน่นอน ซึ่งการมีชีวิตนี้เองเรียกร้องให้เราต้องเคารพว่าตัวอ่อนมนุษย์นั้นเป็นบุคคลแล้ว

2. จากการศึกษาถึงความเข้าใจเกี่ยวกับสถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์จากมุมมองต่างๆ เช่น มุมมองด้านปรัชญา สังคม สรีรวิทยา และกฎหมาย พบว่า ไม่สามารถนำมาอธิบายความเป็นบุคคลเพื่อที่จะปกป้องตัวอ่อนมนุษย์ได้ เพราะในแต่ละมุมมองนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมาก ในเรื่องจุดเริ่มต้นที่จะสามารถยอมรับได้ว่าตัวอ่อนมนุษย์นั้นเป็นบุคคล

คำสำคัญ: สถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์
คำสอนของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิก
เอกสารพระสมณสาสน์เรื่องของขวัญแห่งชีวิต
เอกสารศักดิ์ศรีของบุคคล

Abstract

The purposes of this documentary research were: (1) to study about the status of human embryo according to the teaching of the Roman Catholic Church; and (2) to explore the understanding of the status of human embryo from various perspectives such as philosophy, social sciences, physiology and laws.

The results of this research reveal:

(1) in *Donum Vitae* and *Dignitas Personae*, the Roman Catholic Church teaches that the life of human embryo is a human life. It starts from the moment of fertilization and it is a precious gift of God. In addition, even though the Catholic Church does not state very clearly when the status of a human person begins, the Church demands us to respect the human embryo as a human person.

(2) The studies from various perspectives including the perspectives of philosophy, physiology, social sciences and laws revealed that they have different views on the status of human embryo. They do not inform clearly when we should respect and protect human embryo as a human person. Therefore, all of these perspectives cannot be referred as a firm foundation of determining when a human person begins.

Keywords: Status of Human Embryo
Roman Catholic Teaching
Donum Vitae
Dignitas Personae

ความสำคัญของเนื้อหา

คริสต์ศาสนาสอนว่า “ชีวิตเป็นของขวัญอันล้ำค่าที่พระเจ้าได้ประทานให้กับมนุษย์” (Donum vitae ข้อที่ 1) พระองค์ทรงมอบความรับผิดชอบให้แก่มนุษย์ที่จะรักษาของขวัญชิ้นนี้อย่างดีที่สุดเพราะพระคัมภีร์กล่าวว่า “พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ตามภาพลักษณ์ของพระองค์ พระองค์ทรงสร้างเขาตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า พระองค์ทรงสร้างเขาให้เป็นชายและหญิง” (ปฐมก. 1:27) และทรงมอบหมายอำนาจให้พวกเขา คือ “จงปกครองแผ่นดิน” (ปฐมก. 1:28) เพื่อมนุษย์จะได้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขซึ่งคำสอนพื้นฐานนี้จะต้องเป็นหัวใจสำคัญในการไตร่ตรองเพื่อชี้แจงต่อปัญหาทางจริยธรรมของการแทรกแซงชีวิตมนุษย์ ที่เกิดจากเทคโนโลยีทางการแพทย์เพื่อช่วยการเจริญพันธุ์ (Assisted Reproductive Technologies) ซึ่งมีเทคนิคต่างๆ ที่แตกต่างกันออกไป เช่น GIFT (Gamete intrafallopian tube transfer), IVF (In vitro fertilization และ surrogacy) ฯลฯ โดยปัญหาการทำลายตัวอ่อนมนุษย์ที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์เพื่อช่วยการเจริญพันธุ์ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาตัวอ่อนมนุษย์ที่เหลือ เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์เพื่อช่วยการเจริญพันธุ์ มีราคาค่อนข้างสูงและมีค่าใช้จ่ายมาก การกระทำแต่ละครั้งจึงต้องการตัวอ่อนมนุษย์ที่สำรองไว้ หากว่าการปฏิสนธิในครั้งแรกล้มเหลว ในทางปฏิบัติจึงพยายามผสมไข่และเชื้อสุจิหลายๆ ฟอง เพื่อให้เกิดตัวอ่อนมนุษย์ (Human Embryo) หลายตัวและนำกลับไปในครรภ์ของมารดาประมาณ 3-4 ตัว ซึ่งตัวอ่อนมนุษย์ มีโอกาสตั้งครรภ์ได้ 20% ดังนั้น เมื่อการปฏิสนธิประสบความสำเร็จ ปัญหาที่ตามมาคือตัวอ่อนมนุษย์ที่เหลือจะอย่างไร จะทำลายหรือนำไปทำการทดลองอย่างอื่นต่อไป ซึ่งการกระทำดังนั้นเป็นปัญหาการทำลายชีวิตมนุษย์ผู้บริสุทธิ์หรือไม่

2. ปัญหาการแช่แข็งตัวอ่อนมนุษย์ การแช่แข็งตัวอ่อนมนุษย์ก็เป็นปัญหาด้านศีลธรรมเพราะการแช่แข็งในอุณหภูมิลบต่ำมากๆ เพื่อหยุดการทำงานของกระบวนการเมตาโบลิซึม เป็นการปฏิบัติกับตัวอ่อนที่เป็นชีวิตมนุษย์ผู้บริสุทธิ์เสมือนเป็นวัตถุสิ่งของ เพื่อที่จะใช้ประโยชน์จากตัวอ่อนมนุษย์

3. ปัญหาการทำแท้งที่อาจเกิดจากการใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์เพื่อช่วยการเจริญพันธุ์ เนื่องจากการกระทำแต่ละครั้งมีการนำตัวอ่อนมนุษย์กลับไปในครรภ์ของมารดาประมาณ 3-4 ตัว และถ้าเกิดการตั้งครรภ์ทั้ง 4 ตัว จะอย่างไรเพื่อความปลอดภัยของแม่และให้เด็กที่สมบูรณ์ที่สุดดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องทำแท้งทารกบางคนในขณะที่อยู่ในครรภ์

จากปัญหาศีลธรรมต่างๆ ที่ได้กล่าวมาของเทคโนโลยีทางการแพทย์เพื่อช่วยการเจริญพันธุ์ในปัจจุบันนี้ จึงมีการโต้เถียงกันระหว่างนักจริยศาสตร์และนักคิดต่างๆ ว่าการทำลายตัวอ่อนมนุษย์ (Human Embryo) นั้นทำได้หรือไม่ ซึ่งเป็นสิ่งที่โต้เถียงกันเพื่อหาเหตุผลต่างๆ นาๆ และเมื่อพิจารณาอย่างดีแล้วทำให้พบว่าปัญหาหลักของเรื่องตัวอ่อนมนุษย์นี้คือ มุมมองความเข้าใจในเรื่องสถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์ที่ยังแตกต่างกัน

โดยปัญหาเรื่องมุมมองความเข้าใจถึงสถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์นั้นมีประเด็นที่สำคัญอยู่ดังนี้ 1) ประเด็นที่ว่าตัวอ่อนมนุษย์เริ่มต้นมีชีวิตเมื่อใด 2) ตัวอ่อนมนุษย์มีความเป็นบุคคล (Person) หรือไม่ ซึ่งคำถามเหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากสำหรับการพิจารณาทางด้านจริยธรรมของการวิจัยขั้นพื้นฐาน และการวิจัยเชิงประยุกต์ของวิทยาศาสตร์ในปัจจุบัน เพราะว่าย่างคงมีความเข้าใจเรื่องสถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์ที่ไม่ตรงกันเช่น ในทางการแพทย์ที่เน้นเรื่องสรีระก็ได้นำเสนอว่าความเป็นบุคคลของตัวอ่อนมนุษย์เริ่มต้นขึ้นหลัง 14 วันของการปฏิสนธิ ในด้านปรัชญาก็ได้นำเสนอว่าความเป็นบุคคลจะต้องประกอบด้วยความคิดที่มีเหตุผล หรือในด้านสังคมได้นำเสนอว่าบุคคลจะได้รับศักดิ์ศรีและสิทธิต่างๆ เมื่อเข้าร่วมกลุ่มอยู่ในสังคมเท่านั้น ดังนั้นสังคมจึงเป็นที่ที่ศักดิ์ศรีและสิทธิของเขาได้รับการค้ำประกัน ส่วนในด้านกฎหมายก็ได้นำเสนอว่าการยอมรับถึงสิทธิและความเป็นบุคคลของมนุษย์นั้นจะเริ่มเมื่อทารกคลอดพ้นจากครรภ์มารดา เป็นต้น

ดังนั้น จากความเข้าใจในเรื่องสถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์ที่ยังเป็นเรื่องคลุมเครือและถกเถียงกันอยู่ จึงก่อให้เกิดการนำตัวอ่อนมนุษย์ไปใช้ในวงการแพทย์มากขึ้นเรื่อยๆ และเป็นเชิงพาณิชย์ด้วย เช่น สหราชอาณาจักร เป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าในเรื่องเทคโนโลยีทางการแพทย์เพื่อช่วยการเจริญพันธุ์เป็นอย่างมาก โดยในปี 1990 ได้ออกกฎหมาย Human Fertilization and Embryology Act โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมีข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดการตัวอ่อนมนุษย์และเซลล์สืบพันธุ์ เช่น เงื่อนไขการเก็บรักษา โดยกำหนดให้เก็บรักษาเซลล์สืบพันธุ์ได้ไม่เกิน 10 ปี เก็บรักษาตัวอ่อนมนุษย์ได้ไม่เกิน 5 ปีและอนุญาตให้นักวิจัยใช้ตัวอ่อนมนุษย์ที่มีอายุไม่เกิน 14 วันไปใช้ในการวิจัยได้ รวมไปถึงนักวิจัยสามารถสร้างหรือนำเข้าตัวอ่อนมนุษย์ขึ้นเพื่อใช้ทำวิจัยได้ต่อมาในเดือนพฤศจิกายน 2000 รัฐสภาญี่ปุ่นได้ผ่านกฎหมาย Law Concerning Regulation Relating to Human Cloning Techniques and other Similar Techniques ซึ่งมีผลบังคับใช้ในเดือนมิถุนายน 2001 โดยเป็นกฎหมายที่ห้ามการใช้เทคโนโลยีทำสำเนามนุษย์แต่ไม่ได้ห้ามการใช้ตัวอ่อนมนุษย์ที่ได้จากการใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์เพื่อช่วยการเจริญพันธุ์ที่อายุไม่เกิน 14

วัน ไปใช้เพื่อการวิจัย และในประเทศออสเตรเลียก็ได้ให้การสนับสนุนงานวิจัย และพัฒนาเพื่อให้ใช้ตัวอ่อนมนุษย์จากเทคโนโลยีทางการแพทย์เพื่อช่วยเจริญพันธุ์ในการศึกษาทดลองได้ รวมไปถึงนักวิจัยสามารถนำเข้า Embryonic Stem Cells จากต่างประเทศได้ และได้สนับสนุนให้จัดตั้งศูนย์วิจัย The Australian Stem Cell Centre ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างนักวิจัยในหน่วยงานภาครัฐและภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งความร่วมมือกับบริษัทเอกชนจากประเทศสหรัฐอเมริกา (LifeCell Inc.) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในการรักษาผู้ป่วยซึ่งได้รับงบประมาณช่วยเหลือทั้งจากรัฐกลางและจากรัฐวิศตอเรีย

ส่วนในประเทศไทยนั้นพบว่ามิสสถานพยาบาลที่ดำเนินการเรื่องเทคโนโลยีทางการแพทย์เพื่อช่วยการเจริญพันธุ์และมีผู้เข้ารับการใช้เทคโนโลยีเป็นจำนวนมาก จึงกล่าวได้ว่า สาเหตุอันสำคัญอย่างยิ่งที่ก่อให้เกิดการอ้างสิทธิ์เพื่อที่จะใช้ประโยชน์จากตัวอ่อนมนุษย์หรือการทำลายตัวอ่อนมนุษย์นั้น มาจากความเข้าใจถึงเรื่องสถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์ที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ จุดประสงค์ของงานค้นคว้าอิสระฉบับนี้ จึงต้องการที่จะศึกษาถึงความเข้าใจเรื่องสถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์ (Human Embryo) ซึ่งเป็นประเด็นพื้นฐานที่สำคัญว่า การใช้ตัวอ่อนมนุษย์เป็นปัญหาศีลธรรมที่ร้ายแรงหรือไม่ และมีความเข้าใจในมุมมองใดบ้างที่จะสามารถนำมาอธิบายเพื่อเป็นการปกป้องคุณค่าและศักดิ์ศรีของตัวอ่อนมนุษย์ได้

ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะนำเสนอความเข้าใจเรื่องสถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์ที่ชัดเจนโดยเฉพาะตามคำสอนของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิก เพราะสำหรับพระศาสนจักรโรมันคาทอลิกนั้นถือว่าเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการสนับสนุนคุณค่าของชีวิต (Pro-life) และให้การสั่งสอนว่าชีวิตเริ่มต้นตั้งแต่เกิดการปฏิสนธิและสิ้นสุดลงเมื่อความตายตามธรรมชาติมาถึง (Natural Death) อีกทั้งยังมีคำสอนด้านสถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์ว่าต้องให้การเคารพชีวิตที่เกิดขึ้นใหม่นับตั้งแต่วินาทีแรก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจเรื่องสถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์ในมุมมองของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิก โดยเฉพาะในเอกสารคำสอน Donum Vitae กับ Dignitas Personae

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อคำสอนเรื่องสถานภาพตัวอ่อนมนุษย์ตามคำสอนของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิก
2. เพื่อศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับสถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์ จากมุมมองต่างๆ เช่น มุมมองด้านปรัชญา สังคม และกฎหมาย

ขอบเขตของการวิจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัย

1) ศึกษาเรื่องสถานภาพตัวอ่อนมนุษย์ตามคำสอนของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิก จากพระสมณสาส์นเรื่องของขวัญแห่งชีวิต (Donum Vitae) และเอกสารศักดิ์ศรีของบุคคล (Dignitas Personae) และจากมุมมองด้านปรัชญา สังคม และกฎหมาย ตามความเห็นของนักวิชาการอื่นๆ

นิยามศัพท์เฉพาะ

สถานภาพ (Status) คือ ความเป็นของตัวอ่อนมนุษย์ที่มีติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดจนถึงการตายตามธรรมชาติ

ตัวอ่อนมนุษย์ (Human Embryo) คือ คำที่ใช้เรียกไข่ที่ได้รับการผสมกับอสุจิของมนุษย์แล้วและจะมีการเจริญเติบโตแบ่งเป็นเซลล์จาก หนึ่งเป็นสอง สองเป็นสี่ สี่เป็นแปด จนไปฝังตัวในผนังมดลูก

ชีวิต (Life) คือ สถานภาพหนึ่งของตัวอ่อนมนุษย์ที่เริ่มต้นขึ้นเมื่อเกิดการปฏิสนธิ

บุคคล (Person) คือ สถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์อันเป็นคุณค่าและศักดิ์ศรีที่จะต้องได้รับความเคารพ

เทคโนโลยีทางการแพทย์เพื่อช่วยการเจริญพันธุ์ (Assisted Reproductive Technologies) คือ การนำเอาเทคนิคทางการแพทย์ มาบำบัดรักษาภาวะมีบุตรยาก ด้วยวิธีการต่างๆ เช่นการผสมเทียม (Artificial Insemination) การย้ายฝากเซลล์สืบพันธุ์เข้าไปในท่อนำไข่ (Gamete Intrafallopian Transfer หรือ GIFT) การปฏิสนธิภายนอกร่างกาย (In Fertilization หรือ IVF)

GIFT = Gamete Intrafallopian Tube Transfer คือ เป็นวิธีการที่ใช้การย้ายเซลล์ไข่และเซลล์อสุจิเข้าสู่ท่อหน้าไข่ ด้วยเทคนิควิธีทางการแพทย์

IVF = In Vitro Fertilization คือ เป็นวิธีการทำให้เกิดการปฏิสนธิในอกร่างกาย โดยนำเซลล์ไข่และเซลล์อสุจิไปในห้องปฏิบัติการ จากนั้นจะย้ายตัวอ่อนกลับเข้าไปในโพรงมดลูกเพื่อให้เกิดการฝังตัวและตั้งครรภ์

Surrogacy คือ การรับตั้งครรภ์แทน เป็นกระบวนการในการที่หญิงคนหนึ่งตกลงรับที่จะตั้งครรภ์ด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดและตกลงว่าจะส่งมอบเด็กที่เกิดมานั้นให้แก่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง พร้อมกับสละสิทธิใดๆ ในความเป็นมารดาของเด็กนั้นทันทีที่เด็กกำเนิดมา

ประโยชน์ที่ได้รับ

ได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับสถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์ตามคำสั่งสอนของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิกในเอกสารคำสอน *Donum Vitae* และ *Dignitas Personae* ที่นำมาใช้ในการอธิบายถึงหลักการและข้อความเชื่อของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิกได้อย่างถูกต้อง โดยนำไปสู่การอธิบายเรื่องสถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์จากมุมมองด้านปรัชญา สังคม และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อปกป้องให้ทุกคนได้ตระหนักว่าจะต้องให้ความเคารพคุณค่าและศักดิ์ศรีของตัวอ่อนมนุษย์ สำหรับพระสงฆ์ นักบวช ครูคำสอน ผู้อภิบาล ได้นำไปใช้ในการอภิบาลคริสตชนให้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ในเรื่องสถานภาพตัวอ่อนมนุษย์ตามเอกสารคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก โดยใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 1) ศึกษารวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเอกสารคำสอนเรื่อง *Donum Vitae* และ เอกสารคำสอนเรื่อง *Dignitas Personae* เป็นหลัก รวมถึงเอกสารวิชาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์จากมุมมองต่างๆ เช่น มุมมองด้านปรัชญา สังคม สรีรวิทยา และกฎหมาย และ 2) ดำเนินการวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสาร เรียบเรียงอย่างเป็นระบบ และจัดทำรายงานการผลวิจัย

ผลการศึกษาวิจัย

1. เอกสาร Donum Vitae

ปัญหาเรื่องตัวอ่อนมนุษย์ได้รับจิตวิญญาณเข้ามาในร่างกายเมื่อไรนั้น ถูกนำมาถกเถียงกันเป็นเวลาหลายศตวรรษในพระศาสนจักรโรมันคาทอลิก โดยมีการถกเถียงกันว่าโดยทั่วไปแล้วเราทุกคนเชื่อและเข้าใจว่าผู้ใหญ่เรามีจิตวิญญาณ แต่ก็เกิดคำถามตามมาว่า แล้วเราได้รับจิตวิญญาณนั้นเข้ามาในร่างกายของเราเมื่อไร

ด้วยเหตุนี้จึงมี 2 มุมมองเกี่ยวกับช่วงเวลาที่เราได้รับจิตวิญญาณดังนี้ มุมมองแรกคือ จิตวิญญาณที่ได้ทันทีจากพระเจ้าโดยพระองค์ได้ทรงใส่ไว้ตั้งแต่ช่วงเวลาของการปฏิสนธิ ในขณะที่มุมมองที่สองคือ จิตวิญญาณที่ได้รับภายหลัง เป็นการที่ตัวอ่อนได้รับจิตวิญญาณหลังจากช่วงระยะเวลา 40 วัน หรือมากกว่านั้นหลังจากที่ได้ปฏิสนธิแล้ว

และมุมมองทั้ง 2 นี้ก็ยังคงเป็นที่ถกเถียงกันเรื่อยมาจนกระทั่งใน ปี 1974 ก็ได้มีเอกสารของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิกที่ได้ตีพิมพ์ออกมาโดยมีชื่อว่า Declaration on Procured Abortion แต่ต่อมาในปี 1978 ได้เกิดงานวิจัยทางพันธุศาสตร์ตัวใหม่ขึ้นมาซึ่งชื่อว่า “เด็กหลอดแก้ว” ซึ่งก่อนหน้านั้นก็ได้มีเทคนิคการแพทย์เพื่อช่วยเหลือผู้ที่มีบุตรยากเกิดขึ้นเช่นกัน

และจากงานวิจัยชิ้นนี้ทำให้มีปัญหาก็เกี่ยวกับเรื่องตัวอ่อนมนุษย์เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น พระศาสนจักรโรมันคาทอลิกจึงได้รับความท้าทายเพิ่มมากขึ้นในการที่จะให้ความชัดเจนในเรื่องจุดเริ่มต้นและการให้กำเนิดของชีวิตด้วยเหตุนี้ในปี 1987 พระศาสนจักรโรมันคาทอลิกจึงได้ออกเอกสารคำสอนที่เกี่ยวกับการเคารพต่อจุดเริ่มต้นของชีวิตและศักดิ์ศรีของการให้กำเนิด มีชื่อว่า “ของขวัญแห่งชีวิต” (Donum Vitae)

เนื้อหาคำสอนที่สำคัญของเอกสาร Donum Vitae

ชีวิตเป็นสิ่งดีเสมอ นี่เป็นการรับรู้ตามสัญชาตญาณ และเป็นข้อเท็จจริงของประสบการณ์และมนุษย์ถูกเรียกให้มารับรู้เหตุผลว่าทำไมจึงเป็นเช่นนี้ ทำไมชีวิตจึงเป็นสิ่งดี คำถามนี้พบได้ทุกแห่งในพระคัมภีร์ และตั้งแต่นั้นแรกของพระคัมภีร์แล้วที่คำถามนี้ได้รับคำตอบอันทรงพลังและน่าทึ่งมาก เพราะชีวิตเป็นของขวัญอันล้ำค่าที่พระเจ้าได้ประทานให้กับมนุษย์

“พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ตามภาพลักษณ์ของพระองค์ พระองค์ทรงสร้างเขาตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า พระองค์ทรงสร้างเขาให้เป็นชายและหญิง” (ปฐมก. 1:27) และทรงมอบหมายอำนาจให้พวกเขา คือ “จงปกครองแผ่นดิน” (ปฐมก. 1:28) จึงไม่มีเหตุผลจำเป็นอย่างใด ๆ ที่มนุษย์จะต้องไปอยู่ภายใต้อำนาจของมนุษย์คนอื่น และเกือบจะถูกลดค่าลงเป็นแค่สิ่งของได้

ชีวิตมนุษย์มาจากพระเจ้า ชีวิตนี้เป็นของประทานจากพระเจ้า เป็นภาพลักษณ์และรอยประทับของพระเจ้าในมนุษย์ เป็นการร่วมส่วนในลมหายใจแห่งชีวิตของพระเจ้าด้วยเหตุนี้ชีวิตมนุษย์จึงศักดิ์สิทธิ์ เพราะมีรากฐานอยู่ในพระเจ้าและในกิจการเนรมิตสร้างของพระองค์ “เพราะพระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ตามภาพลักษณ์ของพระองค์” (ปฐม 9:6)

ดังนั้น ความศักดิ์สิทธิ์ของชีวิตจึงก่อให้เกิดการห้ามละเมิดชีวิต ซึ่งจารึกอยู่ในมโนธรรมของเขาตั้งแต่แรกเริ่มแล้ว กล่าวคือ ณ ส่วนลึกสุดของจิตใจ มนุษย์ถูกเตือนอยู่เสมอมิให้ล่วงละเมิดชีวิตทั้งชีวิตของตนเองและชีวิตของผู้อื่น อันเป็นสิ่งที่มิใช่เป็นของของเขา เพราะชีวิตเป็นสมบัติของพระเจ้า และเป็นของประทานของพระเจ้าองค์พระผู้สร้าง

ฉะนั้นสาระสำคัญอันลึกซึ้งที่สุดของบทบัญญัติของพระเจ้าที่ให้ปกป้องชีวิตก็คือ ข้อเรียกร้องให้เรามีความเคารพต่อบุคคลมนุษย์ทุกคนและต่อชีวิตของเขาด้วยการให้กำเนิดบุตรนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เป็นของมนุษย์โดยลึกซึ้งและเต็มด้วยความหมายด้านศาสนา トラบเท่าที่การให้กำเนิดนี้เกี่ยวพันระหว่างสามีภรรยา ซึ่ง “รวมเป็นเนื้อเดียวกัน” การให้กำเนิดมนุษย์ถือเป็นงานต่อเนื่องการเนรมิตสร้างของพระเจ้า “การสมรสเป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ยิ่งนัก เป็นของประทานที่ถูกเลือกสรรและถูกยกให้สูงกว่าของประทานอื่นใดทั้งสิ้นในโลกนี้ ของประทานนี้คือการให้กำเนิดมนุษย์ ซึ่งเป็นผู้สร้างภาพลักษณ์ของพระเจ้า”

โดยทางการให้กำเนิดมนุษย์ ของประทานของพระเจ้าก็ได้รับการยอมรับ และชีวิตใหม่ชีวิตหนึ่งก็เปิด สู่อนาคต ซึ่งเป็นการให้ความเคารพถึงการปฏิสนธิ ถึงการที่ชีวิตหนึ่งเติบโตเป็นรูปร่างขึ้นมาในครรภ์มารดา ถึงการให้กำเนิดบุตร และถึงการเกี่ยวพันใกล้ชิดระหว่าง ณ ขณะจิตนั้นที่เกิดเป็นชีวิตมนุษย์ขึ้นมากับ การกระทำของพระเจ้าองค์พระผู้สร้าง ดังที่มีเขียนไว้ในพระคัมภีร์ว่า “เราได้รู้จักเจ้า ก่อนที่เราได้ก่อร่างสร้างตัวในครรภ์ และก่อนที่เจ้าจะคลอดจากครรภ์ เราก็ได้เจิมเจ้า” (ยรม. 1:5) นั่นคือ ชีวิตของมนุษย์ทุกคนนับแต่แรกเริ่มก็เป็นส่วนหนึ่งในแผนการของพระเจ้าแล้ว

ดังนั้นจึงไม่มีใครสามารถอ้างสิทธิ ไม่ว่าในสถานการณ์ใด ที่จะทำลายชีวิตของมนุษย์ผู้บริสุทธิ์โดยตรงได้ พร้อมกับถ้อยคำเหล่านี้ คำสั่งสอนเรื่องของขวัญแห่งชีวิต (Donum Vitae) จึงกำหนดเนื้อหาหลักของการไขแสดงของพระเจ้าอยู่ที่เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของชีวิตมนุษย์ และเรื่องชีวิตมนุษย์มีอาจถูกล่วงละเมิดได้ ซึ่งในเอกสารคำสอนเรื่อง Donum Vitae ได้กล่าวไว้ว่า “ชีวิตของมนุษย์ทุกคนต้องได้รับความเคารพอย่างสูงสุด เพราะมนุษย์เป็นเพียงสิ่งสร้างเดียวบน

โลกนี้ ที่พระเจ้าได้สร้างมาให้ เป็นภาพลักษณ์ของพระเจ้าผู้สร้าง ชีวิตมนุษย์เป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ เพราะตั้งแต่เริ่มต้นชีวิตผูกพันอยู่กับการสรรค์สร้างของพระเจ้า และคงอยู่ในความสัมพันธ์ที่พิเศษนี้ตลอดไปกับพระเจ้า พระเจ้าแต่เพียงผู้เดียวที่เป็นเจ้านายของชีวิตตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงจุดจบ ไม่มีใครสามารถอ้างสิทธิ์อย่างถูกต้อง และโดยตรงที่จะทำลายความเป็นมนุษย์ที่บริสุทธิ์นี้ได้ไม่ว่าในสถานการณ์ใดๆ ก็ตาม และการให้กำเนิดมนุษย์เรียกร้องคู่สมรสให้มีส่วนร่วมตอบสนองกับผลแห่งความรักของพระเจ้า ของขวัญแห่งชีวิตมนุษย์ต้องถูกทำให้เป็นจริงผ่านทางสามีและภรรยาในการแต่งงาน อันสอดคล้องกับกฎที่ถูกจารึกไว้ในบุคคลและในความเป็นหนึ่งเดียวของพวกเขา” (Donum Vitae, 1987 n.16-22)

หัวใจของเอกสารฉบับนี้คือการสั่งสอนว่าชีวิตมนุษย์เป็นของขวัญจากพระเจ้า โดยพระองค์ได้ทรงมอบให้ทั้งชายและหญิง โดยพวกเขาถูกเรียกร้องให้รู้คุณค่าอันล้ำค่าของชีวิตและจะต้องมีความรับผิดชอบในการรักษาศักดิ์ศรีของชีวิตตนเอง โดยเป็นการเคารพทั้งความเป็นมนุษย์ที่มีอยู่ และลักษณะพิเศษของการส่งผ่านของชีวิตมนุษย์ และในเอกสารนี้ยังได้กล่าวต่อไปอีกว่า ในการใช้เทคนิคเพื่อช่วยเจริญพันธุ์ (ผสมเทียม) การใช้เทคนิคทางการแพทย์ที่เรียกว่า เด็กหลอดแก้ว หรืออื่นๆ นั้นเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ทั้งที่เป็นการกระทำในผู้ที่แต่งงานแล้วและในผู้ที่ยังไม่ได้แต่งงาน เพราะว่าด้วยหลักการของความดีตามธรรมชาติแล้ว ผู้เป็นพ่อและแม่ต่างก็พยายามอย่างเต็มที่ในการที่จะมีลูกเป็นของตนเองซึ่งในเอกสาร “ของขวัญแห่งชีวิต” (Donum Vitae) ก็ยกย่องว่าเป็นสิ่งที่ดี แต่ก็ได้ให้คำแนะนำว่าอย่างไรก็ตามผู้เป็นพ่อและแม่ไม่ควรอ้างสิทธิ์นี้เพียงเพื่อจะใช้เทคโนโลยีที่ไม่เคารพต่อจุดกำเนิดและการให้กำเนิดของชีวิตเลย เพราะชีวิตมนุษย์ที่เพิ่งกำเนิดมาในครรภ์ของมารดานั้นไม่ใช่สิ่งของหรือชิ้นส่วนของทรัพย์สินที่ใครจะมาอ้างสิทธิ์ว่าเป็นสิ่งที่เขาได้ผลิตขึ้นมา หรือเขาสามารถจัดการและทำลายอย่างไรก็ได้ แต่ชีวิตที่กำลังกำเนิดขึ้นมาใหม่นั้นเป็นชีวิตใหม่ของอีกคนหนึ่งที่ไม่ใช่พ่อและแม่อีกต่อไป และชีวิตของมนุษย์ที่กำลังกำเนิดใหม่นี้จะต้องได้รับความเคารพและปกป้องในศักดิ์ศรีและสิทธิส่วนบุคคล เพราะว่าชีวิตไม่ได้เป็นเพียงแค่สิ่งของแต่เป็นของขวัญที่ล้ำค่า

ด้วยเหตุนี้ เราทุกคนจะต้องจดจำไว้เสมอว่า การตั้งครรภ์ การเติบโตของเด็กในครรภ์มารดานั้น ควรเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นผ่านทาง การแต่งงาน เพราะว่าผ่านทางความสัมพันธ์และความปลอดภัยที่ได้รับการปกป้องจากพ่อและแม่ตนเองจะช่วยให้ลูกค้นพบตัวตนเองและสามารถพัฒนาตนเองจนบรรลุความเป็นมนุษย์ที่เหมาะสมของเขา กล่าวคือ ชีวิตของเด็กควรที่จะเป็นผลของความรัก และ

ความสัมพันธ์ที่พ่อและแม่ได้มอบให้แก่กันและกันมากกว่าที่จะเป็นผลของการประดิษฐ์ด้วยเทคนิคทางการแพทย์ และการปฏิสนธิในร่างกายที่เรียกว่าเด็กหลอดแก้วนั้นดูเหมือนว่าจะเป็นการกระทำที่ละเมิดศักดิ์ศรีของความเป็นพ่อและแม่ เพราะเด็กที่กำเนิดมาไม่ได้เป็นผลมาจากความเป็นหนึ่งเดียวทางร่างกายของพวกเขา แต่เด็กนั้นกลายเป็นเพียงผลที่กำเนิดจากเซลล์สืบพันธุ์ของพวกเขา เพราะว่ามันเป็นการที่นำเซลล์สืบพันธุ์แยกออกมาจากร่างกายของพ่อและแม่ และทำให้เกิดการผสมกันโดยแพทย์ผู้เป็นช่างเทคนิคที่นั่งอยู่บนเก้าอี้ในห้องปฏิบัติการ

อีกทั้งการทำเด็กหลอดแก้ว นี่เป็นการทำลายธรรมชาติของการตั้งครรภ์ที่ควรเกิดขึ้นจากการกระทำที่เต็มไปด้วยความรักและความเป็นหนึ่งเดียวกันของสามีและภรรยาโดยผ่านทางความโรแมนติกและความเป็นส่วนตัวของเขาทั้งสอง แต่กลับกลายเป็นการกระทำของหมอที่ทำการดูดและฉีดตัวอ่อนเข้าไปในร่างกายด้วยหลอดเล็กๆ ณ ห้องเล็กๆ ของโรงพยาบาลที่รายล้อมไปด้วยคนแปลกหน้า โดยมีสามีของเธอที่ยืนดูอยู่ข้างๆ ซึ่งภาพที่บรรยายมานี้ก็น่าจะเป็นพยานที่ชัดเจนพอสมควรว่า กระบวนการของเด็กหลอดแก้วนั้น ไม่คู่ควรกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความรักในรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเลย

อีกทั้งในกระบวนการทำเด็กหลอดแก้ว จะต้องมีการผลิตตัวอ่อนมนุษย์ขึ้นมามากพอสมควรในแต่ละครั้ง ซึ่งเมื่อเข้าสู่ขั้นตอนที่จะต้องฉีดตัวอ่อนมนุษย์เข้าไปในท่อนำไข่ของผู้เป็นแม่นั้น หมอก็จะฉีดเข้าไปในอัตราที่จำเป็นเท่านั้นคือประมาณ 4 ตัวเพื่อป้องกันการเกิดแฝด 4 ซึ่งจะก่อให้เกิดอันตรายต่อแม่ได้ ดังนั้นผลที่ตามมาคือจะต้องมีตัวอ่อนมนุษย์ที่เหลือและตัวอ่อนมนุษย์เหล่านี้ ก็จะถูกนำไปแช่แข็งในหลอดไนโตรเจนแล้ว เพื่อเก็บไว้ใช้ในการทำเด็กหลอดแก้วครั้งต่อไป หรือเอาไปใช้สำหรับการทดลอง หรือถูกทำลายและก็ตายไป แม้ว่าในการทำเด็กหลอดแก้วนั้น จะต้องสูญเสียเงินไปเป็นจำนวนที่มากพอสมควร แต่ไม่เป็นปัญหาสำหรับคู่สามีภรรยาที่ต้องการใช้กระบวนการนี้ แต่ด้วยความเข้าใจเป็นพิเศษในเรื่องการแช่แข็งตัวอ่อนมนุษย์นี้น่าจะเป็นภาพสะท้อนที่เพียงพอในการโน้มน้าวให้คนทั้งหลายได้ตระหนักว่า กระบวนการทำเด็กหลอดแก้วนี้ไม่สามารถเปรียบเทียบกับศักดิ์ศรีของมนุษย์

ส่วนในกรณีการใช้บุคคลอื่นตั้งครรภ์แทนนั้นก็ถือว่าเป็นการผิดกฎหมายโดยตรง เพราะเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับความหมายของการแต่งงาน ที่ให้ความเป็นหนึ่งเดียว และขัดแย้งกับศักดิ์ศรีของการให้กำเนิดบุตรจากแม่ พร้อมทั้งเป็นการไม่ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่แห่งความรักของผู้ที่เป็นพ่อแม่ เป็นการทำลายศักดิ์ศรีของบุตรในสิทธิที่จะเกิดในครรภ์และอาศัยอยู่ในครรภ์ของแม่ นอกนั้นยัง

เป็นการทำลายสถาบันครอบครัว โดยแบ่งแยกการเป็นแม่เฉพาะผู้ที่เป็นเจ้าของไข่ แม่ที่เป็นผู้ตั้งครรภ์ และแม่ที่เป็นผู้เลี้ยง

โดยในเอกสารฉบับนี้ ยังได้เน้นย้ำว่าการใช้เทคโนโลยีช่วยเจริญพันธุ์ โดยเฉพาะการปฏิสนธิในจานทดลอง (เด็กหลอดแก้ว) โดยมีบุคคลที่สามหรือบุคคลอื่นนอกคู่สมรสเข้ามาเกี่ยวข้อง และการให้บุคคลอื่นตั้งครรภ์แทนนั้น ไม่สามารถกระทำได้ เพราะเป็นการผิดต่อความรักและความซื่อสัตย์ของชีวิตครอบครัว (Donum vitae ข้อที่ 36 – 38)

2. เอกสาร Dignitas Personae

ในหลายทศวรรษที่ผ่านมาวิทยาศาสตร์การแพทย์มีความก้าวหน้าอย่างยิ่งในการทำควมเข้าใจ เรื่องการให้กำเนิดชีวิตมนุษย์ เรื่องโครงสร้างทางชีวภาพของมนุษย์ และการพัฒนาต่างๆ เหล่านี้เกิดประโยชน์ในแง่บวกและมีคุณค่าอย่างมากในการเอาชนะและการวินิจฉัยโรคต่างๆ แต่ในทางกลับกันก็มีผลในแง่ลบเช่นเดียวกัน และไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้เมื่อกระบวนการนั้นเข้าไปเกี่ยวข้องกับการทำลายความเป็นมนุษย์ หรือเมื่อมีการว่าจ้าง หรือเมื่อพวกเขานำมาใช้เพื่อจุดประสงค์ใดก็ตามที่ขัดกับความดีของมนุษย์ เพราะว่า “จากจุดเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์นั้นเราไม่สามารถลดทอนคุณค่าจากร่างกายลงมาเป็นเพียงแค่กลุ่มเซลล์ได้ ร่างกายของตัวอ่อนมนุษย์พัฒนาอย่างมีกระบวนการจนเป็นเด็กทารกที่เราเห็นเมื่อคลอดออกมา” (Dignitas Personae, 2008 ข้อที่ 4)

คำสั่งสอนของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิกจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ยอดเยี่ยมสำหรับการอภิปรายเกี่ยวกับสถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์ และปัญหาที่ว่าตัวอ่อนมนุษย์มีจิตวิญญาณหรือไม่ โดยหนึ่งในการอภิปรายหลัก ก็คือปัญหาเรื่องการเป็นบุคคลของตัวอ่อนมนุษย์และความหมายของบุคคลคืออะไร

ด้วยเหตุนี้พระศาสนจักรโรมันคาทอลิกจึงได้ออกเอกสารทางการของพระศาสนจักรโดยมีชื่อว่า ศักดิ์ศรีของบุคคล (Dignitas Personae) เป็นเอกสารของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิกที่ได้รับการตีพิมพ์ เมื่อวันที่ 8 กันยายน ปี 2008 ซึ่งเป็นวันฉลองแม่พระบังเกิด โดยเอกสารฉบับนี้ได้เริ่มต้นด้วยคำสั่งสอนว่า “ศักดิ์ศรีของบุคคลมนุษย์ต้องได้รับการยอมรับในมนุษย์ทุกๆ คนตั้งแต่ช่วงเวลาของการปฏิสนธิจนถึงช่วงระยะเวลาสุดท้ายของชีวิตคือการตายตามธรรมชาติ” (Dignitas Personae, 2008 ข้อที่ 1) เป็นเอกสารที่ผ่านการประชุมของบรรดาพระสังฆราช นักเทววิทยา รวมทั้งนักชีวจริยศาสตร์ และได้รับการอนุมัติรับรองโดยองค์สมเด็จพระสันตะปาปาเบเนดิกต์ที่ 16

เนื้อหาคำสอนที่สำคัญของเอกสาร Dignitas Personae

ส่วนแรก: (ข้อที่ 4-6) ของเอกสาร ศักดิ์ศรีของบุคคล Dignitas Personae ได้กำหนดสองหลักการพื้นฐานที่เกี่ยวกับชีวจริยธรรม หลักการพื้นฐานแรกคือ "ตัวอ่อนมนุษย์จะต้องได้รับการเคารพและถือว่าเป็นบุคคลตั้งแต่ช่วงเวลาของการปฏิสนธิ และด้วยเหตุนี้เอง ณ ช่วงเวลาเดียวกันนี้ สิทธิในฐานะที่เป็นบุคคลของเขาจะต้องได้รับการยอมรับ และเป็นช่วงเวลาที่จะต้องเคารพสิทธิในการมีชีวิตมนุษย์ของผู้บริสุทธิ์ทุกคน" (Dignitas Personae, 2008 ข้อที่ 4 อ้างถึงใน Donum Vitae, 1987. I, 1)

หลักการพื้นฐานที่สองคือ "มนุษย์ทุกคนต้องได้รับการเคารพในศักดิ์ศรีเพราะแต่ละคนมีศักดิ์ศรี และคุณค่าของตนเองแบบไม่ลบล้างกัน ต้นกำเนิดของชีวิตมนุษย์มีบริบทที่แท้จริงในการแต่งงานและในครอบครัว ที่ถูกสร้างขึ้นผ่านการกระทำที่แสดงออกถึงความรัก ซึ่งกันและกันระหว่างชายและหญิง ด้วยเหตุนี้ การให้กำเนิด “จะต้องเป็นผลจากการแต่งงาน” ซึ่งเป็นสายสัมพันธ์อย่างแท้จริงที่ต้องรับผิดชอบ ต่อเด็กที่จะเกิด” (Dignitas Personae, 2008 ข้อที่ 6 อ้างถึงใน Donum Vitae, 1987. II, 1)

แม้ว่าในเอกสารคำสอนเรื่อง “ของขวัญแห่งชีวิต” (Donum Vitae) จะหลีกเลี่ยงแนวความคิดตามธรรมชาติด้านปรัชญาอย่างชัดเจน คือไม่ได้กำหนดความหมายของตัวอ่อนมนุษย์ในฐานะเป็นบุคคลและถึงแม้ว่าการปรากฏตัวของจิตวิญญาณไม่สามารถสังเกตเห็นจากการทดลองแต่ผลสรุปของวิทยาศาสตร์ ที่เกี่ยวกับตัวอ่อนมนุษย์ “เป็นตัวบ่งชี้ที่มีค่าว่าการแสดงออกทางความเป็นบุคคลในช่วงเวลาแรกของการปรากฏตัวครั้งแรกของชีวิตมนุษย์ จากเหตุผลนี้จึงเป็นไปได้ อย่างไรก็ตามที่มนุษย์คนหนึ่งจะไม่เรียกว่าเป็นบุคคล อันที่จริงความเป็นมนุษย์นั้นคือช่วงเวลาทั้งหมดของชีวิตทั้งก่อนและหลังคลอด เราไม่สามารถจะกำหนด การเปลี่ยนแปลงในธรรมชาติหรือการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไปในทางจริยธรรมนี้ได้ เพราะมันมีคุณสมบัติเต็มรูปแบบทางมานุษยวิทยาและจริยธรรม ดังนั้น จากจุดเริ่มของชีวิต ตัวอ่อนมนุษย์ก็มีศักดิ์ศรีพอที่จะเป็นบุคคลได้เช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้มนุษย์ทุกคนต้องได้รับการเคารพในศักดิ์ศรีเพราะแต่ละคนมีศักดิ์ศรีและคุณค่าของตนเองที่ไม่สามารถลบล้างได้ (Dignitas Personae, 2008 ข้อที่ 5)

ส่วนเรื่องการแต่งงานนั้นมีอยู่ทุกยุคสมัยและทุกวัฒนธรรม “การแต่งงานคือ สภาวะความจริงอย่างหนึ่งที่ฉลาดและรอบคอบ โดยถูกสถาปนาขึ้นจากพระเจ้าผู้ทรงสร้างพร้อมกับทรงมอบแผนการแห่งความรักไว้ในความเป็นมนุษย์ ดังนั้นสามีและภรรยาจึงได้ส่งต่อของขวัญของพวกเขา

นี้ไปยังผู้อื่น คือความเป็นหนึ่งเดียวของบุคคล ซึ่งเขาเติมเต็มให้กันและกัน ด้วยเหตุนี้ พวกเขาได้ร่วมมือกับพระเจ้าในการให้กำเนิดและหล่อเลี้ยงชีวิตใหม่ขึ้นมา” ในการบรรลุผลถึงความรักของการแต่งงานผู้ชายและผู้หญิง “ต้องทำให้มันชัดเจนว่าการเริ่มต้นของชีวิตสมรสของพวกเขานั้นมีคำว่า ใช้อย่างแท้จริง ซึ่งได้รับการกล่าวออกมาและแสดงให้เห็นผ่านการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริงในการอยู่ร่วมกันเสมอเพื่อเปิดสู่ชีวิต... กฎธรรมชาติซึ่งเป็นรากของการรับรู้ ถึงความเท่าเทียมกันอย่างแท้จริงระหว่างบุคคลต่อบุคคล คือสิ่งที่ต้องตระหนักในฐานะที่เป็นจุดกำเนิดของแรงบันดาลใจในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อบุตรที่จะเกิดใหม่และการส่งผ่านชีวิตนี้จะถูกจารึกไว้ในธรรมชาติและจะเป็นบรรทัดฐานแบบไร้ตัวอักษร ซึ่งทุกคนต้องรับรู้” (Dignitas Personae, 2008 ข้อที่ 6)

เป็นความเชื่อมั่นของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิกที่ว่า มนุษย์ไม่เพียงแค่นี้ได้รับความเคารพโดยอาศัยความเชื่อเท่านั้น แต่เพราะว่ามนุษย์ถูกสร้างมาโดยพระเจ้า ซึ่งพระองค์ทรงตรัสว่า “เราจะสร้างมนุษย์ขึ้นตามภาพลักษณ์ของเรา ให้มีความคล้ายคลึงกับเรา” (ปฐมก. 1:26) และพระเจ้าทรงตรัสอีกว่า สิ่งที่พระองค์ทรงสร้างนั้นดีมาก (ปฐมก. 1:31) และได้กระทำอีกครั้งโดยพระบุตร (ยน. 1:14) ในพระธรรมล้ำลึกเรื่องการรับสภาพมนุษย์ของพระองค์ อันเป็นการยืนยันถึงศักดิ์ศรีของร่างกายและวิญญาณมนุษย์เป็นธรรมล้ำลึกสูงสุด โดยพระวจนาตย์ทรงรับเอาเนื้อหนังเหมือนกันกับมนุษย์ ซึ่งพระคริสตเจ้าไม่ได้ลดทอนสภาพร่างกายของมนุษย์เลย แต่กลับเปิดเผยให้ทราบอย่างครบครันถึงความหมาย และคุณค่าของร่างกาย” ในความเป็นจริงก็คือ “อาศัยธรรมล้ำลึกการรับสภาพมนุษย์ของพระวจนาตย์นั่นเอง ได้ทำให้ธรรมล้ำลึกของมนุษย์นั้นแจ่มชัดอย่างแท้จริง” และผ่านทางความเป็นหนึ่งเดียวกับชาวเราของพระบุตร พระองค์ได้ทำให้เป็นไปได้ว่าเราจะกลายเป็น “บุตรของพระเจ้า” (ยน 1:12) “มีส่วนร่วมในพระธรรมชาติของพระเจ้า” (2 ปต 1: 4) โดยมุมมองใหม่นี้ ไม่ได้ขัดแย้งกับศักดิ์ศรีของสิ่งสร้างที่ทุกคนสามารถรับรู้ได้ด้วยการใช้เหตุผล แต่เป็นการยกขึ้นเหนือขอบเขตของชีวิตซึ่งนั่นคือ การยกสู่พระเจ้า ทำให้เรามีความสามารถในการสะท้อนให้เห็นถึงชีวิตแบบมนุษย์ และการกระทำแบบมนุษย์มากขึ้นซึ่งจะนำไปสู่ความมีอยู่ของมนุษย์

ด้วยเหตุนี้ การเคารพความเป็นมนุษย์ของแต่ละคนจะต้องเรียกร้องต่อไป กล่าวคือ ต้องมีการปรับ และทำให้เข้มข้นในความสว่างของความจริงและความเชื่อ ดังนั้นเราจะเห็นว่าไม่มีความขัดแย้งระหว่างการยืนยันถึงศักดิ์ศรีและการยืนยันถึงความศักดิ์สิทธิ์ของชีวิตมนุษย์ “ใน

ประวัติศาสตร์ มีวิธีการหลากหลายที่พระเจ้าทรงเอาพระทัยใส่ต่อโลกและต่อมนุษยชาตินั้น มิได้เป็นวิธีการที่พิเศษที่แยกจากกัน ในทางตรงกันข้าม วิธีการเหล่านั้นกลับส่งเสริมซึ่งกันและกันและสัมพันธ์กันเสมอ วิธีการต่างๆ นั้นมีจุดเริ่มและเป้าหมายของตัวเองในพระเมตตาที่เต็มไปด้วยความรักของพระเจ้า อีกทั้งเป็นที่ซึ่งพระเจ้าทรงจัดเตรียมไว้สำหรับมนุษย์ทุกคนที่จะได้รับการหล่อหลอมไปสู่ภาพลักษณ์ของพระบุตรของพระองค์ (รม 8:29)” (Dignitas Personae, 2008 ข้อที่ 7)

และจากมิติของมนุษย์และมิติของพระเจ้า โดยใช้ความสัมพันธ์ของทั้งสองมิตินั้นมนุษย์ผู้หนึ่งจะเข้าใจได้ว่าทำไมมนุษย์จึงมีคุณค่าที่ไม่สามารถทำลายได้ นั่นคือ มนุษย์เป็นเจ้าของกระแสเรียกนิรันดร์ และถูกเรียกให้มีส่วนร่วมในสายสัมพันธ์แห่งความรักแบบพระตรีเอกภาพแห่งการดำรงอยู่ของพระเจ้า

ซึ่งคุณค่าประการนี้เป็นของมนุษย์ทุกคนโดยมิได้แบ่งแยก โดยอาศัยคุณธรรมพื้นฐานของการเป็นอยู่นี้ มนุษย์ทุกคนจะต้องได้รับการเคารพอย่างครบครัน คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่อยู่บนพื้นฐานทางชีววิทยา จิตวิทยา การพัฒนาทางการศึกษาหรืออยู่บนพื้นฐานของสุขภาพ สิ่งเหล่านี้จะต้องได้รับการยกเว้น เพราะทุกขั้นตอนของการดำรงอยู่ของมนุษย์นั้น เขาถูกสร้างขึ้นตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า จึงสะท้อนให้เห็นถึง “ใบหน้าของพระบุตรแต่องค์เดียวของพระองค์... ความรักแบบไร้ขอบเขต และไม่สามารถเข้าใจได้ทั้งหมดของพระเจ้าที่มีต่อมนุษย์นั้น เปิดเผยให้ทราบถึงระดับที่มนุษย์ควรได้รับความรักในตัวของเขาเองหากไม่รวมการพิจารณาถึงด้านต่างๆ นี้ ไม่ว่าจะเป็นด้านความฉลาด ความงาม สุขภาพ ความวัยเยาว์ ความสมบูรณ์และอื่นๆ สามารถกล่าวโดยสรุปคือ ชีวิตมนุษย์นั้นคือ ความดีเสมอ เพราะนั่นคือความดีที่เป็นของพระเจ้าที่เห็นได้ในโลกนี้ เป็นสัญลักษณ์ของการประทับอยู่ของพระองค์ และเป็นตราประทับแห่งพระสิริรุ่งโรจน์ของพระองค์ (Evangelium Vitae, 34)” (Dignitas Personae, 2008 ข้อที่ 8)

ส่วนในเรื่องมิติด้านชีวิตตามธรรมชาติ และมิติด้านชีวิตเหนือธรรมชาตินี้ ช่วยให้เราสามารถเข้าใจความคิดเรื่องการกระทำที่ก่อให้เกิดชีวิตมนุษย์ใหม่สู่ความมีอยู่ของมนุษย์ได้ดีขึ้น กล่าวคือการกระทำที่มากจากการมอบตนให้แก่กันและกันของชายและหญิง ซึ่งสิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงความรักของพระตรีเอกภาพ “พระเจ้าเป็นความรักและชีวิต ที่จารึกไว้ในชายและหญิง เป็นกระแสเรียกเพื่อมีส่วนร่วมในหนทางพิเศษในธรรมล้ำลึกของความเป็นหนึ่งเดียวแห่งบุคคลของพระองค์ อันเป็นงานของพระองค์ในฐานะพระผู้สร้างและพระบิดา”

ดังนั้น “ความสมบูรณ์ทางธรรมชาติที่มีอยู่ในชายและหญิง โดยได้รับการหล่อเลี้ยงผ่านความตั้งใจส่วนตัวของคู่สมรสในแผนการดำเนินชีวิตทั้งหมดของพวกเขา ทุกสิ่งที่พวกเขามีและทุกสิ่งที่พวกเขาเป็น พระเจ้าจะทรงรับรอง ทำให้บริสุทธิ์ และยกระดับขึ้น นำไปสู่ความสมบูรณ์และผ่านทางศีลสมรส พระจิตเจ้าจะทรงประทานพระพรแห่งความเป็นหนึ่งเดียวให้แก่คู่สามีภรรยา ซึ่งพระพรนั้นคือภาพลักษณ์ของการเป็นอยู่และความจริงแห่งความเป็นหนึ่งเดียวของพระศาสนจักร อันเป็นพระกายทิพย์ของพระเยซูเจ้าองค์พระผู้เป็นเจ้าของเรา” (Dignitas Personae, 2008 ข้อที่ 9)

ต่อไปจะเป็นส่วนที่สองโดยจะเริ่มจากข้อที่ 11 เป็นต้นไป ซึ่งประเด็นแรกในส่วนที่สองนี้ก็คือ เรื่องเทคโนโลยีเพื่อช่วยเจริญพันธุ์โดยใน Dignitas Personae ข้อที่ 12 ได้ระบุถึงหลักการพื้นฐาน 3 ประการที่จะต้องได้รับการเคารพในการใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยเจริญพันธุ์ หลักการแรกคือ ต้องเคารพสิทธิในการมีชีวิตและความสมบูรณ์ทางกายภาพของมนุษย์ทุกคนตั้งแต่ช่วงเวลาของการปฏิสนธิจนถึงช่วงเวลาของการตายตามธรรมชาติ หลักการที่สองคือ ความเป็นหนึ่งเดียวของการแต่งงาน ซึ่งหมายถึงการเคารพซึ่งกันและกัน เพื่อสิทธิในชีวิตสมรสที่จะกลายเป็นบิดาหรือมารดา โดยไม่ใช่เพียงการร่วมกับคู่สมรสอื่นๆ หลักการที่สาม คือ ต้องเคารพต้นกำเนิดของชีวิตมนุษย์อันมีบริบทที่แท้จริงในการแต่งงานและในครอบครัวที่ที่ถูกสร้างขึ้นผ่านการกระทำที่แสดงออกถึงความรักซึ่งกันและกันระหว่างชายและหญิง ด้วยเหตุนี้การให้กำเนิด “จะต้องเป็นผลจากการแต่งงาน” (Donum Vitae, II, B, 4)

Dignitas Personae ข้อที่ 13 ยังได้ย้ำถึงคำสั่งสอนของ Donum Vitae ด้วยการประกาศว่า “เทคนิคทั้งหมดของเทคโนโลยีเพื่อช่วยเจริญพันธุ์ทั้งที่กระทำโดยข้อสุจริและไขของคู่สมรสหรือรับมาจากการบริจาคนั้นเป็นการกระทำที่พระศาสนจักรไม่ให้การสนับสนุน แต่ในทางกลับกันเทคนิคซึ่งทำหน้าที่ช่วยเหลือให้การสมรสมีความอุดมสมบูรณ์นั้นได้รับอนุญาต โดยในข้อที่ 13 ได้กล่าวถึงเทคนิคที่เหมาะสมไว้ดังนี้คือ จะต้องเป็นเทคนิคที่มุ่งเป้าไปที่การจัดอุปสรรคในการปฏิสนธิตามธรรมชาติ เช่นการรักษาด้วยการควบคุมฮอร์โมน การผ่าตัดเพื่อขจัดการปิดกั้นท่อนำไข่ ฯลฯ รวมทั้งยังส่งเสริมให้เกิดการยอมรับและการวิจัยเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดภาวะมีบุตรยาก

Dignitas personae ข้อที่ 14 และ 15 ให้ความสำคัญอยู่ที่การปฏิสนธิในจานทดลอง (เด็กหลอดแก้ว) และการทำลายตัวอ่อนมนุษย์โดยเจตนา ซึ่งในเอกสาร Donum Vitae ได้กล่าวถึงการกระทำเหล่านี้ และได้ประณามพวกเขาและจากจุดนี้ เอกสาร Dignitas Personae ได้

ยืนยันอีกครั้งว่า “จากประสบการณ์ที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นว่า เทคนิคทั้งหมดของการปฏิสนธิในจานทดลองนั้นเป็นการกระทำที่มองว่าตัวอ่อนมนุษย์เป็นเพียงมวลของเซลล์ที่จะเลือกใช้และทิ้งก็ได้” (Dignitas Personae, 2008 ข้อที่ 14)

Dignitas Personae ข้อที่ 16 ได้สรุปข้อคำสอนของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิกว่าไม่สามารถที่จะยอมรับได้ในการที่จะแยกการให้กำเนิดชีวิตออกจากบริบทของคู่สมรส เพราะการให้กำเนิดชีวิตเป็นการกระทำส่วนบุคคลของสามีและภรรยาซึ่งจะไม่สามารถนำการกระทำแบบอื่นมาทดแทนได้ และการให้กำเนิดนั้นจะต้องได้รับความเคารพเพราะเป็นการกระทำที่น่าสะเทือนใจ หากเราจะลดคุณค่าของมันลงไปเป็นแค่การสืบพันธุ์เท่านั้น อีกทั้งศักดิ์ศรีของบุคคลมนุษย์ต้องได้รับการยอมรับในมนุษย์ทุกๆ คนตั้งแต่ช่วงเวลาของการปฏิสนธิจนถึงช่วงระยะเวลาสุดท้ายของชีวิตคือการตายตามธรรมชาติ

Dignitas Personae ข้อที่ 17 ได้กล่าวถึงการฉีดอสุจิเข้าไปในนิวเคลียสของเซลล์ไข่โดยมีชื่อเรียกว่า Intracytoplasmic (ICSI) อันเป็นวิธีการพัฒนาของเทคโนโลยีเพื่อช่วยเจริญพันธุ์ โดยขั้นตอนของการใช้ Intracytoplasmic (ICSI) นี้ จะคล้ายกันในทุกส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิสนธิในจานทดลองแต่จะความแตกต่างที่โดยทั่วไปแล้ว การปฏิสนธิในจานทดลองจะนำเซลล์อสุจิและเซลล์ไข่มาวางไว้ที่จานทดลองแล้วให้เกิดการปฏิสนธิกัน แต่สำหรับ Intracytoplasmic (ICSI) นั้นจะใช้วิธีการฉีดเซลล์อสุจิที่ได้เลือกไว้ก่อนหน้านี้เข้าสู่นิวเคลียสของเซลล์ไข่ ดังนั้นการกระทำแบบนี้จึงเป็นเช่นเดียวกับการปฏิสนธิในจานทดลองเพราะมันทำให้เกิดการแยกความสมบูรณ์ระหว่างการให้กำเนิดและกิจการความรักของคู่สมรส"

ใน Dignitas Personae ข้อที่ 18 และ 19 ได้พูดถึงการแช่แข็ง “ตัวอ่อน” กล่าวคือตัวอ่อนมนุษย์ที่หลีกเลี่ยงจากการใส่กลับเข้าสู่ร่างกายของผู้หญิง จะถูกนำมาแช่แข็งในถังไนโตรเจนเหลวที่อุณหภูมิ -196 องศาเซลเซียส “ตัวอ่อนมนุษย์” จะหยุดการเจริญเติบโต แต่ยังมีชีวิตอยู่ต่อไปได้นานเป็นปีๆ เลยทีเดียวและเมื่อใดจำเป็นต้องใช้ก็เพียงแต่ทำการละลายให้กลับมาสู่อุณหภูมิปกติ ซึ่งใน Dignitas Personae ข้อที่ 18 ยังได้เรียกตัวอ่อนมนุษย์ที่ถูกแช่แข็งว่า “เด็กกำพร้า” โดยอธิบายเพิ่มเติมว่าพ่อแม่ของพวกเขาไม่ได้ให้ความสนใจกับพวกเขาเลย และในที่สุดความรู้สึกของการเป็นพ่อแม่ผู้ที่จะต้องปกป้องพวกเขาก็จะหมดไปและด้วยเหตุนี้ จึงทำให้เกิดคำถามว่า “จะทำอะไรกับจำนวนที่เพิ่มมากขึ้นของตัวอ่อนมนุษย์ที่ถูกแช่แข็งและถูกทอดทิ้ง”

และใน Dignitas Personae ข้อที่ 19 ยังให้ความสำคัญกับปัญหานี้ โดยได้กล่าวว่าเป็น การผิดทางศีลธรรมอย่างยิ่งที่จะใช้ตัวอ่อนมนุษย์เหล่านี้สำหรับการวิจัยหรือสำหรับการรักษาโรค ข้อเสนอดังกล่าว เป็นที่ยอมรับไม่ได้อย่างเห็นได้ชัดเพราะพวกเขาปฏิบัติต่อตัวอ่อนมนุษย์ว่าเป็น เพียง “วัสดุชีวภาพ” และผลที่ตามมาคือเป็นการทำร้ายและทำลายตัวอ่อนมนุษย์ ในทำนอง เดียวกันสำหรับข้อเสนอที่จะนำตัวอ่อนมนุษย์เหล่านี้ ไปใช้ในการรักษาภาวะที่มีบุตรยากของคู่สมรส นั้นก็เป็นสิ่งที่ไม่สามารถยอมรับได้ในด้านจริยธรรม เพราะมันมีเหตุผลเดียวกันกับการใช้เทคโนโลยี เพื่อช่วยเจริญพันธุ์แบบ Heterologous ซึ่งมันผิดกฎหมายและเช่นเดียวกันสำหรับการตั้งครรภ์ แทน (อุ้มบุญ) ด้วย ท้ายที่สุดใน Dignitas Personae ข้อที่ 19 ยังคงปฏิเสธทุกรูปแบบของ เทคโนโลยีเพื่อช่วยเจริญพันธุ์ที่มีกล่าวไว้ในเอกสาร “ของขวัญแห่งชีวิต” (Donum Vitae II, A, 3)

และในวรรคสุดท้ายของ Dignitas personae ข้อที่ 19 ได้กล่าวว่า “ต้องยอมรับว่าตัว อ่อนมนุษย์หลายพันตัวที่ถูกทอดทิ้งนั้นเป็นการแสดงออกให้เห็นถึงสถานการณ์ของความอยุติธรรม ซึ่งในความเป็นจริงนั้นไม่สามารถแก้ไขได้ดังนั้นพระสันตะปาปา ยอห์น ปอลที่ 2 จึงได้เรียกร้อง มโนธรรมของวงการวิทยาศาสตร์ ทั่วโลกและเป็นพิเศษสำหรับวงการแพทย์ว่าควรที่จะหยุดการ ผลิตตัวอ่อนมนุษย์และควรคำนึงว่าตัวอ่อนมนุษย์นั้นต้องมีสิทธิ์ที่จะได้รับการคุ้มครองเช่นเดียวกับ มนุษย์ผู้เป็นบุคคลตามกฎหมาย”

อีกทั้งใน Dignitas Personae ข้อที่ 20 ได้พิจารณาถึงการแช่แข็งของเซลล์ไข่ ซึ่งเป็น เซลล์ไข่ของสตรีที่ยังไม่ต้องการมีบุตร ณ เวลานั้น แต่ต้องการที่จะใช้เซลล์ไข่นี้เมื่อตัวเองแก่ตัวลง หรือต้องการที่จะมีบุตรในอนาคต จึงทำให้พระศาสนจักรต้องประกาศสอนว่า “การแช่แข็งเซลล์ ไข่อันมีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาใช้ในเทคโนโลยีเพื่อช่วยเจริญพันธุ์ในอนาคตนั้น เป็นการกระทำที่ เมื่อพิจารณาทางศีลธรรมแล้วไม่สามารถยอมรับได้”

ส่วนใน Dignitas Personae ข้อที่ 21 นั้นได้อธิบายว่าในการใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยเจริญ พันธุ์นั้น จะมีขั้นตอนหนึ่งที่ต้องนำตัวอ่อนมนุษย์จำนวนมากพอสมควรย้ายโอนเข้าไปในครรภ์ มารดา ซึ่งก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นอย่างมากในความเสี่ยงของการตั้งครรภ์ แต่ในทางกลับกันการปฏิบัติ เช่นนี้เป็นกระทำที่เรียกว่าการลด (จำนวน) ตัวอ่อนมนุษย์ เพราะในความเป็นจริงนั้นเมื่อตัว อ่อนมนุษย์ฝังตัวในผนังมดลูกแล้ว มดลูกก็จะทำการกำจัดตัวอ่อนมนุษย์ที่เหลือออกมา ซึ่งพระ ศาสนจักรมองว่ามันเป็นการทำลายตัวอ่อนมนุษย์โดยตรง เพราะตั้งแต่ที่มีการปฏิสนธิตัวอ่อนมนุษย์

เหล่านั้นเป็นชีวิตแล้ว และการทำลายชีวิตแบบนี้ดูเหมือนว่าจะเป็นการฆ่าชีวิตของตัวอ่อนมนุษย์ ซึ่งการตัดสินใจที่จะกำจัดตัวอ่อนที่ได้ยอมรับว่ามันเป็นชีวิตของมนุษย์ตามที่ต้องการในครั้งแรกนั้น แสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งในตัวเองโดยมักจะนำไปสู่ความทุกข์ทรมานและความรู้สึกผิดของคู่สมรสและแพทย์ อีกทั้งในมุมมองทางศีลธรรมพิจารณาว่ากรณีของการลด (จำนวน) ตัวอ่อนมนุษย์นี้เป็นการเลือกทำแท้งโดยเจตนา กล่าวคือมันเป็นความจริงว่าการกระทำเช่นนี้มีเจตนาโดยตรง ที่จะกำจัดช่วงแรกของการดำรงอยู่ของพวกเขาซึ่งเป็นผู้บริสุทธิ์ ด้วยเหตุนี้เองจึงถือว่าเป็นความผิดทางศีลธรรมที่ร้ายแรง

และใน Dignitas Personae ข้อที่ 22 จะเป็นพิจารณาถึงเทคนิคทางการแพทย์ที่เรียกว่า “การวินิจฉัยก่อนการฝังตัว” เป็นรูปแบบของการวินิจฉัยก่อนการตั้งครรภ์ ซึ่งมันเกี่ยวข้องกับการทำเด็กหลอดแก้ว กล่าวคือตัวอ่อนมนุษย์ที่เกิดขึ้นในจานทดลองนั้นจะได้รับการวินิจฉัยโรคทางพันธุกรรมก่อนที่จะถูกย้ายเข้าไปในมดลูกของผู้หญิง การวินิจฉัยดังกล่าวจะทำให้แน่ใจว่าตัวอ่อนมนุษย์ไม่มีข้อบกพร่อง หรือมีเพศที่ตรงตามความต้องการหรือคุณสมบัติอื่นๆ ซึ่งการกระทำเช่นนี้พระศาสนจักรโรมันคาทอลิกมองว่าเป็นการทำลายตัวอ่อนมนุษย์ด้วยการตัดสินใจขบถที่ไม่นับฟังประสงค์หรือด้วยเหตุผลอื่นๆ อันเป็นการมองว่าตัวอ่อนมนุษย์เป็นเพียงแค่วัสดุทางชีวภาพ และเป็นการไม่เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตัวอ่อนอย่างร้ายแรง

และใน Dignitas Personae ข้อที่ 23 (ข้อสุดท้ายของส่วนที่สอง) ยังคงมุ่งเน้นไปที่รูปแบบใหม่ของการสกัดกั้นและการทำลายการตั้งครรภ์ ซึ่งมีอยู่ 2 วิธีการคือ

1. “Interceptive การสกัดกั้น” กล่าวคือ เป็นวิธีการที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับตัวอ่อนมนุษย์ โดยเป็นการสกัดกั้นไม่ให้ตัวอ่อนมนุษย์เกิดการฝังตัวในผนังมดลูก

2. “Contragestative การกำจัดตัวอ่อนมนุษย์” กล่าวคือ เป็นวิธีการกำจัดหรือฆ่าตัวอ่อนมนุษย์หลังจากที่ Implantation ฝังตัวในผนังมดลูกแล้ว

โดยวิธีการทั้งสองมีวัตถุประสงค์เดียวกัน คือการทำลายตัวอ่อนมนุษย์ ซึ่งทั้งสองเป็นรูปแบบของการทำแท้งโดยเจตนาและผิดศีลธรรมอย่างร้ายแรง

3. สำคัญในคำสอนที่เกี่ยวกับเรื่องชีวิตและความเป็นบุคคลจากเอกสารคำสอนทั้ง 2 ฉบับ

3.1 ชีวิตเริ่มต้นเมื่อไร จากคำสอนของเอกสาร Donum Vitae และ Dignitas Personae

ในประเด็นคำถามที่ว่า ชีวิตเริ่มเมื่อไรนั้น เมื่อทำการศึกษาจากเอกสารทั้ง 2 ฉบับแล้วพบว่า “ความเป็นมนุษย์ต้องได้รับการเคารพและปฏิบัติอย่างเสมอภาคเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดาทันทีตั้งแต่เริ่มต้นการปฏิสนธิในครรภ์มารดา” เป็นการยืนยันคำสั่งสอนของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิกในคำแถลงการณ์เรื่อง Procured Abortion ว่า “ตั้งแต่ช่วงเวลาที่เกิดการปฏิสนธิขึ้นนั้นชีวิตใหม่ได้เริ่มขึ้นแล้ว ซึ่งไม่ใช่ชีวิตของบิดาหรือมารดาอีกต่อไปแต่เป็นชีวิตใหม่ของเขา” และในหนังสือเพลงสดุดีก็ได้กล่าวถึงช่วงเวลาของการเกิดไว้ว่า

“พระองค์ทรงปั้นส่วนภายในของข้าพเจ้า ทรงถักทอร่างข้าพเจ้าในครรภ์มารดา ข้าพเจ้าขอบพระคุณพระองค์ที่ทรงสร้างข้าพเจ้าให้เป็นดังปาฏิหาริย์ พระราชกิจของพระองค์น่าพิศวง พระองค์ทรงรู้จักข้าพเจ้าอย่างดี ร่างของข้าพเจ้าไม่เป็นสิ่งลึกลับสำหรับพระองค์เลยเมื่อข้าพเจ้าถูกปั้นอย่างเจียบๆ และถูกถักทอขึ้นในส่วนลึกของแผ่นดิน ข้าพเจ้ายังเป็นตัวอ่อนในครรภ์ พระองค์ก็ทอดพระเนตรเห็นแล้ว ทุกอย่างมีเขียนไว้ในหนังสือของพระองค์ วันเวลาถูกกำหนดไว้แล้วก่อนที่จะเกิดขึ้น” (สดด. 139 :13 -16) และเอกสารทั้ง 2 ฉบับ ก็ได้ยืนยันว่าการให้กำเนิดชีวิตเป็นภารกิจที่พระเจ้าทรงมอบให้มนุษย์สานต่อจากภารกิจของพระองค์ เป็นการสานต่อที่ชายและหญิงร่วมมือกับพระองค์ในการมอบพระพรของชีวิตมนุษย์ให้สืบทอดต่อไปด้วยใจอิสระ และความรับผิดชอบ โดยมีความรักเป็นพื้นฐานในการที่จะรับผิดชอบชีวิตใหม่ที่เกิดมา

และพระศาสนจักรยังได้สอนอีกว่า “ตัวอ่อนมนุษย์ตั้งแต่ระยะแรกของการเกิดนั้นไม่สามารถที่จะถูกลดคุณค่าลงเป็นเพียงแค่กลุ่มของเซลล์ได้ ร่างกายตัวอ่อนมนุษย์พัฒนาเจริญขึ้นอย่างเหมาะสมตามรูปแบบที่กำหนดไว้อย่างเห็นได้ชัดในการเกิดของเด็กทุกคน” (Dignitas Personae. 2008 ข้อที่ 4) จึงเห็นได้ว่า พระศาสนจักรได้ให้ความหวังไว้อย่างมากในเรื่องการเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์

ด้วยเหตุนี้ จึงสามารถสรุปได้ว่า เอกสารทั้ง 2 ฉบับนั้นมีความสอดคล้องกันว่าเมื่อเกิดการปฏิสนธิแล้วชีวิตมนุษย์ได้เกิดขึ้นแล้ว เป็นชีวิตที่พระเจ้าได้ทรงประทานให้ เป็นชีวิตที่จะต้องได้รับความเคารพอย่างไม่มีเงื่อนไข และชีวิตนี้ควรอย่างยิ่งที่จะเกิดขึ้นโดยกิจการแห่งความรักของคู่สมรส

3.2 ความเป็นบุคคลหมายถึงอะไรจากเอกสาร Donum Vitae และ Dignitas Personae

ในเอกสาร Donum Vitae นั้นมีวัตถุประสงค์หลักคือการอธิบายถึงคุณค่าของจุดกำเนิด และการให้กำเนิดของชีวิตมนุษย์ จึงทำให้มีการอธิบายถึงความเป็นบุคคลของตัวอ่อนมนุษย์ไม่มากเท่าที่ควรและยังไม่ชัดเจนนัก แต่ในเอกสาร Donum Vitae ก็ได้กล่าวถึงความเป็นบุคคลไว้ในประโยคแรกของข้อที่ 23 ว่า “ตัวอ่อนมนุษย์ต้องได้รับความเคารพเหมือนกับบุคคล ทันที่ตั้งแต่ช่วงเวลาของการมีอยู่ของเขา” ด้วยคำกล่าวข้างต้นนี้เองจึงช่วยให้เราเข้าใจว่าถึงแม้เอกสารฉบับนี้จะไม่ได้เจาะจงว่าความเป็นบุคคลของตัวอ่อนมนุษย์เกิดขึ้นเมื่อไร แต่เอกสารฉบับนี้ก็ได้นำคำแนะนำที่สำคัญว่าเราทุกคนจะต้องเคารพชีวิตของตัวอ่อนมนุษย์นั้นเหมือนกับที่เราเคารพชีวิตของบุคคลที่คลอดออกมาแล้ว

ส่วนในเอกสาร Dignitas Personae นั้นแน่นอนทีเดียวว่าทั้งชื่อและวัตถุประสงค์ของเอกสารนี้ เป็นการประกาศยืนยันว่า ณ ช่วงเวลาของการปฏิสนธินั้นชีวิตของตัวอ่อนมนุษย์ได้เกิดขึ้นและไม่เพียงแค่นั้นเป็นการมีชีวิตใหม่เท่านั้น แต่เป็นชีวิตที่เราจะต้องให้ความเคารพในความเป็นบุคคลของเขาซึ่งความเป็นบุคคลนี้เป็นของประทานจากพระเจ้า เพราะว่าชีวิตเป็นของประทานจากพระเจ้า ดังนั้นตัวอ่อนมนุษย์จะต้องได้รับการเคารพและถือว่าเป็นบุคคลตั้งแต่ช่วงเวลาของการปฏิสนธิ และด้วยเหตุนี้เอง ณ ช่วงเวลาเดียวกันนี้ สิทธิในฐานะที่เป็นบุคคลของเขาจะต้องได้รับการยอมรับ และเป็นช่วงเวลาที่จะต้องเคารพสิทธิในการมีชีวิตมนุษย์ของผู้บริสุทธิ์ทุกคน ซึ่งคุณค่าประการนี้เป็นของทุกคนโดยมิได้แบ่งแยก และโดยอาศัยคุณธรรมพื้นฐานของการเป็นอยู่นี้ ตัวอ่อนมนุษย์จะต้องได้รับการเคารพอย่างครบครัน กล่าวคือเคารพในอัตลักษณ์ของความเป็นมนุษย์และศักดิ์ศรีของบุคคลมนุษย์

4. การศึกษาถึงความเข้าใจเกี่ยวกับสถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์จากมุมมองต่างๆ เช่น มุมมองด้านปรัชญา สังคม และกฎหมาย

พบว่า ไม่สามารถนำมาอธิบายความเป็นบุคคลเพื่อที่จะปกป้องตัวอ่อนมนุษย์ได้ เพราะในแต่ละมุมมองนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมาก ในเรื่องจุดเริ่มต้นที่จะสามารถยอมรับได้ว่าตัวอ่อนมนุษย์นั้นเป็นบุคคล

สรุป

สรุปสถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์ตามคำสอนของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิกได้ดังนี้

1. การมีชีวิตของตัวอ่อนมนุษย์

พระศาสนจักรโรมันคาทอลิกสอนว่าตัวอ่อนมนุษย์มีชีวิตของมนุษย์อย่างแท้จริง โดยชีวิตที่เขามีนั้นมันเริ่มตั้งแต่ช่วงเวลาของการปฏิสนธิ และเป็นชีวิตที่พระเจ้าได้ทรงประทานให้เป็นของชาวฮั่นล้ำค่า

2. การเป็นบุคคลของตัวอ่อนมนุษย์

พระศาสนจักรโรมันคาทอลิกมีได้ระบุว่า ความเป็นบุคคลของตัวอ่อนมนุษย์นั้นเริ่มต้นขึ้นเมื่อใด ส่วนการมีชีวิตของตัวอ่อนมนุษย์ที่พระศาสนจักรโรมันคาทอลิกได้สอนว่าตัวอ่อนมนุษย์มีชีวิต ณ ช่วงเวลาของการปฏิสนธิ หากเพียงแต่พระศาสนจักรโรมันคาทอลิกได้สอนว่าตัวอ่อนมนุษย์จะต้องได้รับความเคารพเหมือนกับมนุษย์ทั่วไปกล่าวคือ พระศาสนจักรโรมันคาทอลิกปรารถนาอย่างยิ่งที่จะให้ทุกคนได้เข้าใจและยอมรับว่าตัวอ่อนมนุษย์มีชีวิตอย่างแน่นอน ซึ่งการมีชีวิตนี้เองเรียกร้องให้เราต้องเคารพว่าตัวอ่อนมนุษย์นั้นเป็นบุคคลแล้ว

3. สิทธิและศักดิ์ศรีของตัวอ่อนมนุษย์

พระศาสนจักรโรมันคาทอลิกสอนว่า ตัวอ่อนเป็นมนุษย์และตัวอ่อนมีสถานภาพความเป็นบุคคลนับตั้งแต่เวลาที่เขาเริ่มมีชีวิตและจาก “ช่วงแรกของการมีอยู่ หมายถึงเวลาที่ตัวอ่อนได้เกิดขึ้นนั้น การเรียกร้องอย่างแข็งขันให้เคารพอย่างไร้เงื่อนไขได้มีขึ้นแล้ว ซึ่งเป็นการเคารพความเป็นมนุษย์ในร่างกายและจิตวิญญาณของเขาทั้งครบ” ดังนั้น จึงสามารถได้ว่า ตัวอ่อนมนุษย์นั้นมีชีวิตนับตั้งแต่ช่วงเวลาของการปฏิสนธิและศักดิ์ศรีแห่งการมีอยู่ของชีวิตที่พระศาสนจักรโรมันคาทอลิกเชื่ออย่างมั่นใจว่าชีวิตมนุษย์นั้นเป็นของชาวฮั่นล้ำค่าที่พระเจ้าได้ทรงประทานให้ด้วยเหตุนี้ตัวอ่อนมนุษย์จะต้องได้รับการเคารพและถือว่าเขาเป็นบุคคล เพราะฉะนั้นจากช่วงเวลาเดียวกันนี้ สิทธิในฐานะที่เป็นบุคคลของเขาจะต้องได้รับการยอมรับ”

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องสถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์ถือเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อ การปกป้องคุณค่าและศักดิ์ศรีของมนุษย์ ดังนั้นคริสตชนทุกคน โดยเฉพาะบรรดาสามเณร ผู้ที่กำลังเตรียมตัวเป็นพระสงฆ์ และพระสงฆ์นักบวชทั้งหลายต้องตระหนักว่า สังคมในปัจจุบันนี้ มีการกระทำมากมายที่ไม่เคารพต่อสถานภาพทั้ง 2 ประการของตัวอ่อนมนุษย์ พวกเขาจะต้อง กล้าที่จะยืนยันว่าไม่มีใครจะสามารถอ้างได้ว่า การสร้างและการทำลายตัวอ่อนมนุษย์นั้นเป็นสิ่งที่ ถูกต้องและเหมาะสม

2. พระศาสนจักรโรมันคาทอลิกในประเทศไทย ควรเร่งส่งเสริมให้คริสตชนได้มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องนี้ ทั้งในเรื่องของการสอน และการแปลเอกสารทางการของพระศาสนจักรนี้ให้เป็นภาษาไทยเพื่อสะดวกต่อคริสตชนและผู้สนใจได้ศึกษาง่ายขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับท่าทีของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิกในประเทศไทยที่มีต่อหลัก คำสอนเรื่องสถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์ตามสถานการณ์ในสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

2. ควรทำการศึกษาถึงสถานการณ์ที่เป็นอันตรายต่อสถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์ โดยเฉพาะในประเทศไทย

รายการอ้างอิง

- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรมแผนกพระคัมภีร์. (2551). **พระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่**. คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรมแผนกพระคัมภีร์.
- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรมแผนกพระคัมภีร์. (2549). **พระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม ปัญจบรรพ**. คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรมแผนกพระคัมภีร์.
- สมเด็จพระสันตะปาปาจอห์นปอลที่ 2. (2536). **พระวรสารแห่งชีวิต (Evangelium Vitae)**. ศูนย์วรรณกรรมชาเลเซียน.
- เชิดชัย เลิศจิตรเลขา. (2545). **จริยศาสตร์เพื่อชีวิต**. วิทยาลัยเซนต์หลุยส์.
- Congregation for the Doctrine of the Faith, Instruction. (2008, 8 September). **Dignitas personae**. On Certain Bioethical Questions
- Congregation for the Doctrine of the Faith, Instruction on Respect for Human Life in its Origin and on the Dignity of Procreation. **Donum Vitae**. (1987, 22 February). 1:(80), 78-79.
- James McTavish, FMVD. (2012). **Choose Life**. Quezon City.
- Janet E, Smith and Christopher Kaczor. (2007). **Life Issues Medical Choices**. St. Anthony Messenger Press.

หลักจริยธรรมในการอภิบาลเด็ก ผู้ได้รับผลกระทบ จากเชื้อเอชไอวี กรณีศึกษา: โครงการบ้านธารนิลลี จังหวัดหนองคาย

A Case Study of Moral Principles Involved in The Pastoral Care of HIV-Affected Children in Sarnelli House Project, Nongkhai, Thailand.

วุฒิชัย จันทรักษ์

* ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.สุรชัย ชุ่มศรีพันธุ์

* สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

ผศ.ดร.ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์

* สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

Wuttichai Jantarak

* Master of Arts Program in Moral Theology, Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Dr.Surachai Chumsriphun

* Moral Theology Program, Faculty of Theology, Saengtham College.

Asst.Prof.Dr.Laddawan Prasootsaengchan

* Christian Education Program, Faculty of Theology, Saengtham College.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 5 เมษายน 2566

* แก้ไข 23 พฤษภาคม 2566

* ตอรับบทความ 30 พฤษภาคม 2566

หลักจริยธรรมในการอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจาก เชื้อเอชไอวี
กรณีศึกษา: โครงการบ้านธารนิลลี จังหวัดหนองคาย

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์วิจัยเพื่อศึกษา 1) หลักจริยธรรมในการอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีของโครงการบ้านธารนิลลี จังหวัดหนองคายและ 2) แนวทางการพัฒนางานอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีของโครงการบ้านธารนิลลี จังหวัดหนองคาย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาหลักการและวิธีการอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีของโครงการบ้านธารนิลลี จังหวัดหนองคายได้แก่ บาทหลวงและบุคลากรของโครงการบ้านธารนิลลี จังหวัดหนองคาย จำนวน 14 คน และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการศึกษาแนวทางการพัฒนางานอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีของโครงการบ้านธารนิลลี จังหวัดหนองคายจำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จำนวน 1 ฉบับ และประเด็นการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. โครงการบ้านธารนิลลีดูแลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีโดยยึดหลักคุณธรรมความรักความเมตตาบนพื้นฐานคุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เป็นบุตรของพระเจ้า ดำเนินงานอภิบาลด้วยคุณธรรม ความหวัง ความรัก ความเมตตา ความซื่อสัตย์ ยุติธรรม ความอดทน ความรอบคอบ ความเอาใจใส่แบ่งปัน การให้อภัย ด้วยความตั้งใจรับผิดชอบ อุทิศตนในการดูแลเอาใจใส่ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ การศึกษา การฝึกวิชาชีพ และการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวี ด้วยความเคารพในคุณค่าศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์

2. แนวทางการพัฒนางานอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีของโครงการบ้านธารนิลลี่ จังหวัดหนองคาย ได้แก่ 1) ควรเน้นการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่แล้วถ่ายทอดไปยังเด็ก 2) ควรให้เด็กได้มีโอกาสไปเข้าค่ายจริยธรรมหรือค่ายธรรมะมากขึ้น 3) ควรพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ ทักษะความสามารถในด้านที่จำเป็นต้องพัฒนา 4) ควรประสานขอความร่วมมือในการพัฒนางานต่างๆ กับหน่วยงานภายนอกและ 5) ควรมีการวางแผนและประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ: หลักจริยธรรม
เด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวี
โครงการบ้านธารนิลลี่ จังหวัดหนองคาย

หลักจริยธรรมในการอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจาก เชื้อเอชไอวี
กรณีศึกษา: โครงการบ้านซาร์เนลลี จังหวัดหนองคาย

Abstract:

The purposes of this research were to find: (1) Moral principles involved in pastoral care of HIV-affected children: Sarnelli House Project, Nongkhai, Thailand. (2) The guidelines for pastoral care of HIV-affected children, Sarnelli House, Nongkhai, Thailand.

The fourteen informants for study about Moral principles in pastoral care of HIV-affected children: included from those in charge of Sarnelli House Project from Sarnelli House Project. The ten experts for the study about the guidelines for pastoral care of HIV-affected children, Sarnelli House. selected specifically, Data analysis used content analysis.

The result of the study were:

1. Sarnelli House Project takes care of children who are affected by HIV based guided by moral values rooted in love, compassion, human dignity as children of God. The pastoral care exhibits the virtues of hope, love, compassion, honesty, justice, patience, prudence, empathy and forgiveness, sharing responsibility with the intention of devoting attention to both physical and psychological dimensions, as well as education and vocational training. It cultivates morality in children affected by HIV with respect to the value of human dignity.

2. The guidelines for pastoral care of HIV-affected children at Sarnelli House, Nongkhai, Thailand: 1) Ethics should be cultivated in the staff, who in turn pass it on to the children. 2) The children should have an opportunity to join more morality or Dharma camps. 3) The staff should be helped to develop the knowledge and skills required. 4) Cooperation in the development of various activities with outside agencies should be coordinated. 5) There should be regular planning and self-evaluation.

Keywords: Moral Principles
HIV-Affected Children
Sarnelli House Project

หลักจริยธรรมในการอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจาก เชื้อเอชไอวี
กรณีศึกษา: โครงการบ้านธารนิลลี จังหวัดหนองคาย

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรคเอดส์เป็นปัญหาทางสาธารณสุขที่สำคัญในระดับโลก ความรุนแรงของปัญหาได้แพร่กระจายไปทุกประเทศในทุกชั้น ทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะการติดต่อในเด็กและเยาวชนที่มีแนวโน้มมากขึ้นเป็นอย่างมาก ข้อมูลประเทศไทยจากแผนยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการยุติปัญหาเอดส์ พ.ศ. 2560–2573 โดย AIDS Epidemic Model (AEM) รายงานว่า เมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยมีผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์สะสม จำนวน 1,526,028 คน มีผู้ติดเชื้อรายใหม่ 6,900 คน (เฉลี่ยติดเชื้อรายใหม่วันละ 19 คน) ผู้เสียชีวิตด้วยเอชไอวี 16,100 คน ในจำนวนผู้ติดเชื้อที่มีชีวิตอยู่ทั้งหมด 437,700 คน แยกเป็นเพศหญิง 181,600 คน เพศชาย 256,100 คน แยกเป็นอายุ 15 ปีขึ้นไป 433,600 คน และอายุไม่เกิน 15 ปี 4,100 คน เมื่อสิ้นปี 2559 ศูนย์วิจัยโรคเอดส์ สภากาชาดไทย ระบุว่า มีผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ 6,200 คน เฉลี่ยวันละ 17 คน ตลอดทั้งปีมีผู้ติดเชื้อเสียชีวิตกว่า 15,000 คน เฉลี่ยวันละ 43 คน โดยเป็นกลุ่มชายรักชายมากที่สุด ซึ่งหากพิจารณาจากสถิติคนที่ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตจะลดลงจากปี 2558 แต่พบว่าในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ที่เข้ารับบริการฝากครรภ์ และกลุ่มทหารเกณฑ์คัดเลือกใหม่เข้าประจำการอายุ 20–24 ปี กลับมีแนวโน้มติดเชื้อสูงขึ้น สอดคล้องกับพฤติกรรมเสี่ยงของกลุ่มเยาวชนที่มีคู่นอนสัมพันธ์หลายคนและไม่ป้องกันเป็นสาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้เยาวชนติดเชื้อเอชไอวีและไม่ทราบสถานการณ์ติดเชื้อของตนเอง ซึ่งพบว่าร้อยละ 70 ของการแพร่เชื้อเอชไอวีเกิดขึ้นในคนอายุประมาณ 15–24 ปี และพบสถิติว่า วัยรุ่นจำนวนมากมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกแบบไม่ป้องกัน (ประชาชาติธุรกิจ, 2561:ออนไลน์) จากข้อมูลดังกล่าวถึงสถิติการติดเชื้อที่สูงขึ้นของกลุ่มหญิงตั้งครรภ์เป็นข้อมูลที่น่ากังวลเป็นอย่างมาก เพราะนอกจากผลกระทบต่อตัวของผู้เป็นแม่ที่ตั้งครรภ์แล้ว ที่สำคัญอย่างยิ่งคือผลกระทบต่อตัวลูก ทั้งการมีโอกาสติดเชื้อเอชไอวี การเจ็บป่วยเป็นโรคเอดส์ หรือการที่ต้องสูญเสียมารดาและบิดาที่ป่วยเป็นโรคเอดส์ ไม่มีผู้ดูแลเลี้ยงดู เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาสำคัญที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนรวมถึงสังคมต้องร่วมกันช่วยดูแลให้แม่และเด็กอยู่ในภาวะที่สมดุลของชีวิต ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนและมีขั้นตอน วิธีการ รายละเอียดมากพอสมควร สำหรับองค์กร หน่วยงาน หรือบุคคลที่ไม่ใช่พ่อแม่ที่จะดูแลเลี้ยงดูให้เด็กได้รับความรัก ความอบอุ่นสามารถเติบโตได้อย่างมีคุณภาพตามสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข เป็นคนดีของสังคม

จากจำนวนผู้ติดเชื้อ ผู้ป่วย และผู้เสียชีวิตจากเชื้อเอชไอวีหรือโรคเอดส์นี้ ทำให้องค์กรต่างๆ ทั้งในระดับโลก ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น ต่างให้ความสำคัญและหาแนวทางช่วยเหลือแก้ไขป้องกัน อาทิ องค์การอนามัยโลก (World Health Organization-WHO) องค์การยูนิเซฟ (UNICEF) แห่งสหประชาชาติ องค์การยูนิเซฟประเทศไทย กระทรวงสาธารณสุข กรมควบคุมโรค สำนักโรคเอดส์ วัณโรคและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ศูนย์วิจัยโรคเอดส์ สภากาชาดไทย มูลนิธิเข้าถึงเอดส์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.) หน่วยงานระดับท้องถิ่น เช่น สำนักงานป้องกันและควบคุมโรคประจำจังหวัดต่างๆ รวมไปถึงองค์กรทางศาสนาพุทธ คือ วัดพระบาทน้ำพุ ที่ดูแลผู้ป่วยติดเชื้อเอชไอวีด้วยวิถีทางพุทธศาสนา องค์กรทางศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก ได้แก่ บ้านกลาร่า สอนสันติธรรม ลำไทร จังหวัดปทุมธานี คามิลเลียน โซเชี่ยล เซนเตอร์ จังหวัดระยอง บ้านคุณแม่เทเรซา จังหวัดหนองบัวลำภู มูลนิธิส่งเสริมการพัฒนาบุคคล (ศูนย์เมอร์ซี) กรุงเทพมหานครและหน่วยงานคาทอลิกที่ให้การดูแลเด็กที่ถูกทอดทิ้งหรือได้รับผลกระทบจากครอบครัวผู้ติดเชื้อเอชไอวีโดยเฉพาะ คือ โครงการบ้านซารินลี จังหวัดหนองคาย

จากแบบอย่างของพระเยซูที่ปรากฏในพระวรสาร จะพบว่าในการเทศนาและสั่งสอนประชาชน จะทรงให้การดูแลรักษาผู้ป่วยควบคู่ไปด้วย และทรงกำชับต่อสาวกของพระองค์ในการเผยแผ่ศาสนาว่า จะต้องไม่ละเลยต่อการดูแลรักษาผู้ป่วย (มธ. 10:7-8) เป็นการแสดงให้เห็นว่าพระองค์ทรงรักมนุษย์มาก และเป็นจิตตารมณ์สำคัญประการหนึ่งของพระองค์ นอกจากนี้ พระคัมภีร์ยังเล่าถึงเหตุการณ์มากมายที่แสดงให้เห็นถึงความเมตตาของพระเยซูเจ้าที่มีต่อประชากรของพระองค์ พระเยซูเจ้าทรงเสด็จไปทั่วแคว้นกาลิลี ทรงสอนในศาลาธรรม เรื่องพระอาณาจักรสวรรค์ ทั้งรักษาคนเจ็บป่วยให้หายจากโรค ข้าราชการกระทำของพระองค์กระจ่ายไปทั่วแคว้นซีเรีย ประชาชนนำบรรดาคนเจ็บป่วยด้วยโรคภัยนานาชนิด รวมทั้งคนถูกปีศาจสิง คนเป็นลมบ้าหมูและคนง่อยมาให้พระองค์ทรงรักษา (มธ 4:23-24) พระองค์ทรงรักษาคนโรคเรื้อน (มก 1:40-45) ทรงรักษาคนง่อย (มธ 9:1-8) เป็นต้น ดังนั้น พระเยซูเจ้าทรงเป็นรูปแบบที่สมบูรณ์ที่สุดของผู้อภิบาล ความเด่นชัดในงานของพระองค์แสดงออกโดยพระภารกิจของพระองค์ ที่พระองค์ทรงมาเพื่อผู้ถูกทอดทิ้ง ผู้ที่สังคมรังเกียจ ผู้ถูกกดขี่ เป็นผู้นำสันติ นำความรัก ความรอดมาสู่โลก และพระศาสนจักรคาทอลิกได้แสดงให้เห็นถึงการยอมรับในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในผู้ป่วยเอดส์ อย่างไม่มีเงื่อนไข ดังที่ สมเด็จพระสันตะปาปาโยฮันปอลที่ 2 ได้ทรงตรัสไว้ในโอวาทเกี่ยวกับโรคเอดส์ว่า “ไม่ว่าเขาจะอยู่ในสภาพใดๆ สังคมใด ในฐานะเศรษฐกิจหรือในศาสนาใดก็ตาม

หลักจริยธรรมในการอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจาก เชื้อเอชไอวี
กรณีศึกษา: โครงการบ้านธารนิลลี้ จังหวัดหนองคาย

ในพวกเขาแต่ละคนพระศาสนจักรมองเห็นพระฉายาลักษณ์ของพระคริสตเจ้า พระผู้ไถ่ที่ได้รับเอากลายเป็นมนุษย์ เพื่อช่วยเราให้รอดพ้นจากบาป และเพื่อประทานชีวิตนิรันดร์แก่เรา”(สมเด็จพระสันตะปาปาโยฮันปอลที่ 2, 2550:1) เราจึงได้เห็นว่พระศาสนจักรก็ไม่ได้นิ่งเฉยกับกระแสของโลก พระสันตะปาปาผู้สืบตำแหน่งจากบรรดาอัครสาวก ท่านทั้งหลายได้เห็นถึงความสำคัญของชีวิตมนุษย์ต้องได้รับการรักษาและไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน เพราะทุกชีวิตคือ พระฉายาลักษณ์ของพระเจ้า

โครงการบ้านธารนิลลี้ จังหวัดหนองคายเป็นองค์กรการกุศล ดำเนินงานภายใต้มูลนิธิคณะสงฆ์พระมหาไถ่แห่งประเทศไทย ก่อตั้งเมื่อ เดือนตุลาคม พ.ศ. 2543 เป็นองค์กรคาทอลิกที่ดำเนินพันธกิจตามคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิกในเรื่องของการดูแลให้คุณค่าของชีวิตมนุษย์ สาธารณสุข จังหวัดหนองคาย ได้ให้การรับรองว่า เป็นองค์กรเอกชนเพื่อช่วยเหลือเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ มีเด็กอยู่ในการดูแลอย่างเป็นทางการที่บ้านมากกว่า 140 คน และเด็กที่อยู่กับครอบครัวตนเองอีก 20 คน เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีความเข้มแข็งในการดูแลอภิบาลเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวี ซึ่งหากมีการศึกษาถึงหลักการ และวิธีการอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีของโครงการบ้านธารนิลลี้ จังหวัดหนองคายแล้วจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานองค์กรอื่นๆ หรือพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้อุปการะของเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีได้และหากมีการศึกษาแนวทางการพัฒนางานอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีของโครงการบ้านธารนิลลี้แล้ว ก็จะเป็นประโยชน์ต่อโครงการบ้านธารนิลลี้ในการที่จะนำผลการศึกษาไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

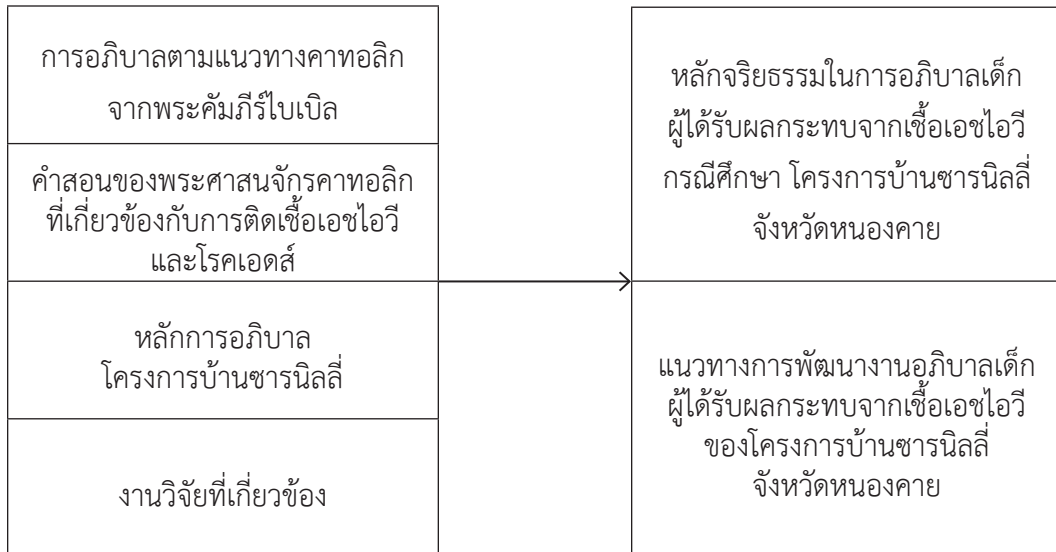
2.1 เพื่อศึกษาหลักจริยธรรมในการอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีกรณีศึกษาโครงการบ้านธารนิลลี้ จังหวัดหนองคาย

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนางานอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีของโครงการบ้านธารนิลลี้ จังหวัดหนองคาย

ขอบเขตของการวิจัย

1. กรอบแนวคิดของวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังกรอบแนวคิดของการวิจัยต่อไปนี้

2. ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษา หลักการอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีของโครงการบ้านธารนิลลี จังหวัดหนองคาย ได้แก่ บาทหลวงและบุคลากรของโครงการบ้านธารนิลลี จังหวัดหนองคาย จำนวน 14 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2.2 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการศึกษาแนวทางการพัฒนางานอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีของโครงการบ้านธารนิลลี จังหวัดหนองคาย จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย บาทหลวงมุณิธิคุณะสงฆ์พระมหาไถ่แห่งประเทศไทย จำนวน 2 คน บาทหลวงของโครงการบ้านธารนิลลี จำนวน 2 คน ตัวแทนบุคลากรของโครงการบ้านธารนิลลี จำนวน 2 คน และบุคลากรของหน่วยงานภายนอกที่ดูแลเกี่ยวกับเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวี จำนวน 2 คน ตัวแทนผู้ปกครองเด็กในโครงการบ้านธารนิลลี จำนวน 2 คน

หลักจริยธรรมในการอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจาก เชื้อเอชไอวี
กรณีศึกษา: โครงการบ้านธารนิลลี้ จังหวัดหนองคาย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การอภิบาลเด็กผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวี หมายถึง การดูแลเอาใจใส่ในชีวิตเด็กผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีที่พักอยู่ในโครงการบ้านธารนิลลี้ จังหวัดหนองคาย ในด้าน 1) ร่างกายและจิตใจ 2) การศึกษา วิชาชีพ 3) การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ความรัก การแบ่งปัน การให้อภัย และความรับผิดชอบ ตามวัตถุประสงค์ของโครงการบ้านธารนิลลี้

หลักจริยธรรมในการอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวี หมายถึง คุณธรรม คำสอนทางคริสต์ศาสนาที่นำมาใช้เป็นหลักในการดูแลเอาใจใส่เด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวี อาทิ คุณธรรมความรัก ความเชื่อ ความวางใจ ความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์ การเคารพคุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการอุทิศตนรับใช้เพื่อนมนุษย์

โครงการบ้านธารนิลลี้ จังหวัดหนองคาย หมายถึง องค์กรการกุศลทางศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ดำเนินงานภายใต้มูลนิธิคณะสงฆ์พระมหาไถ่แห่งประเทศไทย ตั้งอยู่ที่ 166 หมู่ 6 หมู่บ้านดอนหวาย ต.เวียงคุก อ.เมือง จ.หนองคาย 43000 เป็นหน่วยงานที่ให้การดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวีหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ โดยเฉพาะ เด็กกำพร้าที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ เด็กที่ติดเชื้อเอชไอวีจากมารดาและเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ที่ยังอยู่ในชุมชน มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง เพื่อ 1) ให้ที่พักพิงที่ปลอดภัยและปัจจัยสี่แก่เด็กทุกคนที่อาศัยอยู่โครงการบ้านธารนิลลี้ 2) ช่วยเหลือเด็กและผู้ใหญ่ที่ติดเชื้อเอชไอวี ได้รับการดูแลและรักษาอย่างเหมาะสม 3) ส่งเสริมให้เด็กได้รับการศึกษาหรือการฝึกวิชาชีพ เพื่อให้เขาได้เป็นบุคคลที่ดีในสังคมและพัฒนาศักยภาพที่เขาเป็นอย่างดีที่สุด และ 4) ปลูกฝังคุณค่าแห่งความรัก การแบ่งปัน การให้อภัย และความรับผิดชอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) และประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

2. นำข้อมูลที่ได้ศึกษามาสร้างเป็นเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) และประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) แล้วดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.6–1.00 มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 0.5 และนำประเด็นการสนทนากลุ่มที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.6–1.00 มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 0.5 แล้วปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญได้เป็นเครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

วิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 หลักจริยธรรมในการอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีกรณีศึกษาโครงการบ้านธารนิลลี จังหวัดหนองคาย

1. หลักจริยธรรมและวิธีการในการดูแลร่างกายของเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีของโครงการบ้านธารนิลลี จังหวัดหนองคาย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า การดูแลด้านร่างกายของโครงการบ้านธารนิลลี ใช้หลักการในคุณธรรมความรัก ความเมตตาในการอภิบาลดูแลเด็กๆ เจ้าหน้าที่ทุกคนได้รับแบบอย่างคุณธรรมมาจากบาทหลวงไมเคิ้ล เซ ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งสถานสงเคราะห์เด็กโครงการบ้านธารนิลลี จังหวัดหนองคาย เปรียบดังบิดาผู้ใจดี ทางโครงการบ้านธารนิลลี พยายามช่วยเด็กให้ได้รับความรักเหมือนครอบครัวของตนเองใช้ระบบการปกครองแบบครอบครัว

หลักจริยธรรมในการอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจาก เชื้อเอชไอวี
กรณีศึกษา: โครงการบ้านซารินลี จังหวัดหนองคาย

คุณธรรมความรักยังพบในระหว่างเด็กติดเชื้อมีเจ้าหน้าที่ในเรื่องการทานยาต้านเชื้อไวรัสของผู้ป่วย ทางโครงการบ้านซารินลีมีการเอาใจใส่เด็กเหล่านี้ รวมทั้งอบรมเด็กเหล่านี้ในเรื่องของการทานยาให้ตรงเวลาและสอนให้รู้จักรักตนเอง การทานยาให้ตรงเวลา เพื่อไม่ให้ร่างกายนั้นทรุดจากเชื้อเอชไอวีอีกประการหนึ่งจะได้สังเกตพฤติกรรมของเด็ก ถ้ามีพฤติกรรมที่ไม่ดีไม่เหมาะสมจะมีการกล่าวตักเตือน พร้อมกับให้กำลังใจกับเด็ก โดยเจ้าหน้าที่เป็นผู้หญิงจะทำหน้าที่เป็นเหมือนกับแม่ของเด็กคอยดูแลและอบรมสั่งสอนไปในหนทางที่ดี

นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ยังใช้คุณธรรมความยุติธรรมในการดูแลเด็กผู้ได้รับผลกระทบทั้งหลาย ด้วย ความเท่าเทียมกัน ให้ความเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของเขาเท่าๆ กัน ซึ่งพิจารณาจากการให้เด็กติดเชื้อมีเด็กไม่ติดเชื้ออยู่ร่วมกัน โดยไม่แบ่งแยก บาทหลวงและผู้บริหารพยายามอบรมเจ้าหน้าที่ในโครงการบ้านซารินลีให้มีความยุติธรรมให้ได้มากที่สุดในการดูแลเด็กและการอบรมเด็ก ซึ่งสามารถพิจารณาจากเด็กที่อยู่ร่วมกันโดยไม่มี ความรังเกียจกันตรงกันข้ามเด็กกลับมีความห่วงใยกันซึ่งกันและกัน

ในการสอนเรื่องความยุติธรรม เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น เช่น ทำไมคนนี้ออกไปข้างนอกได้ แต่เขาออกไปไม่ได้ หรือ ทำไมพี่คนนี้ขี่มอเตอร์ไซด์ได้ แต่เขาทำไม่ได้ เป็นต้น วิธีแก้ไข จะมีการเรียกประชุมรวมและอธิบายให้เด็กฟังว่าทำไมแม่ถึงทำกับคนแบบนี้ ชี้แนะให้เขาเข้าใจเป็นรายกรณี และเนื่องจากเด็กแต่ละคนเป็นเด็กที่มาจากบริบทที่แตกต่างกันมากหลากหลายปัญหาการเลี้ยงดูเขาจึงมีคุณธรรมความอดทนใช้วิธีการอบรมแตกต่างกัน แต่อยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมความยุติธรรม

เด็กที่ป่วยกับเด็กที่ไม่ได้ป่วยที่โครงการบ้านซารินลีจะเลี้ยงรวมกันหมดไม่แบ่งแยก ซึ่งเด็กเขาสามารถอยู่ด้วยกันได้ไม่มีรังเกียจกัน มีแต่ช่วยกันดูแลคอยบอกให้กินยาอยู่เสมอ แต่ก่อนหน้านั้นทางโครงการบ้านซารินลีเคยแบ่งเด็กที่ติดเชื้อแยกออกจากเด็กที่ไม่ติดเชื้ออยู่กันคนละหลังตอนหลังมีการเปลี่ยนใหม่ แบ่งเด็กแค่เพศหญิง-ชาย และแบ่งตามระดับอายุ เพื่อให้ง่ายต่อการเลี้ยงดูและการที่เราให้เด็กที่ติดเชื้อและไม่ติดเชื้อมาอยู่ด้วยกันก็เพราะว่า อนาคตเด็กจะต้องออกไปอยู่ในสังคมภายนอก เด็กจะต้องรู้จักรับผิดชอบตัวเองให้ได้ ตั้งแต่เรื่องของการกินยาและเรื่องอื่นๆ ทางโครงการบ้านซารินลีจึงจัดให้เด็กอยู่ร่วมกัน เพื่อที่ว่าคนที่ไม่ได้กินยาก็จะได้เข้าใจคนที่กินยา คนที่กินยาก็จะได้เข้าใจตัวเองและเข้าใจคนที่ไม่ได้กินยา เพราะเมื่อออกจากโครงการบ้านซารินลีไป เขาจะต้องอยู่ในสังคมที่ใหญ่ขึ้น เขาจะได้เข้าใจและดูแลตัวเองให้ได้ ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กสำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคต

ดังนั้น การดูแลด้านร่างกายเด็กผู้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีของโครงการบ้านธารนิลลีใช้หลักคุณธรรมเรื่องความรักและความยุติธรรมในการดูแลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวี คุณธรรมเรื่องความรักซึ่งพิจารณาจากการดูแลเด็กที่เจ้าหน้าที่ให้ความรักเหมือนลูกคนหนึ่งและเหมือนคนในครอบครัว เพราะในโครงการบ้านธารนิลลีเป็นระบบครอบครัว พร้อมกันนี้ในเรื่องความยุติธรรมที่ให้กับเด็กก็เท่าเทียมกันทั้งการอบรมการเลี้ยงดูที่เน้นทุกคนมีความเสมอภาคกันไม่แบ่งแยกระหว่างคนป่วยกับคนที่ไม่ป่วย ให้ความเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของเขาเท่าๆ กัน

2. หลักจริยธรรมและวิธีการในการดูแลจิตใจของเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีของโครงการบ้านธารนิลลี จังหวัดหนองคาย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า การดูแลด้านจิตใจของโครงการบ้านธารนิลลีใช้คุณธรรม ความรัก ความเมตตา ความรอบคอบ การควบคุมอารมณ์ ความหวังเป็นหลักในการดูแลด้านจิตใจเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวี โดยเจ้าหน้าที่ใช้หลักคุณธรรมความรัก ความเมตตาในการดูแลอภิบาลทางจิตใจในเด็กที่ถูกกระทำหรือเด็กติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งเด็กเหล่านั้นรู้สึกว่าเป็นบาปหรือเป็นแผลในใจที่ตัวของเด็กไม่ได้ก่อขึ้นเอง และใช้คุณธรรมด้านความรอบคอบและความเอาใจใส่ในการดูแลด้านจิตใจให้กับกลุ่มเด็กเหล่านี้ ในการสอนให้เห็นถึงความหวังของชีวิตในอนาคตที่จะต้องเผชิญ ตระหนักในคุณค่าของชีวิต นอกจากนี้ทางบาทหลวงผู้บริหารจะอบรมให้เจ้าหน้าที่ทุกคนให้มีคุณธรรม ความอดทนในการดูแลเด็กๆ เพราะเด็กมีหลากหลายและแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพจิตใจของเด็ก ที่ติดเชื้อเอชไอวีจะมีภาวะทางด้านอารมณ์ที่ไม่ค่อยมั่นคง อารมณ์แปรปรวนเฉียบพลัน ดังนั้น เจ้าหน้าที่ทุกคนจึงมีคุณธรรมของความอดทนสูงในการดูแลเด็กพิเศษเหล่านี้

กรณีที่เด็กโดนกระทำทารุณทางด้านร่างกายและจิตใจมาแล้วเข้ามาพักที่โครงการบ้านธารนิลลี พี่เลี้ยงเด็กทุกคนจะได้รับทราบข้อมูลของเด็กทุกคนไม่เฉพาะแต่เด็กที่โดนกระทำเท่านั้น และต้องรักษาข้อมูลของเด็กให้เป็นความลับให้ได้มากที่สุด แต่ถ้าในกรณีที่เด็กจากบ้านหลังนี้ย้ายไปอยู่บ้านอีกหลัง เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลต้องส่งต่อข้อมูลของเด็ก ลักษณะนิสัยของเด็กให้เจ้าหน้าที่ที่มารับผิดชอบได้ทราบ เพื่อจะได้ง่ายต่อการเลี้ยงดูเด็กต่อไป จะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลของเด็กให้กับบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องทราบ

หลักจริยธรรมในการอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจาก เชื้อเอชไอวี
กรณีศึกษา: โครงการบ้านธารนิลลี่ จังหวัดหนองคาย

สำหรับการอบรมเด็ก เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลนั้นต้องสามารถควบคุมอารมณ์ตัวเองได้ ต้องมีสติในการควบคุมอารมณ์ วิธีการควบคุมอารมณ์ คือ จะสังเกตอารมณ์ของตนเอง หากมีพฤติกรรมหรืออารมณ์โมโห หงุดหงิด ก็จะต้องลดพฤติกรรมหรืออารมณ์นั้น เช่น พูดเสียงเบาลง หรือเดินออกมาให้ห่างจากเด็กเพื่อระงับอารมณ์โมโหของตนเองก่อน โดยให้พี่เลี้ยงคนอื่นช่วยเข้ามาดูแลเด็กแทนในขณะนั้น

ในกรณีที่ทางบ้านมีการจัดอบรมรวม ส่วนใหญ่จะเป็นการอบรมเรื่องความเป็นอยู่ คุณธรรม พื้นฐานทั่วไป อบรมเรื่องปัจจุบันและอนาคตที่เด็กจะก้าวเดินต่อไป ไม่กล่าวถึงอดีตที่ผ่านมา ดังนั้น การดูแลอบรมจะเป็นเรื่องของชีวิตในปัจจุบันกับอนาคตที่พวกเขาต้องพบเจอ การเรียนหนังสือ การช่วยเหลืองานบ้าน ให้เด็กคิดถึงอนาคตของเขา คิดถึงสิ่งที่ต้องการทำหรือประกอบอาชีพ เป็นการอบรมที่อาศัยหลักคุณธรรม ความเมตตาและความเอาใจใส่

เรื่องสภาพจิตใจของเด็ก พวกเขามักแสดงออกในรูปแบบของพฤติกรรม โดยเจ้าหน้าที่จะสังเกตพฤติกรรมของเด็ก และจะพยายามอบรมสั่งสอนเขาให้ได้ดีให้ได้มากที่สุด เนื่องจากสภาพจิตใจของเด็กยากที่จะรักษาให้หายได้ เพราะเขาถูกกระทำมา มีความกดดัน มีความเก็บกดมาจากครอบครัว เวลาที่เขาระบายอารมณ์เหล่านั้นออกมาสู่พี่เลี้ยง ซึ่งสิ่งที่พี่เลี้ยงจะทำได้ก็คือ ต้องอดทนและค่อยๆ ดูแลสอนเขา โดยอาจเป็นการสอนโดยพี่เลี้ยงคนใดคนหนึ่งที่อยู่หรือเป็นกลุ่มพี่เลี้ยงที่คอยช่วยเหลือดูแลก็ได้ เด็กในโครงการบ้านธารนิลลี่บางคนก็สมาธิสั้น ความจำน้อย บางคนก็ต้องกินยาระงับอารมณ์ พฤติกรรมของพวกเขาก็จะแตกต่างกันไป บางครั้งก็อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เจ้าหน้าที่หรือพี่เลี้ยงมีอารมณ์โกรธหรือหงุดหงิดได้

การอภิบาลอาจไม่มีรูปแบบที่ตายตัวมากนัก ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในการทำงาน ในการทำงานกับเด็กพี่เลี้ยงต้องใช้จิตตารมณ์ความรัก การให้โอกาสเขามากๆ เพราะเด็กที่โครงการบ้านธารนิลลี่ นี้มีความหลากหลาย การดูแลก็ต้องเป็นกรณีไป รวมถึงการเคารพต่อความเป็นมนุษย์ของเด็กและเคารพในสิ่งที่เขามี สิ่งที่เขาเป็นและช่วยส่งเสริมเขา เด็กที่บางคนมีแผลในชีวิต จิตใจของเด็กดีหรือไม่ดี จะระบายออกมาทางพฤติกรรม ซึ่งพี่เลี้ยงได้พยายามสังเกตดูแลจากพฤติกรรมของเขาอย่างเข้าใจ และมีคุณธรรมของความอดทนในการดูแลเด็ก เพราะเขามีหลากหลาย สภาพจิตใจของเด็กที่ติดเชื่อ จะมีภาวะของความน้อยใจ อารมณ์ไม่คงที่ เพราะเด็กมีความรู้สึกลัวว่าโรคที่เขาเป็นนั้น คือ บาปที่เขาไม่ได้ก่อขึ้น ทางโครงการบ้านธารนิลลี่ได้ให้พยาบาลมาให้ความรู้กับเด็กที่เข้าสู่วัยรุ่นถึงการป้องกันโรคในเรื่องการใช้ถุงยางอนามัย รวมถึงการอบรมเรื่องการใช้ชีวิตของ

ผู้ติดเชื่อที่ดำเนินชีวิตในสังคมภายนอก สอนถึงความเป็นจริงว่า “เราเลือกเกิดไม่ได้ แต่เราเลือกที่จะเป็นได้” สอนความเป็นจริงให้เขายอมรับในตัวเอง เจ้าหน้าที่โครงการบ้านขารนิลล์พร้อมที่จะเป็นที่ปรึกษาสำหรับเด็กทุกคน และต้องทำให้รู้สึกว่เด็กไวใจพีเลียงและต้องอยู่ข้างเด็กเสมอ

ดังนั้น การดูแลด้านจิตใจเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีของโครงการบ้านขารนิลล์ใช้คุณธรรมความรัก ความเมตตา ความรอบคอบ และการควบคุมอารมณ์ในการดูแลภิบาลเด็ก มีสติมอบความรักและโอกาสในสิ่งที่เด็กได้ทำผิด และใช้เหตุผลเข้ามาในการพูดคุยให้กำลังใจ ซึ่งอดีตนั้นผ่านไปแล้ว แต่หน้าที่สำคัญของตนเองนั้นคือ การมีชีวิตอยู่ การทำหน้าที่ที่ตนเองมีให้ตีรวมถึงตระหนักถึงสถานการณ์ในปัจจุบัน ถึงความเป็นจริงที่ว่ เราอาจเลือกเกิดไม่ได้ แต่เรานั้นเลือกที่จะเป็นได้

3. หลักจริยธรรมและวิธีการในการดูแลด้านการศึกษา การฝึกวิชาชีพของเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีของโครงการบ้านขารนิลล์ จังหวัดหนองคาย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่ เจ้าหน้าที่ใช้คุณธรรมความรัก ความเมตตา ในการดูแลเด็ก โครงการบ้านขารนิลล์ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาของเด็กทุกคน มีการจัดการศึกษาโดยให้เด็กๆ เข้าเรียนในโรงเรียนที่ดี โดยเจ้าหน้าที่ยังเอาใจใส่ สอนให้เด็กเอาใจใส่ในตนเอง อยู่กับปัจจุบัน ใช้หลักความเป็นจริงในการสอน ให้เด็กมีมโนธรรมสามารถแยกแยะผิดชอบชั่วดีได้ สอนถึงการต่อสู้ให้สามารถใช้ชีวิตในสังคมภายนอกได้ โดยทางโครงการบ้านขารนิลล์ได้คาดหวังว่ เด็กกลุ่มนี้จะต้องมีอนาคตที่ดี ประสบความสำเร็จในชีวิตให้ได้มากที่สุด เรื่องการศึกษาทางโครงการบ้านขารนิลล์ส่งเสริมเด็กทุกคนในด้านการศึกษาจนจบปริญญาตรีหรือชั้นสูงกว่านั้น แล้วแต่ขีดความสามารถของเด็กแต่ละคน นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ใช้คุณธรรมความหวังเจ้าหน้าที่ทุกคนมุ่งหวังอยากเห็นเด็กที่ประสบความสำเร็จในชีวิตและเจ้าหน้าที่ได้รับการอบรมในเรื่องเกี่ยวกับวิธีการดูแลเด็กแต่ละประเภทในแต่ละวัย มีการจัดอบรมทุกปี จากบุคลากรภายนอก ดังนั้น คุณธรรมที่ใช้ในเรื่องของการศึกษาสำหรับเด็ก คือ ความเอาใจใส่มีความอดทนในความหวังของเจ้าหน้าที่ทุกคนที่ต้องการให้เด็กเหล่านี้ไปสู่อนาคตที่ประสบความสำเร็จในชีวิตของพวกเขาแต่ละคน

เด็กที่โครงการบ้านขารนิลล์มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงและเจริญเติบโตขึ้น ทางด้านสติปัญญาก็แล้วแต่บุคคล พฤติกรรมของเด็กก็มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี แต่ก็ไม่ได้ยืนยันว่เด็กของมูลนิธิทุกคนจะสามารถเรียนหรือทำงานอยู่ในระดับดีได้ทั้งหมดทุกคน ขึ้นอยู่กับตัวเด็กเอง แต่ส่วนของเจ้าหน้าที่ได้ให้การอบรมเขาให้ดีที่สุด

หลักจริยธรรมในการอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจาก เชื้อเอชไอวี
กรณีศึกษา: โครงการบ้านซารินิลี จังหวัดหนองคาย

เมื่อมีโอกาสทางโครงการบ้านซารินิลีจะมีการเชิญเด็กที่เคยอยู่ในศูนย์ที่ประสบความสำเร็จหรือ เด็กที่เคยผิดพลาดและกลับตัวเปลี่ยนแปลงตัวเองจนประสบความสำเร็จให้กลับมาแบ่งปันประสบการณ์ให้กับน้องๆ ให้เขาได้รับรู้ถึงประสบการณ์ภายนอกที่ต้องเผชิญ

ในโครงการบ้านซารินิลีรวมทั้งมีบุคลากรจากภายนอกมาให้ความรู้คำแนะนำให้กับเด็กและเจ้าหน้าที่ในโครงการบ้านซารินิลีมีการจัดอบรมสำหรับเด็กเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด เรื่องชีวิตในวัยรุ่น ส่วนของเจ้าหน้าที่ที่จะจัดอบรมในเรื่องเกี่ยวกับวิธีการดูแลเด็กแต่ละประเภทในแต่ละวัย ซึ่งมีการจัดอบรมทุกปี

โครงการบ้านซารินิลีได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาของเด็กทุกคน มีการจัดการศึกษาโดยให้เด็กๆ เข้าเรียนในโรงเรียนที่ดี ซึ่งทางศูนย์เล็งเห็นว่า การศึกษานั้นสามารถทำให้เด็กนั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิม มีอนาคตที่ดี และเด็กสามารถเลี้ยงดูตัวเองได้ แต่ทางศูนย์ไม่ได้คาดหวังว่า เด็กกลุ่มนี้จะต้องกลับมารับใช้ทางศูนย์ เพื่อเป็นการตอบแทน

สำหรับเด็กที่ผลการเรียนอ่อน ไม่ชอบเรียนหรือเด็กที่ชอบทางด้านวิชาชีพทางโครงการบ้านซารินิลีมีพื้นที่ในการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ ซึ่งเด็กกลุ่มนี้จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล และนำผลผลิตที่ได้มาเลี้ยงบรรดาน้องๆ ที่อยู่ในโครงการบ้านซารินิลี มีการปลูกฝังคุณธรรมความรัก สอนให้เด็กเอาใจใส่ในตนเอง อยู่กับปัจจุบัน ใช้หลักความเป็นจริงในการสอน ให้เด็กมีมโนธรรม สามารถแยกแยะผิดชอบชั่วดีได้ สอนถึงการต่อสู้ให้สามารถใช้ชีวิตในสังคมภายนอกได้สอนให้ตั้งใจ ใฝ่เรียนรู้

ดังนั้น การดูแลด้านการศึกษา วิชาชีพ โครงการบ้านซารินิลี ได้เน้นย้ำในเรื่องของคุณธรรมความรัก ความเมตตา ในการดูแลเด็ก และสิ่งสำคัญโครงการบ้านซารินิลีได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาของเด็กทุกคน มีการจัดการศึกษาโดยให้เด็กๆ เข้าเรียนในโรงเรียนที่ดี จนกระทั่งจบระดับปริญญาตรี เทียบเท่าหรือชั้นสูงกว่านั้น ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของเด็กแต่ละคน โดยทางศูนย์จะเชิญเด็กที่ประสบความสำเร็จในชีวิตมาบอกเล่าถึงประสบการณ์ เพื่อเป็นแรงผลักดันให้กับน้องๆ ต่อไป และสำหรับเด็กที่รู้ตนเองว่ามีผลการเรียนอ่อนบางคนจะเลือกที่จะใช้ชีวิตอยู่ในโครงการบ้านซารินิลีรวมทั้งแบ่งเบาภาระของทางศูนย์ในการช่วยเหลืองานต่างๆ

4. หลักจริยธรรมและวิธีการในการดูแลด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีของโครงการบ้านซารินิลี จังหวัดหนองคาย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า การดูแลและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีของโครงการบ้านธารนิลลี้ คือ คุณธรรมเรื่องความรัก ความเมตตา การให้อภัย การแบ่งปัน การมีน้ำใจแก่คนรอบข้าง ความพอเพียง นอกจากนี้ การอบรมในโครงการบ้านธารนิลลียังปลูกฝังในเรื่องทั่วไปบนพื้นฐานครอบครัวที่ดีมี คือ เรื่องมารยาทของเด็ก การเอาใจใส่ในเรื่องการเรียน สอนให้เด็กมีวินัยพร้อมกันนี้ยังมีเรื่องคุณธรรมพื้นฐานทางด้านศาสนาคริสต์โดยการเข้าร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณ

การปลูกฝังคุณธรรมความซื่อสัตย์ เนื่องจากพื้นฐานทางครอบครัวที่แตกต่างกันของแต่ละคน ทำให้บางคนเลือกที่จะขโมยสิ่งของของผู้อื่น เจ้าหน้าที่จะใช้ความประนีประนอมในการอธิบายให้เด็กเข้าใจ นอกจากนี้ ยังปลูกฝังให้เด็กได้กลัวในเรื่องบาป บุญ คุณ โทษ เช่น อธิบายให้เด็กเข้าใจว่าถ้าลักขโมยของของผู้อื่น มันเป็นบาป ไม่ควรทำ และจะได้รับผลอย่างไรในอนาคตเมื่อกระทำอย่างนี้

คุณธรรมเรื่องความซื่อสัตย์ของเจ้าหน้าที่ทุกคนในการเก็บความลับทางโครงการบ้านธารนิลลี้ มีการกำชับเสมอถึงการเก็บความลับของเด็กห้ามให้คนภายนอกรู้เรื่องที่เป็นความลับภายในโครงการบ้านธารนิลลี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่ถูกกระทำทางเพศ

คุณธรรมเรื่องความพอเพียง เจ้าหน้าที่ปลูกฝังในเรื่องความพอเพียงให้เด็กรู้จักเก็บ รู้จักอดออมไม่ฟุ้งเฟ้อ ทั้งเด็กเล็กและเด็กโต นอกจากนั้น ทางโครงการบ้านธารนิลลียังสอนให้เด็กรู้จักคุณค่าของการทำการเกษตร เช่น การปลูกข้าว เลี้ยงเป็ด ไก่ วัว หมู เพื่อใช้เป็นอาหารในโครงการบ้านธารนิลลี้ การสอนก็จะใช้หลักความเป็นจริงในการสอน บวกกับสอนให้เด็กมีวินัยให้เด็กรู้จักแยกแยะเรื่องผิด เรื่องถูก เพราะเมื่อเด็กออกจากโครงการบ้านธารนิลลี้ไปใช้ชีวิตข้างนอก เขาจะได้ดำเนินชีวิตโดยไม่ต้องเป็นปัญหาของสังคม ลักษณะของเด็กในโครงการบ้านธารนิลลี้ส่วนใหญ่ จะมีพฤติกรรมชอบลักขโมยของบ้างเพราะความไม่รู้และไม่คิดว่าสิ่งทำนั้นมันผิดและไม่สมควรทำ เนื่องจากเด็กคิดว่าสิ่งของที่วางอยู่ เขาเห็นและเขามีความอยากได้ เขาก็หยิบของสิ่งนั้นไป ซึ่งเขาคิดว่าที่เขาทำแบบนี้มันไม่ผิด ดังนั้น วิธีแก้ไข เราก็จะค่อยๆ สอนเขา อธิบายให้เขาฟังว่าสิ่งที่เขาเข้าใจ การอบรมในโครงการบ้านธารนิลลี้ เป็นเรื่องทั่วไปของพื้นฐานครอบครัวที่ดีมี คือ เรื่องมารยาทของเด็ก การเอาใจใส่ในเรื่องการเรียน สอนให้รู้มีวินัย ความดี ความซื่อ

หลักจริยธรรมในการอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจาก เชื้อเอชไอวี
กรณีศึกษา: โครงการบ้านธารนิลลี่ จังหวัดหนองคาย

ทุกคนในโครงการบ้านธารนิลลี่จะมีบาทหลวงเป็นแบบอย่างในด้านคุณธรรมความรักความเมตตาให้เจ้าหน้าที่ได้นำแบบอย่างจากพฤติกรรมของบาทหลวง ไปใช้และอบรมเด็กในโครงการบ้านธารนิลลี่ บาทหลวงจะให้อภัยและให้โอกาสเด็กที่ทำผิด เจ้าหน้าที่จึงได้รับและซึมซับพฤติกรรมความดีจากแบบอย่างของบาทหลวง ที่โครงการบ้านธารนิลลี่ ให้หลักศาสนาในการอบรมตลอด มีการให้อภัย ให้โอกาส ให้ความเมตตา เหมือนกับเรื่องลูกล้างผลาญ ซึ่งบาทหลวงจะเอาพระคัมภีร์มาสอนตลอด สอนทั้งเด็กและเจ้าหน้าที่ในโครงการบ้านธารนิลลี่และบาทหลวงก็เป็นแบบอย่างให้เห็นเอง โดยสอนจากการปฏิบัติของบาทหลวง บาทหลวงสอนให้รู้จักการแบ่งปัน เช่น การแบ่งปันอาหารให้กับผู้ที่มาขอเสมอ โดยสอนว่า “ถ้าเขาขอ แสดงว่าเขาเดือนร้อนลูก” และเด็กที่ได้รับความสำเร็จในชีวิตก็จะกลับมาที่โครงการบ้านธารนิลลี่ เพื่อแสดงความกตัญญูติดตามต่อพ่อแม่ที่โครงการบ้านธารนิลลี่ที่ได้เลี้ยงดูพวกเขาทำให้เจ้าหน้าที่มีความภาคภูมิใจในสิ่งที่เขาได้สอนเด็กไป

การปลูกฝังคุณธรรมในโครงการบ้านธารนิลลี่นี้ ค่อนข้างมีความเข้มข้นในเรื่องความรักความเมตตา ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ใช้หลักศาสนาคริสต์ในการปลูกฝังคุณธรรม สำหรับเด็กในเรื่องของการอภัย ความเมตตา การให้ออกาส ให้ความรัก เปรียบเทียบได้กับในพระคัมภีร์ในเรื่อง “ลูกล้างผลาญ” แสดงถึงบิดาผู้ใจดี บาทหลวงได้ใช้พระคัมภีร์มาสอนทั้งเจ้าหน้าที่และเด็กในโครงการบ้านธารนิลลี่ด้วย บาทหลวงได้สอนและปฏิบัติตามพระคัมภีร์ที่บาทหลวงได้สอน สอนด้วยการกระทำในเรื่องความเอื้อเฟื้อ ความมีน้ำใจของบาทหลวง บาทหลวงเคยสอนเจ้าหน้าที่ให้ถามคนยากจน คนขัดสนที่มาขอเสมอว่า “กินข้าวมาหรือยัง มากินข้าวก่อน” เวลาทำอาหาร ก็จะทำให้ทำเพื่อไว้สำหรับคนที่มาขอด้วยให้เขาได้มีอาหารกินและนำกลับไปบ้านด้วย

ดังนั้น การดูแลด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของโครงการบ้านธารนิลลี่ ให้แก่เด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวี ได้เน้นย้ำถึงคุณธรรมด้านความพอเพียง การที่จะใช้ทุกอย่างอย่างเห็นคุณค่าของสิ่งนั้น และพอใจในสิ่งที่ตนเองมี แต่เมื่ออยากได้สิ่งของ เด็กจะต้องเลือกที่จะเก็บเงินเองเพื่อจะได้สิ่งนั้นมา ทั้งปลูกฝังในเรื่องของความซื่อสัตย์ ไม่นำของของผู้อื่นนั้นมาเป็นของตนเอง สิ่งที่สำคัญที่สุด นั่นคือ บาทหลวงเขา ได้เป็นแบบอย่างแห่งคุณธรรมให้กับบรรดาเจ้าหน้าที่และเด็กๆ ในรูปแบบของบิดาผู้ใจดีที่มีความรัก เมตตา และให้อภัย รวมทั้งให้โอกาสกับเด็กๆ ทุกคนเสมอ

5. อุปสรรค ปัญหาของโครงการบ้านธารนิลลี ในการดูแลอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวี

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า อุปสรรคหรือปัญหาในการอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวี สำหรับตัวเด็กจะเป็นในเรื่องของการดูแลรับผิดชอบตนเอง ไม่ยอมกินยาให้ครบถ้วน การทะเลาะวิวาทกับเพื่อนที่โรงเรียน การรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับความรักจากเจ้าหน้าที่ที่ดูแลอย่างเท่าเทียม ปัญหาด้านการศึกษาของเด็ก บางคนมีเกรดเฉลี่ยที่ต่ำมากซึ่งทางโครงการบ้านธารนิลลี ได้หาครูพิเศษภายนอกมาสอน หากิจกรรมด้านการศึกษามาให้เด็กเสมอไม่ขาด แต่เด็กบางส่วนไม่เรียน ไม่ตั้งใจ เหมือนดำเนินชีวิตอยู่ไปวันๆ ไม่มีเป้าหมายในชีวิตสำหรับเจ้าหน้าที่จะเป็นเรื่องการเก็บความลับของเด็ก การขาดทักษะและจิตวิทยาในการดูแลเด็กในวัยต่างๆ โดยเฉพาะในวัยรุ่น

อุปสรรคปัญหาการดูแลเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะเด็กที่ช่วงวัยเข้าสู่วัยรุ่น ดูแลยากที่สุด ปัญหาของตัวบุคคลแต่ละบุคคลนั้นก็แตกต่างกันออกไป กรณีเด็กประณม มีปัญหาเรื่องการเรียนของเด็ก เด็กไม่มีความรับผิดชอบในการทำการบ้าน เอาใจใส่ในการเรียน

6. สิ่งสนับสนุน ความช่วยเหลือ จากหน่วยงานองค์การภายนอกที่โครงการบ้านธารนิลลีต้องการ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 3 คน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ทางโครงการบ้านธารนิลลี ควรอบรมเจ้าหน้าที่ในเรื่องการดูแลเด็กแต่ละช่วงวัย เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพและพร้อมที่จะทำงานอภิบาล เพราะบุคลากรเป็นสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร ดังนั้นจึงต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมทำงานอภิบาล อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง รวมถึงความช่วยจากภายนอกในด้านต่างๆ อาทิ ของใช้ประจำตัวต่างๆ การสนับสนุนด้านการใช้จ่าย การศึกษาเพิ่มเติมของเด็ก อาสาสมัคร ฯลฯ

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนางานอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีของโครงการบ้านธารนิลลี

จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน สามารถสรุปแนวทางการพัฒนางานอภิบาลเด็ก ผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีของโครงการบ้านธารนิลลี ดังต่อไปนี้

1. ควรเน้นการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่แล้วถ่ายทอดไปยังเด็ก

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่า เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลเด็กหรือแม่ผู้รับผิดชอบประจำแต่ละโครงการบ้านธารนิลลี ควรได้รับการปลูกฝังจริยธรรมให้เป็นผู้มีจริยธรรมในตนเองก่อนทำงานด้วยการอุทิศ

หลักจริยธรรมในการอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจาก เชื้อเอชไอวี
กรณีศึกษา: โครงการบ้านธารนิลลี่ จังหวัดหนองคาย

ตน มีใจรัก และยึดถือหลักจริยธรรมของโครงการบ้านธารนิลลี่ในการดูแลอภิบาลเด็ก พร้อมกับเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็กๆ โดยผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า การที่จะเลี้ยงเด็กด้วยความรักด้วยความเท่าเทียมกันเริ่มมาจากพี่เลี้ยงต้องยึดคุณธรรมความรัก และความยุติธรรมเป็นหลัก ดังนั้น จริยธรรมต้องเริ่มมาจากผู้ดูแลหรือเจ้าหน้าที่ก่อนสอนอย่างเดียวไม่ได้ต้องเป็นแบบอย่างให้เขาด้วย

2. ควรให้เด็กได้มีโอกาสไปเข้าค่ายจริยธรรมหรือค่ายธรรมะมากขึ้น

ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นว่าการได้ไปเข้าค่ายจริยธรรมหรือค่ายธรรมะที่หน่วยงานภายนอกจัดขึ้น ทั้งหน่วยงานของศาสนาคริสต์หรือศาสนาอื่นๆ จะเป็นสิ่งที่ดีเป็นประโยชน์แก่เด็ก ซึ่งในสมัยก่อนเด็กจะได้มีโอกาสไปเข้าค่ายบ้าง แต่ในปัจจุบันไม่ได้ไปแล้ว การไปเข้าค่ายจริยธรรมหรือค่ายธรรมะ จะช่วยสร้างเสริมในเรื่องจริยธรรมและความนิ่ง การมีสมาธิของเด็กจะได้อีกมากขึ้น และการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กนั้น เจ้าหน้าที่ต้องเป็นผู้ปลูกฝังโดยการสอนและการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง

3. ควรพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ ทักษะความสามารถในด้านที่จำเป็นต้องพัฒนา

ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นว่างานบางด้านควรได้รับการพัฒนาและดำเนินงานให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น เป็นต้น ในเรื่องของการดูแลด้านการศึกษา การสอนหนังสือ สอนการบ้าน หรือการดูแลเด็กในช่วงวัยต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยควรมีประเมินว่าเจ้าหน้าที่คนใดสามารถสอนได้หรือสอนไม่ได้ แล้วจัดเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสมกับงานตามศักยภาพ และมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถในด้านที่จำเป็นต้องพัฒนา ทั้งด้านการสอน และการดูแลเด็กในแต่ละช่วงวัยได้อย่างเหมาะสม ได้ศึกษาเรียนรู้วิธีการใหม่ๆ หรือหลักจิตวิทยาใหม่ๆ ในการดูแลเด็กแต่ละวัย

ในการพัฒนาเจ้าหน้าที่ อาจส่งให้เจ้าหน้าที่ไปศึกษาเรียนรู้กับหน่วยงานภายนอกหรือเชิญบุคลากรจากหน่วยงานภายนอกมาเพิ่มเติมความรู้ ทักษะความสามารถให้แก่เจ้าหน้าที่ เช่น ขอเชิญบุคลากรทางด้านจิตวิทยาของรัฐบาลมาช่วยในการให้ความรู้ทางด้านจิตวิทยาในการดูแลเด็กแต่ละวัย

4. ควรประสานขอความร่วมมือในการพัฒนางานต่างๆ กับหน่วยงานภายนอก

ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นว่างานบางด้าน เจ้าหน้าที่ของโครงการบ้านธารนิลลี่อาจจะยังไม่สามารถหรือไม่มีเวลามากพอที่จะทำได้อย่างเต็มที่เต็มประสิทธิภาพ เช่น การดูแลด้านการ

ศึกษาหรือวิชาชีพ ยังต้องได้รับการพัฒนาอีกมาก ทั้งด้านการส่งเสริมให้เด็กสนใจมีความสามารถในการเรียนรู้ มีทักษะในการฟังพูดอ่านเขียน มีความรับผิดชอบในการเรียน การทำการบ้าน การทำงานต่างๆ ซึ่งอาจเป็นเรื่องที่โครงการบ้านขารนิลลีไม่สามารถดูแลได้อย่างเต็มที่ จึงควรมีการประสานไปยังหน่วยงานภายนอกที่สามารถมาให้การสนับสนุนได้ เช่น การขอความอนุเคราะห์นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีส่งนักศึกษาฝึกงานมาช่วยสอนในวันหยุด

5. ควรมีการวางแผนและประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอ

ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นว่า โครงการบ้านขารนิลลีควรมีการวางแผนงาน วางแผนขับเคลื่อนพัฒนาองค์กร และมีการประเมินตนเองเพื่อการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอในการดำเนินงานที่ผ่านมาเมื่ออุปสรรคปัญหาหลายอย่างเกิดขึ้นที่ทำงานให้การดำเนินงานไม่ดีเท่าที่ควร สิ่งสำคัญที่ขาดหายไปคือ การวางแผนอย่างเป็นระบบ ไม่รู้ว่าจะแก้จุดไหน อย่างไร ดังนั้นจึงควรมีการนำปัญหาข้อมูลต่างๆ มาวางแผนในการดำเนินงาน แก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และพัฒนางานให้ได้ผลดีกว่าหน้ามากยิ่งขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่า องค์กรมีการเติบโต เปลี่ยนแปลงทุกวัน จึงควรมีการประเมินตนเองและองค์กรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหาจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนา เพื่อเป็นการรู้สภาพปัจจุบันของตนเองและองค์กร และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการทำงานด้านต่างๆ ขององค์กรได้ งานของโครงการบ้านขารนิลลีมีหลากหลายทั้งงานนอกเยียม งานประชาสัมพันธ์ งานดูแลเด็กๆ และงานอื่นๆ อีกมากมาย จึงต้องการการประเมินในทุกๆ ปีหรือปีละสองครั้ง เช่น เรื่องการดูแลเด็กบางครั้งมีปัญหาหรือมีจุดด้อยตรงไหน ควรจะเสริมแรงตรงไหนดี ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในเรื่องนี้และต้องตระหนักถึงหน้าที่บทบาทของตน ในแต่ละปีควรให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินนี้ เพื่อมาคุยกัน มาปรึกษากันและหาแนวทางร่วมกันในการแก้ไขและพัฒนาโดยต้องประเมินตนเอง ประเมินการวางแผน การดำเนินงาน และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ต้องประเมินจากเด็กที่จบออกไปแล้วด้วย ซึ่งเป็นตัวชี้วัดว่าผลผลิตของโครงการบ้านขารนิลลี เป็นอย่างไร และในการประเมินทุกคนต้องเปิดใจรับข้อด้อยข้อเสียของตัวเองด้วย ในการพัฒนาองค์กรจึงจะขับเคลื่อนไปได้ เปิดใจยอมรับและพร้อมที่จะแก้ไขตัวเองด้วย ทุกคนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนานี้ด้วยการเปิดใจปรับปรุงตัวเองก่อน รวมไปถึงการปรับปรุงในภาพรวมของโครงการบ้านขารนิลลี แก้ไขปัญหาต่างๆ ของแต่ละบ้านด้วยการร่วมแรงร่วมใจของทุกคนทั้งพระสงฆ์และเจ้าหน้าที่ (เจ้าหน้าที่และแม่ผู้ดูแลแต่ละบ้าน)

หลักจริยธรรมในการอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจาก เชื้อเอชไอวี
กรณีศึกษา: โครงการบ้านธารนิลลี่ จังหวัดหนองคาย

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการพัฒนางานอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวี โครงการบ้านธารนิลลี่จังหวัดหนองคาย ควรมีการดำเนินการดังนี้

1. ควรเน้นการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่แล้วถ่ายทอดไปยังเด็ก
2. ควรให้เด็กได้มีโอกาสไปเข้าค่ายจริยธรรมหรือค่ายธรรมะมากขึ้น
3. ควรพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ ทักษะความสามารถในด้านที่จำเป็นต้องพัฒนา
4. ควรประสานขอความร่วมมือในการพัฒนางานต่างๆ กับหน่วยงานภายนอก
5. ควรมีการวางแผนและประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาบุคลากรของโครงการบ้านธารนิลลี่ เพื่อการอภิบาลเด็ก ผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีในช่วงวัยต่างๆ
2. ควรศึกษา ผลลัพธ์ของการอภิบาลเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีที่ออกไปจากโครงการบ้านธารนิลลี่แล้ว

รายการอ้างอิง

- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์. (2549). **พระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่**. บริษัท จูนพับลิชชิง จำกัด.
- ปอล ที่ 6, พระสันตะปาปา. (2540). **พระสมณสาสน์ ชีวิตมนุษย์**. ศูนย์คำสอนอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
- ยอห์น ปอล ที่ 2, พระสันตะปาปา. (2550). **พระสมณสาสน์ พระวรสารแห่งชีวิต**. ศูนย์วรรณกรรมชาเลเซียน.
- บ้านธารนิลลี่ เฮาส์ หนองคาย. (2563). “มีอะไรบ้าง เกี่ยวกับเรา”. <http://sarnellihouse.org/about-us#spth>
- ประชาชาติธุรกิจ. (2561). “สถิติผู้ป่วยโรคเอดส์ 2561”. www.boe.moph.go.th/aids/Downloads/book/2560/13732_HIV_2560_for%20web.pdf

อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย

The Scenario of Higher Education Administration of Chinese Buddhist Order of Sangha in Thailand.

พระวีระพงษ์ ปาसानนท์

* ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

รศ.ดร.มัทนา วังถนอมศักดิ์

* อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Phra Weerapong Pasanon

* Doctor of Philosophy Program in Educational Administration,
Faculty of Education, Silpakorn University.

Assoc.Prof.Dr.Mattana Wangthanomsak

* Lecturer in Faculty of Education, Silpakorn University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 25 พฤษภาคม 2564

* แก้ไข 25 มิถุนายน 2564

* ตอบรับบทความ 28 มิถุนายน 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย โดยใช้วิธีวิจัยอนาคต (EDFR) ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ 19 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มพระเถระผู้บริหารระดับสูงของคณะสงฆ์จีนนิกาย 7 คน 2) กลุ่มผู้บริหารด้านการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย 7 คน 3) กลุ่มผู้บริหารการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัย 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ

ผลการศึกษาพบว่า อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ได้แก่ 1) ด้านปรัชญา : การธำรงรักษาและส่งเสริมปรัชญาของพุทธศาสนานิกายมหายานในประเทศไทย โดยส่งเสริมศาสนทายาทให้มีอุดมการณ์ตามวิถีพุทธศาสนานิกายมหายาน เติบโตเต็มศักยภาพให้กับศาสนทายาทของพุทธศาสนานิกายมหายาน และเป็นแหล่งผลิตบุคลากรเพื่อสืบสานงานของคณะสงฆ์จีนนิกาย 2) ด้านวิสัยทัศน์และเป้าหมาย : เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านศิลปะและวัฒนธรรมจีน มุ่งพัฒนาคนให้มีคุณธรรม 3) ด้านอาคารสถานที่ : อาคารสถานที่ที่มีความมั่นคงปลอดภัย 4) ด้านหลักสูตร: การได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา โดยมีหลักสูตรที่เน้นด้านศิลปะ ภาษาและวัฒนธรรมจีน 5) ด้านการพัฒนา การจัดอุดมศึกษา : มีการวางแผนงาน การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดอุดมศึกษาอย่างเป็นระบบ 6) ด้านงบประมาณ : ได้รับงบประมาณจากส่วนกลางของคณะสงฆ์จีนนิกายและจากการทอดกฐิน ผ้าป่าประจำปีและงบประมาณจากองค์กรพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก 7) ด้านบุคลากรอุดมศึกษา การคัดเลือกผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาจากคณะผู้บริหารของคณะสงฆ์จีนนิกาย โดยผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้พื้นฐานในบริบทของพุทธศาสนานิกายมหายานและวัฒนธรรมจีน 8) ด้านการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษา : การเผยแพร่ด้านวิชาการทางพุทธศาสนานิกายมหายานใน

ระดับประเทศและนานาชาติ และการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านพระพุทธศาสนamahayana กับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศจีน ได้เห็น 9) ด้านการรับนักศึกษา : สามเณรนักเรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนพระปริยัติธรรม รวมถึงบรรพชิตในพระพุทธศาสนาและต่างศาสนา ทั้งในและต่างประเทศที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเทียบเท่า โดยไม่จำกัดอายุ และ 10) ด้านการประชาสัมพันธ์ มีการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์การจัดอุดมศึกษาผ่านเว็บไซต์ ข่าวสารทางโทรทัศน์ วิทยู วารสาร แผ่นพับ ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายองค์กรด้านศาสนาทั้งในและต่างประเทศ

คำสำคัญ: อนาคตภาพ
 การจัดอุดมศึกษา
 คณะสงฆ์จีนิกาย

Abstract

This research aims to identify the scenario of higher education administration of Chinese Buddhist Order of Sangha in Thailand. The study was conducted using Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR) Method, and 19 experts were purposively selected and can be divided into 3 categories : 1) 7 senior executives (Phra Thera) of the Chinese Buddhist Order of Sangha. 2) 7 educational administrators of the Chinese Buddhist Order of Sangha and 3) 5 educational administrators of general higher education institutes. The instruments employed in this research were semi-structured. The statistics used in the study were: mode, median, inter-quartile range, and content analysis.

The research findings reveled that :

The scenario of higher education administration of Chinese Buddhist Order of Sangha in Thailand is as follows : 1) Philosophy of higher education of Chinese Buddhist Order of Sangha: maintaining and promoting the philosophy of Mahayana Buddhism in Thailand by encouraging young successors to have Mahayana Buddhism Ideology and inherit Chinese Buddhist Order of Sangha, 2) Vision and Goal of Higher education : set by the senior executives of the Chinese Buddhist Order of Sangha and establishing the higher education administration of Chinese Buddhist Order of Sangha as the institute of Chinese Culture and Art, focusing on developing morale of the learners, 3) University buildings : on the

property of Chinese Buddhist Order of Sangha should be safe and secure, 4) Curriculum : approved by the Office of Higher Education Commission, focusing on Arts, Languages and Chinese cultures; 5) The development of Higher education administration, including systematic planning, proceeding and monitoring; 6) Budgeting : supported by Chinese Buddhist Order of Sangha in Thailand, Annual Kathina Ceremony, and also by the World Relations Organization of Buddhism; 7) Staffing : selecting the qualified executives from Chinese Buddhist Order of Sangha in Thailand; 8) Establishing the academic collaboration network and MOU for propagation of the content of the Mahayana Buddhism nationally and internationally; 9) Student admission nationally and internationally : accepting novices graduated from the Buddhist Dharma School of both Chinese Buddhist and Thai Sect, and also monks and priests from all religion with no age restriction; 10) Public relations: media through various channels such as website, television, radio, print media and through religion network nationally and internationally.

Keywords:

Scenario

Education Administration

Chinese Buddhist Order of Sangha in Thailand

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทุนมนุษย์คือการให้การศึกษาที่มีคุณภาพ การศึกษาสามารถสร้างคนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและประเทศชาติ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีคุณค่าที่ทุกฝ่ายต้องตระหนักและให้ความสำคัญ รวมทั้งยอมรับในระบบการจัดการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นกำลังสำคัญได้ในอนาคต ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีการปฏิรูปการศึกษา จัดการเรียนการสอนให้เป็นระบบเหมือนกับนานาอารยประเทศ เพื่อให้ราษฎรทุกคนได้ศึกษาอย่างมีระบบ ในส่วนศาสนจักรได้สนับสนุนให้คณะสงฆ์ได้ศึกษาเล่าเรียน ทั้งด้านพระปริยัติธรรม และวิชาการชั้นสูงสมัยใหม่ควบคู่กันไป หลังจากนั้นการศึกษาของคณะสงฆ์ได้พัฒนาขึ้นจากเดิมเป็นอย่างมาก โดยไม่ได้จัดการศึกษาธรรมะ และบาลีเท่านั้น ได้เปลี่ยนการศึกษาในรูปแบบของปริยัติสามัญ และมหาวิทยาลัยอุดมศึกษาขึ้นไปเพื่อเน้นให้พระสงฆ์มีความสมบูรณ์ในหลายๆ ด้าน เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2514 กระทรวงศึกษาธิการให้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2514 และปรับปรุงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2535 เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ฝ่ายศาสนจักรได้ศาสนทายาทที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง และสืบสานพระพุทธศาสนาให้รุ่งเรืองเจริญสถาพรต่อไป และเมื่อพระภิกษุสามเณรลาสิกขาแล้ว ก็สามารถเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาของรัฐได้ หรือสามารถเข้ารับราชการได้สร้างคุณประโยชน์ต่อตนเองและบ้านเมืองได้ ปัจจุบันได้มีการจัดการศึกษาในโรงเรียนปริยัติธรรมจำนวนมากขึ้น โดยมีจำนวน 400 กว่าโรงเรียนทั่วประเทศ ต่อมารัฐบาลโดยการยินยอมจากรัฐสภา ได้ตราพระราชกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2527 ลงวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2527 และได้ตราพระราชบัญญัติมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2540 ลงวันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2540 โดยให้มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลไทย จัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก เปิดสอนทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ทั้งภาคภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ส่วนคณะสงฆ์จีนนิกายแห่งประเทศไทยสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาแบบโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โดยเป็นสถานศึกษาที่มีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นพระภิกษุสามเณรให้เป็นผู้มีคุณธรรมมีความรู้ ดำรงตนในคำสอนของพระพุทธศาสนาในขณะนี้ มีจำนวน 3 แห่งในประเทศไทย ส่วน

การจัดตั้งอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2551 โดยการร่วมมือด้านการศึกษากับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อจัดการเรียนการสอนระดับชั้นอุดมศึกษา ปริญญาตรี โดยจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ที่วัดมิ่งกรมกลาวาส และเปิดภาคเรียนแรกในปีนั้น ปัจจุบันมีนักศึกษาที่จบการศึกษาไปแล้วทั้งหมด 3 รุ่น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย โดยศึกษาความต้องการของคณะสงฆ์จีนนิกาย ในด้านการวางแผนด้านการจัดการอุดมศึกษาในอนาคต ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของพระภิกษุ สามเณรผู้เป็นกำลังหลักของคณะสงฆ์ และพระพุทธศาสนาสืบไป

ปัญหาของการวิจัย

คณะสงฆ์จีนนิกายตระหนักถึงความสำคัญด้านการศึกษา ควบคู่ไปกับการพัฒนาบุคลากรทางศาสนาเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการสืบสานเผยแผ่ศาสนาได้สนับสนุนให้มีการจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย เพื่อส่งเสริมให้พระภิกษุและสามเณร ได้ศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย โดยไม่ต้องลาสิกขาเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับพระภิกษุและสามเณรที่จะต้องเดินทางไปศึกษาในระดับอุดมศึกษาภายนอกวัด ซึ่งในการจัดตั้งอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายในครั้งนี้ จะเป็นสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งแรกของคณะสงฆ์จีนนิกาย อีกทั้งในการจัดตั้งครั้งนี้จะส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปเข้ามามีการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนอีกด้วย เป็นการส่งเสริมศาสนาทางพุทธศาสนานิกายมหายานและเป็นทางเลือกให้กับประชาชนโดยทั่วทั้งจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย อีกทั้งนักเรียนที่จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรชั้นต้นให้ได้มีทางเลือกในการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งในการจัดตั้งอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2551 โดยการนำของพระคณาจารย์จีนธรรมปัญญาจริยาภรณ์ (ท่านเจ้าคุณเย็นเขียว) รองเจ้าคณะใหญ่สงฆ์จีนนิกาย ได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา และบุคลากรของศาสนาอันเป็นกำลังสำคัญของศาสนาในอนาคต จึงได้เสนอการร่วมมือด้านการศึกษากับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อจัดการเรียนการสอนระดับชั้นอุดมศึกษา ปริญญาตรี โดยจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ที่วัดมิ่งกรมกลาวาส และเปิดภาคเรียนแรกในปีนั้น ปัจจุบันมีนักศึกษาที่จบการศึกษาไปแล้วทั้งหมด 3 รุ่น เหตุผลอีกประการหนึ่งที่ได้มีการจัดตั้งอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายเพราะว่านักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญ กลุ่ม 13 ซึ่งมีทั้งหมดสามโรงเรียนนั้นมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีพระนักศึกษาที่เข้าเรียนเพิ่มมากขึ้น พระคณาจารย์จีนธรรมปัญญาจริยาภรณ์ (ท่านเจ้าคุณเย็นเขียว) ท่านจึงมีแนวคิดริเริ่มโครงการที่จะสร้างสถาบันการศึกษาชั้นอุดมศึกษา เพื่อรองรับบุคลากรเหล่านี้ ในการเรียนต่อชั้นอุดมศึกษา จึงมีดำริจัดซื้อที่ดินไว้จำนวนหนึ่ง เพื่อจะจัดสร้างมหาวิทยาลัยของคณะสงฆ์จีนนิกายขึ้นในอนาคต จัดการเรียนการสอนโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนกับบรรพชิต และฆราวาสที่พร้อมจะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา แต่เนื่องด้วยในขณะนั้นท่านเกิดอาพาธหนัก ภายหลังจากมรณภาพลง หลวงจีนธรรมรัตจีนประจักษ์ (เย็นจี่) ได้สืบสานต่อปณิธานของท่านในการสร้างสถาบันศึกษาในอนาคตนั้น ได้นำคณะสงฆ์ไปดูงานที่สาธารณประชาชนจีน (กรุงปักกิ่ง) และได้ไปยังสถานทูตไทยประจำกรุงปักกิ่ง ซึ่งในการนี้ได้ขอเข้าปรึกษากับท่านนายพิริยะ เข็มพล เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงปักกิ่ง เพื่อหาแนวทางในการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายในอนาคต ท่านเอกอัครราชทูตได้เสนอแนะว่าหากจะสร้างสถาบันการศึกษาขึ้นใหม่นั้นจำเป็นต้องใช้เวลาในการสร้างความเชื่อมั่นให้สังคม และต่อสถาบันการศึกษาเอง แต่ถ้าหากจัดตั้งสถาบันขึ้นโดยมีส่วนร่วม กับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศในการบริหาร โดยการลงนามทำความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยในประเทศจีน (MOU) และให้คณะผู้ปฏิบัติงานจากมหาวิทยาลัยดังกล่าวเข้ามาจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เป็นทางที่เหมาะสมกว่า และสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคม และความเชื่อมั่นต่อผู้ที่เข้าศึกษาต่อในการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์ในอนาคตด้วย จากสภาพที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาอนาคตภาพในการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย จึงเป็นที่มาและแนวทางในการทำวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

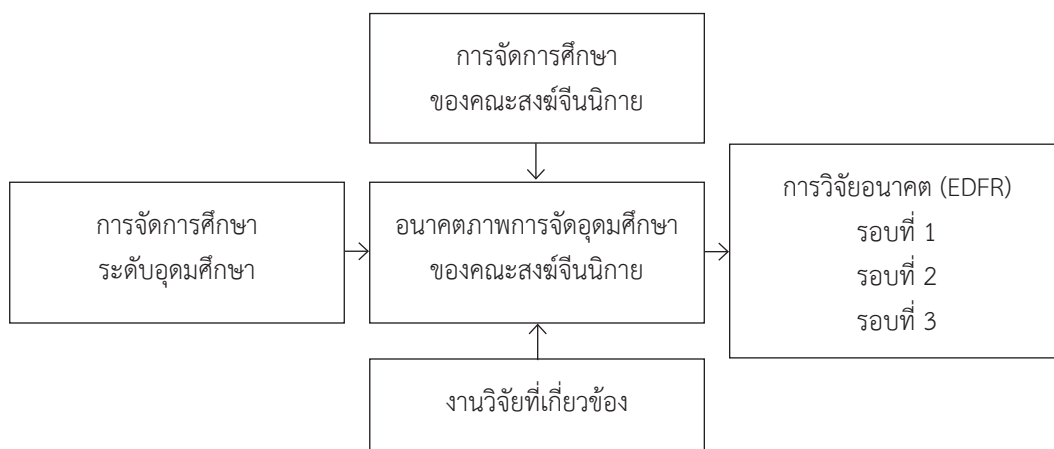
เพื่อศึกษาอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย

ข้อคำถามการวิจัย

อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนเป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งนำมาเขียนเป็นแผนภูมิดังนี้

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกาย หมายถึง ภาพรวมแนวโน้มในอนาคตที่เป็นไปได้ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นตรงกันเป็นฉันทามติว่าจะเกิดขึ้นกับการจัดตั้งการจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายในประเทศไทย รวมถึงภาพเหตุการณ์ที่อธิบายถึงเหตุการณ์ความเป็นไปได้ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตจากความจริงในปัจจุบัน โดยอาศัยการพยากรณ์แนวโน้ม โดยใช้กระบวนการวิจัยอนาคตในการจัดการศึกษาที่สูงกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอนุปริญาขึ้นไป ซึ่งจัดการศึกษาในวิทยาลัย สถาบัน และมหาวิทยาลัยของคณะสงฆ์จีนนิกายในประเทศไทย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ได้นำเอาแนวคิดวิธีวิจัยแบบ EDR มาเป็นแนวทางในการดำเนินการศึกษาวิจัยนี้ โดยศึกษาเอกสาร วรรณกรรม ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ประกอบด้วยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มพระเถระผู้บริหารระดับสูงของคณะสงฆ์จีนนิกาย จำนวน 7 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้บริหารด้านการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย จำนวน 7 คน

กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้บริหารการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัย จำนวน 5 คน

ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน มิถุนายน 2561 ถึง มีนาคม 2564

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย โดยศึกษา เอกสาร วรรณกรรม ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับอนาคตภาพการจัด อุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย โดยการทำวิจัยด้วยเทคนิคการวิจัยแบบ EDR (Ethnographic Delphi Futures Research)

การเก็บข้อมูลโดยการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง นำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 19 คน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มพระเถระผู้บริหารระดับสูงของคณะสงฆ์จีนนิกาย 2) กลุ่มผู้บริหารด้านการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย 3) กลุ่มผู้บริหารการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัย ซึ่งการทำวิจัยด้วยเทคนิคการวิจัยแบบ EDR ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ วิเคราะห์ข้อมูลรอบที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันเป็นฉันทามติ มีความชัดเจน และสมบูรณ์ จึงได้ยุติการวิจัยในรอบที่ 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) สำหรับการทำ EDFR รอบที่ 1 และแบบสอบถามมาตราส่วน (rating scale) สำหรับการทำ EDFR รอบที่ 2

ดังนั้นในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือทั้งแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถามประมาณค่า มีวิธีการคือการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้วยการนำเครื่องมือการวิจัยที่จัดทำขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาคุณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 ทั้ง 2 ประเภท

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

EDFR รอบที่ 1 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) โดยศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำไปสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 19 คน

EDFR รอบที่ 2 สร้างแบบสอบถามมาตราส่วน (rating scale) โดยนำผลจากการสัมภาษณ์ EDFR รอบที่ 1 มาวิเคราะห์ และพัฒนาเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's rating scale)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

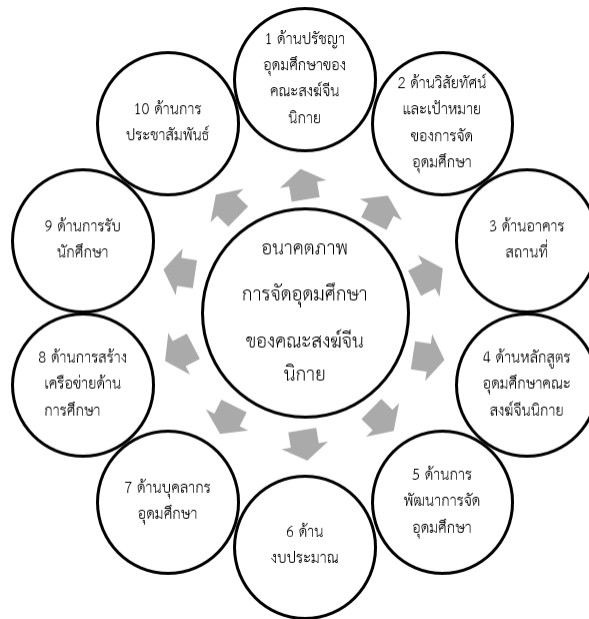
สถิติที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยค่าฐานนิยม (Mode) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม (Median Mode) ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.00-1.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ได้จากการคำนวณค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ 1 ของอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.5 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นเห็นสอดคล้องกันหรือได้รับฉันทามติ (Consensus)

สรุปผลการวิจัย

อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย มีรายละเอียดดังนี้

- 1) ด้านปรัชญา เช่น การธำรงรักษาและส่งเสริมปรัชญาของพุทธศาสนานิกายมหายานในประเทศไทย โดยส่งเสริมศาสนทายาทให้มีอุดมการณ์ตามวิถีพุทธศาสนานิกายมหายาน เติบโตเต็มศักยภาพให้กับศาสนทายาทของพุทธศาสนานิกายมหายาน และเป็นแหล่งผลิตบุคลากรเพื่อสืบสานงานของคณะสงฆ์จีนนิกาย
- 2) ด้านวิสัยทัศน์และเป้าหมาย เช่นการกำหนดจากคณะผู้บริหารของคณะสงฆ์จีนนิกาย ให้การจัดอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านศิลปะและวัฒนธรรมจีน มุ่งพัฒนาคนให้มีคุณธรรม
- 3) ด้านอาคารสถานที่ เช่น สถาบันอุดมศึกษาอยู่ในที่ดินของคณะสงฆ์จีนนิกาย อาคารสถานที่มีความมั่นคงปลอดภัย
- 4) ด้านหลักสูตร เช่น การได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยมีหลักสูตรที่เน้นด้านศิลปะ ภาษา และวัฒนธรรมจีน
- 5) ด้านการพัฒนา เช่น การจัดอุดมศึกษา มีการวางแผนงาน การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดอุดมศึกษาอย่างเป็นระบบ
- 6) ด้านงบประมาณ เช่น การได้รับงบประมาณจากส่วนกลางของคณะสงฆ์จีนนิกายและจากการทอดกฐิน ผ้าป่าประจำปีและงบประมาณจากองค์กรพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก
- 7) ด้านบุคลากรอุดมศึกษา เช่น การคัดเลือกผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาจากคณะผู้บริหารของคณะสงฆ์จีนนิกาย โดยผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้พื้นฐานในบริบทของพุทธศาสนานิกายมหายานและวัฒนธรรมจีน
- 8) ด้านการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษา เช่น การเผยแพร่ด้านวิชาการทางพุทธศาสนานิกายมหายานในระดับประเทศและนานาชาติ และการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านพระพุทธศาสนา มหายานกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศจีน ไต้หวัน
- 9) ด้านการรับนักศึกษา เช่น สามเณรนักเรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์จีนนิกายและโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั่วประเทศ รวมถึงบรรพชิตในพระพุทธศาสนาและต่างศาสนา ทั้งในและต่างประเทศที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเทียบเท่า โดยไม่จำกัดอายุ และ

10) ด้านการประชาสัมพันธ์ เช่น การสร้างสื่อประชาสัมพันธ์การจัดอุดมศึกษาผ่านเว็บไซต์ ข่าวสารทางโทรทัศน์ วิทยุ วารสาร แผ่นพับ ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายองค์กร ด้านศาสนาทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งสามารถสรุปเป็นโมเดลดังแผนภาพดังนี้

แผนภาพที่ 1 อนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยเรื่องอนาคตภาพการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ด้านปรัชญาของการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย พบองค์ความรู้ว่า การจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายในอนาคตจะเป็นการธำรงรักษาและส่งเสริมปรัชญาของพุทธศาสนานิกายมหายานในประเทศไทย ช่วยสนับสนุนให้ศาสนทายาทที่เข้ามาศึกษามีการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนานิกายมหายาน อีกทั้งจะช่วยให้พุทธศาสนานิกายมหายานมีการเผยแผ่สืบต่อไป เติบโตเต็มศักยภาพให้กับศาสนทายาทของพุทธศาสนานิกายมหายานและเป็นแหล่งผลิตบุคลากรเพื่อสืบสานงานของคณะสงฆ์จีนนิกายและการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายช่วย

ส่งเสริมศักยภาพให้กับศาสนทายาทของพุทธศาสนานิกายมหายานทำให้เกิดการเรียนรู้ในหลักธรรมและคำสอนต่างๆ รวมทั้งจะเป็นศูนย์รวมในการบ่มเพาะ หล่อหลอมบุคลากรเพื่อการดำเนินงานด้านต่างๆ ของคณะสงฆ์จีนนิกาย โดยบุคลากรจะมีทั้งบรรพชิต และฆราวาส สร้างความสมดุลความสอดคล้องของพุทธศาสนานิกายมหายานกับพุทธศาสนานิกายหินยาน (เถรวาท) และเป็นศูนย์กลางการศึกษาพุทธศาสนานิกายมหายาน สอดคล้องกับแนวคิดของ วาร์ทนปี (2014) กล่าวว่า “ปรัชญาองค์กรเป็นตัวกำหนดเป้าหมาย ทิศทาง การดำเนินงาน เพื่อให้การปฏิบัติในทุกหน่วยงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ด้านปรัชญาของการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย จะส่งผลทำให้การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายมีคุณภาพสืบต่อไป

2. ด้านวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการจัดอุดมศึกษา พบองค์ความรู้ว่า วิสัยทัศน์ในการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายมุ่งเน้นให้เป็นองค์กรในการเรียนรู้ด้านศิลปะ และวัฒนธรรมจีนส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาให้มีคุณธรรมและจริยธรรมตามหลักศาสนาพุทธนิกายมหายาน โดยจัดการศึกษาให้ทัดเทียมกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นตามมาตรฐานสากลในระดับนานาชาติ การกำหนดวิสัยทัศน์ของสถาบันอุดมศึกษามาจากคณะผู้บริหารของคณะสงฆ์จีนนิกาย วิสัยทัศน์จะเป็นทิศทางการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายที่คณะผู้บริหารของคณะสงฆ์จีนนิกายเป็นผู้กำหนด ได้แก่ พระเถระจำนวน 10 รูป ประกอบด้วย เจ้าคณะใหญ่จีนนิกาย รองเจ้าคณะใหญ่จีนนิกาย ผู้ช่วยเจ้าคณะใหญ่ชาวจีนนิกาย ผู้ช่วยเจ้าคณะใหญ่ช้ายจีนนิกาย ปลัดชาวจีนนิกาย ปลัดช้ายจีนนิกาย รองปลัดชาวจีนนิกาย รองปลัดช้ายจีนนิกาย ผู้ช่วยปลัดชาวจีนนิกายและผู้ช่วยปลัดช้ายจีนนิกาย การจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินโครงการที่ชัดเจน โดยมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ทุก 5 ปี มีการจัดทำแผนปฏิบัติการทุกปีตามปีงบประมาณ เพื่อเป็นการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ให้การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ การจัดตั้งอุดมศึกษามีเป้าหมายเพื่อสร้างความโดดเด่นทางด้านวิชาการของคณะสงฆ์จีนนิกาย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ขององค์กร สร้างความเชื่อมั่นให้กับพุทธศาสนิกชน และประชาชนทั่วไป การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายมีการกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายที่ชัดเจนจะส่งผลให้การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายในอนาคตประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของวาร์ทนปี (2014) กล่าวว่า “จากการสำรวจพบว่า การใช้พันธกิจ วิสัยทัศน์ และค่านิยม ไม่ได้ถูกนำมาใช้อย่างเป็น

มาตรฐานทั้งหมด บางองค์กรใช้ทั้งสามอย่าง บางองค์กร ใช้สองในสาม บางองค์กรใช้เพียงหนึ่ง อย่างไรก็ตามการกำหนดดังกล่าวมีความจำเป็น และสำคัญต่อองค์กรในการทำความเข้าใจต่อแนวทางการบริหารงานทั้งบุคลากรภายในและคนภายนอก”

3. ด้านอาคารสถานที่ การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในที่ดินของคณะสงฆ์จีนนิกาย เพราะ คณะสงฆ์จีนนิกายมีที่ดินรองรับในการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 30 ไร่ ณ วัดบรมราชา กาญจนภิเษก อนุสรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับกฎกระทรวงปี พ.ศ. 2549 เกี่ยวกับการจัดตั้งสถาบัน หรือวิทยาลัยในสถานศึกษาเอกชน กล่าวหาที่ดินสำหรับจัดตั้งสถาบันหรือวิทยาลัยอุดมศึกษา เอกชนต้องมีเนื้อที่ตามที่กำหนด คือมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 10 ไร่ ต้องเป็นที่ดินที่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน ในกรณีที่ดินมีได้มีพื้นที่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน ต้องมีการเชื่อมโยงติดต่อกันในลักษณะที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาและสามารถจัดกิจกรรมทางการศึกษาได้โดยสะดวก อาคารสถานที่จัดตั้งอุดมศึกษามีความมั่นคง ปลอดภัย โดยเป็นแหล่งเรียนรู้มีการจัดให้เป็นแบบวัฒนธรรมจีน อาคารสถานที่มีความทันสมัยด้านเทคโนโลยี การจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนมีความสะอาดปลอดภัย เป็นระเบียบและมีความสะอาดร่มรื่น สวยงาม ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สีน พวงสุวรรณ (2556) ที่กล่าวไว้ว่า การบริหารจัดการอาคาร จะต้องมีการรับผิดชอบคนใดคนหนึ่ง หรือกลุ่มหนึ่งดูแลรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรโดยจะต้องสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ เพื่อให้เป็นสถานที่ที่สวยงาม สะอาด และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย 2) มีระบบสิ่งอำนวยความสะดวก และอุปกรณ์สำคัญประจำอาคารที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ใช้งานได้ตลอดเวลา 3) เป็นสถานที่ที่สามารถให้บริการได้สะดวก และรวดเร็ว 4) การควบคุมรักษาความปลอดภัยและให้ความอบอุ่นกับผู้ใช้อาคาร 5) มีการจัดการพลังงานในอาคาร เพื่อความประหยัดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ 6) มีการวางแผนออกแบบอาคารที่มีอายุใช้งานได้ยาวนาน

4. ด้านหลักสูตรอุดมศึกษา คณะสงฆ์จีนนิกาย การจัดหลักสูตรต่างๆ ได้รับการรับรองจาก สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา มีหลักสูตรที่เน้นด้านศิลปะ ภาษา และวัฒนธรรมจีน จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า การจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายจำเป็นต้องมีหลักสูตรพุทธศาสนานิกายมหายาน เพราะนิกายมหายานจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับการบำเพ็ญตนตามแนวทางของพระโพธิสัตว์ สร้างบารมีเพื่อช่วยเหลือสรรพชีวิตในโลกไปสู่ความพ้นทุกข์ อีกทั้งจำเป็นต้องมีหลักสูตรการบริหารชุมชนตามวิถีมหายาน เพื่อเป็นหลักในการพัฒนาชุมชนให้คนในชุมชนเป็น

คนดี รู้จักใช้ชีวิตอย่างพอเพียง มีหลักสูตรประกาศนียบัตรระยะสั้นที่รองรับความต้องการของผู้เรียนทางวัฒนธรรมจีน ได้แก่ การฝึกสมาธิลมปราณ ไทเก๊ก แพทย์แผนจีน ช่างศิลป์จีน มีหลักสูตรด้านมนต์พิธี พิธีกรรมทางศาสนาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ดังนั้นถ้าหลักสูตรอุดมศึกษา คณะสงฆ์จีนนิกายมีความเหมาะสมจะส่งผลต่อคุณภาพในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายต่อไป สอดคล้องกับ ฮันส์ เดอ วิต (2015) อธิบายว่า ขอบเขตของการเกิดกิจกรรมความเป็นต่างประเทศในปัจจุบันมีจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีการรวมตัวกันในลักษณะสมาคมเพื่อร่วมประชุมผู้บริหาร การศึกษานานาชาติประจำปี มีวาระการประชุมที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อความหลากหลายของกิจกรรมที่จะนำไปสู่ความเป็นนานาชาติ มีการศึกษาการเคลื่อนย้ายนักเรียน มีกิจกรรมความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างกัน มีการจัดหลักสูตรปริญญาคู่ (dual degree) และการวิจัยข้ามชาติ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดความเป็นนานาชาติและนำมาซึ่งความป็นที่ยอมรับการเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำระดับโลก (World Class University) ในที่สุด

5. ด้านการพัฒนาการจัดอุดมศึกษา ในการพัฒนาการจัดอุดมศึกษามีการวางแผนงานการจัดอุดมศึกษาอย่างเป็นระบบได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี แผนระยะสั้น และแผนระยะยาว โดยได้รับความเห็นชอบในการจัดตั้งอุดมศึกษาคณะสงฆ์จีนนิกายจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและพัฒนานวัตกรรม มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานการจัดอุดมศึกษาอย่างชัดเจน มีการดำเนินงานการจัดอุดมศึกษาตามแผนงานที่วางไว้ มีการดำเนินงานการจัดอุดมศึกษาโดยเน้นคุณภาพผลผลิตของบัณฑิตมากกว่าเน้นปริมาณ มีการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดอุดมศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการปรับปรุงแก้ไขการจัดอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จงรัก พลาศัย (2557) พบว่า การพัฒนามหาวิทยาลัย นราธิวาสราชนครินทร์: จากอดีตถึงปัจจุบัน มหาวิทยาลัยได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ตามพันธกิจ 5 ด้าน ประกอบด้วย การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ผลิตผลงานวิชาการ งานสร้างสรรค์และงานวิจัย บริการวิชาการและวิชาชีพเพื่อพัฒนาศักยภาพทุกภาคส่วน ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบริหารและการจัดการ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางการศึกษาแก่สังคมและก้าวสู่ความเป็นสากล ภูมิภาคเน้นสู่อาเซียน ภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม

6. ด้านงบประมาณ การจัดอุดมศึกษาได้รับงบประมาณจากส่วนกลางของคณะสงฆ์จีนนิกาย และจากการทอดกฐิน ผ้าป่าประจำปี ได้รับงบประมาณจากองค์กรพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก

การจัดอุดมศึกษาได้รับงบประมาณจากค่าทำเนียมการศึกษา ภาครัฐจัดสรรงบประมาณในการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย มีการจัดตั้งงบประมาณเพื่อเป็นกองทุนสนับสนุนการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย มีการรับบริจาคงบประมาณสนับสนุนการจัดอุดมศึกษาจากนักธุรกิจ องค์กรตระกูลแซ่ และประชาชนทั่วไป เพื่อนำงบประมาณของทุกภาคส่วนมาวางแผนบริหารจัดการในการใช้งบประมาณให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ อรสา จุลสุคนธ์และคณะ (2555) ได้ศึกษาปัจจัยความสำเร็จของการใช้งบประมาณ ในการวิจัยของนักวิจัยในกรมวิชาการเกษตร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการงบประมาณ ที่มีประสิทธิภาพของนักวิจัยโดยใช้ 1) การวางแผน 2) การใช้งบประมาณ 3) การบริหารจัดการงบประมาณ จะส่งผลให้เกิดปัจจัยความสำเร็จ

7. ด้านบุคลากรอุดมศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญของคณะสงฆ์จีนนิกาย พบว่า บุคคลที่จะมาเป็นผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายต้องมีการคัดเลือกโดยเสนอชื่อให้คณะผู้บริหารของคณะสงฆ์จีนนิกายเป็นผู้คัดเลือกเป็นผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้พื้นฐานในบริบทของพุทธศาสนานิกายมหายาน และวัฒนธรรมจีน เพราะการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย จำเป็นต้องมีผู้บริหารสถาบันที่มีความรู้เกี่ยวกับหลักคำสอน ของนิกายมหายาน รวมทั้งเข้าใจถึงวัฒนธรรมจีน เพื่อการทำงานร่วมกับคณะสงฆ์จีนนิกายได้อย่างเหมาะสมต่อไป ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษามีประสบการณ์ในการบริหารไม่ต่ำกว่า 5 ปี ส่วนคณาจารย์ผู้สอนต้องมีคุณสมบัติตรงกับหลักสูตรสาขาวิชาที่เปิดสอน อีกทั้งมีการแต่งตั้งคณาจารย์เพื่อทำหน้าที่ผู้บริหารอุดมศึกษาในฝ่ายต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Muhammad Hameed Ullah and et al. (2011) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการในการพัฒนาของพนักงานระดับอุดมศึกษาในปากีสถาน พบว่า อาจารย์ในมหาวิทยาลัยต้องการการฝึกอบรมด้านการทำวิจัยและแนวโน้มวิชาชีพ จะช่วยส่งเสริมความสามารถทางวิชาชีพทักษะทางวิชาชีพให้มีความสามารถมากยิ่งขึ้น

8. ด้านการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญของคณะสงฆ์จีนนิกาย พบว่า การสร้างเครือข่ายด้านการเผยแผ่ด้านวิชาการทางพุทธศาสนานิกายมหายานในระดับประเทศ และนานาชาติ มีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านพระพุทธรูปศาสนานิกายมหายานกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ จีน ไต้หวัน มีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการ

ศึกษา (MOU) ด้านภาษาและวัฒนธรรมกับสถาบันการศึกษาในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อเปิดหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย มีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) ด้านการจัดการเรียนการสอนและการแลกเปลี่ยนนักศึกษา จากสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการสร้างเครือข่ายการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ ระหว่างสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ Henry et al. (2012) ที่เสนอว่า การศึกษาวิจัยด้านเครือข่ายด้วยการใช้วิธีการศึกษาเชิงผสมผสาน (Hybrid method) ในการศึกษาจะช่วยให้สามารถกำหนดตัวแสดงและกำหนดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงได้อย่างชัดเจน

9. ด้านการรับนักศึกษา มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) การรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อจากสามเณรนักเรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์จีนนิกาย และโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั่วประเทศ 2) การรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อจากบรรพชิตในพระพุทธศาสนา และต่างศาสนา ทั้งในและต่างประเทศที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเทียบเท่า โดยไม่จำกัดอายุ 3) นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปทั้งในและต่างประเทศที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเทียบเท่าสามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายโดยไม่จำกัดอายุ ซึ่งสอดคล้องกับ Van (2013) พบว่า มิติที่สำคัญที่สุดในการวัดของนักเรียน "ความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการที่ HCMCUTE เป็นเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ เช่น ห้องปฏิบัติการสภาพห้องเรียน การศึกษาและการเรียนรู้ทรัพยากรวัสดุ ฯลฯ มิติที่สำคัญต่อไปคือการตอบสนองกับนักเรียน เช่นความเต็มใจที่จะช่วยเหลือของพนักงานเจ้าหน้าที่และทัศนคติในการให้บริการของพนักงานเจ้าหน้าที่ ผลการเรียนรู้ก็เป็นมิติที่สำคัญเพราะมันเป็นความสามารถในเรื่องของการบริการทางการศึกษา และเป็นผลโดยตรงสำหรับนักเรียนที่เข้ามาศึกษา มิติทางวิชาการกลับมีผลกระทบน้อยลงในนักเรียนนักศึกษาของ HCMCUTE

10. ด้านการประชาสัมพันธ์ มี 4 แนวทาง ได้แก่ 1) การสร้างสื่อประชาสัมพันธ์การจัดอุดมศึกษาผ่านเว็บไซต์ ข่าวสารทางโทรทัศน์ วิทยุ วารสาร แผ่นพับ 2) มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายองค์กรด้านศาสนาทั้งในและต่างประเทศ 3) มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายจากสถาบันการศึกษาในระดับต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ 4) มีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสาธุชนที่เข้ามาสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของวัดในคณะสงฆ์จีนนิกาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณีย์ เบญจวัฒนาผล, นงพงา ลีลายนะ, และ ดิเรก ธรรมารักษ์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในมหาวิทยาลัยเอกชนผลการวิจัยพบว่า งานประชาสัมพันธ์ที่ประสบความสำเร็จ

ในการนำไปใช้ในมหาวิทยาลัยเอกชน ประกอบด้วย นโยบายที่ชัดเจน กิจกรรมและวิธีการที่หลากหลาย เครื่องมือและช่องทางการสื่อสารที่ทันสมัย เครือข่ายการประสานงาน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่แตกต่าง ความพร้อมขององค์กรและบุคลากร การมีส่วนร่วมของผู้นำ และความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนางานต่อไปในอนาคต

1. คณะสงฆ์จีนนิกายควรจัดอุดมศึกษาร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนทางด้านวิชาการให้มีมาตรฐานในระดับสากล และควรจัดให้ตรงกับปรัชญาของการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย เพื่อธำรงรักษาและส่งเสริมปรัชญาของพุทธศาสนานิกายมหายานในประเทศไทย เติมเต็มศักยภาพให้กับศาสนทายาทของพุทธศาสนานิกายมหายาน และเพื่อสร้างความสมดุลความสอดคล้องของพุทธศาสนานิกายมหายานกับพุทธศาสนานิกายหินยาน (เถรวาท)

2. คณะสงฆ์จีนนิกายควรมีนโยบายการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของผู้บริหารคณะสงฆ์จีนนิกาย และมีการติดต่อประสานงานกับองค์กรพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลกในการของบประมาณในการจัดตั้งการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย

3. คณะสงฆ์จีนนิกายควรมีการส่งที่บุคลากรเข้ารับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเพื่อรองรับการเปิดหลักสูตรในด้านต่างๆ ของการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย รวมทั้งมีการส่งผู้บริหารของคณะสงฆ์จีนนิกายเข้าร่วมการอบรมกับหน่วยงานทางด้านการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นนักบริหารระดับสูง

4 คณะสงฆ์จีนนิกายควรมีทีมปรึกษาด้านกฎหมายเพื่อให้การจัดตั้งการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายเป็นไปอย่างถูกต้อง และควรมีที่ปรึกษาในด้านวิชาการเพื่อการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย เช่น การวางแผนในการจัดทำหลักสูตรในสาขาวิชาต่างๆ

5. คณะสงฆ์จีนนิกายควรมีการสร้างเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อรองรับการจัดอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย และควรมีการสร้างหลักสูตรออนไลน์ประวัติศาสตร์ของนิกายมหายานในประเทศไทยและต่างประเทศเพื่อส่งเสริมให้มีการเผยแพร่พระพุทธศาสนานิกายมหายาน

6. คณะสงฆ์จีนนิกาย ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ให้มีทีมงานที่มีคุณภาพในด้านการบริหารงาน เช่นงานปกครอง งานวิชาการ และทีมงานงานวิจัยเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานด้านต่างๆของคณะสงฆ์

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในอนาคต

1. ควรศึกษาอนาคตภาพเรื่องรูปแบบการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพด้านต่างๆ นำมาพัฒนาวัดในคณะสงฆ์จีนนิกาย
2. ควรศึกษาอนาคตภาพการบริหารเครือข่ายด้านการศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกายในทุกระดับการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ
3. ควรศึกษาส่งเสริมให้มีทีมวิจัยและพัฒนา ในการบริหารงานด้านต่างๆ ของคณะสงฆ์จีนนิกาย
4. ควรศึกษารูปแบบการบริหารด้านการจัดการอุดมศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย

รายการอ้างอิง

- จรงค์ พลาศัย. (2557). การพัฒนามหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. งานวิจัยมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2547). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรรณิ เบ็ญจวัฒนาผล, นงพงา ลีลายนะ และดิเรก ธรรมารักษ์. (2560). การบริหารงานประชาสัมพันธ์ในมหาวิทยาลัยเอกชน งานวิจัยมหาวิทยาลัยปทุมธานี. มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย. http://bubeeja.blogspot.com/2012/12/blog-post_7712.html
- สมศักดิ์ บุญปู. (2561). การพัฒนาการศึกษาคณะสงฆ์ไทย. มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย. <https://www.mcu.ac.th/article/detail/14295>.
- สิน พวงสุวรรณ. (29-30 สิงหาคม 2556). “ระบบกายภาพในสถาบันอุดมศึกษา.” เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเครือข่ายพัฒนาระบบกายภาพในสถาบันอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- อรสา จุลสคนธ์ และคณะ. (2555). **ปัจจัยความสำเร็จของการใช้งบประมาณในการวิจัยของนักวิจัยในกรมวิชาการเกษตร**. [ปริญญาเกษตรศาสตร์มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Hans de Wit, Fiona Hunter, Launa Howard, Eva Egron-Polak. (2015). **Internationalization of Higher Education**. [http://www.europarl.europa.eu/RegData.../IPOL-STU \(2014\)540370_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData.../IPOL-STU (2014)540370_EN.pdf).
- Henry, A. D., Lubell M. and McCoy, M. (2012). **Survey-Based Measurement of Public Management and Policy Networks**. Journal of Policy Analysis and Management.
- Muhammad Hameed Ullah et al. (2011). **Staff Development Needs In Pakistan Higher Education**. Journal of College Teaching & Learning.
- Van, V. T. (2013). **Students' Satisfaction Towards Service Quality: A Case Of Hochiminh City University Of Technical Education**. Hochiminh: Vietnam National University HCMC.
- Wartnaby, Danielle. (2014). **Organisational philosophies: mission, vision and values statements - introductory thoughts**. Working Paper. University of Birmingham.

คำแนะนำและเงื่อนไขในการเตรียมต้นฉบับวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม ด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษา

การเตรียมต้นฉบับ

ต้นฉบับเป็นบทความวิชาการ บทความวิจัย ด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษา ที่ยังไม่เคยเผยแพร่ในเอกสารใดๆ และเป็นบทความที่มีเนื้อเรื่องที่สมบูรณ์ พิมพ์ต้นฉบับภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษด้วย Microsoft Word for Windows พิมพ์บนกระดาษขนาด A4 หน้าเดียว ประมาณ 28 บรรทัด ต่อ 1 หน้ากระดาษ ต้นฉบับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดตัวอักษร 16 และใส่เลขหน้าตั้งแต่ต้นจนจบบทความ

คำแนะนำในการเขียนบทความ

1. **ชื่อเรื่อง/บทความ:** ชื่อเรื่องควรกะทัดรัดไม่ยาวจนเกินไป มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 18 ตัวหนา บทความวิจัยความยาวไม่เกิน 12 หน้า บทความวิชาการความยาวไม่เกิน 8 หน้า (รวมบรรณานุกรม)
2. **ชื่อ-สกุล:** ชื่อเต็ม-นามสกุลเต็ม ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ของผู้แต่งแต่ละคนที่มีส่วนในงานวิจัยนั้น โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ขนาดตัวอักษร 16 หากเป็นวิทยานิพนธ์ต้องมีชื่อและสังกัดของอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16
3. **สถานที่ทำงาน:** ระบุหน่วยงานที่สังกัด ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16
4. **อีเมลล์:** ให้ใส่เฉพาะผู้รับผิดชอบบทความ
5. **บทคัดย่อ:** มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เขียนสรุปสาระสำคัญของเรื่องใช้ภาษาให้รัดกุมเป็นประโยคสมบูรณ์และควรกล่าววัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย ข้อค้นพบและสรุปผลที่ได้จากงานวิจัยนั้นๆ โดยให้เขียนเป็นความเรียงไม่ควรมีคำย่อ
6. **คำสำคัญ:** มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษไม่เกิน 5 คำ
7. **บทนำ:** เป็นส่วนของความสำคัญที่นำไปสู่การวิจัย สรุปความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พร้อมวัตถุประสงค์การวิจัย และไม่ควรใส่ตารางหรือรูปภาพ

8. วัตถุประสงค์: เป็นข้อความที่แสดงให้เห็นถึงสิ่งที่นักวิจัยต้องการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง และเมื่อสิ้นสุดการวิจัยแล้วจะต้องได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกข้อ

9. สมมติฐานการวิจัย: อาจจะมีหรือไม่ก็ได้ เป็นการเขียนความคาดหมายผลการวิจัยหรือคาดคะเนคำตอบต่อปัญหาที่วิจัยไว้ล่วงหน้าอย่างมีเหตุผล

10. กรอบแนวคิดในการวิจัย: อาจมีหรือไม่ก็ได้ โดยให้เขียนกรอบแนวคิดของการวิจัยที่พัฒนาจากการทบทวนวรรณกรรม

11. วิธีดำเนินการวิจัย: อธิบายเครื่องมือและวิธีการดำเนินการวิจัยให้กระชับและชัดเจน ให้อบอกรายละเอียดสิ่งที่น่าสนใจ จำนวน ลักษณะเฉพาะของตัวอย่างที่ศึกษา ตลอดจนเครื่องมือ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา คุณภาพของเครื่องมือ อธิบายรูปแบบการศึกษา การสุ่มตัวอย่าง วิธีหรือมาตรการที่ใช้ในการวัด วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

12. ผลการวิจัย: บรรยายสรุปผลการวิจัยอย่างกระชับโดยให้ตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ถ้าการวิจัยเป็นข้อมูลเชิงปริมาณที่ต้องนำเสนอด้วยตาราง หรือแผนภูมิ ควรมีคำอธิบายอยู่ด้านล่าง การเรียงลำดับ ภาพ ตาราง หรือแผนภูมิควรเรียงลำดับเนื้อหาของงานวิจัย และต้องมีการแปลความหมายของผลที่ค้นพบหรือวิเคราะห์

13. อภิปรายผล: เขียนสอดคล้องกับลำดับของการเสนอผล และการสรุปผลการวิจัย เป็นการวิพากษ์วิจารณ์ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องหรือขัดแย้งกับสมมติฐาน พร้อมทั้งอ้างอิงข้อเท็จจริงทฤษฎีและผลการวิจัยอื่น อธิบายอย่างเป็นเหตุเป็นผลถึงแนวความคิดของผู้วิจัยต่อผลการวิจัยที่ได้

14. สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ: ควรสรุปสาระสำคัญที่ไม่คลุมเครือและสรุปผลว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือไม่ และอย่างไร และควรแสดงข้อเสนอแนะและความเห็นเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาต่อไปในอนาคต หรือเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมต่อไปในอนาคต

15. เอกสารอ้างอิง: เป็นการแสดงถึงแหล่งที่มาของข้อมูลที่ถูกนำมาอ้างอิงขึ้นมาใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นการแสดงว่าไม่ได้นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง การอ้างอิงเอกสารให้เขียนตามมาตรฐานแบบ APA7 (American Psychological Association) แยกการอ้างอิงภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (เรียงตามลำดับตัวอักษร)

16. ค่าใช้จ่ายในการตรวจประเมินบทความ: ผู้ส่งบทความจะต้องชำระเงินค่าส่งตรวจประเมินบทความ จำนวน 3,000 บาท โดยโอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ ธนาคารกรุงไทย สาขาสามพราน ชื่อบัญชี “วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม” เลขที่บัญชี 734-0-27562-2 (พร้อมส่งหลักฐานเอกสารการโอนเงินชำระค่าตรวจประเมินบทความมาที่ E-mail: rcrc.saengtham2016@gmail.com) (ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายดังกล่าวผู้ส่งบทความเป็นผู้รับผิดชอบ และจะไม่ได้รับคืนในทุกกรณี) กองบรรณาธิการจะนำบทความที่ท่านส่งมาเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจประเมินคุณภาพความเหมาะสมของบทความก่อนการตีพิมพ์ ในกรณีที่ผลการประเมินระบุให้ต้องปรับปรุงหรือแก้ไข ผู้เขียนจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 15 วัน นับจากวันที่ได้รับผลการประเมินบทความ

หมายเหตุ: หากท่านต้องการสอบถามกรุณาติดต่อกับกองบรรณาธิการวารสารวิชาการ
โทร. 02-429-0100-3 โทรสาร 02-429-0819 หรือ
E-mail: rcrc.saengtham2016@gmail.com

หลักการพิจารณาบทความวิจัย/วิชาการ วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม

1. บทความทุกบทความที่ส่งมาจะได้รับการอ่าน และตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่า 2 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในสาขาวิชานั้นๆ โดยไม่ทราบชื่อของผู้เขียนบทความ
2. การยอมรับเรื่องที่จะตีพิมพ์หรือปฏิเสธการตีพิมพ์บทความเป็นสิทธิของกองบรรณาธิการ และกองบรรณาธิการจะไม่รับผิดชอบในเนื้อหาหรือความถูกต้องของเรื่องที่ส่งมาตีพิมพ์ทุกเรื่อง
3. กองบรรณาธิการขอสงวนลิขสิทธิ์ในการตรวจแก้ไขรูปแบบบทความที่ส่งมาตีพิมพ์และอาจจะส่งเรื่องคืนมายังผู้เขียนให้เพิ่มเติมหรือพิมพ์ต้นฉบับใหม่ แล้วแต่กรณี
4. ความถูกต้องของการใช้ภาษาและรูปแบบการเขียนเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน กองบรรณาธิการจะดำเนินการส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เมื่อบทความมีการใช้ภาษาและรูปแบบการเขียนที่ถูกต้องเท่านั้น
5. ในกรณีที่ผลการประเมินระบุให้ต้องปรับปรุงหรือแก้ไขก่อนพิมพ์เผยแพร่ ผู้เขียนจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ และส่งบทความที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปยังกองบรรณาธิการวารสารฯ ภายใน 15 วัน (หรือตามที่กองบรรณาธิการกำหนด)

การนำส่งบทความวิจัย/วิชาการ เพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม

1. กรอกข้อมูลในแบบฟอร์มนำส่งบทความแบบ SCJ-1 ให้ครบถ้วน
2. กรณีมีผู้เขียนมากกว่า 1 ท่าน ให้ระบุข้อมูลของผู้ร่วมเขียนทุกคนเพิ่มเติมในแบบ SCJ-2 ให้ครบถ้วนทุกรายการและทุกท่าน
3. เตรียมบทความให้อยู่ในรูปแบบที่วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม กำหนดไว้
4. ส่งบทความมายังกองบรรณาธิการวารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม สามารถกระทำได้โดยส่งบทความเข้ามาผ่านทางระบบ Thai Journals Online (ThaiJO) ได้ที่ <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/scj>

* ตัวอย่างแบบ SCJ-1 และ SCJ-2 ในหน้าถัดไป

** สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มได้ที่ <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/scj>

แบบ SCJ-1

แบบฟอร์มนำส่งบทความวิจัย/วิชาการ
เพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม
(ส่งแนบพร้อมกับบทความวิจัย/วิชาการ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน บรรณาธิการวารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....
(Mr./Mrs./Ms.).....

คุณวุฒิสูงสุด และสถานศึกษา.....

ตำแหน่ง/ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี)

ชื่อหน่วยงาน/สถาบันที่ทำงาน.....

ขอส่ง ☐ บทความจากงานวิจัย ☐ บทความวิชาการ
☐ บทความปริทัศน์ (review article) ☐ บทวิจารณ์หนังสือ (book review)

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ)

คำสำคัญ (ภาษาไทย)

Keyword (ภาษาอังกฤษ).....

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก.....หมู่ที่.....ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรศัพท์มือถือ.....โทรสาร.....

E-mail.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้

- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าเพียงผู้เดียว (ไม่ต้องกรอกแบบ SCJ-2)
☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ระบุชื่อในบทความ (กรอกแบบ SCJ-2 ด้วย)

บทความนี้ไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน นับจากวันที่ข้าพเจ้าได้ส่งบทความฉบับนี้มายัง
กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม

ลงนาม.....
(.....)

แบบ SCJ-2

ข้อมูลผู้ร่วมเขียนบทความ
(ส่งแนบพร้อมกับบทความวิจัย/วิชาการ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผู้ร่วมเขียนบทความคนที่ 1

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....

(Mr./Mrs./Ms.).....

คุณวุฒิสูงสุด และสถานศึกษา.....

ตำแหน่ง/ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี).....

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก.....หมู่ที่.....ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรศัพท์มือถือ.....โทรสาร.....

E-mail.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้

- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าในฐานะผู้ร่วมวิจัยและร่วมเขียนบทความจากงานวิจัย
(กรณีที่เขียนบทความจากงานวิจัย)
- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าในฐานะผู้ร่วมเขียนบทความ

ผู้ร่วมเขียนบทความคนที่ 2

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....

(Mr./Mrs./Ms.).....

คุณวุฒิสูงสุด และสถานศึกษา.....

ตำแหน่ง/ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี).....

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก.....หมู่ที่.....ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรศัพท์มือถือ.....โทรสาร.....

E-mail.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้

- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าในฐานะผู้ร่วมวิจัยและร่วมเขียนบทความจากงานวิจัย
(กรณีที่เขียนบทความจากงานวิจัย)
- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าในฐานะผู้ร่วมเขียนบทความ

หมายเหตุ: ถ้ามีผู้เขียนบทความมากกว่า 2 ท่าน กรุณากรอกรายละเอียดของผู้เขียนบทความร่วมท่านอื่นๆ ด้วย

รูปแบบบทความเพื่อส่งตีพิมพ์วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม
ด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษา
Manuscript Preparation Guideline for Publication in
Saengtham College Journal

(จัดบทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 18 pt. ตัวหนา)

ข้อมูลภาษาไทย

ชื่อเต็ม - นามสกุลเต็ม: ชื่อ/สกุลของผู้แต่งทุกคนที่มีส่วนในงานวิจัยนั้น
สังกัด: ระบุหน่วยงานที่สังกัด (หากเป็นวิทยานิพนธ์ให้ระบุเป็นชื่อหลักสูตร)
อีเมลล์: ระบุเฉพาะผู้รับผิดชอบบทความ

ข้อมูลภาษาอังกฤษ

Author Name: ชื่อ/สกุลของผู้แต่งทุกคนที่มีส่วนในงานวิจัยนั้น
Affiliation: ระบุหน่วยงานที่สังกัด (หากเป็นวิทยานิพนธ์ให้ระบุเป็นชื่อหลักสูตร)

(ขนาดตัวอักษร TH SarabunPSK 16 pt.)

หมายเหตุ: หากเป็นวิทยานิพนธ์ต้องมีชื่อและสังกัดของอาจารย์ที่ปรึกษา
ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ขนาดตัวอักษร TH SarabunPSK 16 pt.)

บทคัดย่อ (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

คำสำคัญ: คำสำคัญ 1, คำสำคัญ 2, คำสำคัญ 3 (ไม่เกิน 5 คำ) (ขนาด 16 pt. ตัวธรรมดา)

Abstract (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

Keywords: Keywords 1, Keywords 2, Keywords 3 (ขนาด 16 pt. ตัวธรรมดา)

บทนำ (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

วัตถุประสงค์ (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

สมมติฐานการวิจัย (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

กรอบแนวคิดในการวิจัย (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

วิธีดำเนินการวิจัย (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

ผลการวิจัย (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

อภิปรายผลการวิจัย (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

เอกสารอ้างอิง (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

รูปแบบการเขียนบรรณานุกรม (References) สำหรับวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม

ใช้การอ้างอิงระบบ APA7 (American Psychological Association) เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนอ้างอิงบรรณานุกรมในผลงานทางวิชาการที่ประสงค์จะลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม โดยมีวิธีการเขียนอ้างอิงบรรณานุกรมจากสารนิเทศประเภทต่างๆ มีดังนี้

การใช้ชื่อย่อ

* กรณีไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ ให้ใส่ (ม.ป.ป.) หรือ (nn.dd.)

** กรณีไม่ปรากฏเมืองหรือสำนักพิมพ์ ให้ใส่ (ม.ป.ท.) หรือ (nn.pp.)

*** กรณีพิมพ์ครั้งที่ 1 ไม่ต้องระบุครั้งที่พิมพ์

หมายเหตุ: เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 ระยะ

1. รูปแบบการเขียนอ้างอิงในเนื้อหา (In-Text Citation)

ผู้แต่ง 1 คน

ไทย (ชื่อ/สกุล,/ปี)

อังกฤษ (สกุล,/ปี)

ผู้แต่ง 2 คน

ไทย (ชื่อ/สกุล/และ/ชื่อ/สกุล,/ปี)

อังกฤษ (สกุล/&/สกุล,/ปี)

ผู้แต่ง 3 คนขึ้นไป

ไทย (ชื่อ/สกุล/และคณะ,/ปี)

อังกฤษ (สกุล/et al., ปี)

* กรณีที่มีผู้เขียนตั้งแต่ 3 คน ขึ้นไป ให้ใส่เฉพาะสกุลของผู้แต่งคนแรก
แล้วตามด้วย et al. ตั้งแต่ครั้งแรก

การอ้างอิงข้อมูลกรณีที่ไม่มีชื่อผู้เขียน

สารสนเทศที่เป็นส่วนหนึ่งของงานอื่น (บทในหนังสือ/บทความในวารสาร/สารานุกรม)

ไทย “ชื่อเรื่อง”/(ปีที่เผยแพร่)

อังกฤษ “ชื่อเรื่อง”/(ปีที่เผยแพร่)

* ถ้าชื่อเรื่องมีความยาวมากเกินไป ให้ใส่เฉพาะคำแรกๆ ของชื่อเรื่องเท่านั้น

สารสนเทศที่ไม่เป็นส่วนหนึ่งของงานอื่น (หนังสือ/รายงาน/เว็บไซต์)

ไทย ชื่อเรื่อง/(ปีที่เผยแพร่)

อังกฤษ ชื่อเรื่อง/(ปีที่เผยแพร่)

2. รูปแบบการเขียนรายการอ้างอิง (References)

หนังสือในรูปแบบเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่มีเลข DOI

ผู้แต่ง 1 คน

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)

ผู้แต่ง 2 คน

ไทย ชื่อ/สกุล/และ/ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์./
////////URL (ถ้ามี)

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./&/สกุล,/ชื่อ./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์./
////////URL (ถ้ามี)

ผู้แต่ง 3 - 20 คน ให้ใส่ชื่อทุกคน

ไทย ชื่อ1/สกุล1,/ชื่อ2/สกุล2,/ชื่อ3/สกุล3,/ชื่อ4/สกุล4,/ชื่อ5/สกุล5,/ชื่อ6/สกุล6,/และ/ชื่อ7/สกุล7./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)

อังกฤษ สกุล1,/อักษรย่อชื่อ1./สกุล2,/อักษรย่อชื่อ2./สกุล3,/อักษรย่อชื่อ3./สกุล4,
////////อักษรย่อชื่อ4./สกุล5,/อักษรย่อชื่อ5./สกุล6,/อักษรย่อชื่อ6./&/สกุล7,
////////อักษรย่อชื่อ7./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีเลข DOI

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์./https://doi.org/
////////เลข DOI

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์./
////////https://doi.org/เลข DOI

* กรณีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีการเผยแพร่ทั้งแบบรูปเล่มและแบบดิจิทัล
ให้ระบุชื่อสำนักพิมพ์ตามแบบรูปเล่ม

หนังสือแปล

ไทย สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่องภาษาต้นฉบับ/[ชื่อหนังสือภาษาไทย]/
////////(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่องภาษาต้นฉบับ/[ชื่อหนังสือภาษาอังกฤษ]/
////////(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์.

บทความในวารสารแบบรูปเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่มีเลข DOI

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),
////////เลขหน้า.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/
////////เลขหน้า.

บทความในวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่มีเลข DOI

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/
////////เลขหน้า./https://doi.org/เลข DOI

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/
////////เลขหน้า./https://doi.org/เลข DOI

* กรณีที่เลข DOI แบบที่ใช้เดิมยาวและซับซ้อน

ผู้เขียนสามารถเลือกใช้ DOI แบบสั้นหรือแบบยาวก็ได้

หนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปี,/วัน/เดือน)./ชื่อคอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์,/เลขหน้า./URL (ถ้ามี)
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปี,/เดือน/วัน)./ชื่อคอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์,/เลขหน้า./URL (ถ้ามี)

วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต

(Doctoral dissertation / Master's thesis)

*** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตที่ไม่ได้ตีพิมพ์**

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต
////////ไม่ได้ตีพิมพ์ หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]./
////////ชื่อมหาวิทยาลัย.
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[Unpublished doctoral
////////dissertation หรือ Unpublished master's thesis]./ชื่อมหาวิทยาลัย.

*** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตจากเว็บไซต์ (ไม่อยู่ในฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์)**

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือ
////////วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,/ชื่อมหาวิทยาลัย]./ชื่อเว็บไซต์./URL
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[Doctoral dissertation หรือ
////////Master's thesis,/ชื่อมหาวิทยาลัย]./ชื่อเว็บไซต์./URL

*** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตจากเว็บไซต์ (จากฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์)**

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/(หมายเลข UMI หรือ เลขลำดับอื่นๆ)/
////////[วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,/
////////ชื่อมหาวิทยาลัย]./ชื่อฐานข้อมูล.
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/(หมายเลข UMI หรือ เลขลำดับ
////////อื่นๆ)/[Doctoral dissertation หรือ Master's thesis,/ชื่อมหาวิทยาลัย]./
////////ชื่อฐานข้อมูล.

รายงาน

*** รายงานที่จัดทำโดยหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอื่น**

ไทย ชื่อหน่วยงาน./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)

อังกฤษ ชื่อหน่วยงาน./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)

*** รายงานที่จัดทำโดยผู้เขียนรายบุคคลสังกัดหน่วยงานรัฐหรือองค์กรอื่น**

ไทย ชื่อ/สกุล./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)

รายงานการประชุมเชิงวิชาการที่มี proceeding

*** ในรูปแบบรูปเล่มหนังสือ**

ไทย ชื่อ/สกุล./ (ปี)./ชื่อบทความ./ใน/ชื่อบรรณาธิการ./ (บ.ก.)./ชื่อหัวข้อการประชุม./
////////ชื่อการประชุม./ (น./เลขหน้า)./ฐานข้อมูล.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./ (ปี)./ชื่อเรื่อง./ใน/ชื่อบรรณาธิการ./ (Ed. หรือ Eds.)./
////////ชื่อหัวข้อการประชุม./ชื่อการประชุม./ (pp./เลขหน้า)./ฐานข้อมูล.

* กรณีมีเลข DOI หรือ URL ให้เติมต่อท้ายจากฐานข้อมูล

ตัวอย่าง ชื่อฐานข้อมูล./https://doi.org/xxxx

*** ในรูปแบบวารสาร**

ไทย ชื่อ/สกุล./ (ปี)./ชื่อเรื่อง./ชื่อเรื่องย่อ./ชื่อวารสาร./เลขของปีที่ (เลขของฉบับที่)./
////////เลขหน้า./URL

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./ (ปี)./ชื่อเรื่อง./ชื่อเรื่องย่อ./ชื่อวารสาร./
////////เลขของปีที่ (เลขของฉบับที่)./เลขหน้า./URL

* กรณีมีเลข DOI หรือ URL ให้เติมต่อท้ายจากฐานข้อมูล

ตัวอย่าง ชื่อฐานข้อมูล./https://doi.org/xxxx

เว็บไซต์

ไทย ชื่อ/สกุลผู้เขียน./(ปี,/วัน/เดือนที่เผยแพร่)/ชื่อบทความ./ชื่อเว็บไซต์./URL

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อผู้เขียน./(ปี,/เดือน/วันที่เผยแพร่)/ชื่อบทความ./ชื่อเว็บไซต์./

////////URL

* กรณีที่ไม่มีวันที่เผยแพร่ปรากฏ ให้ใส่ (ม.ป.ป.) หรือ (n.d.)

* กรณีที่มีปรากฏเฉพาะ พ.ศ. หรือ ค.ศ. ให้ใส่แค่ (ปี) เท่านั้น

* กรณีชื่อผู้เขียนและชื่อเว็บไซต์เป็นชื่อเดียวกัน ให้ตัดชื่อเว็บไซต์ออก

3. วิธีการจัดเรียงรายการอ้างอิง

การเรียงตามลำดับอักษร

* ภาษาไทย

ใช้หลักการเดียวกับการเรียงคำในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน โดยเรียงตามรูปพยัญชนะ ก - ฮ ส่วนคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะเดียวกันให้เรียงตามรูปสระ ดังนี้

อะ อัว อัวะ อา อี อี อี อี อุ อุ เอะ เอ เอาะ เอา เอ็น เอีย เอียะ เอื้อ เอื้อะ แอ แอะ
โอ โอะ โอ โอ

* ภาษาอังกฤษ

ใช้หลักการเดียวกับการเรียงคำใน Dictionary โดยเรียง A-Z

การเรียงลำดับงานหลายงานที่มีชื่อผู้แต่งคนแรกเป็นชื่อคนเดียวกัน

* ถ้าชื่อผู้แต่งทุกคนเหมือนกัน ให้จัดเรียงตาม ปีที่พิมพ์

* ถ้าชื่อผู้แต่งที่แตกต่างกัน ให้จัดเรียงตาม งานที่มีชื่อผู้แต่งคนเดียวก่อน
งานที่มีชื่อผู้แต่งอื่นร่วม

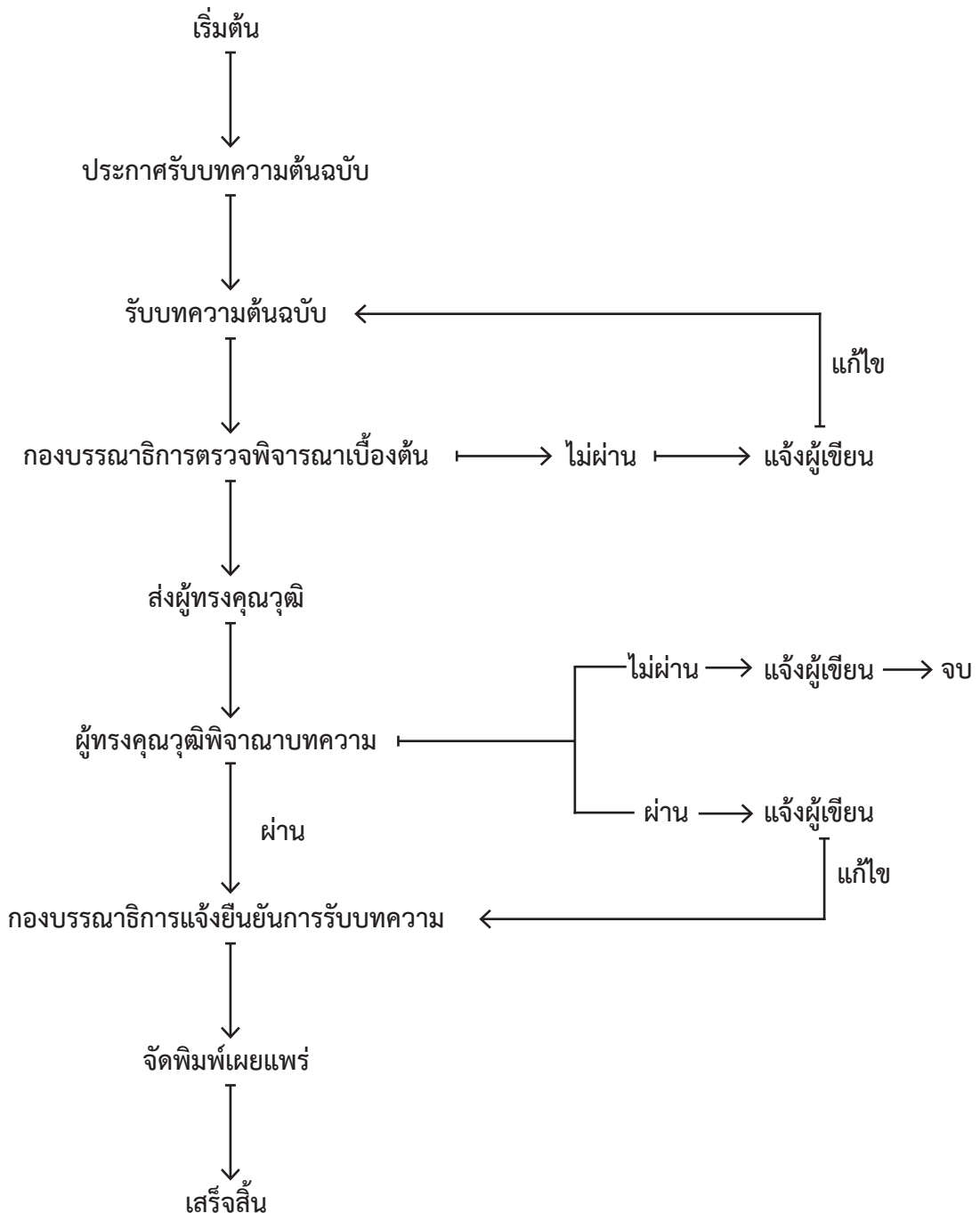
* ถ้าชื่อผู้แต่งคนแรกเป็นคนเดียวกันและชื่อผู้แต่งคนที่สอง หรือคนที่สามต่างกัน

ให้จัดเรียงตาม ลำดับอักษรตัวแรกของชื่อสกุลของผู้แต่งคนที่สองและคนที่สามตามลำดับ

* ถ้าชื่อผู้แต่งคนแรกมีชื่อสกุลเหมือนกัน ให้จัดเรียงตาม ลำดับอักษรย่อชื่อต้นและชื่อกลาง
ของชื่อผู้แต่งคนแรก

ขั้นตอนการจัดทำวารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม

•----- Saengtham College Journal

ใบสมัครสมาชิก
วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม

สมาชิกในนาม.....
ที่อยู่ (สำหรับจัดส่งวารสารวิชาการ) เลขที่.....ถนน.....
แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....โทรสาร.....

มีความประสงค์สมัครเป็นสมาชิก

- ☐ วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม 1 ปี (2 ฉบับ) อัตราค่าสมาชิก 200 บาท
☐ วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม 2 ปี (4 ฉบับ) อัตราค่าสมาชิก 400 บาท
☐ วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม 3 ปี (6 ฉบับ) อัตราค่าสมาชิก 500 บาท

ชำระเงินโดยวิธี

- ☐ โอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ ธนาคารกรุงไทย สาขาสามพราน
ชื่อบัญชี “วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม”
เลขที่บัญชี 734-0-27562-2
(พร้อมส่งเอกสารการโอนมาที่ E-mail: rcrs.saengtham2016@gmail.com)

ที่อยู่ที่ต้องการให้ออกใบเสร็จรับเงิน

- ☐ ตามที่อยู่จัดส่ง
☐ ที่อยู่ใหม่ในนาม.....
เลขที่.....ถนน.....แขวง/ตำบล.....
เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

.....(ลงนามผู้สมัคร)
วันที่.....